

ÎNȚELEPCIUNEA PĂRINTELUI BROWN



G. K. CHESTERTON

GILBERT K. CHESTERTON

Seria: *Father Brown*

Volumul 2

ÎNȚELEPCIUNEA PĂRINTELUI BROWN

Original: *The Wisdom of Father Brown* (1914)

Traducere din limba engleză și note de:
OLIMPA PETREA



virtual-project.eu

Editura: MondoRo

2023

I. ABSENȚA DOMNULUI GLASS

Cabinetele de consultații ale doctorului Orion Hood, eminentul criminolog și specialist în anumite tulburări comportamentale, se aflau pe malul mării, la Scarborough, într-o înșiruire de ferestre franțuzești foarte mari și bine luminate, prin care se vedea Marea Nordului ca un nesfârșit zid exterior de marmură verde-albastră. Într-un astfel de loc, marea avea ceva din monotonia unui pedestal verde-albastru: căci camerele însele erau marcate de o liniște îngrozitoare, nu foarte diferită de liniștea teribilă a mării. Să nu credeți că aceste camere ale doctorului Hood excludeau luxul, sau chiar poezia. Aceste lucruri se aflau acolo, la locul lor; dar se simțea că niciodată nu fuseseră altfel. Luxul nu lipsea: pe o masă deosebită, se aflau opt sau zece cutii cu cele mai fine trabucuri, dar erau așezate de așa manieră încât cele mai tari erau întotdeauna mai aproape de perete, iar cele mai slabe mai aproape de fereastră. Pe această masă de lux se afla întotdeauna un suport cu încuietoare care conținea trei tipuri de băuturi alcoolice – toate un lichior excelent –, însă, chiar și cei mai entuziaști au afirmat că whisky-ul, brandy-ul sau romul păreau să fie întotdeauna la același nivel. Poezia era prezentă: colțul din stânga al camerei era căptușit cu un set complet de clasici englezi, iar la fel de complet era și colțul din dreapta unde se aflau fiziologii englezi și străini. Dar dacă luai din acel rând un volum de Chaucer sau Shelley, absența lui irita mintea ca un gol în dinții din față ai unui om. Nu se putea spune că acele cărți nu erau citite niciodată; probabil că erau, dar exista sentimentul că erau ținute la locul lor, precum Bibliile din vechile biserici.

Doctorul Hood își trata raftul personal de cărți ca și cum ar fi fost o bibliotecă publică. Iar dacă această strictă rigoare științifică impregna chiar și rafturile cu versuri sau balade precum și mesele încărcate cu băutură și tutun, este de la sine înțeles că și mai multă sanctitate păgână proteja celelalte rafturi care adăposteau biblioteca de specialitate sau celelalte mese ce susțineau delicatele și chiar fabuloasele instrumente de chimie sau de mecanică.

Doctorul Orion Hood se plimba de-a lungul șirului său de camere, mărginite – așa cum spun geografiile băieților – la est de Marea Nordului și

la vest de rândurile înseriate ale bibliotecii sale sociologice și criminalistice. Era îmbrăcat în catifeaua unui artist, dar fără neglijența acestuia; părul îi era grizonant, des și sănătos iar fața îi era slabă, rumenă și prudentă. Totul în jurul său, chiar și în camera lui, indica ceva în același timp rigid și neliniștit, ca acea minunată Mare a Nordului unde – pe principii pure de igienă – își construise casa.

Soarta, fiind într-o dispoziție amuzantă, a împins ușa și a introdus în acele camere lungi, riguroase, flancate de mare, pe cineva care era poate, în modul cel mai surprinzător, opusul tuturor acestora și chiar și al stăpânului lor. Ca răspuns la o somație concisă, dar politicoasă, ușa s-a deschis spre interior și a intrat în cameră o siluetă mică și fără formă, care părea că își gestionează destul de greu propria pălărie sau umbrela, la fel de greu ca și mulțimea de bagaje. Umbrela era ca un mănunchi negru și banal, de mult timp trecută de reparații, pălăria era neagră cu boruri largi și curbate, o pălărie de preot neobișnuită în Anglia, iar bărbatul era însăși întruchiparea a tot ceea ce putea fi simplu și neputincios.

Doctorul l-a privit pe nou-venit cu o uimire reținută, nu foarte diferită de cea pe care ar fi manifestat-o dacă vreun animal marin uriaș, dar evident inofensiv, s-ar fi târât în camera lui. Nou-venitul l-a privit pe doctor cu acea amabilitate veselă, dar liniștită, care caracterizează o servitoare corpolentă care tocmai a reușit să se înghesuie într-un autobuz. Era o confuzie plină de autosatisfacție socială și neorânduială fizică. Pălăria i-a căzut pe covor, în timp ce umbrela grea i-a alunecat între genunchi cu o bufnitură. Întinzând mâna după una și ferindu-se de cealaltă, dar cu un zâmbet imperturbabil pe fața sa rotundă, a început a vorbi, încercând să-și recupereze lucrurile:

— Numele meu este Brown. Vă rog să mă scuzați! Am venit în legătură cu afacerea aceea cu MacNabs. Am auzit că îi ajutați adesea pe oameni să iasă din astfel de necazuri. Vă rog să mă scuzați dacă greșesc!

În tot acest timp, își recuperase pălăria făcând o plecăciune mică și ciudată peste ea, ca și cum ar fi pus totul în ordine.

— Abia dacă vă înțeleg, răspunse savantul într-o manieră rece și neprietenoasă. Mă tem că ați confundat camerele. Eu sunt doctorul Hood, iar munca mea este aproape în întregime literară și educațională. Este adevărat că uneori am fost consultat de poliție în cazuri de o dificultate și importanță deosebite, dar...

— Oh, acest lucru este de cea mai mare importanță, îl întrerupse micuțul

om, pe numele său Brown. De ce mama ei nu-i lasă să se logodească? spuse lăsându-se pe spate în scaunul său, într-un raționalism radiant.

Sprâncenele negre ale doctorului Hood erau coborâte, dar ochii de sub ele străluceau aducând cu ceva ce putea fi furie sau amuzament.

— Și totuși, spuse el, nu prea înțeleg.

— Vedeți, ei vor să se căsătorească, zise bărbatul cu pălărie de preot. Maggie MacNab și tânărul Todhunter vor să se căsătorească. Acum, ce poate fi mai important decât asta?

Triumfurile științifice ale marelui Orion Hood îl lipsiseră de multe lucruri – unii spuneau că de sănătate, alții de Dumnezeu – dar nu îl deposedasera în întregime de simțul absurdului. La ultimele remarci ale inocentului preot, un chicotit a țâșnit din interiorul lui, apoi se aruncă într-un fotoliu într-o atitudine ironică de medic consultant.

— Domnule Brown, spuse el cu gravitate, au trecut deja paisprezece ani și jumătate de când mi s-a cerut să examinez o problemă personală, iar atunci a fost vorba de o tentativă de otrăvire a președintelui francez la un banchet al Lordului Primar. Acum, înțeleg că se pune întrebarea dacă o prietenă de-a dumneavoastră, pe nume Maggie, este o logodnică potrivită pentru prietenul dumneaei, pe nume Todhunter. Ei bine, domnule Brown, eu sunt un tip onest. Mă voi ocupa de asta. Voi da familiei MacNab cele mai bune sfaturi, la fel de bune ca și cele pe care le-am dat Republicii Franceze sau regelui Angliei, ba chiar cu paisprezece ani mai bune. Nu am altceva de făcut în această după-amiază. Spuneți-mi povestea dumneavoastră!

Micul preot, pe numele său Brown, i-a mulțumit cu o căldură incontestabilă, dar și un fel de simplitate ciudată. Părea mai degrabă ca și cum i-ar fi mulțumit unui străin într-o cameră de fumat pentru că s-a deranjat să-i dea chibriturile, decât ca și cum i-ar fi mulțumit practic curatorului de la Kew Gardens pentru că a venit cu el pe câmp, pentru a găsi un trifoi cu patru foi. Aproape imediat după mulțumirile sale cordiale, micuțul și-a început recitalul:

— V-am spus că mă numesc Brown; ei bine, aceasta este realitatea, și sunt preotul micii biserici catolice pe care îndrăznesc să spun că ați văzut-o dincolo de străzile răzlețe, spre nord, acolo unde orașul se termină. Pe ultima și cea mai răzleață dintre acele străzi, care se întinde de-a lungul mării ca un dig, se află un membru dintre enoriașii mei, foarte cinstit, dar cu un temperament destul de irascibil, o văduvă pe nume MacNab. Are o

fiică și închiriază locuințe. Între ea și fiica ei, precum și între ea și chiriași – ei bine, îndrăznesc să spun că sunt multe de comentat. Deocamdată are un singur chiriaș, un tânăr pe nume Todhunter ce i-a dat mai multe bătăi de cap decât toți ceilalți, pentru simplul fapt că vrea să se căsătorească cu tânăra din casă.

— Și tânăra din casă, întrebă doctorul Hood, cu un zâmbet rezervat, ce vrea?

— Păi, vrea să se căsătorească cu el, strigă părintele Brown, așezându-se cu nerăbdare. Tocmai asta este complicația foarte neplăcută.

— Este într-adevăr o enigmă oribilă, spuse doctorul Hood.

— Acest tânăr, James Todhunter, continuă preotul, este un om foarte cumsecade, din câte știu eu; dar nimeni nu știe prea multe. Este un flăcău inteligent, cu părul castaniu, agil ca o maimuță, bărbierit ca un actor și amabil ca un curier înăscut. Pare să aibă destul de mulți bani în buzunar, dar nimeni nu știe cu ce se ocupă. De aceea, fiind o fire pesimistă, doamna MacNab, este destul de sigură că poate fi vorba despre ceva îngrozitor, probabil legat de dinamită. Dinamita trebuie să fie timidă și silențioasă, pentru că bietul băiat se închide câteva ore pe zi și studiază ceva în spatele unei uși încuiate. El declară că intimitatea sa este temporară și justificată și promite să dea explicații înainte de nuntă. Asta este tot ce se știe cu certitudine, dar numai doamna MacNab vă va putea spune mai multe chiar decât este sigură. Știți cum cresc poveștile, ca iarba pe un petic de ignoranță ca acesta. Există povești despre două voci care se aud vorbind în cameră; totuși, când se deschide ușa, Todhunter este întotdeauna singur. Există povești despre un bărbat înalt și misterios, cu o pălărie de mătase, care a ieșit odată din ceața mării și, aparent, din aceasta, pășind încet pe câmpurile nisipoase și prin grădina mică din spate, la amurg, până când a fost auzit vorbind cu chiriașul la fereastra lui deschisă, din dos. Conversația părea să se termine cu o ceartă: Todhunter a dărâmat fereastra cu violență, iar bărbatul cu pălărie înaltă s-a topit din nou în ceața mării. Această poveste este spusă de familie cu cea mai aprigă mistificare, dar eu chiar cred că doamna MacNab preferă propria ei poveste originală: că Celălalt Bărbat (sau ce-o fi el) se târăște în fiecare noapte afară din baraca mare din colț, baracă ce este ținută încuiată toată ziua. Vedeți, așadar, cum această ușă sigilată a lui Todhunter este tratată ca poarta tuturor fanteziilor și monstruozițiilor celor „O Mie și Una de Nopti”. Și totuși, este vorba

despre tânărul în prezentabila lui haină neagră, la fel de inocent și punctual ca un ceas de salon. Își plătește chiria la timp; este practic o persoană cumpătată; este în permanență bun cu copiii mai mici și îi poate distra o zi întreagă, și ultimul lucru, și cel mai important dintre toate, el s-a făcut la fel de simpatizat de fiica cea mare, care este gata să meargă mâine la biserică cu el.

Un om care se preocupă cu intensitate de orice teorii pompoase are întotdeauna plăcerea de a le aplica oricărui lucru lipsit de importanță. Marele specialist s-a conformat simplității preotului, și a făcut-o într-un mod exuberant. S-a așezat confortabil în fotoliul său și a început vorbească pe tonul unui conferențiar oarecum distrat:

— Chiar și într-un caz minor, cel mai bine este să ne uităm mai întâi la tendințele principale ale naturii. Este posibil ca o anumită floare să nu fie moartă la începutul iernii, dar florile mor; este posibil ca o anumită pietricică să nu fie niciodată umezită de marea, dar marea există. În viziunea științifică, întreaga istorie umană este o serie de mișcări colective, distrugerii sau migrații, precum masacrul muștelor iarna sau întoarcerea păsărilor primăvara. Or, faptul fundamental al întregii istorii este rasa. Rasa determină religia; rasa produce lupte juridice și etice. Nu există un caz mai puternic decât cel al neamului sălbatic, nepământean și pieritor pe care îl numim în mod obișnuit celți, prietenii dumneavoastră, familia MacNab, fiind un exemplu. Scunzi, bruneți și cu acest sânge visător și rătăcitor, ei acceptă cu ușurință explicația superstițioasă a oricăror incidente, așa cum acceptă încă – scuzați-mă că o spun – acea explicație superstițioasă a tuturor incidentelor pe care dumneavoastră și Biserica dumneavoastră le reprezentați. Nu este remarcabil faptul că astfel de oameni, cu marea gemând în spatele lor și cu Biserica – scuzați-mă din nou – trândăvind în fața lor, ar pune trăsături fantastice în ceea ce sunt probabil evenimente simple? Dumneavoastră, cu micile dumneavoastră responsabilități parohiale, vedeți doar această doamnă MacNab, îngrozită de această poveste deosebită cu două voci și un bărbat înalt, din mare. Dar omul cu o imaginație științifică vede, cum s-ar spune, întregul clan MacNabs împrăștiat prin toată lumea, în mediocritatea lui supremă, la fel de omogen ca un grup de păsări. El vede mii de doamne MacNabs, în mii de case, lăsându-și picătura lor mică de morbiditate în ceștile de ceai ale prietenilor lor; el vede...

Înainte ca savantul să-și poată încheia fraza, o altă chemare mai neîngăduitoare a răsunat din exterior; cineva cu o fustă foșnitoare a fost condusă în grabă pe coridor. În ușa deschisă se afla o tânără îmbrăcată decent, dar răvășită, având fața roșie din cauza agitației. Avea părul blond ca nisipul mării și ar fi fost cu totul frumoasă, dacă pomeții nu ar fi fost, în maniera scoțiană, un pic cam dominanți atât în ceea ce privește aspectul, cât și în ceea ce privește culoarea. Scuzele ei au fost aproape la fel de bruște ca un ordin.

— Îmi pare rău că vă întrerup, domnule, spuse ea, dar a trebuit să-l caut imediat pe părintele Brown. Este o chestiune de viață și de moarte.

Părintele Brown a încercat să se ridice în picioare oarecum tulburat.

— De ce, ce s-a întâmplat, Maggie? spuse el.

— James a fost ucis, din câte îmi dau seama, răspunse fata, respirând încă greu din cauza grabei. Bărbatul acela, Glass, a fost din nou cu el. L-am auzit foarte clar prin ușă, vorbind. Două voci separate; pentru că James vorbea cu glas scăzut, cu o voce răgușită, iar cealaltă voce era acută și tânguitoare.

— Omul acela, Glass? repetă preotul cu o oarecare perplexitate.

— Știu că îl cheamă Glass, răspunse fata, cu mare nerăbdare. L-am auzit prin ușă. Se certau – cred că din cauza banilor, căci l-am auzit pe James spunând în repetate rânduri: „Așa este, domnule Glass” sau „Nu, domnule Glass”, iar apoi: „Doi și trei, domnule Glass”. Dar vorbim prea mult; trebuie să veniți imediat, poate mai este timp!

— Timp, dar pentru ce? întrebă doctorul Hood, care o studiasse pe tânără cu un interes pronunțat. Ce anume se întâmplă cu domnul Glass și cu problemele sale bănești întrucât necesită o asemenea urgență?

— Am încercat să sparg ușa și nu am reușit, răspunse scurt fata. Apoi am fugit până în curtea din spate și am reușit să mă urc pe pervazul ferestrei care dă în cameră. Totul era întunecat și părea gol, dar jur că l-am văzut pe James zăcând ghemuit într-un colț, ca și cum ar fi fost drogat sau strangulat.

— Este foarte grav, spuse părintele Brown, luându-și pălăria rătăcită și umbrela și ridicându-se în picioare; de fapt, tocmai îi prezentam cazul tău acestui domn, iar părerea lui...

— S-a schimbat în mare măsură, spuse omul de știință cu gravitate. Nu cred că această tânără domnișoară este atât de celtică pe cât am presupus.

Cum nu am altceva de făcut, îmi voi pune pălăria și voi merge în oraș cu dumneavoastră.

După câteva minute, toți trei se apropiau de fundătura mohorâtă a străzii unde locuia familia MacNab; fata cu pasul apăsător și răsuflând greu ca un alpinist, criminologul cu o grație leneșă, care nu era lipsită de o anumită rapiditate ca de leopard, iar preotul cu un mers energic, lipsit în totalitate de personalitate. Aspectul acestei margini de oraș nu era în întregime lipsit de justificare pentru aluziile doctorului despre stări și medii dezolante. Casele împrăștiate apăreau din ce în ce mai depărtate într-un șir frânt de-a lungul țărmului mării; după-amiaza se încheia într-un crepuscul prematur și oarecum sângeri; marea era de un violet închis ca de cerneală murmurând amenințător. În grădina, în trepte, din spatele casei MacNab, care cobora spre nisip, se înălțau doi copaci negri, uscați, ca niște mâini demonice ridicate în semn de uimire, semănând cu doamna MacNab ce alerga atunci pe stradă pentru a le veni în întâmpinare cu mâinile ei slabe întinse la fel, și cu fața firavă, privită în umbră, ea însăși semăna puțin cu un demon. Doctorul și preotul au înțeles cu greu reiterările stridente ale poveștii fiicei sale, adăugând detaliile mai tulburătoare ale acesteia, jurămintele de răzbunare împărțite între domnul Glass pentru că a ucis și domnul Todhunter pentru că a fost ucis, sau împotriva acestuia din urmă pentru că a îndrăznit să vrea să se căsătorească cu fiica ei și pentru că nu a trăit să o facă.

Au trecut prin pasajele înguste din fața casei până când au ajuns la ușa chiriașului din spate, iar acolo doctorul Hood, cu trucul unui bătrân detectiv, a lovit puternic cu umărul în ușă deschizând-o.

Era scena unei tragedii tăcute. Văzând-o, chiar și pentru o clipă, nimeni nu se putea îndoi că încăperea fusese teatrul unei confruntări înfiorătoare între două, sau poate mai multe persoane. Cărțile de joc zăceau împrăștiate pe masă sau pe podea ca și cum un joc ar fi fost întrerupt. Două pahare de vin stăteau pregătite pe o măsuță laterală, iar un al treilea zăcea zdrobit pe covor ca o stea de cristal. La câțiva pași de el, se afla ceva ce părea a fi un cuțit lung sau o sabie scurtă, cu o formă dreaptă, dar cu un mâner împodobit și pictat. Lama sa tocită tocmai prindea o strălucire cenușie de la fereastra mohorâtă din spate, care înfățișa copacii negri pe fundalul plumburiu al mării. Spre colțul opus al încăperii era un joben din mătase, ca și cum tocmai fusese smuls de pe cap, și aproape că îți dădea impresia că încă se

mai rostogolește. Iar în colțul din spate, aruncat ca un sac de cartofi, dar legat ca un bagaj de tren, zăcea domnul James Todhunter, cu o eșarfă pe gură și cu șase sau șapte frânghii înnodate în jurul coatelor și gleznelor. Ochii lui căprui erau plini de viață și se mișcau alert.

Dr. Orion Hood s-a oprit pentru o clipă pe covorașul de la ușă contemplând întreaga scenă de violență fără glas. Apoi a pășit rapid peste covor, a luat jobenul de mătase și l-a pus cu gravitate pe capul lui Todhunter, care era încă legat. Era atât de mare pentru el încât aproape că i-a alunecat până pe umeri.

— Jobenul domnului Glass, spuse doctorul, întorcându-l și privind în interior cu o lupă de buzunar. Cum explici absența domnului Glass și prezența jobenului domnului Glass? Pentru că domnul Glass nu este un om neglijent cu hainele sale. Acest joben, deși nu este foarte nou, are o formă elegantă și este constant periat și lustruit. Un elegant domn în vârstă, aș zice.

— Dar, Dumnezeu mare! strigă domnișoara MacNab. Nu aveți de gând să-l dezlegați mai întâi?

— Spun „în vârstă” cu intenție, deși nu cu certitudine, continuă vorbitorul; motivul meu ar putea părea puțin deplasat. Părul ființelor umane cade în proporții foarte diferite, dar aproape întotdeauna cade ușor, iar cu lupa ar trebui să văd firele mici de păr dintr-o pălărie recent purtată. Nu are niciunul, ceea ce mă face să presupun că domnul Glass este chel. Acum, acest lucru coroborat cu vocea ascuțită și tânguitoare pe care domnișoara MacNab a descris-o atât de viu – răbdare, draga mea doamnă, răbdare –, capul fără păr împreună cu tonul obișnuit în rândul celor senili, cred că putem deduce o oarecare vârstă înaintată. Cu toate acestea, este, probabil, robust și aproape sigur înalt. Aș putea să mă bazez într-o oarecare măsură pe povestea apariției sale anterioare la fereastră, ca un bărbat înalt cu joben de mătase, dar cred că am indicații mai exacte. Acest pahar de vin spart a fost împrăștiat peste tot, dar unul dintre cioburile sale se află pe consola înaltă de lângă șemineu. Niciun astfel de fragment nu ar fi putut ajunge acolo dacă paharul ar fi fost spart în mâna unui bărbat relativ scund ca domnul Todhunter.

— Apropo, spuse părintele Brown, nu ar fi mai bine să-l dezlegăm pe domnul Todhunter?

— Lecția noastră despre recipientele de băut nu se termină aici, continuă

expertul. Pot să spun imediat că este posibil ca bărbatul Glass să fie chel sau nervos din cauza risipei și nu a vârstei. Domnul Todhunter, după cum s-a remarcat, este un domn liniștit, econom, în esență cumpătat. Aceste cărți de joc și pahare de vin nu fac parte din obiceiurile sale obișnuite, ci ele au fost prezente pentru un însoțitor anume. Dar, așa cum se întâmplă, putem merge mai departe. Domnul Todhunter poate sau nu să dețină aceste pahare de vin, dar nu există nicio indicație că ar deține vin. Ce conțineau, atunci, aceste recipiente? Aș sugera imediat niște coniac sau whisky, poate de calitate, dintr-o sticlă din buzunarul domnului Glass. Avem astfel ceva asemănător cu o imagine a bărbatului, sau cel puțin a profilului său: înalt, în vârstă, monden, dar oarecum ponosit, cu siguranță pasionat de jocuri și de băuturi alcoolice, și poate chiar prea pasionat de ele. Domnul Glass este un domn care nu este necunoscut la marginea societății.

— Ascultați aici, strigă tânăra femeie, dacă nu mă lăsați să-l dezleg, voi fugi afară și voi striga după poliție.

— Nu v-aș sfătui, domnișoară MacNab, spuse doctorul Hood cu gravitate, să vă grăbiți să chemați poliția. Părinte Brown, vă rog serios să vă liniștiți enoriașa, pentru binele ei, nu pentru al meu. Ei bine, am văzut câte ceva despre figura și caracterul domnului Glass; care sunt principalele date cunoscute despre domnul Todhunter? Sunt în esență trei: că este econom, că este mai mult sau mai puțin bogat și că are un secret. Acum, cu siguranță este evident că acestea sunt cele trei semne principale ale unui om bun care este șantajat. Și cu siguranță este la fel de evident faptul că podoabele decolorate, obiceiurile depravate și iritarea puternică a domnului Glass sunt semnele inconfundabile ale tipului de om care șantajează. Avem cele două figuri tipice ale unei tragedii a tăinuirii banilor; pe de o parte, omul respectabil cu un mister, pe de altă parte, vulturul din vestul țării cu miros de mister. Acești doi bărbați s-au întâlnit astăzi aici și s-au certat, folosind lovituri și o armă simplă.

— Aveți de gând să dați jos frânghiile alea? întrebă fata cu încăpățănare.

Dr. Hood, așezând cu grijă jobenul de mătase pe măsuta laterală, s-a îndreptat spre prizonier. L-a studiat cu atenție, ba chiar l-a mișcat puțin apoi l-a întors de umeri pe jumătate, după care a răspuns simplu:

— Nu, cred că aceste frânghii vor fi de folos până când prietenii tăi de ia poliție vor aduce cătușele.

Părintele Brown, care privea plictisit la covor, și-a ridicat fața rotundă și

a întrebat:

— Ce vreți să spuneți?

Omul de știință ridicase de pe covor sabia-pumnal de un tip aparte, examinând-o cu atenție în timp ce răspundea:

— Pentru că l-ați găsit pe domnul Todhunter legat, spuse el, ați tras cu toții concluzia că domnul Glass l-a legat, și apoi, presupun, a evadat. Există patru obiecții la acest lucru. În primul rând, de ce un domn atât de elegant ca prietenul nostru Glass și-ar fi lăsat jobenul în urma lui, dacă a plecat de bunăvoie? În al doilea rând, continuă el, îndreptându-se spre fereastră, aceasta este singura ieșire și este încuiată pe dinăuntru. În al treilea rând, lama asta de aici are o mică pată de sânge în vârf, dar domnul Todhunter nu are nicio rană. Domnul Glass a luat rana cu el, viu sau mort. Adăugați la toate acestea probabilitatea principală. Este mult mai probabil ca persoana șantajată să încerce să-și ucidă povara, decât ca șantajistul să încerce să ucidă găscă care îi face ouăle de aur. Iată, cred că avem o poveste destul de completă.

— Dar frânghiile? întreabă preotul, ai cărui ochi rămăseseră deschiși cu o admirație mai degrabă inexpresivă.

— Ah, frânghiile, spuse expertul cu o intonație ciudată. Domnișoara MacNab a vrut foarte mult să știe de ce nu l-am eliberat pe domnul Todhunter de frânghii. Ei bine, am să-i spun. Nu am făcut-o, pentru că domnul Todhunter poate să se elibereze singur în orice moment dorește.

— Ce? strigară cei doi cu note destul de diferite de uimire.

— M-am uitat la toate nodurile domnului Todhunter, repetă Hood în liniște. Se întâmplă să știu câte ceva despre noduri; constituie o adevărată ramură a științei criminalistice. Și-a făcut singur fiecare dintre aceste noduri și ar putea să se dezlege singur; niciunul dintre ele nu ar fi fost făcute de un dușman care ar fi încercat cu adevărat să-l imobilizeze. Toată afacerea cu frânghiile este o înșelătorie inteligentă, pentru a ne face să credem că el este victima luptei în locul nefericitului Glass, al cărui cadavru poate fi ascuns în grădină sau îndesat în coșul de fum.

S-a lăsat o tăcere destul de deprimantă; camera se întuneca, crengile copacilor din grădină păreau mai subțiri și mai negre ca oricând, parcă s-ar fi apropiat mai mult de fereastră. Aproape că puteai să-ți imaginezi că erau monștri marini, precum calamarii uriași sau sepiile, polipi contorsionați care se târăseră din mare pentru a vedea sfârșitul acestei tragedii, așa cum

și el, ticălosul și victima lui, bărbatul îngrozitor cu joben, se târâse cândva din mare. Căci întreaga atmosferă era încărcată de morbiditatea șantajului, care este cel mai morbid dintre lucrurile umane, pentru că este o nelegiuire care ascunde o nelegiuire; un plastru negru pe o rană și mai neagră.

Chipul micului preot catolic, care de obicei era satisfăcut și chiar nostim, căpătase deodată o încruntare ciudată. Nu era curiozitatea brută de la începutul inocenței sale. Era mai degrabă acea curiozitate creatoare care apare atunci când un om are începutul unei idei.

— Mai spuneți o dată, vă rog, zise el într-un mod simplu și preocupat; vreți să spuneți că Todhunter poate să se lege și să se dezlege singur?

— Asta vreau să spun, zise medicul.

— Doamne, Dumnezeule! exclamă brusc Brown, mă întreb dacă e posibil să fie asta!

Apoi a traversat camera în fugă, iute ca un iepure și s-a uitat cu o impulsivitate cu totul nouă la fața parțial acoperită a prizonierului. După care și-a întors propria față destul de insipidă către ceilalți:

— Da, asta este! strigă el cu o anumită emoție. Nu vedeți asta pe fața omului? Uitați-vă la ochii lui!

Atât profesorul, cât și fata au urmărit direcția privirii sale. Și, deși eșarfa lată și neagră masca complet jumătatea inferioară a chipului lui Todhunter, au devenit conștienți de ceva ce se zbătea intens în partea superioară a chipului acestuia.

— Ochii lui arată ciudat, strigă tânăra femeie, puternic emoționată. Brutelor, cred că îl doare!

— Nu cred, a spus doctorul Hood, ochii lui au cu siguranță o expresie deosebită. Dar aș interpreta acele riduri transversale ca exprimând mai degrabă o ușoară anomalie psihologică...

— Oh, la naiba! strigă părintele Brown, nu vedeți că râde?

— Râde! repetă doctorul, cu o mișcare bruscă, dar de ce naiba râde?

— Ei bine, răspunse reverendul Brown, pe un ton de scuză, s-o spun pe șleau, cred că râde de dumneavoastră. Și, într-adevăr, sunt puțin tentat să râd de mine însumi, acum că știu despre asta.

— Acum că știți despre ce? întrebă Hood, cu o oarecare exasperare.

— Acum știu, răspunse preotul, profesia domnului Todhunter.

Își târșea picioarele prin încăpere, uitându-se la un obiect, apoi la altul, cu ceea ce părea a fi o privire goală, pentru ca apoi, invariabil, să

izbucnească într-un râs la fel de gol, un proces extrem de iritant pentru cei care trebuiau să îl privească. A râs foarte mult de joben, și încă și mai mult și zgomotos de cioburile de sticlă spartă, dar sângele de pe vârful sabiei l-a făcut să izbucnească în hohote de râs convulsive. Apoi s-a întors spre expertul care fumea.

— Dr. Hood, strigă el entuziast, sunteți un mare poet! Ați chemat din neant o ființă nenăscută. Cât de mult înseamnă, pentru Dumnezeu, acest lucru, decât dacă ați fi cercetat doar simplele fapte! Într-adevăr, simplele fapte sunt mai degrabă banale și comice, prin comparație.

— Nu am nicio idee despre ce vorbiți, spuse Dr. Hood destul de arogant. Faptele, cum le-am descris eu, erau inevitabile, deși în mod necesar incomplete. Intuiția are locul ei (sau poezia, dacă preferați acest termen), dar numai pentru că detaliile corespunzătoare nu pot fi încă stabilite. În absența domnului Glass...

— Asta este, asta este, spuse micul preot, dând din cap destul de nerăbdător, asta este prima idee care trebuia stabilită; absența domnului Glass. El este extrem de absent. Presupun, adăugă el gânditor, că nu a existat niciodată cineva atât de absent ca domnul Glass.

— Vreți să spuneți că este absent din oraș? întrebă doctorul.

— Vreau să spun că este absent de peste tot, răspunse părintele Brown; este absent din natura lucrurilor, ca să spunem așa.

— Serios, vreți să spuneți că nu există o astfel de persoană, spuse expertul cu un zâmbet?

Preotul a făcut un semn de consimțământ.

— Pare într-adevăr un lucru regretabil, spuse el.

Orion Hood a izbucnit într-un râs disprețuitor.

— Ei bine, spuse el, înainte de a trece la cele o sută și una de alte dovezi, să luăm prima dovadă pe care am găsit-o, primul fapt peste care am dat când am intrat în această cameră. Dacă nu există niciun domn Glass, al cui este acest joben?

— Este al domnului Todhunter, răspunse Brown.

— Dar nu i se potrivește, strigă Hood nerăbdător. N-ar putea să-l poarte!

Părintele Brown a clătinat din cap cu o blândețe inexprimabilă.

— N-am spus niciodată că ar putea să-l poarte, răspunse el. Am spus că este jobenul lui. Sau, dacă insistați asupra unei nuanțe de diferență, un joben care îi aparține.

— Și unde este nuanța de diferență? întrebă criminologul cu un ușor sarcasm.

— Bunul meu domn, strigă micuțul om blând, cu prima sa mișcare asemănătoare nerăbdării, dacă veți merge pe stradă până la cel mai apropiat magazin de pălării, veți vedea că există, în limbajul comun, o diferență între o pălărie bărbătească și pălăriile care aparțin unui bărbat.

— Dar un pălărier, protestă Hood, poate scoate bani din stocul său de pălării noi. Ce ar putea Todhunter să scoată din această pălărie veche?

— Iepuri, răspunse prompt părintele Brown.

— Ce? strigă doctorul Hood.

— Iepuri, panglici, dulciuri, peștișori aurii, role de hârtie colorată, spuse cu rapiditate reverendul gentilom. N-ați văzut totul când ați descoperit frânghiile truate? La fel este și cu sabia. Domnul Todhunter nu are nicio zgârietură pe el, după cum spuneți; dar are o zgârietură *în el*, dacă mă înțelegeți.

— Vrei să spui în hainele domnului Todhunter? întrebă cu severitate doamna MacNab.

— Nu vreau să spun în interiorul hainelor domnului Todhunter, spuse părintele Brown. Vreau să spun în interiorul domnului Todhunter.

— Ei bine, ce vreți să spuneți, pentru numele lui Dumnezeu?

— Domnul Todhunter, explică liniștit părintele Brown, învață să fie un prestidigitator profesionist, dar și jongleur, ventriloc și expert în trucuri cu frânghia. Prestidigitație, explică jobenul. Nu are urme de păr, nu pentru că este purtat de domnul Glass, chelios prematur, ci pentru că nu a fost purtat niciodată de nimeni. Jongleria explică cele trei pahare, pe care Todhunter învăța singur să le arunce în sus și să le prindă prin rotație. Dar, fiind doar la stadiul de practică, a spart un pahar de tavan. Iar jongleria explică și sabia, pe care domnul Todhunter avea mândria și datoria profesională de a o înghiți. Dar, cum am mai spus, fiind la stadiul de practică, și-a zgâriat foarte ușor interiorul gâtului cu arma. Prin urmare, are o rană în interiorul său, care sunt sigur, după expresia feței sale, că nu este una gravă. De asemenea, el exersa trucul de eliberare din frânghii, ca și frații Davenport, și era pe punctul de a se elibera când am dat buzna cu toții în cameră. Cărțile de joc, bineînțeles, sunt pentru trucuri cu cărți, iar acestea sunt împrăștiate pe podea pentru că tocmai exersase una dintre acele scheme de a le arunca în aer. Pur și simplu își ținea secretă ocupația, pentru că trebuia

să-și țină trucurile secrete, ca orice alt prestidigitator. Dar simplul fapt că un pierde-vară cu joben s-a uitat odată prin fereastra lui din spate și a fost alungat de el cu mare indignare a fost suficient pentru a ne pune pe toți pe o pistă greșită de fel și fel de închipuiri și pentru a ne face să ne imaginăm întreaga lui viață umbrită de fantasma cu joben de mătase al domnului Glass.

— Dar cum rămâne cu cele două voci? întrebă Maggie, cu privirea fixă.

— N-ați auzit niciodată un ventriloc? întrebă părintele Brown. Nu știți că ei vorbesc mai întâi cu vocea lor naturală, iar apoi își răspund singuri exact cu vocea aceea ascuțită, pițigăiată și nefirească pe care ai auzit-o?

A urmat o tăcere lungă, iar doctorul Hood l-a privit pe micuțul care vorbise cu un zâmbet întunecat, dar politicos.

— Sunteți cu siguranță o persoană foarte ingenioasă, spuse el, nici că s-ar fi putut descrie mai bine într-o carte. Dar există o singură parte a domnului Glass pe care nu ați reușit să o explicați, și anume numele său. Domnișoara MacNab l-a auzit în mod clar spus astfel de domnul Todhunter.

Domnul reverend Brown a izbucnit într-un chicotit mai degrabă copilăresc.

— Ei bine, asta, spuse el, este cea mai inocentă parte din toată această poveste inocentă. Când prietenul nostru jongleur, de aici, a aruncat pe rând cele trei pahare, le-a numărat cu voce tare când le-a prins, și a comentat cu voce tare și când nu le-a prins. Ceea ce a spus de fapt a fost: „Unu, doi și trei – am ratat un pahar^[1]; unu, doi – am ratat un pahar. Și așa mai departe.

A urmat o secundă de liniște în încăpere, apoi toți, în același timp, au izbucnit în râs. În timp ce făceau acest lucru, personajul din colț a desfăcut cu satisfacție toate frânghiile și le-a lăsat să cadă ca o floare. Apoi, înaintând în mijlocul sălii cu o plecăciune, a scos din buzunar o bancnotă mare, imprimată în albastru și roșu, care anunța că ZALADIN, cel mai mare prestidigitator, contorsionist, ventriloc și cangur uman din lume, va fi gata cu o nouă serie de trucuri la Empire Pavilion, Scarborough, luna viitoare, la ora opt fix.

II. PARADISUL HOȚILOR

Marele Muscari, cel mai original dintre tinerii poeți toscani, a intrat, cu repeziciune, în restaurantul său preferat cu vedere spre Marea Mediterană, restaurant acoperit cu o prelată și împrejmuț de mici lămâi și portocali. Ospătari cu șorțuri albe aranjau deja pe mesele albe tacâmurile unui prânz timpuriu și elegant; iar acest lucru părea să sporească satisfacția ce atingea deja vârful unei fanfaronade. Muscari avea un nas de vultur ca al lui Dante, părul și eșarfa îi erau întunecate și vapoase. Purta o pelerină neagră ca și cum ar purta un camuflaj negru, atât de mult aducea cu un fel de melodramă venețiană. Se purta ca și cum un trubadur ar fi avut o funcție socială bine definită, ca un episcop. S-a străduit cât de mult i-a permis secolul său să cuture lumea, la propriu, ca Don Juan, cu florea și chitara.

Pentru că nu călătorea niciodată fără o cutie cu săbii, cu care se luptase în multe dueluri extraordinare, sau fără o cutie corespunzătoare a mandolinei sale, cu care chiar îi făcuse o serenadă domnișoarei Ethel Harrogate, fiica cu un comportament extrem de convențional a unui bancher din Yorkshire, aflată în vacanță. Cu toate acestea, nu era nici un șarlatan, nici un copil, ci un latin fierbinte și rațional căruia, dacă îi plăcea un anumit lucru, apoi era numai acel lucru. Poezia lui era la fel de directă ca proza oricui altcuiva. Își dorea faima sau vinul sau frumusețea femeilor cu o franchețe înflăcărată și de neconceput printre idealurile tulburi sau compromisurile așijderea ale nordului. Pentru clasele mai modeste, vigoarea lui mirosea a pericol sau chiar a nelegiuire. Ca și focul sau marea, era mult prea simplu pentru a fi de încredere.

Bancherul și frumoasa lui fiică englezoaică erau cazați la hotelul de lângă restaurantul lui Muscari, de aceea era restaurantul lui preferat. Totuși, după o privire aruncată în interiorul restaurantului și-a dat seama imediat că grupul englezilor nu coborâse. Restaurantul strălucea, dar era încă relativ gol. Doi preoți stăteau de vorbă la o masă într-un colț, dar Muscari, un catolic înfocat, nu i-a băgat în seamă mai mult decât o pereche de ciori. Dar dintr-un loc și mai îndepărtat, parțial ascuns în spatele unui copac pitic aurit, de portocale, s-a ridicat și a înaintat spre poet o persoană al cărei costum era în cel mai agresiv mod opus celui al lui.

Această siluetă era îmbrăcată într-un costum de golf cu carouri pastelate, cu o cravată roz, un guler ascuțit și ghetе galbene bombate. A reușit, în adevărata tradiție a lui Arry de la Margate, să arate în același timp surprinzător și banal. Dar, pe măsură ce apariția cu aer londonez se apropia, Muscari a fost uimit să-i observe capul care era total diferit de corp. Era un cap de italian, ciufulit, brunet și foarte vivace, care ieșea brusc din gulerul ridicat ca un carton strâns de nostima cravată roz. De fapt, era un cap pe care îl cunoștea. Îl recunoscuse, mai presus de toate ornamentele groaznice ale vestimentației englezești de vacanță, ca fiind chipul unui vechi, dar uitat prieten, pe nume Ezza. Tânărul acesta fusese un geniu în școală, iar faima europeană îi fusese promisă când abia împlinise cincisprezece ani. Dar, când a apărut în lume, a eșuat, mai întâi în public ca dramaturg și demagog, apoi în particular, ani la rând, ca actor, călător, comisionar sau jurnalist. Muscari îl văzuse ultima dată în spatele reflectoarelor. Era doar prea bine adaptat la senzațiile acestei profesii și se credea că o calamitate morală îl înghițise.

— Ezza! strigă poetul, ridicându-se și strângându-i mâna într-o plăcută uimire. Ei bine, te-am văzut în multe costume în foaiерul actorilor; dar nu mă așteptam să te văd îmbrăcat ca un englez.

— Acesta, răspunse Ezza cu gravitate, nu este costumul unui englez, ci al italianului viitorului.

— În acest caz, remarcă Muscari, mărturisesc că îl prefer pe italianul trecutului.

— Asta este vechea ta greșeală, Muscari, a spus bărbatul în costum de golf, clătinând din cap. Și greșeala Italiei. În secolul al XVI-lea, noi, toscanii, am asigurat succesul: aveam cel mai nou oțel, cea mai nouă sculptură, cea mai nouă chimie. De ce nu am avea acum cele mai noi fabrici, cele mai noi motoare, cele mai noi finanțe și cele mai noi haine?

— Pentru că nu merită să le avem, răspunse Muscari. Nu poți să-i faci pe italieni cu adevărat progresiști; sunt prea inteligenți. Oamenii care văd scurtătura către un trai bun nu vor merge niciodată pe noile drumuri complicate.

— Ei bine, pentru mine, Marconi, nu D'Annunzio, este vedeta Italiei, spuse celălalt. De aceea am devenit futurist – și ghid.

— Un ghid! strigă Muscari, râzând. Asta e ultima din lista ta de meserii? Și pe cine *ghidezi*?

— Oh, un om cu numele de Harrogate și familia lui, cred.
— Nu cumva bancherul din acest hotel? întrebă poetul, cu oarecare nerăbdare.
— Despre acela este vorba, răspunse ghidul.
— Se plătește bine? întrebă cu inocență trubadurul.
— Mă va plăti, – spuse Ezza, cu un zâmbet foarte enigmatic. Dar eu sunt un fel de ghid destul de ciudat. Apoi, ca și cum ar fi schimbat subiectul, spuse brusc:

— Are o fiică și un fiu.
— Fiica este divină, afirmă Muscari, tatăl și fiul sunt, presupun, umani. Dar, acordându-i-se calități inofensive, nu ți se pare că bancherul acela este un exemplu splendid al argumentului meu? Harrogate are milioane în seifurile sale, iar eu am gaura din buzunar. Dar nu îndrăznești să spui – nu poți să spui – că el este mai deștept decât mine, sau mai îndrăzneț decât mine, sau chiar mai energic decât mine. Nu e deștept, are ochii ca niște nasturi albaștri, nu e energic, se mută de pe un scaun pe altul ca un paralytic. Este un bătrân dobitoc, onest și amabil, dar are bani pur și simplu pentru că el colecționează bani, așa cum un băiat colecționează timbre. Tu ai o minte prea puternică pentru afaceri, Ezza. Nu te vei descurca. Ca să fii suficient de inteligent să faci atâția bani, trebuie să fii suficient de prost ca să-i vrei.

— Sunt destul de prost pentru asta, spuse Ezza cu melancolie. Dar ți-aș sugera o întrerupere a criticii tale la adresa bancherului, pentru că iată-l că vine.

Domnul Harrogate, marele bancher, a intrat într-adevăr în sală, dar nimeni nu s-a uitat la el. Era un bărbat în vârstă robust, cu ochi albaștri agitați și mustați gri-nisipoase decolorate; dacă nu ar fi fost așa de gârbovit, ar fi putut fi un colonel. Avea în mână mai multe scrisori nedeschise. Fiul său, Frank, era un tânăr cu adevărat drăguț, cu părul creț, ars de soare și viguros; dar nici pe el nu-l privea nimeni. Toți ochii, ca de obicei, erau ațintiți, cel puțin pentru moment, asupra lui Ethel Harrogate, al cărei cap grecesc blond de culoarea răsăritului părea așezat intenționat deasupra acelei mări de safir, ca al unei zeițe. Poetul Muscari a tras adânc aer în piept, ca și cum ar fi băut ceva; și chiar așa era. El băuse clasicul: o lucrare de o excelență durabilă, pe care o făcuseră strămoșii lui. Ezza o studia cu o privire la fel de intensă și mult mai enigmatică.

Domnișoara Harrogate era deosebit de strălucitoare și gata de

conversație cu această ocazie; iar familia ei adoptase mai ușor obiceiul continental, permițându-i străinului Muscari și chiar ghidului Ezza să ia parte la masa și discuțiile lor. La Ethel Harrogate convenționalismul se încununa cu o perfecțiune și o splendoare proprii. Mândră de prosperitatea tatălui ei, pasionată de plăcerile ei la modă, fiică iubitoare, dar și o cochetă înverșunată, ea reprezenta toate aceste lucruri cu un fel de bună dispoziție excelentă care făcea ca însăși mândria ei să fie plăcută și demnitatea ei mondenă să fie un lucru proaspăt și sincer.

Erau într-un vârtej de entuziasm în legătură cu o presupusă primejdie pe care urmau să o înfrunte în acea săptămână pe drumul de munte. Pericolul nu era reprezentat de stânci și avalanșe, ci de ceva încă și mai pitoresc. Ethel fusese ferm asigurată că acei tâlhari, adevărații criminali din legendele moderne, încă mai bântuiau acea creastă montană și stăpâneau acea trecătoare a Apeninilor.

— Se spune, strigă ea, cu o plăcere grozavă de școlăriță, că toată țara aceea nu este condusă de regele Italiei, ci de regele hoților. Cine este regele hoților?

— Un mare om, răspunse Muscari, demn de a fi comparat cu propriul dumneavoastră Robin Hood, signorina^[2]. De Regele Hoților, Montano, s-a auzit pentru prima dată în munți acum vreo zece ani, când oamenii spuneau că tâlharii au dispărut. Dar autoritatea lui sălbatică s-a răspândit cu rapiditatea unei revoluții tăcute. Oamenii i-au găsit proclamațiile sale înfocate, afișate în fiecare sat de munte; santinelele sale, cu arma în mână, în fiecare râpă de munte. De șase ori, guvernul italian a încercat să-l înlăture; și a fost învins în șase bătălii crâncene, ca și cum ar fi fost învins de Napoleon.

— Or, așa ceva, observă cu autoritate bancherul, nu ar fi permis niciodată în Anglia; poate că, până la urmă, ar fi mai bine să alegem o altă rută. Dar ghidul a crezut că este perfect sigur.

— Este perfect sigur, spuse mesagerul cu dispreț. Am trecut pe acolo de douăzeci de ori. Poate că a existat un bătrân pușcăriaș numit Rege pe vremea bunicilor noastre; dar el aparține istoriei, dacă nu fabulei. Banditismul este cu desăvârșire eradicat.

— Nu poate fi niciodată eradicat cu desăvârșire, răspunse Muscari, pentru că revolta armată este o reacție firească pentru cei din sud. Țăranii noștri sunt ca munții, bogați în farmec și eleganță inocentă, dar cu flăcările

dedesubt. Există un punct al disperării umane în care săracii din nord se apucă de băut, iar săracii noștri se apucă de pumnale.

— Un poet este privilegiat, răspunse Ezza, cu sarcasm. Dacă signor⁽³⁾ Muscari ar fi fost englez, ar mai fi căutat tâlhari de drumul mare în Wandsworth. Credeți-mă, nu există mai mult pericol de a fi capturat în Italia decât de a fi scalpat în Boston.

— Atunci propuneți să încercăm? întrebă domnul Harrogate, încruntat.

— Oh, sună destul de îngrozitor, strigă fata, întorcându-și ochii superbi spre Muscari. Chiar credeți că trecătoarea este periculoasă?

Muscari și-a aruncat pe spate coama neagră.

— Știu că este periculoasă, spuse el. Măine o voi traversa.

Tânărul Harrogate a rămas pentru o clipă în urmă, golind un pahar de vin alb și aprinzând o țigară, în timp ce frumoasa se retrăgea împreună cu bancherul, mesagerul și poetul, împărțind sunetele de clopoței ai unei satire cenușii. Cam în aceeași clipă, cei doi preoți din colț s-au ridicat; cel mai înalt, un italian cu părul alb, și-a luat rămas bun. Preotul mai scund s-a întors și s-a îndreptat spre fiul bancherului; iar acesta din urmă a fost uimit să-și dea seama că, deși era un preot romano-catolic, omul era englez. Își amintea vag că l-a întâlnit pe preot la întâlnirile mondene ale unora dintre prietenii săi catolici. Dar bărbatul a vorbit înainte ca amintirile lui să se adune.

— Domnul Frank Harrogate, cred, spuse el. Am făcut cunoștință, dar nu vreau să fiu prea îndrăzneț. Lucrurile ciudate pe care am să le spun vor veni mult mai bine de la un străin. Domnule Harrogate, vă spun un cuvânt și plec: aveți grijă de sora dumneavoastră în marea ei durere.

Chiar și pentru indiferența cu adevărat frățească a lui Frank, strălucirea și denigrarea surorii sale păreau încă să scânteieze și să răsună. Îi auzea încă râsul din grădina hotelului în timp ce își privea nedumerit sfătuitorul sumbru.

— Vă referiți la tâlhari? întrebă el, apoi, amintindu-și vag de o teamă a sa, sau poate vă gândiți la Muscari?

— Niciun om nu se gândește vreodată la adevărata durere, spuse ciudatul preot. El poate fi înțelegător doar atunci când apare.

Și a ieșit rapid din sală, lăsându-l pe celălalt aproape cu gura căscată.

La o zi sau două după aceea, o trăsură în care se afla grupul, mergea greoi și chiar se clătina pe crestele munților amenințători. Între negarea

jovială a pericolului de către Ezza și sfidarea zgomotoasă a lui Muscari, familia capitalistă era fermă în scopul ei inițial. Iar Muscari a făcut călătoria sa montană să coincidă cu a lor. O caracteristică și mai surprinzătoare a fost apariția la gara de la marginea orașului a micului preot din restaurant. El a pretins că afacerile îl determinau să traverseze munții din mijlocul țării. Dar tânărul Harrogate nu putea să nu facă legătura între prezența lui și temerile și avertismentele mistice de ieri.

Trăsura era un fel de vagon confortabil, inventat de talentul modernist al ghidului, care domina expediția cu eficiența sa de expert și cu spiritul său dezinvolt. Teoria pericolului reprezentat de hoți era alungată din gândire și din vorbire; și chiar dacă, în manifestarea exterioară, era atât de mult acceptată, totuși se aplică o ușoară protecție. Ghidul și tânărul bancher purtau revolvere încărcate, iar Muscari, cu multă satisfacție copilărească, și-a pus sub mantia neagră un fel de sabie mică ca un pumnal încovoiat. Dintr-o săritură își plasase persoana lângă încântătoarea englezoaică. De cealaltă parte a ei stătea preotul, care se numea Brown și care, din fericire, era un individ tăcut, iar ghidul, tatăl și fiul se aflau pe bancheta din spate. Muscari era într-o stare de spirit sumbră, crezând cu seriozitate în pericol, iar discuția lui cu Ethel ar fi putut foarte bine să o facă pe aceasta să-l creadă un maniac. Ceva, însă, era în urcușul nebunesc și spectaculos printre stâncile cu vârfuri încărcate de păduri ca niște livezi, ce înălțau spiritul ei și al lui, spre paradisuri purpurii și absurde, cu sori rotitori. Drumul lin urca precum o pisică albă; străbătea ca o coardă întinsă abisuri umbrite, se arunca în jurul promontoriilor îndepărtate ca un lasou.

Și totuși, oricât de sus ar fi ajuns, pustietatea tot înflorea ca un trandafir. Câmpurile erau arse de soare și de vânt și aveau culoarea pescărușului-albastru, a papagalilor și a păsărilor colibri; nuanțele a o sută de flori înflorite. Nu există pajiști și păduri mai frumoase decât cele englezești. Nu există creste sau abisuri mai superbe decât cele de la Snowdon și Glencoe. Dar Ethel Harrogate nu mai văzuse niciodată până atunci zăvoaiele sudice înclinate pe vârfurile despicate ale nordului; defileul Glencoe încărcat cu roadele Kentului. Nu exista aici nimic deprimant și pustiu, care, în Marea Britanie, ar fi fost asociat cu peisajele înalte și sălbatice. Semăna mai degrabă cu un palat de mozaic răvășit de cutremure, sau cu o grădină olandeză cu lalele, aruncată în aer cu dinamită, înspre stele.

— E ca Kew Gardens pe Beachy Head, spuse Ethel.

— Este secretul nostru, răspuse el, secretul vulcanului; este și secretul revoluției – că un lucru poate fi violent și totuși productiv.

— Și tu ești oarecum violent, îi zâmbi ea.

— Și totuși destul de neproductiv, recunosc el. Dacă mor în seara asta, mor necăsătorit și prost.

— Nu este vina mea că ai venit, spuse ea după o tăcere incomodă.

— Nu este niciodată vina ta, răspuse Muscari; nu a fost vina ta că Troia a căzut.

În timp ce vorbeau, au ajuns sub stânci impresionante ce se întindeau aproape ca niște aripi deasupra unui colț de stâncă, de un pericol deosebit. Speriați de umbra mare de pe cornișa îngustă, caii s-au agitat nesiguri. Vizitiul a coborât din trăsură pentru a-i ține de căpăstru, dar ei au devenit de nestăpânit. Unul dintre cai s-a cabrat până la întreaga lui înălțime – înălțimea colosală și înspăimântătoare a unui cal atunci când devine biped. A fost suficient cât să modifice echilibrul; întreaga trăsură s-a înclinat ca o corabie și s-a prăbușit de pe stâncă printre tufișurile ca niște franjuri. Muscari a pus un braț în jurul lui Ethel, care s-a agățat de el și țipa cu putere. Pentru astfel de momente trăia el.

În momentul în care superbe ziduri de munte se învârteau în jurul capului poetului ca o moară de vânt purpurie, s-a întâmplat un lucru care, în aparență, a fost și mai surprinzător. Bancherul bătrân și letargic a sărit în picioare în trăsură și apoi, în prăpastie, înainte ca vehiculul înclinat să-l ducă acolo. La prima vedere, părea la fel de nebunesc ca o sinucidere, dar, privind mai atent, a fost la fel de rațional ca o investiție sigură. În mod evident, bărbatul din Yorkshire avea mai multă spontaneitate, precum și mai multă luciditate decât crezuse Muscari. Pentru că a aterizat pe o bucată de pământ care părea special captușită cu iarbă și trifoi pentru a-l primi. Astfel, ceilalți au fost într-adevăr la fel de norocoși, chiar dacă mai puțin demni în ceea ce privește forma de ejectare. Imediat sub această cotitură abruptă a drumului, se afla o vale ierboasă și înflorită, ca o pajiște scufundată; un fel de buzunar de catifea verde în veșmântul lung, înverzit, ca o haină neterminată peste dealuri. Aici s-au răsturnat sau au căzut cu toții, fără prea multe stricăciuni, cu excepția faptului că bagajele lor cele mai mici și chiar conținutul buzunarelor au fost împrăștiate în iarba din jurul lor. Trăsura distrusă încă mai atârna deasupra, încurcată în hățișul rezistent, iar caii au plonjat dureros pe pantă. Primul care s-a ridicat a fost

micul preot, care s-a scărpinat în cap cu o mirare prostească pe față; Frank Harrogate l-a auzit spunându-și: „Acum, de ce naiba am căzut tocmai aici?”

A clipit din ochi privind la lucrurile împrăștiate în jurul lui și și-a recuperat umbrela greoaie. Dincolo de ea, se afla sombrero-ul larg căzut de pe capul lui Muscari, iar lângă el o scrisoare de afaceri sigilată pe care i-a dat-o bătrânului Harrogate după ce a aruncat o privire la adresă. De cealaltă parte a lui, iarba ascundea parțial umbrela de soare a domnișoarei Ethel, iar dincolo de ea, se afla o curioasă sticlă de abia cinci centimetri lungime. Preotul a luat-o într-un mod rapid și discret, a desfăcut-o, apoi a mirosit-o, după care fața lui gravă a căpătat o culoare pământie. „Cerule să ne-ajute! murmură el, nu poate fi a ei! Oare a venit deja durerea peste ea?” A strecurat-o în buzunarul vestei. „Cred că sunt îndreptățit, spuse el, până aflu mai multe”.

A privit-o lung și îndurerat pe față, ridicată din flori de Muscari tocmai în acel moment, care spunea:

— Am căzut în rai; este un semn. Muritorii urcă și cad, dar numai zeii și zeițele pot cădea în sus.

Și, într-adevăr, ea s-a ridicat din marea de culori, o viziune atât de frumoasă și fericită, încât preotul a simțit că bănuiala lui e zdruncinată. „La urma urmei, s-a gândit el, poate că otrava nu este a ei; poate că este unul dintre trucurile melodramatice ale lui Muscari”.

Muscari a ridicat-o ușor pe doamnă în picioare, i-a făcut o plecăciune absurd de teatrală, apoi, scoțând sabia, a tăiat cu putere frâiele întinse ale cailor, astfel încât aceștia s-au chinuit să se ridice în picioare și au rămas în iarbă tremurând. După ce a făcut acest lucru, s-a întâmpnat ceva extraordinar. Un om foarte tăcut, foarte sărăcăcios îmbrăcat și extrem de ars de soare, a ieșit din tufișuri și a apucat capetele cailor. Avea un cuțit cu o formă ciudată, foarte lat și strâmb, legat la centură; nu mai era nimic remarcabil la el, în afară de apariția lui bruscă și tăcută. Poetul l-a întrebat cine este, dar el nu i-a răspuns.

Privind în jurul său la grupul confuz și speriat din vale, Muscari a perceput atunci că un alt bărbat bronzat și zdrențăros, cu un pistol scurt sub braț, îi privea de pe cornișa de jos, sprijinindu-și coatele pe marginea pajiștii. Apoi și-a ridicat privirea spre drumul de pe care căzuseră și a văzut gurile altor patru carabine și alte patru fețe brune cu ochii strălucitori, dar destul de inexpresivi, privind în jos spre ei.

— Bandiții! strigă Muscari, cu un fel de bucurie monstruoasă. Asta a fost o capcană. Ezza, dacă vrei să-mi faci o favoare împușcându-l mai întâi pe vizitiu, putem să ne croim o cale de scăpare. Sunt doar șase.

— Vizitiul, spuse Ezza, care stătea sumbru cu mâinile în buzunare, întâmplător, este unul din servitorii domnului Harrogate.

— Atunci, cu atât mai mult, împușcă-l! strigă nerăbdător poetul. A fost mituit ca să-și supere stăpânul. Apoi puneți-o pe doamna în mijloc și vom rupe linia până acolo – cu repeziciune.

Și, înotând prin flori și iarba sălbatică, a înaintat fără teamă spre cele patru carabine, dar constatând că nu-l urmărea nimeni în afară de tânărul Harrogate, s-a întors, fluturându-și sabia pentru a le face semn celorlalți să-i urmeze. L-a văzut pe ghid stând încă cu picioarele ușor desfăcute, în mijlocul inelului de iarbă, cu mâinile în buzunare, iar chipul lui italian, slab și ironic, părea să se lungească tot mai mult în lumina serii.

— Credeai, Muscari, că eu sunt eșecul printre colegii noștri de școală, spuse el, și credeai că tu ești succesul. Dar eu am reușit mai mult decât tine și ocup un loc mai mare în istorie. Eu am jucat epopei în timp ce tu le scriai.

— Să mergem! spuse Muscari de sus cu glas tunător. Vei sta acolo vorbind prostii despre tine, cu o femeie de salvat și trei bărbați puternici care să te ajute? Ce fel de bărbat ești tu?

— Mă numesc Montano, strigă ciudatul ghid cu o voce la fel de puternică și plină. Sunt Regele Hoților și vă urez tuturor bun-venit în palatul meu de vară.

Și chiar în timp ce vorbea, alți cinci bărbați tăcuți, cu armele pregătite, au ieșit din tufișuri și au privit spre el pentru a-și primi ordinele. Unul dintre ei ținea în mână o hârtie de mari dimensiuni.

— Acest mic cuib drăguț în care facem cu toții un picnic, continuă ghidul-tâlhăr, cu același zâmbet slab, dar sinistru, este, împreună cu câteva peșteri aflate sub el, cunoscut sub numele de Paradisul Hoților. Este principala mea fortăreață de pe aceste dealuri; căci, după cum ați observat fără îndoială, este invizibilă atât de pe drumul de sus, cât și din valea de jos. Este ceva mai mult decât invincibilă, este de neobservat. Aici trăiesc în cea mai mare parte și aici voi muri cu siguranță, dacă jandarmii mă vor depista vreodată aici. Nu sunt genul de infractor care „își rezervă dreptul la apărare”, ci un fel mai bun care își rezervă ultimul glonț.

Toți îi priveau nemișcați, ca loviți de trăsnet, cu excepția părintelui Brown, care a scos un suspin uriaș, ca de ușurare, și a pipăit micuța sticlură din buzunar. „Slavă Domnului! murmură el, asta e mult mai probabil. Otrava îi aparține acestui tâlhar-șef, desigur. O poartă cu el ca să nu fie niciodată capturat, ca și Cato”.

Regele Hoților își continuă însă discursul cu același tip de politețe periculoasă.

— Nu-mi rămâne decât, spuse el, să le explic oaspeților mei condițiile sociale în care am plăcerea de a-i primi. Nu este nevoie să expun vechiul ritual demodat al răscumpărării, pe care îmi revine obligația de a-l menține; și chiar și acesta se aplică doar unei părți a grupului. Pe reverendul părinte Brown și pe celebrul Signor Muscari îi voi elibera mâine în zori și îi voi escorta la avanposturile mele. Poeții și preoții, dacă îmi veți ierta simplitatea exprimării, nu au niciodată bani. Așa că, din moment ce este imposibil să scoatem ceva de la ei, să profităm de ocazie pentru a ne arăta admirația pentru literatura clasică și respectul nostru pentru Sfânta Biserică.

A făcut o pauză cu un zâmbet neplăcut, iar părintele Brown a clipit în mod repetat privindu-l dintr-odată, părând că-l și ascultă cu mare atenție. Căpitanul tâlharilor a luat hârtia de mari dimensiuni de la tâlharul-asistent și, aruncând o privire peste ea, a continuat:

— Celelalte intenții ale mele suni clar expuse în acest document public, care este gata pregătit; și care, după aceea, va fi afișat pe un copac în fiecare sat din vale și la fiecare răscruce de drumuri de pe dealuri. Nu vă voi obosi cu pălăvrăgeala, deoarece veți putea verifica. Esența proclamației mele este următoarea: anunț mai întâi că l-am capturat pe milionarul englez, colosul finanțelor, domnul Samuel Harrogate. Anunț apoi că am găsit asupra sa bancnote și obligațiuni în valoare de două mii de lire sterline, pe care mi le-a predat. Acum, întrucât ar fi cu adevărat imoral să anunț un astfel de lucru unui public credul dacă nu s-ar fi întâmplat, sugerez să se întâmple fără întârziere. Sugerez ca domnul Harrogate senior să-mi dea acum cele două mii de lire din buzunarul său.

Bancherul i-a privit pe sub sprâncenele coborâte, cu fața roșie și îmbufnată, dar aparent intimidat. Saltul acela din trăsura prăbușită părea să-i fi consumat ultima picătură de vitalitate. Se abținuse în mod josnic atunci când fiul său și Muscari făcuseră o mișcare îndrăzneată pentru a ieși din capcana tâlharilor. Iar acum mâna lui roșie și tremurândă se îndrepta cu

reticență spre buzunarul de ia piept dându-i tâlharului un pachet de hârtii și plicuri.

— Excelent! strigă vesel acei nelegiuit, până aici suntem bine. Reiau punctele din proclamația mea, care va fi publicată destul de curând în toată Italia. Al treilea punct este cel al răscumpărării. Cer de la prietenii familiei Harrogate o răscumpărare de trei mii de lire sterline; ceea ce sunt sigur că este aproape insultător pentru această familie, în estimarea moderată a importanței sale. Cine nu ar plăti triplul acestei sume pentru o altă zi de uniune într-un asemenea cerc familial? Nu vă voi ascunde că documentul se încheie cu anumite fraze legale despre lucrurile neplăcute care se pot întâmpla dacă banii nu sunt plătiți; dar între timp, doamnelor și domnilor, dați-mi voie să vă asigur că va fi o cazare confortabilă aici, cu vin și trabucuri, și vă urez deocamdată, ca un gentilom, bun venit în luxul Paradisului Hoților.

În tot timpul cât a vorbit, bărbații cu aspect dubios, cu carabine și pălării murdare și turtite, s-au adunat în tăcere, în număr atât de mare, încât până și Muscari a fost nevoit să recunoască că atacul său cu sabia era fără speranță. A aruncat o privire în jurul lui; dar fata se dusesse deja să-și liniștească și să-și consoleze tatăl, căci afecțiunea ei naturală pentru persoana lui era la fel de puternică sau mai puternică decât mândria, oarecum snoabă, față de succesul lui. Muscari, cu lipsa de logică a unui îndrăgostit, admira acest devotament filial și totuși era iritat de el. Și-a pus sabia înapoi în teacă și s-a aruncat, îmbufnat, pe una dintre băncile verzi. Preotul s-a așezat la un metru sau doi, iar Muscari și-a îndreptat privirea și nasul acvilin spre el într-o iritare instanță.

— Ei bine, spuse poetul pe un ton aspru, oamenii încă mă mai consideră prea romantic? Oare mai există, mă întreb, vreun tâlhar în munți?

— S-ar putea să mai fie, spuse părintele Brown șovăielnic.

— Ce vreți să spuneți? întrebă celălalt cu asprime.

— Vreau să spun că sunt nedumerit, răspunse preotul. Sunt nedumerit în legătură cu Ezza sau Montano sau cum îl cheamă. Mi se pare mult mai inexplicabil ca tâlhar decât ca ghid.

— Dar în ce fel? insistă tovarășul său. Sfântă Maria! Aș fi crezut că tâlharul a fost destul de clar.

— Mă confrunt cu trei probleme dificile, spuse preotul cu o voce liniștită. Aș vrea să știu părerea dumneavoastră despre ele. În primul rând,

trebuie să vă spun că am luat prânzul în acel restaurant de pe malul mării. În timp ce dumneavoastră patru ați părăsit sala, dumneavoastră și domnișoara Harrogate ați mers înainte, vorbind și râzând; bancherul și ghidul au mers în spate, vorbind cu moderație și destul de încet. Dar nu m-am putut abține să nu-l aud pe Ezza spunând aceste cuvinte – „Ei bine, lăsați-o să se distreze puțin; știți că lovitura o poate zdrobi în orice clipă”. Domnul Harrogate nu a răspuns nimic; deci cuvintele trebuie să fi avut un sens. Sub impulsul momentului, l-am avertizat pe fratele ei că ea ar putea să fie în pericol; nu am spus nimic despre natura acestuia, pentru că nu știam. Dar dacă se referea la această captură pe dealuri, totul este un nonsens. De ce și-ar fi avertizat ghidul-tâlhar patronul său, chiar și printr-o aluzie, când scopul lui era să-l atragă în capcana din munți? Nu putea să însemne asta. Dar dacă nu, care este această altă nenorocire, cunoscută atât de ghid, cât și de bancher, care atârna deasupra capului domnișoarei Harrogate?

— Nenorocirea domnișoarei Harrogate! exclamă poetul, ridicându-se cu o oarecare furie. Explicați-vă, continuați!

— Toate ghicitorile mele, însă, se învârt în jurul șefului nostru de tâlhari, reluă preotul gânditor. Și iat-o pe cea de-a doua dintre ele. De ce a menționat atât de evident în cererea sa de răscumpărare faptul că a luat pe loc două mii de lire sterline de la victima sa? Nu avea nici cea mai vagă tendință de a evoca răscumpărarea. Dimpotrivă. Prietenii lui Harrogate ar fi fost mult mai înclinați să se teamă pentru soarta lui dacă ar fi crezut că hoții erau săraci și desperați. Și totuși, jefuirea la fața locului a fost subliniată și chiar pusă pe primul loc în cerere. De ce ar fi vrut Ezza Montano în mod special să spună întregii Europe că a furat din buzunar înainte de a percepe șantajul?

— Nu-mi pot imagina, spuse Muscari, frecându-și părul negru pentru prima dată cu un gest lipsit de afecțiune. Poate credeți că mă luminați, dar mă împingeți și mai adânc în întuneric. Care ar putea fi a treia problemă cu regele hoților?

— A treia problemă, spuse părintele Brown, încă în meditație, este această bancă pe care stăm. De ce tâlharul nostru-ghid numește acest loc fortăreața lui principală și Paradisul Hoților? Este cu siguranță un loc moale pe care să cazi și un loc dulce la care să te uiți. De asemenea, este foarte adevărat, așa cum spune el, că este invizibilă din vale și din vârf și, prin urmare, este o ascunzătoare. Dar nu este însă o fortăreață. Nu ar putea

fi niciodată o fortăreață. Cred că ar fi cea mai slabă fortăreață din lume. Pentru că, de fapt, este dominată de sus de drumul comun care traversează munții – exact locul pe unde ar trece cel mai probabil poliția. De ce cinci arme scurte și murdare ne-au reținut aici, lipsiți de apărare, acum o jumătate de oră. Un sfert dintr-o companie de orice fel de soldați ar fi putut să ne arunce în prăpastie. Oricare ar fi semnificația acestui colțișor ciudat de iarbă și flori, nu este o poziție întărită. Este altceva; are un alt fel de importanță ciudată; o valoare pe care nu o înțeleg. Este mai degrabă ca un teatru accidental sau ca o cameră verde naturală; este ca scena unei comedii romantice; este ca...

În timp ce cuvintele micului preot se prelungeau și se pierdeau într-o sinceritate plictisitoare și visătoare, Muscari, ale cărui simțuri animalice erau alerte, și nervoase, a auzit un nou zgomot în munți. Chiar și pentru el, sunetul era încă foarte neclar și slab; dar ar fi putut jura că adierea vântului de seară purta cu el ceva asemănător cu tropăitul copitelor de cai și cu un strigăt îndepărtat.

În aceeași clipă, și cu mult înainte ca vibrația să atingă urechile mai puțin experimentate ale englezilor, Montano, tâlharul, a alergat pe malul de deasupra lor și s-a oprit în gardul viu rupt, sprijinindu-se de un copac și scrutând drumul. Era o siluetă ciudată în timp ce stătea acolo; chiar dacă își pusese o excentrică pălărie cu borurile ridicate și își legăna centura și sabia în calitatea sa de rege al tâlharilor, banalul costum de golf viu colorat al ghidului se vedea pe alocuri din cap până în picioare.

În clipa următoare, și-a întors fața măslinie și batjocoritoare și a făcut o mișcare cu mâna. La semnal, tâlharii s-au împrăștiat, nu în dezordine, ci în ceea ce era în mod evident un fel de disciplină de gherilă. În loc să ocupe drumul de-a lungul culmii, s-au răspândit de-a lungul acestuia, în spatele copacilor și al gardului viu, ca și cum ar fi pândit vreun dușman fără să fie văzuți. Zgomotul de dincolo devenea tot mai puternic, începând să zguduie drumul de munte iar o voce se auzea clar dând ordine. Tâlharii șovăiau și se înghesuiau unul în altul, înjurând și șoptind, iar aerul serii era plin de mici zgomote metalice, în timp ce-și înarmau pistoalele sau își desfăceau săbiile sau își târau tecile pe pietre. Apoi, zgomotele din ambele părți păreau să se întâlnească pe drumul de deasupra; crengile se rupeau, caii nechezau, oamenii strigau.

— A venit salvarea! strigă Muscari, sărind în picioare și fluturându-și

pălăria. Jandarmii sunt pe ei! Acum! Pentru libertate! O lovitură pentru ea! Acum pentru a fi rebeli împotriva tâlharilor! Haideți, să nu lăsăm totul pe seama jandarmilor! Asta e atât de îngrozitor de modern. Aruncați-vă în spatele acestor huligani. Jandarmii ne salvează. Haideți, prieteni, să-i salvăm pe jandarmi!

Și aruncându-și pălăria peste copaci, și-a scos din nou sabia și a început să escaladeze panta până ia drum. Frank Harrogate a sărit cu revolverul în mână și a traversat în fugă pentru a-l ajuta, dar a fost uimit să se audă chemat imperativ de vocea răgușită a tatălui său, care părea foarte agitat.

— Asta nu-ți permit! spuse bancherul cu o voce înecată, îți ordon să nu te amesteci.

— Dar, tată, zise Frank cu multă căldură, un gentilom italian a deschis calea. N-ai vrea să se spună că englezii au stat deoparte.

— Este inutil, spuse bărbatul mai în vârstă, care tremura violent, este inutil. Trebuie să ne supunem destinului nostru.

Părintele Brown l-a privit pe bancher, apoi a dus mâna instinctiv la inimă, dar de fapt la sticlă cu otravă, în timp ce o mare lumină i-a apărut pe față – lumina revelației morții.

Între timp, Muscari, fără să aștepte sprijin, a escaladat malul până la drum și l-a lovit puternic pe regele tâlharilor în umăr, făcându-l să se clatine și să se răsucescă. Montano avea și el sabia scoasă, iar Muscari, fără să mai vorbească, i-a trimis o lovitură la cap pe care a fost nevoit să o pareze. Dar chiar în timp ce cele două lame scurte se încrucișau și se ciocneau, Regele Hoților a lăsat deliberat să cadă sabia râzând.

— La ce bun, bătrâne? spuse el într-un argou italian plin de viață; această farsă blestemată se va termina curând.

— Ce vrei să spui, târătură? spuse poetul mîncător de foc, răsuflând greu. Curajul tău e o făcătură, la fel ca și onestitatea ta?

— Toiul la mine este o făcătură, răspunse fostul ghid în deplină bună dispoziție. Sunt un actor; și dacă am avut vreodată o calitate particulară, am uitat de ea. Nu mai sunt un tâlhar autentic, așa cum nu sunt un ghid autentic. Sunt doar un mînunchi de măști și nu poți să te duelezi cu așa ceva. Apoi a râs cu o plăcere copilărească după care și-a reluat vechea atitudine cu picioarele larg depărtate, cu spatele la încăierarea de pe drum.

Întunericul se adâncea sub pereții muntelui și nu era ușor să distingi mare lucru din evoluția luptei, în afară de faptul că niște bărbați înalți își

împingeau boturile cailor prin mulțimea tâlharilor care nu se lăsau, și care păreau mai mult înclinați să-i hărțuiască și să-i îmbrâncească pe invadatori decât să-i omoare. Semăna mai mult cu o ceată de orășeni care împiedicau trecerea poliției decât cu ceva ce poetul își imaginase vreodată ca fiind ultima rezistență a unor oameni în afara legii, însetați de sânge. Tocmai când își dădea ochii peste cap de nedumerire, a simțit o atingere pe cot și l-a văzut pe ciudatul preot stând în picioare ca un mic Noe cu o pălărie mare și cerându-i favoarea de a spune un cuvânt sau două.

— Signor Muscari, spuse preotul, în această criză ciudată, personalitățile pot fi iertate. Pot să vă spun fără supărare un mod prin care veți face mai mult bine decât ajutându-i pe jandarmi, care oricum vor învinge. Îmi veți permite această intimitate impertinentă, dar chiar vă pasă de fata aceea? Vă pasă suficient de mult încât să vă căsătoriți cu ea și să-i fiți un soț bun, vreau să spun?

— Da, răspunse pur și simplu poetul.

— Ea ține la dumneavoastră?

— Cred că da, răspunse la fel de grav.

— Atunci mergeți acolo și oferiți-vă, spuse preotul: oferiți-i tot ce puteți; oferiți-i cerul și pământul, dacă puteți. Timpul este scurt.

— De ce? întrebă mirat omul de litere.

— Pentru că, spus părintele Brown, destinul ei vine pe drum.

— Nimic nu vine pe drum, argumentă Muscari, în afară de salvarea noastră.

— Ei bine, duceți-vă acolo, spuse sfătuitoarea, și fiți gata să o salvați de salvare.

Aproape în timp ce vorbea, gardurile vii au fost rupte pe toată lungimea crestei de goana tâlharilor în fugă. Aceștia s-au scufundat în tufișuri și în iarba deasă ca niște învinși urmăriți, iar pălăriile mari în trei colțuri ale jandarmilor călare au fost văzute trecând pe deasupra gardului rupt. S-a dat un alt ordin, s-a auzit un zgomot de descălecare și un ofițer înalt, cu pălăria în trei colțuri, cu un barbișon cenușiu și o hârtie în mână, a apărut în deschizătura care era poarta Paradisului Hoților. A urmat o tăcere de câteva clipe, întreruptă într-un mod extraordinar de bancher, care a strigat cu o voce răgușită și sugrumată:

— Jefuit! Am fost jefuit!

— Păi asta a fost acum câteva ore, strigă fiul său uimit, când ai fost jefuit

de două mii de lire sterline.

— Nu de două mii de lire, spuse bancherul, cu un calm neașteptat și înfricoșător, doar de o sticlută.

Polițistul cu barbișonul cenușiu străbătea cu pași mari pajiștea verde. Întâlnindu-l pe Regele Hoților în calea sa, l-a bătut pe umăr cu ceva între o mângâiere și un ghiont care l-a făcut să se îndepărteze clătinându-se.

— O să intri și tu în necazuri, spuse el, dacă mai faci astfel de șmecherii.

Din nou, pentru ochiul artistic al lui Muscari nu părea deloc capturarea unui important proscris aflat la ananghie. Trecând mai departe, polițistul s-a oprit în fața grupului Harrogate și a spus:

— Samuel Harrogate, vă arestez în numele legii pentru deturnare de fonduri de la Banca Hull și Huddersfield.

Marele bancher a dat din cap cu un aer ciudat ca o înțelegere de afaceri, a părut să reflecteze o clipă și, înainte ca ei să poată interveni, a făcut o jumătate de întoarcere și un pas care l-a adus la marginea zidului exterior al muntelui. Apoi, aruncându-și mâinile în sus, a sărit, exact așa cum a sării din trăsură. Dar, de data aceasta, nu a căzut în mica pajiște aflată chiar dedesubt; a căzut la o mie de metri mai jos, pentru a deveni niște rămășițe de oase în vale.

Furia polițistului italian, pe care și-a exprimat-o volubil în fața părintelui Brown, a fost în mare parte amestecată cu admirație.

— A fost ca și cum ar fi reușit să ne salveze în cele din urmă, spuse el. A fost un mare tâlhar, dacă vreți. Acest ultim truc al său cred că este absolut fără precedent. A fugit cu banii companiei în Italia și, de fapt, a fost capturat de niște tâlhari falși plătiți de el însuși, astfel încât să explice atât dispariția banilor, cât și dispariția lui. Această cerere de răscumpărare a fost într-adevăr luată în serios de majoritatea polițiștilor. Dar ani de zile a făcut lucruri la fel de bune ca asta, chiar la fel de bune ca asta! Va fi o pierdere serioasă pentru familia sa.

Muscari o conducea pe fiica nefericită, care se ținea strâns de el, așa cum a făcut mulți ani de atunci încoace. Dar chiar și în acea tragică nenorocire nu se putea abține să nu aibă un zâmbet și o strângere de mână pe jumătate batjocoritoare pentru imposibilul de apărat Ezza Montano.

— Și unde te duci în continuare? îl întrebă peste umăr.

— La Birmingham, răspunse actorul, pufăind o țigară. Nu ți-am spus că am fost un futurist? Chiar cred în aceste lucruri, dacă ar fi să cred în ceva.

Schimbări de situație, agitație și lucruri noi în fiecare dimineață. Mă duc la Manchester, Liverpool, Leeds, Hull, Huddersfield, Glasgow, Chicago – pe scurt, în societatea ilustră, energică și civilizată!

— Pe scurt, spuse Muscari, în adevăratul Paradis al Hoților.

III. DUELUL DOCTORULUI HIRSCH

Domnul Maurice Brun și domnul Armand Armagnac traversau însoritul Champs Elysées cu un fel de demnitate vioaie. Erau amândoi scunzi, energici și îndrăzneți. Amândoi aveau bărbii negre care nu păreau să aparțină fețelor lor, după ciudata modă franceză care face ca părul adevărat să pară artificial. Domnul Brun avea o porțiune negricioasă de barbă aparent fixată sub buza inferioară. Domnul Armagnac, în schimb, avea două bărbii care ieșeau din câte un colț al bărbiei sale accentuate. Amândoi erau tineri. Amândoi erau atei, cu o fixație deprimantă asupra perspectivei de viitor, dar cu o mare mobilitate de expunere. Amândoi erau elevii marelui Doctor Hirsch, om de știință, publicist și moralist.

Domnul Brun s-a făcut remarcant prin propunerea sa ca expresia comună „Adio” să fie ștearsă din toate operele clasice franceze și să se aplice o amendă ușoară pentru folosirea ei în viața privată. „Atunci, spunea el, numele însuși al Dumnezeului vostru închipuit va fi răsunat pentru ultima oară în urechea omului”. Domnul Armagnac s-a specializat mai degrabă în rezistența față de militarism și a dorit ca refrenul din Marseillaise să fie modificat din „Aux armes, citoyens” în „Aux grèves, citoyens”. Dar antimilitarismul său era de un gen galic particular. Un Quaker^[4] englez eminent și foarte bogat, care venise să-l vadă pentru a aranja dezarmarea întregii planete, a fost destul de tulburat de propunerea lui Armagnac ca, pentru început, soldații să-și împuște ofițerii.

Și, într-adevăr, în această privință, cei doi bărbați se deosebeau cel mai mult de filosofia părintelui și liderului lor. Doctorul Hirsch, deși născut în Franța și acoperit cu cele mai înalte distincții ale educației franceze, era din punct de vedere temperamental, de un alt tip; blând, visător, uman și, în ciuda scepticismului său, nu era lipsit de transcendentalism. Pe scurt, semăna mai mult cu un german decât cu un francez; și oricât de mult l-ar fi admirat, ceva în subconștientul acestor gali a fost iritat de faptul că pleda pentru pace într-un mod atât de pașnic. Pentru partidul lor din întreaga Europă însă, Paul Hirsch era un sfânt al științei. Teoriile sale ample și îndrăznețe despre cosmos făceau reclamă vieții sale austere și inocente, și

oarecum și moralității sale frigide; avea ceva din postura lui Darwin dublată de cea a lui Tolstoi. Dar nu era nici anarhist, nici antipatriotic. Opiniile sale privind dezarmarea erau moderate și evoluționiste – guvernul republican acordându-i o încredere deosebită în ceea ce privește diverse perfecționări în domeniul chimiei. În ultima vreme, descoperise chiar un explozibil silențios, al cărui secret era păstrat cu grijă de guvern.

Casa lui se afla pe o stradă frumoasă de lângă Elysée, o stradă care, în acea vară toridă, părea aproape la fel de plină de frunziș ca și parcul însuși. Un șir de castani spulbera lumina soarelui, întreruptă doar într-un singur loc, unde o cafenea mare dădea în stradă. Aproape vizavi de aceasta, se aflau pereții albi și jaluzelele verzi ale casei marelui om de știință, un balcon de fier, vopsit și el în verde, se întindea în fața ferestrelor de la primul etaj. Sub acesta se afla intrarea într-un fel de curte, înviorătoare, cu arbuști și dale, în care cei doi francezi au intrat, discutând animat.

Ușa le-a fost deschisă de bătrânul servitor al doctorului, Simon, care ar fi putut foarte bine să fie doctor el însuși, având un costum negru auster, ochelari, părul cărunț și un comportament discret. De fapt, era un om de știință mult mai prezentabil decât stăpânul său, doctorul Hirsch, care era un individ lipsit de vitalitate, cu un cap ca un balon suficient de mare pentru ca trupul său să pară nesemnificativ. Cu toată seriozitatea unui mare medic care eliberează o rețetă, i-a înmănat o scrisoare domnului Armagnac. Acesta a rupt-o cu o nerăbdare rasială și a citit rapid următoarele:

„Nu pot să cobor să îți vorbesc. În această casă se află un om pe care refuz să îl întâlnesc. Este un ofițer șovinist, Dubosc. El stă pe scări. A dat cu piciorul în mobila din toate celelalte camere; eu m-am închis în biroul meu, vizavi de cafeneaua aceea. Dacă mă îndrăgești, du-te la cafenea și așteaptă la una din mesele de afară. Voi încerca să-l trimit la tine. Vreau să-i dai un răspuns și să te ocupi de el. Nu mă pot întâlni cu el personal. Nu pot: Nu vreau. Va exista un alt caz Dreyfus.

P. Hirsch.”

Domnul Armagnac l-a privit pe Domnul Brun. Domnul Brun a luat scrisoarea, a citit-o și s-a uitat la domnul Armagnac. Apoi amândoi s-au îndreptat cu pași grăbiți spre una dintre mesele mici de sub castanii de vizavi, de unde și-au luat două pahare înalte cu absint verde oribil, pe care

puteau să-l bea aparent pe orice vreme și la orice oră. În rest, cafeneaua părea goală, cu excepția unui soldat care bea cafea la o masă, iar la alta un bărbat robust care bea un sirop mic și un preot care nu bea nimic.

Maurice Brun și-a clătit gâtul și a spus:

— Bineînțeles că trebuie să-l ajutăm pe maestru în orice fel, dar...

A urmat o tăcere bruscă, iar Armagnac a spus:

— Poate că are motive întemeiate pentru a nu-l întâlni el însuși pe om, dar...

Înainte ca vreunul dintre ei să termine o propoziție, a fost evident că invadatorul fusese alungat din casa de vizavi. Arbuștii de sub arcadă s-au legănat și s-au rupt, în timp ce acel oaspete nedorit a fost proiectat printre ei ca o ghiulea de tun.

Era o siluetă robustă, cu o pălărie mică din fetru tirolez, așezată într-o parte, o siluetă care avea într-adevăr un aer tirolez. Umerii bărbatului erau mari și largi, iar picioarele îi erau îngrijite și energice. Purta ciorapi tricotați și pantaloni lungi până la genunchi. Fața îi era brună ca o nucă; avea ochi căprui foarte scilpitori și ageri; părul negru era pieptănat viguros în față și tuns scurt în spate, conturând un craniu pătrat și puternic, cu o mustață neagră uriașă, ca și coarnele unui bizon. Un cap atât de voluminos se bazează, în general, pe un gât de taur; dar acesta era ascuns de o eșarfă mare și colorată, înfășurată până la urechile bărbatului și căzând în față, în interiorul sacoului, ca un fel de vestă extravagantă. Era o eșarfă în puternice culori moarte, roșu și galben închis și purpuriu, probabil de fabricație orientală. Una peste alta, bărbatul avea o nuanță barbară în el; semăna mai mult cu un scutier maghiar decât cu un ofițer francez obișnuit. Franceza lui, totuși, era în mod evident cea a unui nativ; iar patriotismul său francez era atât de impulsiv încât era ușor absurd. Primul său gest, când a ieșit afară de sub arcadă, a fost să strige cu o voce de clarinet pe stradă: „Este vreun francez aici?”, ca și cum ar fi chemat creștinii la Meca.

Armagnac și Brun s-au ridicat imediat în picioare; dar au ajuns prea târziu. Oamenii fugeau deja pe la colțurile străzilor; era o mulțime mică, dar care se strângea mereu. Cu instinctul francez prompt pentru politica străzii, bărbatul cu mustață neagră traversase deja în fugă un colț al cafenelei, se urcase pe una dintre mese și, apucând o creangă de castan pentru a se menține în echilibru, a strigat așa cum a strigat odată Camille Desmoulins când a împrăștiat frunzele de stejar printre oameni.

— Francezi! a strigat el cu vocea tunătoare, nu pot să vorbesc! Dumnezeu să mă ajute, de aceea vorbesc! Cei din parlamentele lor murdare care învață să vorbească, învață să tacă – tăcuți ca spionul care se ascunde în casa de vizavi! Tăcut ca el când bat la ușa dormitorului său! Tăcut ca și acum, deși îmi aude vocea peste stradă și tremură acolo unde stă! Oh, ei pot fi tăcuți în mod elocvent – politicienii! Dar a sosit timpul când noi, cei care nu putem vorbi, trebuie să vorbim. Sunteți trădați de prusaci. Trădați în acest moment. Trădați de acel individ. Eu sunt Jules Dubosc, colonel de artilerie, în Belfort. Ieri a fost prins un spion german în Vosgi și am găsit o hârtie asupra lui, o hârtie pe care o țin în mână. Oh, au încercat să o ascundă, dar eu am dus-o direct la cel care a scris-o – omul din casa aceea! Este în mâna lui. Este semnată cu inițialele lui. Este o indicație pentru a găsi secretul acestei noi pulberi silențioase. Hirsch a inventat-o; Hirsch a scris acest bilet despre ea. Acest bilet este în germană și a fost găsit în buzunarul unui german. „Spuneți-i omului că formula pulberii scrisă cu cerneală roșie se află în plicul gri în primul sertar din stânga al biroului secretarului, Ministerul de Război. Trebuie să fie atent. P. H”.

A înșirat propoziții scurte ca o armă cu foc rapid, dar era în mod clar genul de om care fie este nebun, fie are dreptate. Majoritatea mulțimii era naționalistă și era deja într-o agitație amenințătoare; iar o minoritate de intelectuali la fel de furioși, conduși de Armagnac și Brun, făcea majoritatea mai militantă.

— Dacă acesta este un secret militar, strigă Brun, de ce strigi în gura mare despre el?

— O să vă spun de ce o fac! răcni Dubosc deasupra mulțimii care urla. M-am dus la acest om într-o manieră directă și civilizată. Dacă avea vreo explicație, aceasta putea fi dată în deplină confidențialitate. El refuză să dea explicații. Mă trimite la o cafenea la doi necunoscuți ca doi lachei. M-a dat afară din casă, dar eu mă întorc înapoi acolo, cu oamenii din Paris în spatele meu!

Un strigăt parcă a zguduit însăși fațada conacelor și două pietre au zburat, una dintre ele spărgând o fereastră de deasupra balconului. Colonelul indignat a plonjat din nou sub arcadă și s-a auzit strigând și trosnind înăuntru. Cu fiecare clipă, mulțimea se lărgea tot mai mult; se izbea de balustradele și treptele casei trădătorului; era deja sigur că locul va fi distrus ca Bastilia, când fereastra franceză spartă s-a deschis și doctorul

Hirsch a ieșit pe balcon. Pentru o clipă, furia s-a transformat pe jumătate în râs; căci era o figură caraghioasă într-o asemenea scenă. Gâtul său lung și gol și umerii înclinați aveau forma unei sticle de șampanie, dar acesta era singurul lucru festiv la el. Haina îi atârna pe el ca pe un cuier; își purta părul lung ca o buruiană, de culoarea morcovului; obrajii și bărbia îi erau acoperiți de una dintre acele bărbii iritante în şuvițe care începe departe de gură. Era foarte palid și purta ochelari albaștri.

Livid cum era, vorbea cu un fel de hotărâre primordială; așa că mulțimea a tăcut la mijlocul celei de-a treia fraze.

— ... doar două lucruri să vă spun acum. Primul este pentru dușmanii mei, al doilea pentru prietenii mei. Dușmanilor mei le spun: este adevărat că nu mă voi întâlni cu domnul Dubosc, chiar dacă el se manifestă zgomotos în afara acestei încăperi. E adevărat că am rugat alți doi oameni să-l înfrunte în locul meu. Și vă voi spune de ce! Pentru că nu vreau și nu trebuie să-l văd – pentru că ar fi împotriva tuturor regulilor de demnitate și onoare să-l văd. Înainte de a mă reabilita triumfător în fața unei instanțe, mai există o altă înțelegere pe care acest domn mi-o datorează în calitate de gentilom; și, raportându-l subordonaților mei, sunt strict...

Armagnac și Brun își fluturau pălăriile cu frenezie, și chiar și dușmanii doctorului au izbucnit în aplauze la această opoziție neașteptată. Câteva fraze se auzeau prea slab ca să fie înțelese, dar îl puteau auzi spunând:

— Prietenilor mei – eu însumi aș prefera întotdeauna armele pur intelectuale, și la acestea se va limita cu siguranță o umanitate evoluată. Dar cel mai prețios adevăr al nostru este forța fundamentală a materiei și a eredității. Cărțile mele au succes; teoriile mele sunt de necontestat; dar eu sufăr în politica franceză de o prejudecată aproape fizică. Nu pot vorbi ca Clemenceau și Déroulède, căci cuvintele lor sunt ca niște ecouri ale pistoalelor lor. Francezii cer un duel așa cum englezii cer un om onest. Ei bine, vă dau dovezile mele: voi plăti această mită barbară și apoi mă voi întoarce la rațiune pentru tot restul vieții mele.

Doi oameni au fost găsiți imediat în mulțime pentru a-și oferi serviciile colonelului Dubosc, care a ieșit în scurt timp afară, mulțumit. Unul dintre ei era soldatul de rând cu cafeaua, care a spus simplu:

— Voi acționa în numele dumneavoastră, domnule. Eu sunt ducele de Valognes.

Celălalt era bărbatul robust, pe care prietenul său, preotul, a căutat la

început să-l facă să-și schimbe părerea, apoi a plecat singur.

În prima parte a serii, o cină ușoară a fost servită în spatele cafenelei Charlemagne. Deși nu era acoperită de niciun fel de sticlă sau de tencuială aurită, oaspeții se aflau aproape toți sub un acoperiș delicat și neregulat de frunze; căci copacii ornamentali erau atât de deși în jurul meselor și printre ele încât dădeau impresia de obscuritate și de magie a unei mici livezi. La una dintre mesele centrale, un preot scund și îndesat stătea în deplină singurătate și se delecta în cea mai adâncă plăcere cu un morman de pești mici. Rutina lui zilnică fiind foarte simplă, avea un gust deosebit pentru extravagante rare și spontane, era un gurmand cumpătat. Nu și-a ridicat ochii din farfuria sa în jurul căreia erau așezate piper roșu, lămâi, pâine neagră și unt etc., până când o umbră înaltă a străbătut masa, iar prietenul său Flambeau s-a așezat vizavi. Flambeau era posomorât.

— Mi-e teamă că trebuie să renunț la afacerea asta, spuse el cu tristețe; sunt total de partea soldaților francezi ca Dubosc, și sunt total împotriva ateilor francezi ca Hirsch. Dar mi se pare că în acest caz, noi am făcut o greșeală. Ducele și cu mine ne-am gândit că e bine să investigăm acuzația și trebuie să spun că mă bucur că am făcut-o.

— Atunci, hârtia este un fals? întrebă preotul.

— Asta e chiar ciudat, răspunse Flambeau. Este exact ca scrisul lui Hirsch și nimeni nu poate indica vreo greșeală în el. Dar nu a fost scrisă de Hirsch. Dacă este un patriot francez, nu el a scris-o, pentru că ar oferi informații Germaniei. Iar dacă este un spion german, nu a scris-o el, ei bine, pentru că nu oferă informații Germaniei.

— Vrei să spui că informația este greșită? întrebă părintele Brown.

— Greșită, răspunse celălalt, și greșită exact acolo unde doctorul Hirsch ar fi avut dreptate – în legătură cu ascunderea propriei formule secrete în propriul departament ministerial. Prin bunăvoința lui Hirsch și a autorităților, ducelui și mie ni s-a permis, de fapt, să inspectăm sertarul secret de la Ministerul de Război în care este păstrată formula lui Hirsch. Suntem singurele persoane care au cunoscut-o vreodată, cu excepția inventatorului însuși și a ministrului de război; dar ministrul a permis acest lucru pentru a-l salva pe Hirsch de la luptă. După aceea, chiar nu-l putem susține pe Dubosc dacă dezvăluirea lui este o himeră.

— Și este? întrebă părintele Brown.

— Este, spuse prietenul său cu melancolie. Este un fals grosolan făcut de

cineva care nu știa nimic despre adevărata ascunzătoare. Scrie că hârtia se află în dulapul din dreapta biroului secretarului. De fapt, dulapul cu sertarul secret se află undeva în stânga biroului. Se spune că plicul gri conține un document lung scris cu cerneală roșie. Nu este scris cu cerneală roșie, ci cu cerneală neagră obișnuită. Este vădit absurd să spui că Hirsch ar fi putut face o greșeală în legătură cu o hârtie despre care nimeni nu știa decât el însuși; sau că ar fi putut încerca să ajute un hoț străin spunându-i să scotocească în sertarul greșit. Cred că trebuie să renunțăm și să ne cerem scuze bătrânului Carrots⁽⁵⁾.

Părintele Brown părea să mediteze; a ridicat un mic pește în furculiță.

— Ești sigur că plicul gri era în dulapul din stânga? întrebă el.

— Absolut, răspunse Flambeau. Plicul gri – era un plic alb, de fapt era...

Părintele Brown a pus jos peștișorul argintiu și furculița și s-a uitat fix la tovarășul său.

— Ce? întrebă el cu vocea schimbată.

— Ei bine, ce? repetă Flambeau mâncând cu poftă.

— Nu era gri, spuse preotul. Flambeau, mă sperii!

— De ce naiba te-ai speriat?

— Mi-e frică de un plic alb, spuse celălalt cu seriozitate. Dacă ar fi fost doar gri! La naiba, putea la fel de bine să fie gri. Dar dacă era alb, toată afacerea e neagră. Doctorul s-a bălăcit până la urmă în ceva din vechea pucioasă.

— Dar îți spun că nu putea să scrie un asemenea bilet! strigă Flambeau. Biletul este complet greșit în ceea ce privește faptele. Și nevinovat sau vinovat, doctorul Hirsch știa totul despre fapte.

— Omul care a scris acel bilet știa totul despre fapte, spuse calm tovarășul său preotul. Nu ar fi putut să le greșească atât de mult fără să le cunoască. Trebuie să știi foarte multe ca să te înșeli în orice domeniu, ca și diavolul.

— Vrei să spui...?

— Vreau să spun că un om care spune minciuni la întâmplare ar fi spus ceva din adevăr, spuse prietenul său cu fermitate. Să presupunem că cineva te-a trimis să găsești o casă cu ușa verde și jaluzelele albastre, cu o grădină în față, dar fără grădină în spate, cu un câine, dar fără pisică, și unde se bea cafea, nu ceai. Dacă nu ai găsi o astfel de casă, ai spune că totul a fost inventat. Dar eu spun că nu. Eu zic că dacă ai găsi o casă în care ușa era

albastră și jaluzelele verzi, în care exista o grădină în spate și nu o grădină în față, în care pisicile erau obișnuite, iar câinii goniți imediat, în care ceaiul se bea în litri și cafeaua era interzisă – atunci ai ști că ai găsit casa. Omul trebuie să fi cunoscut acea casă deosebită pentru a fi atât de precis de imprecis.

— Dar ce ar putea să însemne? întrebă tovarășul său de cină.

— Nu pot concepe, spuse Brown, nu înțeleg deloc această afacere Hirsch. Atâta timp cât era doar sertarul stâng în loc de cel drept și cerneală roșie în loc de neagră, am crezut că trebuie să fie greșelile întâmplătoare ale unui falsificator, așa cum spui tu. Dar trei este un număr mistic; el încheie lucrurile, încheie asta. Direcția sertarului, culoarea cernelii, culoarea plicului, niciuna dintre ele nu este corectă din întâmplare, asta nu poate fi o coincidență. Nu a fost.

— Ce a fost, atunci? Trădare? întrebă Flambeau, reluându-și cina.

— Nici asta nu știu, răspunse Brown, cu o față tulburată. Singurul lucru la care mă pot gândi... Ei bine, nu am înțeles niciodată cazul Dreyfus. Întotdeauna pot să înțeleg mai ușor dovezile morale decât cele de alt fel. Mă ghidez după ochii și vocea unui om, înțelegi, și dacă familia lui pare fericită, și după subiectele pe care le alege, sau pe care le evită. Ei bine, am fost nedumerit în cazul Dreyfus. Nu din cauza lucrurilor oribile imputate în ambele privințe; știu – deși nu e modern să spui asta că natura umană în cele mai avansate stadii este încă capabilă să fie Cenci sau Borgia. Nu! ceea ce m-a nedumerit a fost sinceritatea ambelor părți. Nu mă refer la partidele politice. Oamenii de rând sunt întotdeauna destul de cinstiți, și adesea păcăliți. Mă refer la persoanele din piesă. Mă refer la conspiratori, dacă au fost conspiratori. Mă refer la trădător, dacă a fost trădător. Mă refer la oamenii care trebuie să fi știut adevărul. Dreyfus a continuat ca un om care știa că este un om nedreptățit. Și totuși, oamenii de stat și soldații francezi au continuat ca și cum ar fi știut că nu era un bărbat nedreptățit, ci pur și simplu cineva nedreptățit. Nu vreau să spun că s-au comportat bine, ci că s-au comportat ca și cum ar fi fost siguri. Nu pot să descriu aceste lucruri și știu ce spun.

— Mi-aș dori să fi făcut-o, spuse prietenul său. Și ce legătură are asta cu bătrânul Hirsch?

— Să presupunem că o persoană aflată într-o poziție de încredere, continuă preotul, a început să dea informații inamicului pentru că erau

informații false. Să presupunem că a crezut chiar că își salvează țara prin inducerea în eroare a străinului. Să presupunem că acest lucru l-a adus în cercurile de spionaj, că i s-au dat mici împrumuturi și că i s-au creat mici legături. Să presupunem că și-a menținut poziția contradictorie într-un mod confuz, fără să le spună niciodată adevărul spionilor străini, ci lăsându-i din ce în ce mai mult să facă presupuneri. Partea cea mai bună din el – ce a mai rămas din el – ar continua să spună: „Nu am ajutat dușmanul; am spus că a fost sertarul stâng”. Partea cea mai rea din el ar fi spus deja: „Dar s-ar putea ca ei să aibă înțelepciunea să înțeleagă ce înseamnă dreapta”. Cred că este posibil din punct de vedere psihologic, într-o epocă luminată, să știi.

— Poate fi posibil din punct de vedere psihologic, răspunse Flambeau, și cu siguranță ar explica faptul că Dreyfus era sigur că a fost nedreptățit, iar judecătorii săi erau siguri că este vinovat. Dar nu se va curăța din punct de vedere istoric, pentru că documentul lui Dreyfus, dacă ar fi fost documentul lui, era literalmente corect.

— Nu mă gândeam la Dreyfus, spuse părintele Brown.

Liniștea se lăsase în jurul lor odată cu golirea meselor. Era deja târziu, deși lumina soarelui încă se agăța de tot, ca și cum s-ar fi încurcat accidental în copaci. În liniștea aceea, Flambeau și-a mutat brusc scaunul, făcând un zgomot detașat și răsunător, aruncându-și cotul peste colțul acestuia.

— Ei bine, spuse el, destul de aspru, dacă Hirsch nu este mai bun decât un timid trădător-negustor...

— Nu trebuie să fii prea dur cu ei, spuse părintele Brown, cu blândețe. Nu este în întregime vina lor, dar nu au instincte. Mă refer la acele lucruri care fac ca o femeie să refuze să danseze cu un bărbat sau ca un bărbat să aibă de-a face cu o investiție. Au fost învățați că totul este o chestiune de măsură.

— Oricum, strigă Flambeau enervat, el nu se compară cu directorul meu, și voi merge până la capăt. Poate că bătrânul Dubosc e puțin nebun, dar până la urmă e un fel de patriot.

Părintele Brown a continuat să mănânce pește.

Ceva în felul ferm în care făcea acest lucru a provocat ochii negri și aprinși ai lui Flambeau să răbufnească din nou asupra tovarășului său.

— Ce se întâmplă cu tine? întrebă Flambeau. Dubosc e în regulă în felul ăsta. Nu te îndoiești de el?

— Prietene, spuse micul preot, lăsând cuțitul și furculița jos într-un fel de disperare glacială. Mă îndoiesc de tot. De tot ceea ce s-a întâmplat astăzi, vreau să spun. Mă îndoiesc de întreaga poveste, deși a fost prezentată în fața mea. Mă îndoiesc de fiecare priveliște pe care ochii mei au văzut-o de dimineață. Este ceva în această afacere cu totul diferit de misterul obișnuit al poliției, în care un om minte mai mult sau mai puțin, iar celălalt spune adevărul mai mult sau mai puțin. Aici ambii bărbați... Ei bine! Ți-am spus singura teorie la care mă pot gândi și care ar putea satisface pe oricine. Pe mine nu mă satisface.

— Nici pe mine, răspunse Flambeau încruntat, în timp ce celălalt continua să mănânce pește cu un aer de resemnare totală. Dacă tot ce poți sugera este acea noțiune de mesaj transmis prin contrarii, eu o consider neobișnuit de inteligentă, dar... ei bine, tu cum ai numi-o?

— Eu aș spune că e neconvingătoare, spuse repede preotul. Aș spune că este neobișnuit de neconvingătoare. Dar acesta este lucrul ciudat în toată această afacere. Minciuna este ca cea a unui școlar. Există doar trei versiuni, cea a lui Dubosc, cea a lui Hirsch și fantezia asta a mea. Ori acel bilet a fost scris de un ofițer francez pentru a distruge un oficial francez; ori a fost scris de un oficial francez pentru a ajuta ofițerii germani; ori a fost scris de un oficial francez pentru a induce în eroare ofițerii germani. Foarte bine. Te-ai aștepta ca o hârtie secretă care circulă între astfel de oameni, oficiali sau ofițeri, să arate cu totul altfel. Te-ai aștepta, probabil, la un cod cifrat, cu siguranță la abrevieri și, mai mult ca sigur, la termeni științifici și strict tehnici. Dar acest lucru este extrem de simplu, ca un roman de groază: „În grota purpurie, veți găsi sicriul de aur”. Arată ca și cum... ca și cum ar fi fost conceput să fie citit imediat.

Aproape înainte ca ei să apuce să înțeleagă, o siluetă scundă, în uniformă franțuzească, se îndreptă ca vântul spre masa lor și se așeză cu un fel de bufnitură.

— Am vești extraordinare, spuse ducele de Valognes. Tocmai am venit de la acest colonel al nostru. Își face bagajele pentru a părăsi țara și ne roagă să transmitem scuzele sale la fața locului.

— Ce? strigă Flambeau, cu o incredulitate de-a dreptul înspăimântătoare. Scuze!?

— Da, spuse Ducele cu asprime, atunci și acolo, în fața tuturor, când săbiile vor fi scoase. Iar dumneavoastră și cu mine trebuie să o facem în

timp ce el părăsește țara.

— Dar ce poate însemna asta? strigă Flambeau. Nu se poate să se teamă de micul Hirsch! La naiba! strigă ei, cu un fel de furie justificată, nimeni nu se poate teme de Hirsch!

— Eu cred că e vreun complot! răbufni Valognes – vreun complot al evreilor și al francmasonilor. Este menit să-i aducă glorie lui Hirsch...

Chipul părintelui Brown era insipid, dar surprinzător de mulțumit. Putea să strălucească atât de ignorantă, cât și de cunoaștere. Dar exista întotdeauna o străfulgerare când masca prostiei cădea, iar masca înțelepciunii se potrivea la locul ei, iar Flambeau, care-și cunoștea prietenul, știa că acesta înțelesese brusc. Brown nu spuse nimic, doar își termină farfuria de pește.

— Unde l-ați văzut ultima oară pe prețiosul nostru colonel? întrebă Flambeau, iritat.

— E în apropiere de Elysée, la hotelul Saint Louis, unde am mers cu mașina cu el. Își face bagajele, vă spun eu.

— Credeți că va mai fi acolo? întrebă Flambeau, încruntându-se la masă.

— Nu cred că poate pleca încă, răspunse ducele. Își face bagajele pentru a pleca într-o călătorie lungă...

— Nu, spuse simplu părintele Brown, ridicându-se brusc. Pentru o călătorie foarte scurtă. Pentru una dintre cele mai scurte, de fapt. Dar s-ar putea să ajungem la timp să-l prindem dacă mergem acolo cu un taxi.

Nu s-a mai putut scoate nimic de la el până când taxiul nu a trecut de colțul hotelului Saint Louis, unde au coborât, iar el a condus grupul pe o străduță laterală, care era deja în umbră, odată cu lăsarea întunericului. Când ducele a întrebat nerăbdător dacă Hirsch era sau nu vinovat de trădare, el a răspuns destul de absent:

— Nu! doar de ambiție, ca și Cezar. Apoi a adăugat oarecum lipsit de logică: trăiește o viață foarte singuratică; a trebuit să facă totul pentru el însuși.

— Ei bine, dacă este ambițios, ar trebui să fie mulțumit acum, spuse Flambeau destul de amar. Tot Parisul îl va aclama acum că blestematul nostru colonel a dat bir cu fugiții.

— Nu vorbi atât de tare, spuse părintele Brown, coborându-și vocea, blestematul tău colonel este chiar în față.

Ceilalți doi au tresărit și s-au retras mai mult în umbra zidului, căci

figura robustă a protagonistului lor fugar se vedea într-adevăr drept în față, strecurându-se în penumbră, cu un bagaj în fiecare mână. Arăta cam la fel ca atunci când îl văzuseră prima dată, cu excepția faptului că își schimbase pantalonii scurți și colorați, cu o pereche de pantaloni obișnuiți. Era clar că deja evadase din hotel.

Aleea pe care îl urmăreau era una dintre cele care par a fi în spatele lucrurilor și care arată ca partea greșită a decorului de teatru. Pe o parte a acesteia se întindea un perete continuu și fără culoare, întrerupt pe alocuri de uși întunecate în nuanțe teme și murdare, toate închise repede și inexpresiv, cu excepția mâzgăliturilor cu cretă ale vreunui copil al străzii în trecere. Vârfurile copacilor, în mare parte arbori veșnic verzi destul de deprimanți, se vedeau din când în când deasupra zidului, iar dincolo de ei, în penumbra cenușiu-purpurie, se putea vedea spatele unor terase lungi ale unor case pariziene înalte, în realitate relativ apropiate, dar care păreau cumva la fel de inaccesibile ca un lanț de munți de marmură. De cealaltă parte a aleii, se întindea grilajul înalt și aurit al unui parc sumbru.

Flambeau privea în jurul lui într-un mod destul de ciudat.

— Știi, spuse el, este ceva în acest loc care...

— Alo! strigă brusc ducele, flăcăul ăla a dispărut. A dispărut, ca o zână blestemată!

— Are o cheie, explică prietenul lor preot. A intrat pe una dintre aceste porți de grădină, și în timp ce vorbea, au auzit una dintre ușile întunecate de lemn închizându-se din nou cu un clic în fața lor.

Flambeau s-a apropiat de ușa astfel închisă aproape în nasul lui și a stat o clipă în fața ei, mușcându-și mustața neagră furios din cauza curiozității. Apoi și-a aruncat brațele lungi în sus, s-a balansat ca o maimuță și a rămas agățat în vârful zidului, cu silueta lui enormă întunecată pe cerul purpuriu, ca și vârfurile întunecate ale copacilor.

Ducele s-a uitat la preot.

— Evadarea lui Dubosc este mai complicată decât am crezut, spuse el, dar presupun că evadează din Franța.

— El evadează de peste tot, răspunse părintele Brown.

Ochii lui Valognes s-au luminat, dar vocea i s-a înfundat.

— Vreți să spuneți sinucidere? întrebă el.

— Nu-i veți găsi trupul, răspunse celălalt.

Un fel de strigăt a venit de la Flambeau de pe zidul de deasupra.

— Doamne, exclamă el în franceză, știu acum ce este acest loc! Păi e capătul străzii unde locuiește bătrânul Hirsch. Credeam că aș putea să recunosc spatele unei case la fel de bine ca spatele unui om.

— Și Dubosc a intrat acolo! strigă ducele necruțător. Ei bine, se vor întâlni până la urmă!

Și cu o bruscă vivacitate galică a sărit pe zid lângă Flambeau și s-a așezat acolo hotărât, dând din picioare de emoție. Numai preotul a rămas jos, sprijinit de zid, cu spatele la întregul teatru al evenimentelor și privind melancolic spre grilajul parcului și spre copacii sclipitori și crepusculari.

Ducele, oricât de stimulat ar fi fost, avea instinctul unui aristocrat și dorea mai degrabă să privească casa decât să o spioneze; dar Flambeau, care avea instinctul unui spărgător (și al unui detectiv), sărise deja de pe zid în ramificația unui copac răzleț, de unde se putea târî destul de aproape de singura fereastră luminată din spatele casei înalte și întunecate. O jaluzeă roșie fusese trasă peste lumină, dar trasă strâmb, astfel încât era întredeschisă pe o parte, și, riscându-și gâtul de-a lungul unei crengi care părea la fel de perfidă ca o rămurică, Flambeau putea să-l vadă doar pe colonelul Dubosc plimbându-se într-un dormitor luxos și luminat puternic. Dar, oricât de aproape era Flambeau de casă, a auzit cuvintele colegilor săi de lângă zid și le-a repetat cu voce joasă.

— Da, până la urmă se vor întâlni!

— Nu se vor întâlni niciodată, spuse părintele Brown. Hirsch a avut dreptate când a spus că, într-o astfel de afacere, protagoniștii nu trebuie să se întâlnească. Ați citit o povestire psihologică ciudată a lui Henry James, despre două persoane care ratau mereu să se întâlnească din întâmplare, încât au început să se simtă destul de speriați unul de celălalt și să creadă că e vorba de soartă? Aceasta este ceva asemănător, dar mai ciudat.

— Sunt oameni în Paris care îi vor vindeca de asemenea fantezii morbide, spuse răzbunător Valognes. Nu au încotro, vor trebui să se întâlnească dacă îi capturăm și îi forțăm să lupte.

— Nu se vor întâlni în Ziua Judecății, spus preotul. Dacă Dumnezeu Atotputernicul ar ține în mână sceptrul și registrul, dacă Sfântul Mihail ar sufla în trâmbiță pentru ca săbiile să se încrucișeze – chiar și atunci, dacă unul dintre ei ar fi pregătit, celălalt nu ar veni.

— Oh, ce înseamnă tot acest misticism? strigă ducele de Valognes, nervos. De ce naiba nu s-ar întâlni ca și ceilalți oameni?

— Ei sunt opusul unul altuia, spuse părintele Brown, cu un fel de zâmbet ciudat. Se contrazic unul pe celălalt. Se anulează, ca să spunem așa.

A continuat să privească la copacii întunecați de vizavi, dar Valognes a întors brusc capul la o exclamație reprimată a lui Flambeau. Acel anchetator, care arunca o privire în camera luminată, tocmai îl văzuse pe colonel, după un pas sau doi, continuând să-și scoată haina. Primul gând al lui Flambeau a fost că asta chiar arăta ca o luptă; dar a renunțat repede la acest gând pentru un altul. Robustețea și plinătatea pieptului și a umerilor lui Dubosc era toată o bucată solidă de căptușeală căzând odată cu haina. În cămașă și pantaloni era un domn relativ subțire, care traversa dormitorul spre baie fără un scop mai bătaios decât acela de a se spăla. S-a aplecat deasupra unui lighean, și-a uscat mâinile și fața umede pe un prosop și s-a întors din nou, astfel încât lumina puternică îi cădea pe față. Tenul lui brunet dispăruse, mustața mare și neagră dispăruse; era ras și foarte palid. Din colonel nu mai rămăsese nimic în afară de ochii lui căprui strălucitori ca de șoim. Jos lângă zid, părintele Brown continua să mediteze greoi, ca pentru sine.

— Totul seamănă cu ceea ce îi spuneam lui Flambeau. Aceste opoziții nu vor merge. Nu funcționează. Nu se luptă. Dacă e alb în loc de negru, și solid în loc de lichid, și așa mai departe pe toată linia, atunci e ceva în neregulă, domnule, e ceva în neregulă. Unul dintre acești oameni este blond și celălalt brunet, unul robust și celălalt subțire, unul puternic și celălalt slab. Unul are mustață și nu are barbă, așa că nu i se vede gura, celălalt are barbă și nu are mustață, așa că nu i se vede bărbia. Unul are părul tuns scurt, dar are o eșarfă care îi ascunde gâtul, celălalt are cămașa cu gulerul mic, dar are părul lung care îi ascunde țeasta. Totul este prea îngrijit și corect, domnule, și ceva nu este în regulă. Lucrurile făcute atât de opuse sunt lucruri care nu se pot contrazice. Acolo unde unul iese în evidență, celălalt se scufundă. Ca un chip și o mască, ca o încuietore și o cheie...

Flambeau se uita în casă cu o față albă ca varul. Ocupantul încăperii stătea cu spatele la el, dar în fața unei oglinzi, și își potrivise deja în jurul feței un fel de cadru de păr roșcat cu aspect de buruiiană, atârând dezordonat pe cap și lipindu-se în jurul maxilarelor și bărbiei, lăsând însă gura batjocoritoare descoperită. Văzută astfel în oglindă, fața albă părea chipul lui Iuda râzând înfiorător și înconjurat de flăcările roșii ale iadului. Pentru un moment, Flambeau a văzut ochii roșii-maronii firoși dansând,

apoi aceștia au fost acoperiți de o pereche de ochelari albaștri. Îmbrăcând o haină neagră lejeră, silueta a dispărut spre intrarea casei. Câteva clipe mai târziu, un ropot de aplauze ale publicului din stradă a anunțat că doctorul Hirsch apăruse din nou la balcon.

IV. BĂRBATUL DIN CORIDOR

Doi bărbați au apărut simultan la cele două capete ale unui fel de coridor care se întindea de-a lungul clădirii Teatrului Apollo din Adelphi. Lumina serii de pe străzi era amplă și strălucitoare, opalescentă și goală. Coridorul era relativ lung și întunecat, astfel încât fiecare bărbat îl putea vedea pe celălalt ca pe o simplă siluetă neagră la celălalt capăt. Cu toate acestea, fiecare bărbat îl cunoștea pe celălalt, chiar și în acea siluetă întunecată, căci amândoi erau bărbați cu o înfățișare impresionantă și se urau unul pe celălalt.

Coridorul acoperit se deschidea la un capăt într-una dintre străzile abrupte ale Adelphi-ului, iar la celălalt către o terasă cu vedere spre râul de culoarea apusului de soare. O latură a coridorului era un perete gol, căci clădirea pe care o susținea era un vechi restaurant de teatru fără succes, acum închis. Cealaltă parte a coridorului avea două uși, câte una la fiecare capăt. Niciuna dintre ele nu era ceea ce se numea în mod obișnuit ușă de scenă; erau un fel de uși de scenă speciale, private, folosite de artiști foarte speciali, iar în acest caz de actorul și actrița vedetele spectacolului shakespearean al zilei. Persoanelor de o asemenea importanță le place adesea să aibă astfel de ieșiri și intrări private, pentru a se întâlni cu prietenii sau pentru a-i evita.

Cei doi bărbați în cauză erau cu siguranță doi astfel de prieteni, bărbați care, în mod evident, cunoșteau ușile și contau pe deschiderea lor, căci fiecare s-a apropiat de ușa de la capătul de sus cu aceeași răceală și încredere. Nu, însă, cu aceeași viteză; pentru că cel care mergea mai repede era bărbatul de la celălalt capăt al tunelului, așa că au ajuns amândoi în fața ușii secrete, a scenei aproape în aceeași clipă. S-au salutat reciproc cu politețe și au așteptat o clipă înainte ca unul dintre ei, cel care mergea mai repede și care părea să fie mai puțin răbdător, să bată la ușă.

În această privință ca și în toate celelalte, fiecare bărbat era opusul celuilalt și niciunul nu putea fi numit inferior. Ca persoane private, amândoi erau arătoși, capabili și populari. Ca persoane publice, amândoi se aflau pe prima treaptă a societății. Dar totul la ei, de la glorie până la înfățișarea lor

plăcută, era de un fel diferit și incomparabil. Sir Wilson Seymour era genul de bărbat a cărui importanță era binecunoscută de toți. Cu cât te amestecai mai mult în cel mai de seamă anturaj din fiecare profesie sau politică, cu atât îl întâlneai mai des pe Sir Wilson Seymour. Era singurul bărbat inteligent din douăzeci de comitete neinteligente – pe tot felul de subiecte, de la reforma Academiei Regale până la proiectul de bimetalism pentru Marea Britanie. În special în domeniul artelor era omnipotent. Era atât de unic, încât nimeni nu se putea hotărî dacă era un mare aristocrat care adoptase arta sau un mare artist pe care aristocrații l-au adoptat. Dar nu puteai să-l întâlnești cinci minute fără să-ți dai seama că ai fost cu adevărat dominat de el toată viața ta.

Înfățișarea lui „distinsă” în adevăratul sens al cuvântului, era în același timp convențională și unică. Moda nu ar fi putut găsi nimic de reproșat jobenului său de mătase, totuși, nu semăna cu jobenul nimănui altcuiva – era puțin mai înalt, poate, și adăuga ceva la înălțimea lui naturală. Silueta lui înaltă și zveltă era ușor aplecată, și totuși arăta exact invers decât slabă. Părul îi era gri-argintiu, dar nu părea bătrân; era purtat mai lung decât în mod obișnuit, dar nu părea efeminat; era ondulat, dar nu părea creț. Barba lui ascuțită, îngrijită atent îl făcea să pară mult mai masculin și combativ, așa cum se întâmplă la acei vechi amirali ai lui Velasquez, ale căror portrete întunecate erau atârinate în casa lui. Mănușile lui gri erau cu o nuanță mai albastre, bastonul lui cu mâner argintiu puțin mai lung decât zecile de astfel de mănuși și bastoane care se agitau și se etalau prin teatre și restaurante.

Celălalt bărbat nu era atât de înalt, dar nu i s-ar fi părut nimănui scund, ci doar puternic și arătos. Avea și el părul cârlionțat, dar blond și tuns scurt pe un cap puternic și masiv – genul de cap cu care spargi o ușă, așa cum a spus Chaucer despre cel al lui Miller. Mustața sa militară și ținuta umerilor îl arătau ca pe un soldat, dar avea o pereche din acei ochi albaștri deosebiți, sinceri și pătrunzători, care sunt mai des întâlniți la marinari. Fața îi era oarecum pătrată, maxilarul era pătrat, umerii erau pătrați, chiar și sacoul era pătrat. Într-adevăr, în școala extraordinară de caricatură atunci în vogă, domnul Max Beerbohm îl reprezentase ca pe o teorie din cartea a patra a lui Euclid.

Pentru că și el a fost o figură publică, deși de un alt fel de succes. Nu trebuia să fii în cea mai selectă societate pentru a auzi de căpitanul Cutler, de asediul Hong-Kong-ului și de marele marș prin China. Nu puteai să nu

auzi de el oriunde te-ai fi aflat; portretul său era pe orice carte poștală; hărțile și bătăliile sale în orice alt ziar ilustrat; cântece în onoarea sa în orice teatru de estradă sau la orice flașnetă. Faima lui, deși probabil mai efemeră, a fost de zece ori mai amplă, mai populară și mai naturală decât a celuiilalt bărbat. În mii de case englezești, era cunoscut ca un erou al Angliei, ca Nelson. Cu toate acestea, el avea infinit mai puțină putere în Anglia decât Sir Wilson Seymour.

Ușa le-a fost deschisă de un servitor în vârstă sau de un „costumier”, cu chipul și aspectul fizic dărâmat, iar haina neagră ponosită și pantalonii contrastau în mod ciudat cu interiorul strălucitor al vestiarului mării actrițe. Acesta era amenajat și umplut cu oglinzi în toate unghiurile de refracție, astfel încât arătau ca cele o sută de fațete ale unui diamant uriaș – dacă s-ar putea intra în interiorul unui diamant. Celelalte elemente ale luxului, câteva flori, câteva perne colorate, câteva bucăți de costume de scenă, erau înmulțite de toate oglinzile până la nebunia din Noptile Arabe și dansau și își schimbau locul în mod constant, în timp ce asistentul care se mișca încoace și încolo deplasa o oglindă spre exterior sau o împingea înapoi spre perete.

Amândoi îi vorbeau pe nume costumierului ponosit, numindu-l Parkinson și întrebând de doamna cu apelativul domnișoara Aurora Rome. Parkinson a spus că se afla în cealaltă cameră, dar că se va duce el să o anunțe. O umbră a trecut pe fruntea ambilor vizitatori; căci cealaltă cameră era camera privată a marelui actor cu care domnișoara Aurora juca, iar ea era genul care nu stârnește admirația fără să stârnească gelozia. Peste aproximativ o jumătate de minut, totuși, ușa interioară s-a deschis și ea a intrat așa cum o făcea întotdeauna, chiar și în viața privată, astfel că însăși tăcerea părea a fi un ropot de aplauze, și unul bine meritat. Era îmbrăcată într-o ținută oarecum ciudată, din satinuri verde-păun și albastru-păun, care străluceau asemeni metalului, ce încânta copiii și esteții, iar părul castaniu, greu și incandescent, încadra unul dintre acele chipuri magice care sunt periculoase pentru toți bărbații, dar mai ales pentru băieți și pentru bărbații cărunți. În compania colegului ei masculin, marele actor american Isidore Bruno, ea realiza o interpretare deosebit de poetică și fantastică a «Visului unei nopți de vară», în care prim-planul artistic era dat lui Oberon și Titania, sau, cu alte cuvinte, lui Bruno și ei. Amplasată într-un decor de vis și rafinat și mișcându-se în dansuri mistice, costumul verde, ca niște aripi

lucioase de cărăbuș, exprima toată individualitatea ambiguă a unei regine a spiridușilor. Dar, atunci când se confrunta cu propria ei persoană în plină zi, un bărbat privea doar fața ei.

I-a salutat pe ambii indivizi cu zâmbetul radios și enigmatic cu care îi ținea pe mulți bărbați la aceeași distanță periculoasă față de ea. A acceptat câteva flori de la Cutler, care erau la fel de tropicale și de scumpe ca și victoriile lui; și un alt fel de cadou de la Sir Wilson Seymour, oferit mai târziu și cu mai multă nonșalanță de către acest domn. Pentru că era împotriva educației sale să se arate prea entuziasmat și împotriva nonconformismului său obișnuit să dăruiască ceva atât de evident precum florile. A luat un fleac, a spus el, care era mai degrabă un lucru neobișnuit; era un pumnal grecesc antic din epoca miceniană și ar fi putut foarte bine să fie folosit pe vremea lui Tezeu și a Hippolytei. Era făcut din bronz, ca toate armele eroice, dar, în mod ciudat, era încă suficient de ascuțit pentru a înțepa pe oricine. Îl atrăsese cu adevărat forma de frunză; era la fel de perfect ca un vas grecesc. Dacă o interesa pe domnișoara Rome sau dacă putea să fie folosit undeva în piesă, el spera că ea ar fi...

Ușa interioară s-a deschis cu putere și a apărut o siluetă robustă, care contrasta mai mult cu evidentul Seymour decât cu căpitanul Cutler. Aproape un metru optzeci și șase, cu o statură și mușchi mai mult decât teatrali, Isidore Bruno, în superba piele de leopard și în hainele maro-aurii ale lui Oberon, arăta ca un zeu barbar. Se sprijinea pe un fel de sulită de vânătoare, care în sala de teatru părea o baghetă ușoară și argintie, dar care, în sala mică și relativ aglomerată, părea clară ca lumina zilei – și la fel de amenințătoare. Ochii lui vii și negri se roteau volubil, fața lui bronzată, așa frumoasă cum era, arăta în acel moment o combinație de pomeți înalți cu dinți albi, care aminteau de anumite ipoteze americane despre originea lui din plantațiile din sud.

— Aurora, începu el, cu vocea aceea profundă, ca o muzică africană pasională, care impresionase un public atât de numeros, vrei să...

S-a oprit indecis, pentru că o a șasea siluetă se prezentase brusc chiar în pragul ușii – o siluetă atât de caraghioasă în scenă încât era aproape comică. Era un bărbat foarte scund, îmbrăcat în uniforma neagră a preoților seculari romani, și care arăta, mai ales în prezența lui Bruno și a Aurorei, ca un Noe inexpresiv ieșit din arcă. Nu părea însă conștient de niciun contrast, căci a spus cu o politețe domoală:

— Cred că domnișoara Rome a trimis după mine.

Un observator perspicace ar fi putut remarca faptul că temperatura emoțională a crescut mai degrabă la această întrerupere atât de lipsită de emoție. Misiunea unui celibatar de profesie părea să le dezvăluie celorlalți că stăteau în jurul femeii ca un cerc de rivali amoroși; întocmai cum un străin care intră cu haina acoperită de gheață va demonstra că o cameră este ca un cuptor. Prezența singurului bărbat căruia nu-i păsa de ea a sporit sentimentul domnișoarei Rome cum că toți ceilalți ar fi îndrăgostiți de ea, și fiecare într-un mod oarecum periculos: actorul cu tot apetitul unui sălbatic și al unui copil răsfățat; soldatul cu tot egoismul simplu al unui om mai degrabă cu voință decât cu spirit; Sir Wilson cu acea concentrare care se intensifică zi de zi, cu care bătrânii hedoniști se apucă de un hobby; ba mai mult, chiar și abjectul Parkinson, care o cunoscuse înainte de triumfurile ei, și care o urmărea prin cameră cu ochii sau cu picioarele, cu fascinația stupidă a unui câine.

O persoană perspicace ar fi putut observa un lucru și mai ciudat. Omul ce părea un Noe brun și inexpresiv, care nu era în întregime lipsit de perspicacitate, a remarcat-o cu un amuzament considerabil, dar reținut. Era evident că marea Aurora, deși nu era deloc indiferentă la admirația celui alt sex, dorea în acest moment să scape de toți bărbații care o admirau și să rămână singură cu bărbatul care nu o admira. Nu o admira în acel sens, cel puțin; pentru că micul preot o îndrăgea și chiar se bucura de diplomația feminină fermă cu care ea își făcea treaba. Exista, poate, un singur lucru la care Aurora Rome era pricepută, și acela era o jumătate de umanitate – cealaltă jumătate. Micul preot a urmărit, ca într-o campanie napoleoniană, precizia rapidă a politicii ei de expulzare a tuturor, fără a alunga pe nimeni. Bruno, marele actor, era atât de copilăros încât era ușor să-l trimită la plimbare îmbufnat, trântind ușa. Cutler, ofițerul britanic, era insensibil ca mod de a gândi, dar meticulos în privința comportamentului. Ignora toate aluziile, dar ar fi murit mai degrabă decât să ignore un ordin categoric din partea unei doamne. În ceea ce-l privește pe bătrânul Seymour, el trebuia tratat altfel; trebuia lăsat până la sfârșit. Singura modalitate de a-l impresiona era să apelezi la el în mod confidențial, ca un vechi prieten, să îl lași să intre în secretul jocului. Preotul a admirat-o cu adevărat pe domnișoara Rome, deoarece a atins toate aceste trei obiective într-o singură acțiune aleasă.

S-a dus la căpitanul Cutler și i-a spus în felul ei cel mai dulce:

— Voi prețui toate aceste flori, pentru că trebuie să fie florile dumneavoastră preferate. Dar acest buchet nu va fi complet, să știți, fără floarea mea preferată. Mergeți la magazinul de după colț și cumpărați-mi niște lăcrămioare, și atunci va fi foarte frumos.

Primul obiectiv al diplomației sale, ieșirea lui Bruno cel furios, a fost imediat atins. Acesta îi înmânase deja sulita în stil maiestuos, ca un sceptru, jalnicului Parkinson, și era pe punctul de a se așeza pe unul dintre scaunele capitonate ca un tron. Dar la acest apel deschis adresat rivalului său, în ochii săi de culoarea opalului a strălucit toată insolența sensibilă a sclavului; și-a încheștat pentru o clipă pumnii enormi și bronzăți, apoi, deschizând ușa cu repeziciune, a dispărut în propriile sale camere de alături. Dar, între timp, experimentul domnișoarei Rome de a mobiliza armata britanică nu reușise atât de simplu pe cât părea. Într-adevăr, Cutler se ridicase rigid și brusc și se îndreptase spre ușă, fără pălărie, ca la un cuvânt de comandă. Dar poate că era ceva ostentativ de elegant în figura languroasă a lui Seymour, sprijinită de una dintre oglinzi, care l-a făcut pe Cutler să se oprească brusc la intrare, întorcându-și capul înapoi și încolo ca un bulldog dezorientat.

— Trebuie să-i arăt acestui prost unde să se ducă, îi spuse Aurora în șoaptă lui Seymour, și alergă spre prag pentru a-l grăbi pe oaspetele care pleca.

Seymour părea să asculte, elegant și nepăsător, așa cum era postura lui, și a părut ușurat auzind-o pe doamna strigându-i câteva ultime instrucțiuni căpitanului, după care s-a întors brusc și a fugit, râzând pe coridor, spre celălalt capăt, cel de pe terasa de deasupra Tamisei. Totuși, la o secundă sau două după aceea, fruntea lui Seymour s-a întunecat din nou. Un om în poziția lui are atât de mulți rivali, iar el și-a amintit că la celălalt capăt al coridorului se afla intrarea care corespundea camerei private a lui Bruno. Nu și-a pierdut demnitatea, i-a adresat câteva cuvinte politicoase părintelui Brown despre renașterea arhitecturii bizantine în Catedrala Westminster, apoi, în mod firesc, a ieșit el însuși în capătul superior al coridorului. Părintele Brown și Parkinson au rămas singuri, și niciunul dintre ei nu era omul să guste conversații superficiale. Costumierul se plimba prin cameră, scoțând oglinzi și împingându-le din nou înapoi. Haina lui neagră și ponosită, la fel și pantalonii aveau un aspect și mai lugubru pe măsură ce încă ținea în mână festiva sulită de zână a regelui Oberon. De fiecare dată

când mișca suportul unei oglinzi, apărea o nouă figură brună a părintelui Brown. Camera de sticlă ciudată era plină de preoți Brown, răsturnați în aer ca niște îngeri, făcând salturi ca niște acrobați, întorcând spatele tuturor ca niște persoane foarte nepoliticoase.

Părintele Brown părea destul de neștiutor de acest nor de martori, însă l-a urmărit pe Parkinson cu privirea unui spectator, dar fără prea multă atenție, până când s-a dus cu sulita lui absurdă în camera mai îndepărtată a lui Bruno. Apoi s-a abandonat unor meditații sumare care îl amuzau întotdeauna – calculând unghiurile oglinzilor, unghiurile fiecărei refracții, unghiul la care fiecare trebuie să se încadreze în perete... până când a auzit un strigăt puternic, dar sugrumat.

A sărit în picioare și a rămas încremenit, ascultând. În aceeași clipă, Sir Wilson Seymour a dat buzna înapoi în cameră, alb ca fildeșul.

— Cine este omul acela de pe coridor? strigă el. Unde este pumnalul meu?

Înainte ca părintele Brown să se poată răsuci în ghetele sale grele, Seymour pătrunse rapid în cameră în căutarea armei. Și, înainte de a putea găsi acea armă sau oricare alta, pași energici alergând se auziră pe podeaua de afară, iar fața pătrată a lui Cutler și-a făcut apariția în aceeași ușă. Încă mai ținea în mână, în mod ridicol un buchet de lăcrămioare.

— Ce-i asta? strigă el. Cine este creatura aceea de pe coridor? E vreun truc de-al tău?

— Trucurile mele! șuieră rivalul său palid făcând un pas spre el.

În clipa în care s-au întâmplat toate acestea, părintele Brown a ieșit în partea de sus a coridorului, a privit în jos și imediat a mers cu pas energic spre ceea ce văzuse.

În acest moment, ceilalți doi bărbați au renunțat la cearta lor și au sărit după el, strigând:

— Ce faceți? Cine sunteți?

— Mă numesc Brown, spuse cu tristețe preotul, în timp ce se apleca asupra cuiva apoi se îndrepta din nou. Domnișoara Rome a trimis după mine și am venit cât de repede am putut. Dar am venit prea târziu.

Cei trei bărbați au privit în jos. Și cel puțin în unul dintre ei, viața a murit în acea lumină târzie a după-amiezii. Aceasta se întindea de-a lungul coridorului ca o cărare de aur, iar în mijlocul ei Aurora Rome zăcea strălucitoare în hainele ei verzi și aurite, moartă, cu fața întoarsă în sus.

Rochia îi fusese smulsă ca în urma unei lupte, lăsându-i umărul drept gol, iar rana din care țâșnea sângele se afla pe partea cealaltă. Pumnalul strălucitor de bronz era aruncat pe jos la un metru sau mai mult.

S-a așternut o liniște desăvârșită pentru o perioadă de timp măsurabilă, astfel încât au putut auzi un râs de departe al unei florărese în fața Charing Cross și pe cineva fluierând furios după un taxi pe una dintre străzile de lângă Strand. Apoi căpitanul, cu o mișcare atât de bruscă, încât ar fi putut fi considerată emoțională sau teatrală, l-a luat pe Sir Wilson Seymour de gât.

Seymour l-a privit fix, fără să se lupte sau să se teamă.

— Nu e nevoie să mă omori, spuse el cu o voce destul de rece; voi face asta și singur.

Mâna căpitanului a ezitat apoi a căzut; iar celălalt a adăugat cu aceeași expresie sinceră și rece:

— Dacă descopăr că nu am curajul să o fac cu pumnalul acela, o pot face într-o lună cu băutura.

— Băutura nu e destul de satisfăcătoare pentru mine, răspunse Cutler, dar voi vedea sânge pentru asta, înainte să mor. Nu al tău, dar cred că știu al cui.

Și, înainte ca ceilalți să-i aprecieze intenția, a luat pumnalul, a sărit la cealaltă ușă de la capătul inferior al coridorului, a spart-o, cu zăvor cu tot, și l-a înfruntat pe Bruno în vestiarul său. În timp ce făcea acest lucru, bătrânul Parkinson a ieșit pe ușă clătinându-se în felul său șovăitor apoi a zărit cadavrul întins în pasaj. S-a îndreptat tremurând spre el, l-a privit neputincios, cu fața împietrită, apoi a intrat din nou tremurând în vestiar unde s-a așezat, brusc, pe unul dintre fotoliile frumos capitonate. Părintele Brown a alergat imediat spre el, fără să-i bage în seamă pe Cutler și pe marele actor, deși încăperea răsună deja de loviturile și de lupta lor pentru pumnal. Seymour, care mai păstra un oarecare simț practic, fluiera după poliție la capătul coridorului.

Când poliția a ajuns, a fost pentru a-i smulge pe cei doi bărbați dintr-o luptă aproape ca între două maimuțe și, după câteva cercetări formale, pentru a-l aresta pe Isidore Bruno sub acuzația de crimă, adusă împotriva lui de către furibundul său adversar. Ideea că marele erou național al momentului a arestat cu mâna lui un criminal a avut, fără îndoială, importanța sa pentru poliție, având elementele de baza pentru jurnaliști. Aceștia l-au tratat pe Cutler cu o anumită atenție serioasă și au precizat că

se alesese cu o ușoară tăietură la mână. Chiar în timp ce Cutler se retrăgea pe lângă scaunul și masa răsturnate, Bruno i-a smuls pumnalul din mână și l-a tăiat sub încheietura mâinii. Rana era într-adevăr ușoară, dar până când a fost scos din cameră, prizonierul, cu un zâmbet pe jumătate sălbatic, s-a uitat la sângele care curgea calm.

— Arată ca un canibal, flăcăul, nu-i așa? îi spuse polițistul confidențial lui Cutler.

Cutler nu a dat niciun răspuns, dar la scurt timp după aceea a spus brusc:

— Trebuie să ne ocupăm de... de moartea... și vocea i s-a stins.

— Cele două morți, interveni vocea preotului din partea cealaltă a camerei. Bietul om murise când am ajuns lângă el. Și stătea și se uita în jos la bătrânul Parkinson, care era o siluetă neagră înghesuită în superbul fotoliu. Și el își adusese omagiul, nu fără o exprimare sugestivă, femeii care murise.

Tăcerea a fost întreruptă mai întâi de Cutler, care părea cuprins de o tandrețe impetuoasă.

— Aș vrea să fiu în locul lui, spuse el cu voce răgușită, îmi amintesc că obișnuia să o urmărească oriunde mergea mai mult decât... oricine. Ea era aerul lui, iar el s-a stins. A murit pur și simplu.

— Toți suntem morți, spuse Seymour cu o voce ciudată, privind în josul străzii.

Și-au luat rămas bun de la părintele Brown la colțul străzii, cu niște scuze la întâmplare pentru orice impolitețe de care ar fi putut da dovadă. Fețele amândurora erau tragice, dar și enigmatice.

Mintea micului preot era întotdeauna ca o crescătorie de iepuri cu gânduri frenetice care săreau prea repede pentru ca el să le poată prinde. Ca și coada albă a iepurelui, avea un gând estompat. Era sigur de durerea lor, dar nu atât de sigur de inocența lor.

— Ar fi mai bine să plecăm cu toții, spuse Seymour cu greutate, am făcut tot ce am putut pentru a ajuta.

— Îmi veți înțelege motivele, întreabă părintele Brown liniștit, dacă spun că ați făcut tot ce ați putut pentru a face rău?

Amândoi au tresărit ca și cum s-ar fi simțit vinovați, iar Cutler a sărit brusc:

— Pentru a face rău cui?

— Ca să vă faceți rău dumneavoastră înșivă, răspunse preotul. N-aș

amplifica necazurile dumneavoastră dacă nu ar fi o justiție de drept care să vă avertizeze. Ați făcut aproape tot ce se putea pentru a vă spânzura, dacă acest actor ar fi achitat. Mă vor cita în justiție cu siguranță; voi fi constrâns să spun că, după ce s-a auzit strigătul, fiecare dintre voi s-a repezit în cameră într-o stare incontrollabilă și ați început să vă certați pentru un pumnal. Atât cât pot să spun sub jurământ, s-ar putea ca oricare dintre dumneavoastră să fi făcut-o. V-ați făcut rău cu asta, deși atunci căpitanul Cutler trebuie să se fi rănit singur cu pumnalul.

— Să mă rănesc! exclamă căpitanul, cu dispreț. O mică zgârietură.

— Din care s-a scurs sânge, răspunse preotul, dând din cap. Știm că acum este sânge pe bronz. Și astfel nu vom ști niciodată dacă a fost sânge pe el înainte.

S-a lăsat tăcerea după care Seymour a spus, cu o expresivitate cu totul străină de accentul său cotidian:

— Dar am văzut un om pe coridor.

— Știu că ați văzut, răspunse preotul Brown cu o față lipsită de expresie, la fel și căpitanul Cutler. Tocmai de aceea pare atât de improbabil.

Înainte ca vreunul dintre ei să înțeleagă ceva suficient de bine ca să răspundă, părintele Brown s-a scuzat politicos și a plecat călcând apăsător pe stradă, cu umbrela lui veche și greoaie.

Așa cum sunt conduse ziarele moderne, cea mai adevărată și cea mai importantă știre este știrea poliției. Dacă este adevărat că în secolul al XX-lea s-a acordat mai mult spațiu crimelor decât politicii, a fost pentru motivul excelent că aceasta este un subiect mai serios. Dar chiar și acest lucru ar explica cu greu omniprezența enormă și detaliile larg difuzate ale poveștilor „Cazul Bruno” sau „Misterul coridorului”, în presa din Londra și din provincie. Atât de mare a fost entuziasmul, încât timp de câteva săptămâni presa a spus realmente adevărul; iar relatările despre interogatorii și interogatorii contradictorii, dacă sunt nesfârșite, chiar intolerabile, sunt cel puțin credibile. Adevăratul motiv a fost, desigur, coincidența persoanelor. Victima era o actriță populară, acuzatul era un actor popular; iar acuzatul fusese prins în flagrant delict, ca să zic așa, de cel mai popular soldat al sezonului patriotic. În aceste circumstanțe extraordinare, presa a fost paralizată în probitate și acuratețe, iar restul acestei afaceri oarecum neobișnuite poate fi practic consemnat din rapoartele procesului lui Bruno.

Procesul a fost prezidat de domnul judecător Monkhouse, unul dintre

aceia care sunt ironizați ca fiind judecători amuzanți, dar care în general sunt mult mai serioși decât judecătorii serioși, deoarece frivolitatea lor provine dintr-o intoleranță energică a solemnității profesionale, în timp ce judecătorul serios este cu adevărat plin de frivolitate, deoarece este plin de vanitate. Toți actorii principali fiind de o importanță mondenă, avocații erau bine echilibrați; procurorul Coroanei era Sir Walter Cowdray, un avocat rotofei, dar influent, de genul celor care știu cum să pară englezi și demni de încredere și cum să fie retorici cu reticență. Inculpatul a fost apărat de domnul Patrick Butler, K.C.⁽⁶⁾, care a fost confundat cu un simplu aventurier de către cei care înțeleg greșit caracterul irlandez – și de către cei care nu fuseseră interogați de el. Dovezile medicale nu au implicat nicio contradicție, medicul pe care Seymour l-a chemat la fața locului fiind de acord cu eminentul chirurg care a examinat ulterior cadavrul. Aurora Rome fusese înjunghiată cu un instrument ascuțit, cum ar fi un cuțit sau un pumnal, un instrument, în orice caz, a cărui lamă era scurtă. Rana era chiar în dreptul inimii, iar ea murise pe loc. Când a văzut-o primul medic, ea ar fi putut fi moartă cam de douăzeci de minute. Prin urmare, când părintele Brown a găsit-o, ea ar fi putut fi moartă abia de trei minute.

Au urmat câteva mărturii oficiale ale detectivilor, care se refereau în principal la prezența sau absența oricărei dovezi de luptă: singura sugestie în acest sens a fost rochia ruptă la nivelul umărului, iar acest lucru nu părea să se potrivească în mod deosebit cu direcția și finalitatea loviturii. După ce aceste detalii au fost furnizate, deși nu au fost explicate, a fost chemat primul dintre martorii importanți.

Sir Wilson Seymour a depus mărturie așa cum a făcut tot ceea ce a făcut până acum, nu numai bine, ci perfect. Deși el însuși era mult mai mult un om public decât judecătorul, a transmis exact nuanța fină de modestie în fața judecătorului Coroanei; și deși toată lumea îl privea așa cum l-ar fi privit pe primul ministru sau pe arhiepiscopul de Canterbury, nu ar fi putut spune despre rolul său decât că era cel al unui gentilom discret, cu accent pe substantiv. Avea, de asemenea, o luciditate revigorantă, așa cum era în comisii. O vizitase pe domnișoara Rome la teatru, îl întâlnise acolo pe căpitanul Cutler, li se alăturase pentru scurt timp acuzatul, care se întorsese apoi în propriul vestiar. Li se alăturase apoi un preot romano-catolic, care a întrebat de doamna decedată spunând apoi că numele lui este Brown. Domnișoara Rome a ieșit apoi în afara teatrului, la intrarea în coridor,

pentru a-i indica căpitanului Cutler un magazin de flori de la care trebuia să-i cumpere mai multe flori, iar martorul a rămas în încăpere, schimbând câteva cuvinte cu preotul. Apoi o auzise clar pe decedată, după ce l-a trimis pe căpitan în misiunea sa, întorcându-se râzând și mergând pe coridor spre celălalt capăt al acestuia, unde se afla vestiarul inculpatului. În curiozitatea sa inutilă cu privire la mișcările rapide ale prietenilor săi, a ieșit el însuși la capătul coridorului și a privit înspre ușa inculpatului. A văzut ceva în coridor? Da, a văzut ceva în coridor.

Sir Walter Cowdray a permis un moment de tăcere destul de lung, în timpul căruia martorul privea în pământ și, în ciuda calmului său obișnuit, părea să aibă mai mult decât paloarea sa obișnuită. Apoi, avocatul a spus cu o voce mai gravă, care părea în același timp înțelegătoare și înfiorătoare:

— Ați văzut clar?

Sir Wilson Seymour, oricât de emoționat ar fi fost, își avea creierul excelent în perfectă stare de funcționare.

— Foarte distinct în ceea ce privește conturul ei, dar destul de neclar, ba chiar deloc, în ceea ce privește detaliile din interiorul conturului. Coridorul este de o asemenea lungime încât oricine se află în mijlocul lui apare destul de întunecat în contrast cu lumina de la celălalt capăt.

Martorul și-a mai coborât încă o dată privirea calmă și a adăugat:

— Am mai observat acest fapt și înainte, când căpitanul Cutler a intrat prima dată în acest coridor.

A urmat un alt moment de tăcere, iar judecătorul s-a aplecat în față și a luat notițe.

— Ei bine, spuse Sir Walter cu răbdare, cum era conturul? Semăna, de exemplu, cu figura femeii ucise?

— Nici pe departe, răspunse Seymour liniștit.

— Dumneavoastră cum vi s-a părut că arăta?

— Mie mi s-a părut, răspunse martorul, ca un bărbat înalt.

Toată lumea din sală își ținea privirea fixată pe stiloul său, sau pe mânerul umbrelei sale, sau pe cartea sa, pe ghetetele sale sau pe orice se întâmpla să privească. Păreau că-și țin privirea cu toată puterea departe de inculpat; dar îi simțeau figura în boxa acuzaților și o simțeau ca fiind imensă. Oricât de înalt era Bruno la prima vedere, părea să se înalțe din ce în ce mai mult când toate privirile fuseseră desprinse de el.

Cowdray își reluă locul cu fața lui serioasă, netezindu-și roba de mătase

neagră și mustățile de mătase albă. Sir Wilson ieșea din boxa martorilor, după câteva detalii finale la care mai erau mulți alți martori, când avocatul apărării a sărit în picioare și l-a oprit.

— Vă voi reține doar o clipă, spuse domnul Butler, care era o persoană cu aspect rustic, cu sprâncene roșii și o expresie de adormit parțial. Vreți să-i spuneți domniei sale cum ați știut că este vorba de un bărbat?

Un zâmbet slab și rafinat a părut să treacă pe trăsăturile lui Seymour.

— Mă tem că este vorba de testul banal al pantalonilor, spuse el. Când am văzut lumina zilei între picioarele lungi, am fost sigur, până la urmă, că era bărbat.

Ochii somnoroși ai lui Butler s-au deschis la fel de brusc ca o explozie tăcută.

— Până ia urmă! repeta el încet. Deci ați crezut mai întâi că era o femeie?

Seymour a părut pentru prima dată tulburat.

— Este aproape o realitate, spuse el, dar dacă domnia sa dorește să spun părerea mea, bineînțeles că o voi face. Era ceva la acel lucru care nu era chiar o femeie și totuși nu era chiar un bărbat; cumva curbele erau diferite. Și avea ceva ce semăna cu un păr lung.

— Mulțumesc, spuse domnul Butler, K.C., și s-a așezat brusc, ca și cum ar fi obținut ceea ce dorea.

Căpitanul Cutler a fost un martor mult mai puțin plauzibil și mai puțin echilibrat decât Sir Wilson, dar relatarea sa despre incidentele de început a fost convingătoare. El a descris întoarcerea lui Bruno în vestiarul său, trimiterea sa pentru a cumpăra un buchet de lăcrămioare, întoarcerea sa la capătul de sus al coridorului, lucrul pe care l-a văzut în coridor, suspiciunea sa asupra lui Seymour și lupta sa cu Bruno. Dar nu putea să ofere mai multe indicații artistice în legătură cu silueta neagră pe care el și Seymour o văzuseră. Întrebat despre conturul ei, a spus că nu era critic de artă – cu un sarcasm oarecum prea evident la adresa lui Seymour. Întrebat dacă era un bărbat sau o femeie, a spus cu un mârâit prea evident la adresa inculpatului, că semăna mai degrabă cu o fiară. Dar bărbatul era în mod evident zguduit de durere și de o furie sinceră, iar Cowdray l-a scutit rapid de confirmarea unor fapte ce erau deja destul de clare.

De asemenea, avocatul apărării a fost din nou scurt în contra-interogatoriul său; deși, așa cum era obiceiul său, chiar dacă a fost scurt, a

părut că a avut mult timp la dispoziție.

— Ați folosit o expresie destul de remarcabilă, spuse el, privindu-l somnoros pe Cutler. Ce vreți să spuneți când afirmați că semăna mai mult cu o fiară decât cu un bărbat sau o femeie?

Cutler părea serios neliniștit.

— Poate că n-ar fi trebuit să spun asta, zise el, dar când bruta are umeri uriași și cocoșați ca un cimpanzeu, iar din cap îi ies peri ca unui porc...

Domnul Butler a întrerupt la mijloc ciudata lui neliniște.

— Nu contează dacă părul siluetei era ca al unui porc, spuse el, era ca al unei femei?

— Ca al unei femei! striga soldatul. Cerule mare, nu!

— Ultimul martor a spus că era, comentă avocatul, cu o rapiditate fără scrupule. Și silueta avea vreuna dintre acele curbe șerpuite și semi-feminine la care s-a făcut o aluzie elocventă? Nu? Nicio curbă feminină? Silueta, dacă am înțeles bine, era mai degrabă masivă și pătrată decât altfel?

— Se poate să se fi aplecat în față, spuse Cutler, cu o voce răgușită și destul de slabă.

— Sau, s-ar putea să nu fi făcut-o, spuse domnul Butler, așezându-se brusc pentru a doua oară.

Cel de-al treilea martor chemat de Sir Walter Cowdray a fost micul preot catolic, atât de scund, în comparație cu ceilalți, încât capul lui abia se vedea deasupra boxei, astfel părea ca și cum ar fi interogat un copil. Dar, din nefericire, Sir Walter își băgase cumva în cap, mai ales datorită unor ramificații ale religiei familiei sale, că părintele Brown era de partea inculpatului, pentru că acesta era rău, străin și chiar parțial negru. De aceea, îl lua tare la rost pe părintele Brown ori de câte ori acel mândru pontif încerca să explice ceva, spunându-i să răspundă cu da sau nu și să spună faptele simple, fără niciun fel de iezuitisme. Când părintele Brown a început, în simplitatea sa, să spună cine credea el că este omul din coridor, avocatul i-a spus că nu vrea teoriile lui.

— O siluetă neagră a fost văzută în coridor. Și dumneavoastră spuneți că ați văzut silueta neagră. Ei bine, ce formă avea?

Părintele Brown a clipit ca și cum ar fi fost certat, dar el cunoștea de mulț timp natura literală a supunerii.

— Forma, spuse el, era scundă și voluminoasă, dar avea două proeminențe ascuțite, negre, curbate în sus de fiecare parte a capului sau a

vârfului, mai degrabă ca niște coarne, și...

— Oh! Diavolul cu coarne, fără îndoială, exclamă Cowdray așezându-se cu un umor victorios. Era diavolul venit să-i mănânce pe protestanți.

— Nu, spuse preotul cu liniștit, știu cine a fost.

Cei prezenți în sală fuseseră animați de un sentiment irațional, dar real, al unei monstruozități. Uitaseră de figura din boxa acuzaților și se gândiseră doar la figura din coridor. Iar figura din coridor, descrisă de trei bărbați competenți și respectabili care o văzuseră cu toții, era un coșmar fluctuant: unul o numea femeie, celălalt o fiară, iar celălalt un diavol...

Judecătorul îl privea pe părintele Brown cu ochi calmi și pătrunzători.

— Sunteți un martor extraordinar, spus el, dar ceva la dumneavoastră mă face să cred că încercați să spuneți adevărul. Ei bine, cine era omul pe care l-ați văzut în coridor?

— Eram eu însumi, spuse părintele Brown.

Butler, K.C., a sărit în picioare într-o liniște extraordinară și a spus destul de calm:

— Înălțimea Voastră îmi va permite să-l interoghez?

Și apoi, fără să se oprească, i-a pus lui Brown o întrebare aparent fără nicio legătură.

— Ați auzit de acest pumnal! Știți că experții spun că acesta crimă a fost comisă cu o lamă scurtă?

— O lamă scurtă, consimți Brown, dând din cap în mod solemn ca o bufniță, dar cu un mâner foarte lung.

Înainte ca publicul să poată respinge cu totul ideea că preotul se văzuse într-adevăr săvârșind o crimă cu un pumnal scurt cu mâner lung, ceea ce părea cumva să o facă mai oribilă, el însuși s-a grăbit să explice.

— Vreau să spun că pumnalele nu sunt singurele lucruri cu lame scurte. Lăncile au lame scurte. Și sulile se prind la capătul oțelului exact ca pumnalele, dacă sunt acel fel de sulie ornamentale pe care le au la teatre, ca sulita cu care bietul Parkinson și-a ucis soția, exact când ea a trimis după mine ca să le rezolv problemele de familie, și am venit prea târziu, Dumnezeu să mă ierte! Dar el a murit în penitență, a murit doar din cauza penitenței. Nu a putut suporta ceea ce făcuse.

Impresia generală în instanță a fost că micul preot, care trăncănea, înnebunise la propriu în boxă. Dar judecătorul îl privea în continuare cu ochi strălucitori și fermi; iar avocatul apărării și-a continuat nestingherit

întrebările.

— Dacă Parkinson a făcut-o cu sulia aia de pantomimă, a întrebat Butler, trebuie să fi împins de la patru metri distanță. Cum explicați semnele de luptă, cum ar fi rochia trasă de pe umăr?

Începuse să-l trateze pe acest simplu martor ca pe un expert; dar nimeni nu a observat asta acum.

— Rochia bieteii doamne a fost ruptă, spuse martorul, pentru că a fost prinsă într-un panou care a alunecat chiar în spatele ei. Ea s-a luptat să se elibereze și, în timp ce făcea acest lucru, Parkinson a ieșit din camera inculpatului și s-a năpustit cu sulia.

— Un panou? repetă avocatul cu o voce ciudată.

— Avea o oglindă pe partea cealaltă, explică părintele Brown. Când am fost în vestiar, am observat că unele dintre ele puteau fi glisate înspre coridor.

A urmat o altă tăcere lungă și nefirească, iar de data aceasta judecătorul a fost cel care a vorbit.

— Deci chiar vreți să spuneți că, atunci când v-ați uitat în acel coridor, omul pe care l-ați văzut erați dumneavoastră într-o oglindă?

— Da, domnule, asta încercam să spun, zise Brown, dar m-au întrebat, de formă, iar pălăriile noastre au colțuri exact ca niște coarne, așa că...

Judecătorul s-a aplecat înainte, cu ochii lui bătrâni și mai strălucitori, și a spus pe un ton deosebit de distinct:

— Chiar vreți să spuneți că atunci când Sir Wilson Seymour a văzut-o pe acea sălbatică cum-îi-ziceți voi, cu curbe, păr de femeie și pantaloni de bărbat, ceea ce a văzut a fost Sir Wilson Seymour?

— Da, domnule, spuse părintele Brown.

— Și vreți să spuneți că atunci când căpitanul Cutler a văzut acel cimpanzeu cu umeri cocoșați și păr de porc, pur și simplu s-a văzut pe el însuși?

— Da, domnule.

Judecătorul s-a lăsat pe spate în Scaunul său într-o dispoziție în care era greu să desparți cinismul de admirație.

— Și puteți să ne spuneți de ce, întreabă el, ar trebui să vă cunoașteți propria siluetă într-o oglindă, când doi bărbați atât de distinși nu o cunosc?

Părintele Brown a clipit și mai dureros decât înainte; apoi s-a bâlbâit:

— Serios, domnule, nu știu... poate pentru că nu mă uit atât de des la ea.

V. GREȘALA APARATULUI

Flambeau și prietenul său, preotul, stăteau în Temple Gardens pe la apusul soarelui iar zona sau o influență întâmplătoare le-a îndreptat discuția spre chestiuni legate de procese juridice. De la problema autorizării în contrainterogatoriu, discuția lor a deviat la tortura romană și medievală, la judecătorul de instrucție din Franța și la infracțiunile de gradul 3, adică crima, din America.

— Am citit, spuse Flambeau, despre această nouă metodă psihometrică despre care se vorbește atât de mult, mai ales în America. Înțelegi ce vreau să spun! Îi pun un pulsometru la încheietura mâinii unui om apoi se evaluează după cum îi bate inima la pronunțarea anumitor cuvinte. Ce părere ai despre asta?

— Mi se pare foarte interesant, răspunse părintele Brown, îmi amintește de acea idee interesantă din Evul Mediu întunecat, conform căreia sângele ar curge dintr-un cadavru dacă criminalul l-ar atinge.

— Vrei să spui cu adevărat, întrebă prietenul său, că tu crezi că cele două metode sunt la fel de valoroase?

— Le consider la fel de lipsite de valoare, răspunse Brown. Sângele curge, repede sau încet, la morți sau la vii, din atâtea și atâtea alte milioane de motive pe care nu le putem cunoaște vreodată. Sângele va trebui să curgă într-un mod foarte amuzant. Sângele va trebui să curgă pe Matterhorn^[2] înainte de a-l lua ca pe un semn că trebuie vărsat.

— Metoda, remarcă celălalt, a fost garantată de unii dintre cei mai mari oameni de știință americani.

— Ce sentimentaliști sunt oamenii de știință! exclamă părintele Brown, și cu cât mai mult trebuie să fie sentimentali oamenii de știință americani! Cine, în afară de un yankeu, s-ar gândi să dovedească ceva din bătăile inimii? Păi, trebuie să fie la fel de sentimentali ca un bărbat care crede că o femeie este îndrăgostită de el dacă se înroșește la față. Acesta este un test de circulația sângelui, descoperit de nemuritorul Harvey, și este un test foarte prost.

— Dar cu siguranță, insistă Flambeau, s-ar putea să indice destul de corect altceva.

— E un dezavantaj ca un baston să fie îndreptat spre cineva, răspuns celălalt. Ce înseamnă asta? Ei bine, celălalt capăt al bastonului arată întotdeauna în direcția opusă. Depinde dacă apuci bastonul de capătul corect. Am văzut o dată cum se face acest lucru și de atunci nu am mai crezut niciodată în el.

Și a continuat să spună povestea deziluziei sale.

Se întâmplase cu aproape douăzeci de ani în urmă, pe când era capelanul confrăților săi într-o închisoare din Chicago – unde irlandezii manifestau o disponibilitate care îl ținea destul de ocupat, atât pentru infracțiuni, cât și pentru penitență. Adjunctul oficial al guvernatorului era un fost detectiv pe nume Greywood Usher, un înțelept yankeu cadaveric, prudent în vorbire, care varia ocazional între un chip foarte rigid și o ciudată grimasă de scuză. Îl plăcea pe părintele Brown într-un mod ușor condescendent, iar părintele Brown îl plăcea și el, deși îi displăceau din toată inima teoriile sale. Teoriile sale erau extrem de complicate deși erau susținute cu o simplitate extremă.

Într-o seară, trimisese să-l cheme pe preot, care, conform obiceiului său, s-a așezat în tăcere la o masă plină cu hârtii îngrămădite, și a așteptat. Oficialul a ales dintre hârtii un fragment de tăietură de ziar, pe care l-a înmănat preotului, care l-a citit cu gravitate. Părea a fi un extras dintr-unul dintre cele mai roz ziare ale Societății Americane, și suna în felul următor:

„Cel mai strălucit văduv al societății se află din nou în acțiune la «Dineul trăsnit». Toți concetățenii noștri exclusiviști își amintesc de «Dineul Paradei Landourilor», în care Last-Trick Todd, în casa sa somptuoasă de la Iazul Pelerinului, a făcut ca atât de multe dintre debutantele noastre de marcă să pară chiar mai tinere decât vârsta lor. La fel de elegant, dar și mai divers și mai generos din punct de vedere social a fost spectacolul lui Last-Trick din anul precedent, popularul «Canibal Crush Lunch», la care dulciurile împărțite erau modelate, în mod malițios, în forma unor mâini și picioare umane și în timpul căruia mai mult de unul dintre cei mai joviali gimnaști mentali^[8] ai noștri a fost auzit oferindu-se să-și mănânce partenerul. Spiritul care va inspira această seară se află încă în imaginația destul de reticentă al domnului Todd, sau ascuns în pieptul împodobit cu bijuterii al celor mai petrecăreți lideri ai orașului nostru; dar se vorbește despre o frumoasă parodie a manierelor și obiceiurilor simple de la celălalt capăt al societății. Acest lucru ar fi cu atât mai grăitor, cu cât

ospitalierul Todd se distrează cu lordul Falconroy, celebrul călător, un aristocrat cu sânge adevărat, proaspăt venit din crângurile cu stejari ai Angliei. Călătoriile lordului Falconroy au început înainte ca străvechiul său titlu feudal să fie resuscitat; el a fost în Republica Irlanda în tinerețe, iar lumea mondenă murmură un motiv ascuns pentru întoarcerea sa. Domnișoara Etta Todd este una dintre new-yorkezele noastre cu suflet mare și intră în posesia unui venit de aproape două sute de milioane de dolari”.

— Ei bine, întrebă Usher, asta vă interesează?

— Păi, cuvintele mai degrabă îmi lipsesc, răspunse părintele Brown. Nu mă pot gândi în acest moment la nimic din această lume care să mă intereseze mai puțin. Și, dacă nu cumva mânia justă a Republicii va trimite, în sfârșit, la scaunul electric, jurnaliștii care scriu așa ceva, nu prea văd de ce v-ar interesa pe dumneavoastră.

— Ah! spuse sec domnul Usher și i-a întins o altă bucată de ziar. Ei bine, asta vă interesează?

Paragraful era intitulat „Uciderea sălbatică a unui gardian. Condamnatul evadează”, și avea următorul cuprins: „Chiar înainte de răsăritul acestei dimineți, s-a auzit un strigăt de ajutor în Colonia de deținuți de la Sequah, acest stat. Autoritățile, grăbindu-se în direcția strigătului, au găsit cadavrul gardianului care patrula în partea de sus a zidului nordic al închisorii, cea mai abruptă și mai dificilă ieșire pentru care un singur gardian a fost întotdeauna considerat suficient Totuși, nefericitul ofițer fusese aruncat de pe zidul înalt, cu creierii zdrobiți ca de o bătă, iar pistolul său lipsea. Cercetările ulterioare au arătat că una dintre celule era goală. Aceasta fusese ocupată de un răufăcător ursuz care își dăduse numele de Oscar Rian. El fusese reținut doar temporar pentru o agresiune relativ banală, dar dădea tuturor impresia unui individ cu un trecut întunecat și un viitor periculos. În cele din urmă, când lumina zilei a dezvăluit pe deplin scena crimei, s-a constatat că el scrisese pe peretele de deasupra cadavrului o frază incompletă, aparent cu un deget înmuiat în sânge: „A fost legitimă apărare și el avea arma. Nu am vrut să-i fac rău nici lui și nici unui alt om, ci altcuiva. Păstrez glonțul pentru Iazul Pelerinului-O. R.” Un om trebuie să fi folosit cea mai diabolică perfidie sau cel mai sălbatic și uimitor curaj fizic pentru a lua cu asalt un astfel de zid în pofida unui om înarmat.

— Ei bine, stilul literar este oarecum îmbunătățit, recunosc preotul bine dispus, dar totuși nu văd ce pot face pentru dumneavoastră. Aș face o

impresie jalnică, cu picioarele mele scurte, alergând prin acest stat după un asasin athletic de acest fel. Mă îndoiesc că cineva l-ar putea găsi. Colonia de deținuți de la Sequah se află la treizeci de mile de aici, regiunea este destul de sălbatică și complicată, iar cea de dincolo, unde cu siguranță va avea înțelepciunea să se ducă, este un ținut perfect al nimănui care se pierde în preerie. Ar putea fi în orice văgăună sau în orice copac.

— Nu este în nicio văgăună, spuse guvernatorul, nu este în niciun copac.

— De ce, de unde știți? întrebă părintele Brown, clipind.

— Ați dori să vorbiți cu el? întrebă Usher.

Părintele Brown și-a deschis larg ochii inocenți.

— Este aici? exclamă el. Păi, cum l-au prins oamenii dumneavoastră?

— L-am prins chiar eu, spuse americanul, ridicându-se și întinzându-și leneș picioarele lungi în fața focului. Am pus mâna pe el cu capătul curbat al unui baston. Nu fiți atât de surprins. Chiar am reușit. Știți că, uneori, fac câte o tură pe drumurile rurale din afara acestui loc sumbru. Ei bine, mă plimbam devreme în această seară pe o cărare abruptă, cu măracinișuri întunecate și câmpuri cenușii, arate de ambele părți; iar o lună mică era sus și argintea drumul. La lumina ei am văzut un bărbat care alerga pe câmp înspre șosea. Alerga cu corpul aplecat ca la o cursă de o milă. Părea foarte obosit, dar când a ajuns la gardul viu des și întunecat a trecut prin el ca printr-o pânză de păianjen, sau mai bine zis, căci am auzit ramurile puternice rupându-se și pocnind ca niște baionete, ca și cum el însuși ar fi fost făcut din piatră. În clipa în care a apărut în fața lunii, traversând drumul, am aruncat bastonul meu curbat în picioarele lui, împiedicându-l și doborându-l la pământ. Apoi am suflat îndelung în fluier, iar camarazii noștri au venit în fugă pentru a-l imobiliza.

— Ar fi fost destul de ciudat, remarcă Brown, dacă ați fi aflat că era un atlet cunoscut care se antrena pentru o cursă de o milă.

— Nu era, spus Usher cu mâhnire. Am aflat curând cine era, dar am ghicit-o de la prima sclipire a lunii pe el.

— Ați crezut că era deținutul fugar, observă preotul simplu, pentru că ați citit în știrea din ziarul de dimineață că un deținut a fugit.

— Aveam motive ceva mai întemeiate, răspunse rece adjunctul guvernatorului. Trec peste primul ca fiind prea simplu pentru a fi subliniat – vreau să spun că sportivii la modă nu aleargă pe câmpuri arate și nu-și scot ochii în garduri de măracini. Și nici nu aleargă îndoiiți ca un câine ghemuit

Existau detalii mai decisive pentru un ochi destul de bine antrenat. Bărbatul era îmbrăcat în haine grosolane și zdrențuite, dar acestea erau ceva mai mult decât doar grosolane și zdrențuite. Nu i se potriveau deloc și erau de-a dreptul grotești. Chiar și așa cum apărea în contur negru pe fondul răsăritului de lună, gulerul paltonului în care îi era înfundat capul îl făcea să pară cocoșat, iar mânecile lungi și largi arătau de parcă n-ar fi avut mâini. Imediat mi-am dat seama că reușise cumva să-și schimbe hainele de deținut cu niște haine de confederat care nu i se potriveau. În al doilea rând, era un vânt destul de puternic împotriva căruia alerga; așa că trebuie să fi văzut şuvițele părului răvășit de vânt, dacă părul ar fi fost foarte scurt. Apoi mi-am amintit că dincolo de aceste câmpuri arate pe care le traversa se află Iazul Pelerinului, pentru care, vă amintiți, deținutul își păstra glonțul, apoi mi-am trimis bastonul în aer.

— O deducție strălucită și rapidă, spuse părintele Brown, dar avea o armă?

Cum Usher s-a oprit brusc din mers, preotul a adăugat cu scuze:

— Mi s-a spus că un glonț nu este nici pe jumătate atât de util fără o armă.

— Nu avea armă, spuse celălalt cu gravitate, dar asta s-a datorat, fără îndoială, unei întâmplări foarte firești sau unei schimbări de planuri. Probabil că aceeași strategie care l-a făcut să-și schimbe hainele l-a făcut să renunțe la armă; a început să regrete haina pe care o lăsase în urma lui în sângele victimei sale.

— Ei bine, este destul de posibil, răspunse preotul.

— Și abia dacă merită să speculăm, spuse Usher, întorcându-se la alte hârtii, pentru că știm deja că este vorba de acel om.

Prietenul său, preotul, a întrebat slab:

— Dar cum? Iar Greywood Usher a aruncat ziarele și a reluat cele două articole din presă.

— Ei bine, dacă tot sunteți atât de încăpățânat, spuse el, să începem cu începutul. Veți observa că aceste două articole au un singur lucru în comun, și anume menționarea Iazului Pelerinului, proprietatea, după cum știți, a milionarului Ireton Todd. Știți, de asemenea, că este un personaj remarcabil; unul dintre cei care au trecut peste o piatră de încercare, pentru a-și atinge scopul...

— De la sinele nostru mort spre lucruri mai înalte, consimți tovarășul

său. Da, știu asta. Ca petrolul, cred, care se extrage din adâncurile pământului și se transformă în combustibili.

— Oricum, spuse Usher, Last-Trick Todd contează foarte mult în această afacere ciudată.

S-a întins încă o dată în fața focului și a continuat să vorbească în stilul său expansiv, extrem de explicativ.

— Pentru început, la prima vedere, nu există niciun mister aici. Nu este misterios, nu este nici măcar ciudat, ca un pușcăriaș să-și ia arma la Iazul Pelerinului. Oamenii noștri nu sunt ca englezii, care toți iartă un om că este bogat dacă aruncă banii pe spitale sau pe cai. Last-Trick Todd a ajuns mare prin propriile sale abilități considerabile, și nu încapă îndoială că mulți dintre cei cărora le-a arătat abilitățile sale ar vrea să le arate pe ale lor, asupra lui, cu o pușcă. Todd ar putea fi ușor doborât de un om de care nici măcar nu a auzit vreodată, de un muncitor pe care l-a dat afară sau de un funcționar dintr-o afacere pe care a falimentat-o. Last-Trick este un om cu înzestrare mentală și cu un înalt caracter public, dar în țara asta, relațiile dintre angajatori și angajați sunt considerabil tensionate.

— Așa arată totul, presupunând că acest Rian s-a dus la Iazul Pelerinului ca să-l omoare pe Todd. Așa mi se părea până când o altă mică descoperire a trezit detectivul din mine. După ce m-am pus prizonierul în siguranță, mi-am luat din nou bastonul și am străbătut cele două sau trei porțiuni de drum rural care m-au dus la una dintre intrările laterale ale terenului lui Todd, cea mai apropiată de iazul sau lacul după care este numit locul. Trecuseră vreo două ore, pe la șapte cam pe vremea asta; lumina lunii era mai puternică și puteam să văd dungile lungi și albe ale acesteia așternute pe misteriosul lac cu malurile sale cenușii, alunecoase și pe jumătate străveziu, în care se spune că strămoșii noștri obișnuiau să le facă pe vrăjitoare să intre până se înecau. Am uitat povestea exactă, dar știți la ce loc mă refer. Se află la nord de casa lui Todd, spre zona pustie, și are doi copaci ciudat de zbârciți, atât de lugubri încât arată mai degrabă ca niște ciuperci uriașe decât ca un frunziș decent. În timp ce stăteam cu ochii pe acest lac încețoșat, mi s-a părut că am văzut silueta slabă a unui bărbat care se deplasa dinspre casă spre lac, dar totul era prea întunecat și prea îndepărtat pentru a fi sigur de acest fapt și cu atât mai puțin de detalii. În plus, atenția mea a fost foarte brusc surprinsă de ceva mult mai apropiat. M-am ghemuit în spatele gardului, care se întindea la un mai mult de două sute de metri de o aripă a

marelui conac și care, din fericire, era rupt pe alocuri, parcă special pentru aplicarea unui ochi precaut. O ușă s-a deschis în corpul întunecat al aripii stângi, apoi o siluetă întunecată a apărut pe fundalul interiorului luminat, o siluetă înfășurată, aplecată înainte, care în mod evident arunca o privire în noapte. A închis ușa în urma ei și am văzut că purta o lanternă, care arunca un petic de lumină neuniformă asupra hainei și figurii purtătorului. Părea a fi figura unei femei, înfășurată într-o pelerină ponosită și evident deghizată pentru a nu fi observată. Era ceva foarte ciudat atât la pelerină, cât și la furișarea unei persoane care ieșea din acele încăperi căptușite cu aur. A urmat cu prudență cărarea curbată a grădinii care a adus-o la o jumătate de sută de metri de mine; apoi s-a ridicat pentru o clipă pe terasa de gazon care dădea spre lacul tulbure și, ținându-și lanterna aprinsă deasupra capului, a legănat-o intenționat de trei ori încoace și înapoi, ca pentru un semnal. În timp ce o legăna a doua oară, o pâlpâire a luminii a căzut pentru o clipă pe propriul ei chip, un chip pe care îl cunoșteam. Era nefiresc de palidă, iar capul îi era înfășurat într-un șal obișnuit, împrumutat. Dar sunt sigur că era Etta Todd, fiica milionarului. S-a reîntors cu aceeași discreție iar ușa s-a închis din nou în urma ei. Eram pe punctul de a urca pe gard și de a o urma când mi-am dat seama că febrilitatea de detectiv care mă ademenise în această aventură era mai degrabă nedemnă, și că, într-o calitate mai autoritară, aveam deja toate cărțile în mână. Tocmai mă întorceam, când un nou zgomot a răzbătut în noapte. O fereastră a fost ridicată la unul dintre etajele superioare, dar chiar după colțul casei, astfel încât nu am putut să o văd, și o voce de o distincție teribilă s-a auzit strigând prin grădina întunecată să afle unde este lordul Falconroy, căci lipsea din toate camerele casei. Nu se putea confunda acea voce. Am auzit-o la multe tribune politice sau la multe ședințe ale directorilor, era Ireton Todd însuși. Unii dintre invitați păreau să se fi dus la ferestrele de jos sau pe trepte și îi strigau că Falconroy plecase la plimbare la Iazul Pelerinului cu o oră înainte și că de atunci nu mai putea fi găsit. Atunci Todd a strigat „Crimă cumplită!” și a închis fereastra cu violență, iar eu l-am auzit cum se precipita pe scări înăuntru. Reluându-mi scopul anterior și mai prudent, am fugit din calea căutării generale care trebuia să urmeze și m-am întors aici nu mai târziu de ora opt. Vă rog acum să vă amintiți acel mic paragraf din ziar care vi s-a părut atât de nespuse de lipsit de interes. Dacă pușcăriașul nu ținea glonțul pentru Todd, așa cum este evident, este foarte probabil că îl ținea pentru

lordul Falconroy; și se pare că a livrat marfa. Nu există un loc mai la îndemână pentru a împușca un om decât în împrejurimile geologice ciudate ale aceluia iaz, unde un corp aruncat în el s-ar scufunda prin noroiul gros la o adâncime practic necunoscută. Să presupunem, așadar, că prietenul nostru cu părul tuns a venit să-l ucidă pe Falconroy și nu pe Todd. Dar, așa cum am arătat, există multe motive pentru care mulți oameni din America ar putea dori să-l ucidă pe Todd. Nu există niciun motiv pentru care cineva din America ar vrea să ucidă un lord englez proaspăt debarcat, cu excepția singurului motiv menționat în ziarul roz, acela că lordul îi face curte fiicei milionarului. Prietenul nostru cu părul scurt, în ciuda hainelor sale nepotrivite, trebuie să fie un pretendent aspirant. Știu că noțiunea vi se va părea aberantă și chiar comică, dar asta pentru că sunteți englez. Sună ca și cum ați spune că fiica Arhiepiscopului de Canterbury se va căsători în St. George's, Hanover Square, cu un măturător de stradă eliberat condiționat. Nu faceți dreptate puterii de ascensiune și de aspirație a celor mai remarcabili cetățeni ai noștri. Dacă vezi un bărbat arătos cu părul grizonant, în ținută de seară, cu un aer de autoritate, știi că este un stâlp al statului și îți închipui că a avut un strămoș. Vă înșelați. Nu vă dați seama că, în urmă cu relativ puțini ani, s-ar putea să fi trăit într-o locuință închiriată sau, destul de probabil, într-o închisoare. Nu țineți cont de vitalitatea și ascensiunea noastră națională. Mulți dintre cei mai influenți cetățeni ai noștri nu numai că s-au înavușit recent, dar s-au înavușit relativ târziu în viață. Fiica lui Todd avea optsprezece ani când tatăl ei a făcut o grămadă de bani prima oară, așa că nu este nimic imposibil ca ea să aibă o persoană josnică în viața ei, sau chiar ca ea să se agațe de el, așa cum cred că trebuie să facă, dacă judecăm după afacerea cu felinarele. Dacă este așa, mâna care ținea lanterna nu poate fi străină de mâna care ținea arma. Acest caz, domnule, va face zgomot.

— Ei bine, spuse preotul cu răbdare, și ce ați făcut în continuare?

— Socotesc că veți fi șocat, răspunse Greywood Usher, deoarece știu că nu prea agreeți progresul științei în aceste chestiuni. Îmi asum o mare parte din libertatea de decizie aici și poate că primesc ceva mai mult decât mi se dă. Și m-am gândit că este o ocazie excelentă de a testa acel aparat psihometric de care v-am vorbit. Acum, după părerea mea, acel aparat nu poate minți.

— Niciun aparat nu poate minți, spuse părintele Brown, și nici nu poate

spune adevărul.

— A făcut-o în acest caz, după cum vă voi arăta, continuă Usher cu convingere. L-am așezat pe bărbatul cu haine nepotrivite pe un scaun confortabil și am scris pur și simplu cuvinte pe o tablă, iar aparatul a înregistrat pur și simplu variațiile pulsului său; iar eu am observat pur și simplu reacțiile sale. Șmecheria constă în a introduce un cuvânt legat de presupusa crimă într-o listă de cuvinte legate de ceva cu totul diferit, dar o listă în care apare în mod natural. Astfel, am scris „cocoștârc” și „vultur” și „bufniță”, iar când am scris „șoim”^[9], el a fost extrem de agitat; iar când am început să scriu un „r” la sfârșitul cuvântului, aparatul a reverberat pur și simplu. Cine altcineva din această Republică are vreun motiv să sară la numele unui englez proaspăt sosit ca Falconroy, cu excepția celui care l-a împușcat? Nu este asta o dovadă mai bună decât o mulțime de baliverne ale martorilor: dovada unui aparat de încredere?

— Întotdeauna uitați, observă tovarășul său, că un aparat sigur trebuie întotdeauna să fie gestionat de un aparat nesigur.

— De ce, ce vreți să spuneți? întrebă detectivul.

— Mă refer la Om, spuse părintele Brown, cel mai nesigur aparat pe care îl cunosc. Nu vreau să fiu nepolitic; și nu cred că veți considera că Omul este o descriere ofensatoare sau inexactă a dumneavoastră. Spuneți că i-ați observat reacțiile; dar de unde știți că l-ați observat corect? Spuneți că acele cuvinte trebuiau să vină în mod natural, dar de unde știți că ați făcut-o în mod natural? De unde știți, dacă ajungem la asta, că el nu v-a observat reacțiile? Cine poate dovedi că nu erați extrem de agitat? Nu era niciun aparat legat de pulsul dumneavoastră.

— Vă spun, strigă americanul foarte entuziasmat, am fost calm.

— Și criminalii pot fi la fel de calmi, spuse Brown cu un zâmbet. Și aproape la fel de calmi ca dumneavoastră.

— Ei bine, asta nu a fost, spuse Usher, aruncând hârtiile de colo-colo. Oh, mă obosiți!

— Îmi pare rău, spuse celălalt. Nu fac decât să subliniez ceea ce pare o posibilitate rezonabilă. Dacă puteați să vă dați seama după reacția lui când a sosit cuvântul care l-ar putea spânzura, de ce nu și-ar da seama după reacția dumneavoastră că va sosi cuvântul care l-ar putea spânzura? Eu însumi aș cere mai mult decât cuvinte înainte de a spânzura pe cineva.

Usher a lovit masa și s-a ridicat într-un fel de victorie furioasă.

— Și asta, strigă el, este exact ceea ce vă voi arăta. Am încercat mai întâi aparatul, doar pentru a testa ulterior acest lucru în alte moduri. Iar aparatul, domnule, are dreptate.

S-a oprit o clipă și a reluat cu mai puțin entuziasm.

— Vreau mai degrabă să insist, dacă se ajunge la asta, că până acum am avut foarte puține lucruri pe care să mă bazez în afară de experimentul științific. În realitate, nu aveam absolut nimic împotriva bărbatului. Hainele lui nu i se potriveau bine, așa cum am spus, dar erau mai bune, decât cele ale clasei sărăcicioase din care făcea parte în mod evident. În plus, dincolo de toate urmele rezultate din căzăturile sale prin câmpuri arate sau prin măracinișurile prăfuite, bărbatul era relativ curat. Acest lucru ar putea însemna, desigur, că abia ieșise din închisoare, dar îmi amintea mai mult de decența disperată a săracilor relativ respectabili. Comportamentul lui era, trebuie să mărturisesc, destul de asemănător cu al lor. Era tăcut și demn, ca și ei; părea să aibă o mâhnire adâncă, dar înăbușită, așa cum au și ei. A manifestat o necunoaștere totală a crimei și a întregii chestiuni; și nu a arătat nimic altceva decât o nerăbdare apăsătoare pentru ceva rațional care ar putea să-l scoată din situația lui absurdă. M-a întrebat de mai multe ori dacă ar putea să telefoneze unui avocat care îl ajutase cu mult timp în urmă într-o problemă comercială și, în toate privințele, s-a comportat așa cum te-ai aștepta să se comporte un om nevinovat. Nu aveam nimic împotriva lui, cu excepția aceluia mic de pe cadran care indica schimbarea pulsului. Atunci, domnule, aparatul a fost testat, și aparatul a avut dreptate. În momentul în care am ieșit cu el din camera izolată în vestibulul unde tot felul de alți oameni așteptau să fie interogați, cred că deja se hotărâse mai mult sau mai puțin să clarifice lucrurile prin ceva asemănător unei mărturisiri. S-a întors spre mine și a început să spună cu voce joasă: „Oh, nu mai pot să mai suport asta. Dacă vreți să știți totul despre mine...” în aceeași clipă, una dintre bietele femeii care stăteau pe banca lungă s-a ridicat în picioare, ținând în gura mare și arătând spre el cu degetul. Nu am auzit în viața mea ceva mai diabolic de clar. Degetul ei slab părea că îl țintește ca o armă. Deși cuvântul era un simplu urlet, fiecare silabă era la fel de clară ca o bătaie distinctă de ceas. „Drugger Davis!” strigă ea. „L-au prins pe Drugger Davis!” Printre acele femei jalnice, în majoritate hoațe și prostituate, douăzeci de fețe se întoarseră, încremenite de bucurie și ură. Dacă n-aș fi auzit niciodată cuvintele, aș fi știut, după șocul de pe chipul

lui, că așa-numitul Oscar Rian își auzise adevăratul nume. Dar nu sunt chiar atât de ignorant, poate veți fi surprins să auziți. Drugger Davis a fost unul dintre cei mai teribili și mai depravați criminali care au derutat vreodată poliția noastră. Este sigur că a comis mai multe crime cu mult înainte de ultima sa ispravă cu gardianul. Dar nu a fost niciodată arestat în totalitate pentru asta, lucru ciudat, pentru că a făcut-o în același mod ca și acele crime mai ușoare – sau mai grave – pentru care a fost arestat destul de des. Era un bărbat arătos și bine crescut, așa cum este și acum, într-o oarecare măsură, dar destul de brutal, și obișnuia să umble cu barmanițele sau cu vânzătoarele și să le fure banii. De foarte multe ori, însă, mergea mult mai departe, iar ele erau găsite drogate cu țigări sau ciocolată și le lipseau toate bunurile. Apoi a apărut un caz în care fata a fost găsită moartă, dar nu s-a putut dovedi cu adevărat intenția și, ceea ce era și mai complicat, criminalul nu a putut fi găsit. Am auzit un zvon cum că ar fi reapărut pe undeva, de data aceasta cu un comportament opus, dând bani cu împrumut în loc să-i ia cu împrumut, dar tot unor văduve sărace pe care le-ar fi putut fascina personal, și tot cu același rezultat negativ pentru ele. Ei bine, iată omul dumneavoastră nevinovat, și iată și cazierul său nevinovat. Chiar de atunci, patru infractori și trei gardieni l-au identificat și au confirmat povestea. Acum, ce aveți de spus bietului meu aparat după asta? Nu a rezolvat aparatul problema pentru el? Sau preferați să spuneți că eu și femeia am reușit să facem ceva pentru el?

— În ceea ce privește ce ați făcut pentru el, răspunse părintele Brown, ridicându-se și scuturându-se într-un mod apatic, l-ați salvat de la scaunul electric. Nu cred că-l pot ucide pe Drugger Davis pe baza acelei vechi și neclare povești cu otrava, iar în ceea ce privește deținutul care l-a ucis pe gardian, presupun că este evident că nu l-ați prins. Domnul Davis este nevinovat de această crimă, în orice caz.

— Ce vreți să spuneți? întrebă celălalt. De ce ar trebui să fie nevinovat de această crimă?

— De ce, să fim binecuvântați cu toții! strigă micul bărbat într-unul din rarele sale momente de însuflețire, de ce, pentru că este vinovat de celelalte crime! Nu știu din ce sunteți făcuți voi, oameni buni. Păreți să credeți că toate păcatele sunt ținute laolaltă într-un sac. Vorbiți de parcă un zgârcit de luni ar fi întotdeauna un cheltuitor de marți. Îmi spuneți că acest om pe care îl aveți aici a petrecut săptămâni și luni întregi smulgând de la femei

nevoiașe sume mici de bani: că a folosit un drog în cel mai bun caz și o otravă în cel mai rău caz, că a apărut apoi ca cel mai josnic cămătar și a înșelat mai mulți oameni săraci în același stil perseverent și pașnic. Să admitem – să admitem, de dragul argumentului, că a făcut toate acestea. Dacă este așa, vă voi spune ce nu a făcut. Nu a luat cu asalt un zid cu țepușe împotriva unui om cu o armă încărcată. Nu a scris pe perete cu mâna lui, ca să spună că a făcut-o. Nu s-a oprit să declare că justificarea sa a fost autoapărarea. Nu a explicat că nu a avut nimic cu bietul gardian. Nu a dat numele casei bogătaşului la care se ducea cu arma. Nu și-a scris propriile inițiale cu sângele unui om. Pe toți sfinții! Nu vedeți că personajul este diferit, în bine și în rău? Ei bine, dumneavoastră nu semănați deloc cu mine. S-ar putea crede că nu ați avut niciodată vicii.

Americanul uimit își despărțise deja buzele în semn de protest când ușa camerei sale personale și oficiale a fost ciocănită și zdruncinată într-un mod lipsit de menajamente cu care nu era deloc obișnuit.

Ușa a sării și s-a deschis. Cu o clipă înainte, Greywood Usher ajunsese la concluzia că părintele Brown ar putea fi nebun. În clipa următoare, începuse să creadă că el însuși era nebun. În camera lui oficială a dat buzna și a căzut un bărbat în cele mai murdare zdrențe, cu o pălărie de fetru moale, unsuroasă care încă stătea strâmbă pe cap, iar într-unul dintre ochi i se vedea o umbră verde și ticăloasă, dar amândoi străluceau ca ai unui tigru. Restul feței sale era aproape de nedescoperit, fiind mascat de o barbă și de mustați încâlcite, prin care nasul abia putea pătrunde, și îngropat mai departe într-un fular sau eșarfă roșie sordidă. Domnul Usher se mândrea cu faptul că a văzut cele mai multe dintre cele mai brutale specimene din stat, dar credea că nu mai văzuse niciodată un babuin îmbrăcat ca o sperietoare de ciori ca acesta. Dar, mai presus de toate, nu auzise niciodată, în toată liniștita lui existență de expert, un om ca acela care să-i vorbească primul.

— Ascultă aici, bătrâne Usher, strigă ființa cu eșarfă roșie, am obosit. Nu încerca să te joci de-a v-ați ascunselea cu mine, nu mă las păcălit deloc. Lasă-i în pace pe oaspeții mei, iar eu o să renunț la mecanismul sofisticat. Ține-i aici o clipă în plus și vei regreta. Recunosc că nu sunt un om care să nu aibă influență.

Remarcabilul Usher privea monstrul urlător cu o uimire care îi secătuisese toate celelalte sentimente. Simplul șoc pentru ochii lui îi făcuse urechile aproape inutile. În cele din urmă, a sunat la o sonerie într-o manieră

violentă. În timp ce soneria încă răsună puternic, vocea părintelui Brown s-a auzit încet, dar distinct.

— Am o sugestie de făcut, spuse el, dar pare un pic confuză. Nu-l cunosc pe acest domn... dar... dar cred că-l cunosc. Acum, îl cunoașteți... îl cunoașteți destul de bine... dar nu-l cunoașteți, în mod natural. Sună paradoxal, știu.

— Recunosc că Universul are crăpături, spuse Usher, și s-a lăsat în scaunul său rotund de birou.

— Ascultă aici, vocifera străinul, lovind masa, dar vorbind cu o voce cu atât mai misterioasă cu cât era relativ calmă și rațională, deși totuși răsunătoare. Nu-ți voi permite. Vreau...

— Cine naiba ești tu? strigă Usher, ridicându-se brusc în picioare.

— Cred că numele domnului este Todd, spuse preotul.

Apoi a ridicat foaia roz de ziar.

— Mă tem că nu citiți cum trebuie ziarele Societății, spuse el, și a început să citească cu o voce monotonă: „... sau ascuns în pieptul împodobit cu bijuterii al celor mai petrecăreți lideri ai orașului nostru; dar se vorbește despre o frumoasă parodie a manierelor și obiceiurilor simple de la celălalt capăt al scalei societății. A fost organizat un mare «Dineu de mahala» la Iazul Pelerinului în această seară, iar un bărbat, unul dintre invitați, a dispărut. Domnul Ireton Todd este o gazdă bună și l-a urmărit până aici, fără să aștepte nici măcar să-și scoată costumul elegant”.

— La ce bărbat vă referiți?

— Mă refer la bărbatul cu hainele caraghios de nepotrivite pe care l-ai văzut alergând pe câmpul arat. N-ar fi mai bine să te duci să-l investighezi? Va fi destul de nerăbdător să se întoarcă la șampania lui, de unde a fugit în grabă, când a apărut deținutul cu pistolul.

— Vrei să spui serios... începu oficialul.

— Ei bine, uitați, domnule Usher, spuse liniștit părintele Brown, ați spus că aparatul nu putea să greșească, și într-un sens nu a greșit. Dar celălalt aparat a făcut-o, aparatul care l-a fabricat. Ați presupus că omul în zdrențe a tresărit la numele lordului Falconroy, pentru că era ucigașul lordului Falconroy. El a tresărit la numele lordului Falconroy pentru că este lordul Falconroy.

— Atunci de ce naiba nu a spus asta? întrebă Usherul cu ochii holbați.

— A simțit că problema lui și panica recentă nu erau deloc aristocrate,

răspunse preotul, așa că la început a încercat să-și ascundă numele. Dar tocmai voia să vi-l spună, când... și părintele Brown și-a privit ghetetele... când o femeie i-a găsit un alt nume.

— Dar nu puteți fi atât de nebun încât să spuneți, zise Greywood Usher, foarte palid, că lordul Falconroy a fost Drugger Davis.

Preotul l-a privit foarte serios, dar cu o figură enigmatică care arăta că a înțeles ce s-a întâmplat.

— Nu spun nimic despre asta, spuse el, vă las pe dumneavoastră să vă ocupați de restul. Ziarul dumneavoastră roz spune că titlul lui nobiliar a fost recent reactivat, dar aceste ziare sunt foarte nesigure. Se spune că a fost în Statele Unite în tinerețe, dar toată povestea pare foarte ciudată. Davis și Falconroy sunt amândoi niște lași destul de semnificativi, dar la fel sunt o mulțime de alți bărbați. N-aș vrea să influențez cu propria mea părere despre asta. Dar cred, a continuat el încet și gânditor, cred că voi, americanii, sunteți prea modești. Cred că idealizați aristocrația engleză — chiar și presupunând că este atât de aristocratică. Vedeți un englez arătos în ținută de seară, știți că este în Camera Lorzilor, și vă imaginați că are un strămoș. Nu țineți cont de vitalitatea și ascensiunea noastră națională. Mulți dintre cei mai influenți cetățeni ai noștri nu numai că s-au înavuțit recent, dar...”

— Oh, încetați! strigă Greywood Usher, strângându-și o mână slabă cu nervozitate la vederea unei nuanțe de ironie pe fața celuiilalt.

— Nu mai sta de vorbă cu nebunul ăsta! strigă Todd cu brutalitate. Du-mă la prietenul meu.

A doua zi dimineață, părintele Brown a apărut cu aceeași expresie modestă, purtând încă o bucată de ziar roz.

— Mă tem că neglijați presa la modă, spuse el, dar acest articol din ziar s-ar putea să vă intereseze.

Usher a citit titlurile: „Petrecăreții răătăciți de la Last-Trick: Incident amuzant lângă Iazul Pelerinului”. Paragraful continuă: „O întâmplare hazlie a avut loc aseară în fața garajului Wilkinson. Unui polițist de serviciu i s-a atras atenția de către niște derbedei asupra unui bărbat îmbrăcat în haine de pușcăriaș, care se urca cu un calm remarcabil pe scaunul de la volanul unui Panhard destul de elegant, era însoțit de o fată înfășurată într-un șal zdrențuit. La intervenția polițiștilor, tânăra a aruncat șalul și toți au recunoscut-o pe fiica milionarului Todd, care tocmai venise de la «Dineul

Trăsnit din Mahala» de lângă iaz, unde toți invitații cei mai selecți se aflau într-o ținută sumară asemănătoare. Ea și domnul care îmbrăcase uniforma de pușcăriaș se duceau să facă obișnuita plimbare de plăcere.

Sub bucata de hârtie roz, domnul Usher a găsit un alt articol dintr-un ziar apărut mai târziu, cu titlul: „Uimitoarea evadare a fiicei milionarului cu un deținut. Ea a aranjat un «Dineu Trăsnit». Acum este în siguranță în...”

Domnul Greywood Usher și-a ridicat ochii, dar părintele Brown dispăruse.

VI. CAPUL LUI CAESAR

Există undeva în Brompton sau Kensington un bulevard interminabil cu case înalte, bogate, dar în mare parte goale, care arată ca o terasă de morminte. Înseși treptele până la ușile întunecate ale fațadelor par la fel de abrupte ca laturile piramidelor, și oricine ar ezita să bată la ușă, de teamă să nu fie deschisă de o mumie. Dar o trăsătură și mai deprimantă a fațadei cenușii este lungimea ei telescopică și continuitatea neschimbată. Călătorul care merge pe acest bulevard începe să creadă că nu va ajunge niciodată la o întrerupere sau la un colț; dar există o singură excepție – una foarte mică, dar salută de călător aproape cu un strigăt. Există un fel de alee între două dintre conacele înalte, o simplă fantă ca o crăpătură de ușă în comparație cu strada, dar suficient de mare pentru a permite ca într-un colț să se ridice o mică berărie sau un restaurant, pe care cei bogați încă o mai permiteau servitorilor lor de la grajduri. Există ceva vesel în însăși aspectul ei sărăcăcios și ceva liber și magic în însăși lipsa ei de importanță. La picioarele acelor giganți de piatră cenușie, pare o casă de pitici luminată.

Oricine ar fi trecut prin fața locului într-o anumită seară de toamnă, ea însăși aproape feerică, ar fi putut să vadă o mână dând la o parte jumătatea roșie a jaluzelei care (împreună cu niște litere mari și albe) ascundea pe jumătate interiorul privit dinspre stradă, și un chip să se uite afară nu era foarte diferit de cel al unui spiriduș destul de inocent. Era, de fapt, chipul unuia cu numele inofensiv, de om – Brown, fost preot în Cobhole, în Essex, și care acum lucra la Londra. Prietenul său Flambeau, un investigator semioficial, stătea în fața lui citindu-și ultimele însemnări despre un caz pe care îl rezolvase în cartier. Stăteau la o masă mică, aproape de fereastră, când preotul a tras perdeaua și a privit afară. A așteptat până când un străin de pe stradă a trecut pe lângă fereastră, pentru a lăsa perdeaua să cadă din nou ia locul ei. Atunci ochii lui rotunzi s-au îndreptat spre literele albe și orbitoare de pe fereastra de deasupra capului său, apoi s-au abătut spre masa de alături, la care stăteau doar un muncitor cu o bere și brânză și o tânără cu părul roșcat și un pahar de lapte. Apoi, văzându-și prietenul punând deoparte carnețelul, a spus încet:

— Dacă ai zece minute la dispoziție, aș vrea să-l urmărești pe omul acela cu nasul fals.

Flambeau și-a ridicat privirea surprinsă, dar și fata cu părul roșcat și-a ridicat privirea, și cu ceva mai mult decât uimire. Era îmbrăcată simplu și chiar lejer, în haine din pânză de in maro deschis, dar era o doamnă, și chiar, la o a doua privire, plină de o demnitate inutilă.

— Omul cu nasul fals! repetă Flambeau. Cine este?

— Nu am nicio idee, răspunse părintele Brown. Vreau să aflî tu. Ți-o cer ca pe o favoare. A mers într-acolo – și și-a smucit degetul mare peste umăr într-unul din gesturile sale nedesluite – și nu poate să fi trecut încă de trei stâlpi de iluminat. Vreau doar să știu direcția.

Flambeau și-a privit prietenul o vreme, cu o expresie între perplexitate și amuzament, apoi, ridicându-se de la masă, și-a strecurat forma uriașă pe ușa mică a tavernei pitice și s-a topit în amurg.

Părintele Brown a scos o carte mică din buzunar și a început să citească cu atenție; nu a trădat nici constatarea faptului că doamna cu părul roșcat își părăsise propria masă și se așezase în fața lui. În cele din urmă, ea s-a aplecat și a spus cu o voce joasă și puternică:

— De ce spuneți asta? De unde știți că e fals?

El și-a ridicat pleoapele destul de grele, care se agitau într-o jenă considerabilă. Apoi, privirea lui dubioasă s-a plimbat din nou spre literele albe de pe fațada de sticlă a cârciumii. Privirea tinerei femei a urmat-o pe a lui și s-a oprit tot acolo, dar în pură nedumerire.

— Nu, spuse părintele Brown, răspunzând gândurilor ei. Nu scrie „sela”, cum scrie în psalmi; așa am citit-o și eu când tocmai visam cu ochii deschiși; scrie „Ales”.

— Ei bine? întrebă tânăra domnișoară fixându-l cu privirea. Ce contează ce scrie?

Privirea sa gânditoare s-a îndreptat spre mâneca de pânză ușoară a fetei din jurul încheieturii unde se vedea un fir foarte subțire de model artistic, doar atât cât să o deosebească de rochia de lucru a unei femei obișnuite și să o facă să semene mai mult cu rochia de lucru a unei doamne studentă la arte. Părea să găsească în asta multă hrană pentru gândire, dar răspunsul său a fost foarte lent și ezitant.

— Vedeți, doamnă, spuse el, din exterior locul pare, ei bine, este un loc perfect decent, dar doamnele ca dumneavoastră în general nu cred asta. Ele

nu intră niciodată în astfel de locuri din proprie inițiativă, cu excepția...

— Ei bine? repetă ea.

— Cu excepția câtorva nefericite care nu intră să bea lapte.

— Sunteți o persoană foarte ciudată, spuse tânăra doamnă. Care este scopul dumneavoastră în toate acestea?

— Să nu vă deranjez cu asta, răspunse el, foarte amabil. Doar să mă înarmez cu suficiente cunoștințe pentru a vă ajuta, dacă vreodată îmi veți cere de bunăvoie ajutorul.

— Dar de ce aș avea nevoie de ajutor?

Și-a continuat visător monologul.

— Nu puteați să intrați să vedeți niște cunoștințe, prieteni, chestii de genul ăsta, sau ați fi trecut prin salon... Și nu puteați să intrați pentru că erați indispusă, altfel ați fi vorbit cu femeia locului, care este evident respectabilă... în plus, nu păreți indispusă în sensul ăla, ci doar nefericită. Strada aceasta lungă este singura stradă originală care nu are nicio cotitură; iar casele de pe ambele părți sunt ferecate. Nu pot decât să presupun că ați văzut venind pe cineva pe care nu voiați să-l întâlniți și ați găsit în cârciumă singurul adăpost în acest pustiu de piatră... Nu cred că am depășit măsura permisă unui străin când m-am uitat la singurul om care a trecut imediat după... Și cum mi s-a părut că el arăta ca un tip nepotrivit... și dumneavoastră ca un tip potrivit... Eram pregătit să vă ajut dacă v-ar fi deranjat, asta e tot. În ceea ce-l privește pe prietenul meu, se va întoarce curând și cu siguranță că nu poate afla nimic dacă se plimbă pe un drum ca acesta... Nu cred că ar putea.

— Atunci de ce l-ați trimis afară? strigă ea, aplecându-se în față cu o curiozitate și mai caldă. Avea fața mândră și impetuoasă care se potrivea cu o culoare roșcată și un nas roman, așa cum se întâmpla la Maria Antoaneta.

El a privit-o pentru prima dată cu fermitate și a spus:

— Pentru că am sperat că veți vorbi cu mine.

Ea s-a uitat la el o vreme cu fața aprinsă, în care plutea o umbră roșie de mânie, apoi, în ciuda neliniștii, simțul umorului i-a țâșnit din ochi și din colțurile gurii și i-a răspuns aproape sumbru:

— Ei bine; dacă sunteți atât de interesat de conversația mea, poate că îmi veți răspunde la întrebare.

După o pauză, a adăugat:

— Am avut onoarea să vă întreb de ce credeți că nasul acelui este fals.

— Ceara întotdeauna pătează așa, doar puțin pe vremea asta, răspunse părintele Brown cu toată simplitatea.

— Dar e un nas atât de strâmb, protestă fata roșcată.

Preotul a zâmbit la rîndul lui.

— Nu zic că este genul de nas pe care l-ar purta cineva din simplă fandoseală, recunosc eu el. Bărbatul acela, cred, îl poartă pentru că nasul lui adevărat este mult mai frumos.

— Dar de ce? insistă ea.

— Cum este refrenul acela de la grădiniță? observă Brown distrat. „A fost un om strâmb și a mers o milă strâmb...” Acel bărbat, îmi imaginez, a mers pe un drum foarte strâmb, urmându-și nasul.

— De ce, ce a făcut? întrebă ea, cu voce destul de tremurată.

— Nu vreau câtuși de puțin să vă forțez încrederea, spuse părintele Brown, foarte liniștit. Dar cred că ați putea să-mi spuneți mai multe despre asta decât vă pot spune eu.

Fata a sărit în picioare și a rămas destul de liniștită, dar cu mâinile strânse, ca și cum ar fi fost pe punctul de a pleca cu pași mari, apoi mâinile i s-au desfăcut încet și s-a așezat din nou.

— Sunteți un mister mai mult decât toți ceilalți, spuse ea cu disperare, dar simt că ar putea exista o inimă în misterul dumneavoastră.

— De ceea ce ne temem cu toții cel mai mult, spuse preotul cu voce joasă, este un labirint fără centru. De aceea, ateismul este doar un coșmar.

— Vă voi spune totul, zise cu obstinație fata roșcată, cu excepția motivului pentru care vă spun, și asta nu știu.

A netezit fața de masă și a continuat:

— Arătați de parcă ați ști ce nu este snobism la fel de bine ca și ce este. Și când spun că familia noastră este o familie veche și onorabilă, veți înțelege că este o parte necesară a poveștii. Într-adevăr, principalul meu pericol este în noțiunile elevate și austere ale fratelui meu, *noblesse oblige* și toate celelalte. Ei bine, numele meu este Christabel Carstairs, iar tatăl meu a fost acel colonel Carstairs de care probabil ați auzit, care a realizat faimoasa colecție Carstairs de monede romane. N-aș putea niciodată să vi-l descriu pe tatăl meu. Cel mai apropiat lucru pe care vi-l pot spune este că el însuși semăna foarte mult cu o monedă romană. Era la fel de chipeș, la fel de autentic, la fel de valoros, la fel de strălucitor, și la fel de învechit. Era mai mândru de colecția sa decât de blazonul său – nimeni nu poate spune

mai mult decât atât. Caracterul său extraordinar a ieșit cel mai mult în evidență în testamentul său. A avut doi fii și o fiică. S-a certat cu unul dintre fii, fratele meu Giles, și l-a trimis în Australia cu o mică indemnizație. Apoi a făcut un testament prin care a lăsat colecția Carstairs, de fapt cu o indemnizație și mai mică, fratelui meu Arthur. A dorit să fie o recompensă, cea mai mare onoare pe care o putea oferi, ca o recunoaștere a loialității și comportării corecte lui Arthur și a distincțiilor pe care acesta le obținuse deja în matematică și economie la Cambridge. Mi-a lăsat practic toată averea lui destul de mare, și sunt sigură că a vrut să o facă cu dispreț.

Veți spune ca Arthur ar putea foarte bine să se plângă de acest lucru; dar Arthur a devenit ca tatăl meu. Deși a avut unele neînțelegeri cu tatăl meu în adolescență, de îndată ce a preluat Colecția, a devenit ca un preot păgân dedicat unui templu. A amestecat aceste jumătăți de penny romane cu onoarea familiei Carstairs în același mod rigid și pasionat ca și tatăl său dinaintea lui. Se comporta ca și cum banii romani ar trebui să fie păziți de toate virtuțile romane. Nu-și satisfăcea plăceri, nu cheltuia nimic pentru sine, trăia pentru Colecție. De multe ori, nu se obosea să se îmbrace pentru mesele sale simple, ci își pierdea vremea cu coletele împachetate în hârtie maro legate cu sfoară, pe care nimeni altcineva nu avea voie să le atingă, într-un vechi halat maro. Cordonul și ciucurile acestuia și fața lui palidă, slabă și rafinată, îl făceau să arate ca un bătrân călugăr ascetic. Din când în când, însă, apărea îmbrăcat categoric ca un domn elegant, dar asta se întâmpla doar atunci când se ducea la vânzările sau la magazinele din Londra pentru a face o completare la colecția Carstairs.

Acum, dacă ați cunoscut vreo persoană tânără, nu veți fi șocat dacă vă spun că am intrat într-o stare sufletească destul de deprimantă datorită acestor lucruri. Acea stare de spirit în care cineva începe să spună că vechii romani erau foarte buni în felul lor. Eu nu sunt ca fratele meu Arthur; nu mă pot abține să nu mă bucur de distracții. Am primit în dar o mulțime de povești și de prostii de unde am moștenit părul roșcat, din partea cealaltă a familiei. Săracul Giles era la fel; și cred că ambianța monedelor ar putea însemna ca o justificare pentru el; deși a greșit cu adevărat și era cât pe ce să ajungă la închisoare. Dar nu s-a purtat mai urât decât mine; după cum veți auzi.

Ajung acum la partea ridicolă a poveștii. Cred că un om atât de inteligent ca dumneavoastră poate ghici ce fel de lucru ar începe să ușureze

monotonia pentru o fată rebelă de șaptesprezece ani pusă într-o astfel de situație. Dar sunt atât de bulversată de lucruri mai cumplite, încât abia îmi pot descifra propriile sentimente, și nu știu dacă acum o disprețuiesc ca pe un flirt sau o suport ca pe o inimă frântă. Locuiam pe atunci într-o mică stațiune balneară la malul mării în sudul Țării Galilor, iar un căpitan de vas pensionat care locuia la câteva case mai încolo avea un fiu cu vreo cinci ani mai mare decât mine, care fusese prieten cu Giles înainte ca acesta să plece în Colonii. Numele lui nu influențează povestea mea, dar vă spun că era Philip Hawker pentru că vă spun totul. Obișnuiam să mergem împreună la pescuit de creveți, și spuneam și credeam că suntem îndrăgostiți unul de celălalt; cel puțin el spunea cu siguranță că este, iar eu credeam cu siguranță că sunt. Dacă vă spun că avea părul creț și șaten și un fel de față de șoim, bronzată de mare, nu este de dragul lui, vă asigur, ci de dragul poveștii; pentru că a fost cauza unei coincidențe foarte ciudate. Într-o după-amiază de vară, când îi promisesem lui Philip să mergem la pescuit de creveți de-a lungul nisipului, așteptam destul de nerăbdătoare în salonul din față, privindu-l pe Arthur cum manevra niște pachete de monede pe care tocmai le cumpăraseră și cum le împingea încet, câte unul sau două pe rând, în propriul său birou și muzeu întunecat, care se afla în spatele casei. De îndată ce am auzit ușa grea închizându-se în urma lui, în sfârșit, am luat în fugă plasa pentru creveți și poeziile lui Burns și tocmai voiam să mă strecur afară când am văzut că fratele meu lăsase în urma lui o monedă care zăcea strălucitoare pe bancheta lungă de lângă fereastră. Era o monedă de bronz, iar culoarea, combinată cu curbura exactă a nasului roman și cu ceva din aspectul gâtului lung și suplu, făceau din capul lui Cezar de pe monedă portretul aproape exact al lui Philip Hawker. Apoi mi-am amintit brusc că Giles i-a povestit lui Philip despre o monedă care îi semăna și că Philip și-ar fi dorit să o aibă. Vă puteți imagina gândurile nebunești și sălbatice care au trecut prin mintea mea; mă simțeam de parcă aș fi primit un dar de la zâne.

Mi s-a părut că dacă aș putea să fug cu ea și să i-o dau lui Philip ca pe un fel de verighetă, ar fi o legătură între noi pentru totdeauna; am simțit o mie de astfel de lucruri deodată. Apoi, am simțit sub mine căscându-se ca un abis, ideea monstruoasă și îngrozitoare a ceea ce făceam; mai presus de toate, gândul insuportabil, care era ca și cum aș fi atins un fier încins, la ceea ce ar fi crezut Arthur despre asta. Un Carstairs un hoț, și un hoț al

comorii Carstairs! Cred că fratele meu ar putea să mă vadă arsă ca o vrăjitoare pentru un asemenea lucru. Dar, pe de altă parte, simplul gând la o asemenea cruzime fanatică mi-a sporit vechea mea ură față de frământările lui sordide de anticar și dorul de tinerețea și libertatea care mă chemau dinspre mare. Afară era vânt și o lumină puternică de soare, iar un capăt galben al vreunei măhuri sau al vreunei plante din grădină se lovea de geamul ferestrei. M-am gândit la acel aur însuflețit și din ce în ce mai puternic care mă chema de pe toate meleagurile lumii, și mai apoi la acel aur și bronz mort și tern al fratelui meu, care devenea tot mai cenușiu pe măsură ce viața trecea. Natura și colecția Carstairs ajunseseră, în sfârșit, să se înțeleagă.

Natura este mai veche decât Colecția Carstairs. În timp ce alergam pe străzile spre mare, cu moneda strânsă în pumn, simțeam tot Imperiul Roman pe spatele meu, la fel ca și pedigreeul Carstairs. Nu doar bătrânul leu de argint îmi răcnea în ureche, ci toți vulturii cezarilor păreau că dau din aripi și țipă în urmărirea mea. Și totuși, inima mea se înălța tot mai sus, ca un zmeu de copil, până când am ajuns peste dealurile afânate de nisip uscat și apoi pe nisipul plat și umed, unde Philip stătea deja până la glezne în apa strălucitoare și puțin adâncă, la câteva sute de metri în larg. Era un grandios apus de soare roșu; iar întinderea lungă de apă puțin adâncă, care abia dacă se ridica deasupra gleznei, pe o jumătate de milă, era ca un lac acoperit de flăcări de rubin. Abia după ce mi-am smuls pantofii și ciorapii și am ajuns până la locul unde se afla el, care era la mare distanță de uscat, m-am întors și m-am uitat în jur. Eram cu totul singuri într-un cerc de apă de mare și nisip umed, și i-am dat capul lui Caesar.

Chiar în clipa aceea am avut un moment de închipuire: că un om aflat departe, pe dealurile de nisip, mă privea intens. Trebuie să fi simțit imediat după aceea că a fost un simplu act de nervozitate irațională: căci omul era doar un punct întunecat în depărtare, și am putut vedea doar că stătea nemișcat și privea, cu capul puțin într-o parte. Nu exista nicio dovadă logică reală că se uita la mine; putea să se uite la o navă, la apus, la pescăruși sau la oricare dintre oamenii care încă se mai perindau ici și colo pe țărmul dintre noi. Cu toate acestea, orice ar fi fost, a conturat impulsul meu profetic, pentru că, în timp ce mă uitam, el a început să se îndrepte cu pas vioi, în linie dreaptă spre noi, pe nisipul întins și umed. Pe măsură ce se apropia din ce în ce mai mult, am văzut că era brunet și bărbos, iar ochii îi

erau încadrați de ochelari închiși la culoare. Era îmbrăcat sărăcăcios, dar decent, în negru, de la învechitul joben negru de pe cap până la ghetete negre rezistente din picioare. Cu toate acestea, a mers direct în mare, fără nicio clipă de ezitare, și s-a îndreptat spre mine cu fermitatea unui glonț călător.

Nu vă pot spune sentimentul de groază și de miracol pe care l-am avut când a spulberat astfel, în tăcere, bariera dintre uscat și apă. A fost ca și cum ar fi mers direct de pe o stâncă și încă mărșăluia cu fermitate în aer. A fost ca și cum o casă ar fi zburat în cer sau ca și cum capul unui om ar fi căzut. Își uda doar ghetetele; dar părea un demon care nesocotea o lege a naturii. Dacă ar fi ezitat o clipă pe malul apei, n-ar fi fost nimic. Așa cum era, părea să se uite atât de mult doar la mine, încât să nu observe oceanul. Philip era la câțiva metri distanță, cu spatele la mine, aplecat asupra plasei sale. Străinul a înaintat până când a ajuns la doi metri de mine, cu apa ajungându-i până la jumătatea genunchilor. Apoi a spus, cu o clară exprimare accentuată și totodată delicată: „V-ar dispăcea să contribuiți în altă parte cu o monedă cu o inscripție oarecum diferită?”

Cu o singură excepție, nu era nimic definitoriu de anormal la el. Ochelarii săi nu aveau o culoare mată, ci de un albastru destul de comun, iar ochii din spatele lor nu erau nici ei schimbători, ci mă priveau fix. Barba lui întunecată nu era chiar lungă sau nearanjată, dar părea mai degrabă păros, pentru că barba începea foarte sus pe față, chiar sub pomeți. Tenul său nu era nici palid, nici livid, ci, dimpotrivă, mai degrabă luminos și tineresc, totuși, acest lucru îi dădea un aspect de ceară rozalbă care, cumva, nu știu de ce, mărea sentimentul de groază. Singura ciudățenie pe care o puteai sesiza era că nasul său, care de altfel avea o formă bună, era doar puțin întors în lateral la vârf, ca și cum ar fi fost bătut pe o parte cu un ciocan de jucărie. Lucrul acesta nu era nici pe departe o diformitate; totuși, nu vă pot spune ce coșmar viu a fost pentru mine. În timp ce stătea acolo, în apa pătată de apusul de soare, mă îngrozea ca un monstru marin infernal răcnind abia ieșit dintr-o mare ca sângele. Nu știu de ce acel nas ar trebui să-mi afecteze atât de mult imaginația. Cred că mi s-a părut că-și putea mișca nasul ca pe un deget. Și ca și cum l-ar fi mișcat chiar în acel moment.

Orice mic ajutor, continuă ea cu același accent ciudat și îngâmfat, care ar putea evita nevoia mea de a comunica cu familia.

Atunci m-a năpădit gândul că eram șantajată pentru furtul piesei de

bronz, și toate temerile și îndoielile mele pur superstițioase au fost înghițite de o singură întrebare realistă copleșitoare. Cum ar fi putut să afle? Furasem obiectul pe neașteptate și din impuls; am fost cu siguranță singură, căci mă asiguram întotdeauna că nu sunt observată atunci când mă strecuram în felul acesta să mă întâlnesc cu Philip. După toate aparențele, nu fusesem urmărită pe stradă, și dacă fusesem, nu puteau „radiografia” moneda din pumnul meu. Individul care stătea pe dealurile de nisip nu ar fi putut să vadă ceea ce i-am dat lui Philip doar dacă era ca bărbatul din poveste care a împușcat ochiul unei muște.

— Philip, strigai eu neputincioasă, întreabă-l pe acest bărbat ce vrea.

Când Philip și-a ridicat în sfârșit capul după ce și-a reparat plasa, părea aprins la față, ca și cum ar fi fost îmbufnat sau rușinat, dar poate că era doar efortul de a sta aplecat în lumina roșie a serii; sau poate că eu aveam încă una dintre fanteziile morbide care păreau să danseze în jurul meu. El doar i-a spus aspru bărbatului:

— Tu să pleci de aici.

Și, făcându-mi semn să îl urmez, a pornit spre țărm fără să-i mai acorde vreo atenție. A pășit pe un dig de piatră care ieșea dintre rădăcinile mormanelor de nisip și astfel am pornit spre casă, poate crezând că individului nostru de coșmar i-ar fi fost mai puțin ușor să meargă pe astfel de pietre aspre, verzi și alunecoase cu alge, decât nouă, care eram tineri și obișnuiți cu ele. Dar urmăritorul meu mergea la fel de delicat cum vorbea, și mă urmărea în continuare, alegându-și drumul și alegându-și frazele. Îi auzeam vocea delicată și detestabilă peste umăr, până când, în sfârșit, când am trecut de dealurile de nisip, răbdarea lui Philip, care nu era deloc atât de evidentă în cele mai multe ocazii, a părut să cedeze. S-a întors brusc, spunând:

— Întoarce-te. Nu pot vorbi cu tine acum.

Și, în timp ce bărbatul dădea să deschidă gura, Philip i-a dat un pumn care l-a trimis în gol din vârful celui mai înalt deal de nisip până jos. L-am văzut târându-se dedesubt, acoperit de nisip.

Această lovitură m-a liniștit cumva, deși ar fi putut să-mi sporească pericolul, dar Philip nu a arătat niciuna din obișnuitele sale exaltări față de propria-i ispravă. Deși era la fel de afectuos ca întotdeauna, părea încă abătut, iar înainte de a-l putea întreba ceva, s-a despărțit de mine la poarta lui, cu două remarci care mi s-au părut ciudate. Mi-a spus că, având în

vedere toate aspectele, ar fi trebuit să pun moneda înapoi în Colecție; doar că „deocamdată”, o va păstra el însuși. Apoi a adăugat, destul de brusc și fără să aibă vreo relevanță:

— Știi că Giles s-a întors din Australia?

Ușa tavernei s-a deschis și umbra gigantică a investigatorului Flambeau a coborât peste masă. Părintele Brown i l-a prezentat doamnei, în stilul său de a se exprima ușor și persuasiv, menționând cunoștințele și simpatia sa în astfel de cazuri, și aproape fără să știe, fata își repeta în curând povestea în fața a doi ascultători. Dar Flambeau, în timp ce se înclina și se așeza, i-a înmânat preotului o mică foaie de hârtie. Brown a acceptat-o cu oarecare surprindere și a citit pe ea: „Taxi pentru Wagga Wagga, 379, Mafeking Avenue, Putney”. Fata își continuă povestea.

— Am urcat strada abruptă până la casa mea cu mintea involburată. Nici nu începuse să se limpezească atunci când am ajuns în pragul ușii, unde am găsit o cutie cu lapte și pe bărbatul cu nasul strâmb. Cutia de lapte mi-a indicat că toți servitorii erau plecați, iar, desigur, Arthur, în halatul lui maro din biroul său maro, răsfoind o carte, nu ar fi auzit și nici nu ar fi răspuns la sonerie. Așadar, nu era nimeni care să mă ajute în casă, cu excepția fratelui meu, al cărui ajutor trebuia să fie pieirea mea. În disperare de cauză, am pus doi șilingi în mâna acelei chestii oribile și i-am spus să mă sune din nou peste câteva zile, când mă voi fi gândit bine. A plecat bosumflat, dar cu mai multă sfială decât mă așteptasem – poate că fusese zdruncinat de căzătură – și am privit steaua de nisip împrăscată pe spatele lui în timp ce se îndepărta pe stradă cu o plăcere oribilă și răzbunătoare. A luat colțul la vreo șase case mai jos.

Apoi am intrat în casă, mi-am făcut un ceai și am încercat să mă gândesc. M-am așezat la fereastră salonului, privind spre grădina care încă mai strălucea în ultima lumină plină a serii. Dar eram prea distrasă și prea visătoare ca să mă uit cu concentrare la gazon, la ghivecele și la straturile de flori. Așa că am resimțit șocul cu atât mai brusc cu cât îl văzusem atât de încet.

Omul sau monstrul pe care îl alungasem stătea nemișcat în mijlocul grădinii. Oh, am citit cu toții multe despre fantome cu fețe palide în întuneric, dar acesta era mai îngrozitor decât orice lucru de acest fel. Pentru că, deși arunca o umbră lungă de seară, stătea totuși în lumina caldă a soarelui. Și fața lui nu era palidă, ci avea încă pe ea acea roșeață de ceară

care este specifică unui manechin de bărbier. Stătea nemișcat, cu fața spre mine, și nu pot să vă spun cât de oribil arăta printre lalele și toate acele flori înalte, ostentative, cu aspect aproape de seră. Arăta de parcă am fi pus în centrul grădinii noastre o operă de ceară în loc de o statuie.

Cu toate acestea, aproape în clipa în care m-a văzut mișcându-mă la fereastră, s-a întors și a fugit din grădină pe poarta din spate, care stătea deschisă și pe unde intrase fără îndoială. Această timiditate reînnoită din partea lui era atât de diferită de obraznicia cu care pășise în mare, încât m-am simțit ușor liniștită. Mi-am închipuit, poate, că se temea de confruntarea cu Arthur mai mult decât știam eu. Oricum, m-am așezat în cele din urmă și am luat o cină liniștită, singură, căci era împotriva regulilor să-l deranjez pe Arthur când rearanja muzeul, iar gândurile mele puțin eliberate, au fugit la Philip și s-au pierdut, presupun. În orice caz, priveam în gol, dar într-un mod mai degrabă plăcut, la o altă fereastră, fără perdele, dar de data aceasta neagră ca o ardezie de la căderea definitivă a nopții. Mi se părea că pe partea exterioară a geamului se afla ceva asemănător unui melc. Dar, când m-am uitat mai atentă, semăna mai degrabă cu degetul mare al unui om apăsător pe geam. Avea acel aspect încovoiat pe care îl are un deget mare. Cu frica și curajul redeșteptate împreună, m-am repezit la fereastră și apoi m-am retras cu un țipăt sugrumat pe care orice om, în afară de Arthur, trebuie să-l fi auzit.

Căci nu era un deget mare; cum nu era niciun melc. Era vârful unui nas strâmb, strivit de geam. Părea alb de la presiune; iar fața și ochii holbați din spatele lui erau la început invizibili și apoi gri ca o fantomă. Am trântit obloanele, m-am repezit în camera mea și m-am încuiat înăuntru. Dar chiar în timp ce treceam, aproape că puteam jura că am văzut o a doua fereastră neagră cu ceva pe ea care semăna cu un melc.

M-am gândit că până la urmă ar fi mai bine să merg la Arthur. Dacă chestia aia se târa aproape prin toată casa ca o pisică, s-ar putea să aibă scopuri chiar mai rele decât șantajul. Fratele meu ar putea să mă dea afară și să mă blesteme pentru totdeauna, dar el era un gentilom și m-ar apăra. După zece minute de gândire minuțioasă, am coborât, am bătut la ușă și apoi am intrat ca să văd ultima și cea mai cumplită priveliște.

Scaunul fratelui meu era gol și era evident că ieșise. Dar bărbatul cu nasul strâmb stătea și aștepta să se întoarcă, cu jobenul încă pe cap într-un mod impertinent, și chiar citea una dintre cărțile fratelui meu sub lampa

acestuia. Fața lui era calmă și preocupată, dar vârful nasului avea încă aerul că ar fi fost partea cea mai mobilă a feței, de parcă tocmai se întorsese de la stânga la dreapta ca o trompă de elefant. Îl considerasem destul de periculos în timp ce mă urmărea și mă supraveghea. Dar cred că inconștiența lui față de prezența mea era și mai înfricoșătoare.

Cred că am țipat îndelung și puternic; dar asta nu contează. Ceea ce am făcut în continuare contează: i-am dat toți banii pe care îi aveam, inclusiv o sumă bună în cecuri pe care, deși erau banii mei, îndrăznesc să spun că nu aveam dreptul să-i ating. A plecat în cele din urmă, cu regrete odioase, dar pline de tact, toate în cuvinte lungi, iar eu m-am așezat, simțindu-mă o ruină în toate sensurile. Și totuși, am fost salvată în acea seară de o pură întâmplare. Arthur plecase pe neașteptate la Londra, așa cum făcea adesea, după chilipiruri, și se întorsese, târziu, dar radiind, după ce aproape că obținuse o comoară care era un plus de splendoare chiar și pentru Colecția familiei. Era atât de entuziasmat încât aproape că m-am îmbărbătat să mărturisesc furtul bijuteriei mai neînsemnate, dar el a înlăturat toate celelalte subiecte cu proiectele sale copleșitoare. Pentru că afacerea mai putea să fie ratată în orice moment, a insistat ca eu să-mi fac imediat bagajele și să merg cu el la o locuință pe care o închinase deja în Fulham, pentru a fi aproape de magazinul de antichități în cauză. Astfel, neținând seama de mine, am fugit de dușmanul meu aproape în toiul nopții – dar și de Philip... Fratele meu se afla adesea la Muzeul South Kensington și, pentru a-mi face un fel de viață alternativă, am plătit câteva lecții la Școala de Artă. Mă întorceam de acolo în această seară, când am văzut monstrul devastării mergând în viață pe strada lungă și dreaptă, și restul este așa cum a spus acest domn. Nu am decât un singur lucru de spus. Nu merit să fiu ajutată, și nu pun la îndoială și nu mă plâng de pedeapsa mea, este justă, trebuia să se întâmple. Dar încă mă întreb, cu creierii explodând, cum de s-a putut întâmpla. Sunt pedepsită prin miracol? Sau cum poate ști altcineva în afară de Philip și de mine că i-am dat o monedă mică în mijlocul mării?

— Este o problemă extraordinară, recunoscui Flambeau.

— Nu atât de extraordinară ca și răspunsul, remarcă părintele Brown, destul de sumbru. Domnișoară Carstairs, veți fi acasă dacă vom suna la locuința dumneavoastră din Fulham peste o oră și jumătate?

Fata s-a uitat la el, apoi s-a ridicat și și-a pus mânușile.

— Da, spuse ea, voi fi acolo! și aproape, imediat a părăsit locul.

În acea seară, detectivul și preotul încă mai vorbeau despre această chestiune în timp ce se apropiau de casa din Fulham, un imobil ciudat de sărăcăcios chiar și pentru o reședință temporară a familiei Carstairs.

— Bineînțeles că cei superficiali, dacă ar reflecta, spuse Flambeau, s-ar gândi în primul rând la acest frate australian care a mai avut probleme înainte, care s-a întors atât de brusc și care este tocmai omul potrivit pentru a avea confrăți dubioși. Dar nu văd, prin vreun proces de gândire, cum ar putea să intre în chestia asta, decât dacă...

— Ei bine? întrebă cu răbdare tovarășul său.

Flambeau și-a coborât vocea.

— Dacă nu cumva intră și iubitul fetei, și el ar fi cel mai rău ticălos. Tipul australian știa că Hawker voia moneda. Dar nu văd cum naiba ar fi putut să știe că Hawker a făcut rost de ea, doar dacă Hawker nu i-a făcut semn lui sau reprezentantului său de peste țarm.

— Este adevărat, consimți preotul, cu respect.

— Ai mai observat un lucru? continuă Flambeau cu nerăbdare. Acest Hawker își aude iubita insultată, dar nu lovește decât atunci când ajunge pe dealurile de nisip moale, unde poate fi învingător într-o simplă luptă de fațadă. Dacă ar fi lovit printre stânci și mare, ar fi putut să-l rănească pe aliatul său.

— Și asta e adevărat, spuse părintele Brown, dând din cap.

— Și acum, să o luăm de la început. E nevoie de puțini oameni, dar cel puțin trei. O persoană pentru sinucidere, două persoane pentru crimă, dar cel puțin trei persoane pentru șantaj.

— De ce? întrebă preotul cu blândețe.

— Păi, evident, strigă prietenul său, trebuie să existe unul care să fie demascat, unul care să amenințe cu demascarea, și cel puțin unul pe care demascarea l-ar îngrozi.

După o lungă pauză în care a meditat, preotul a spus:

— Îți lipsește un pas logic. Este nevoie de trei persoane ca noțiune. Dar, doar două sunt necesare ca intermediari.

— Ce vrei să spui? întrebă celălalt.

— De ce nu ar trebui ca un șantajist, întrebă Brown cu voce joasă, să-și amenințe victima cu el însuși? Să presupunem că o soție ar deveni o abstinentă strictă pentru a-și speria soțul să-i ascundă frecventarea cârciumilor, iar apoi i-ar scrie scrisori de șantaj, amenințându-l că-i va

spune soției sale! De ce nu ar funcționa? Să presupunem că un tată i-ar interzice fiului să joace jocuri de noroc, iar apoi, urmărindu-l bine deghizat, l-ar amenința pe băiat cu propria sa falsă strictețe paternă! Să presupunem... dar iată-ne aici, prietene.

— Doamne! strigă Flambeau, doar nu vrei să spui că...

O siluetă vioaie a coborât în fugă treptele casei și a arătat sub lumina aurie a lămpii capul inconfundabil care semăna cu moneda romană.

— Domnișoara Carstairs, spuse Hawker simplu, nu a vrut să intre până nu ați fi ajuns dumneavoastră.

— Ei bine, observă Brown în mod confidențial, nu credeți că este cel mai bun lucru pe care îl poate face să se oprească afară, cu dumneavoastră să aveți grijă de ea? Vedeți, cred că ați ghicit totul de unul singur.

— Da. Spuse tânărul, cu glas scăzut, am ghicit la nisipuri și acum știu, de aceea l-am lăsat să cadă pe nisip moale.

Luând cheia de la fată și moneda de la Hawker, Flambeau a intrat cu prietenul său în casă și au mers în salonul exterior. Acesta era gol, cu excepția unei singure persoane. Bărbatul pe care părintele Brown îl văzuse trecând pe lângă tavernă stătea rezemat de perete, ca și cum ar fi fost încolțit; neschimbat, cu excepția faptului că își scosese haina neagră și purta un halat de casă maro.

— Am venit, spuse politicoș părintele Brown, să restituim această monedă proprietarului ei. Și i-a înmănat-o bărbatului cu nas.

Flambeau și-a dat ochii peste cap.

— Omul ăsta este colecționar de monede? întrebă el.

— Acest om este domnul Arthur Carstairs, spuse preotul în mod categoric, și este un colecționar de monede de un fel oarecum ciudat.

Fața bărbatului și-a schimbat culoarea atât de îngrozitor încât nasul strâmb i s-a evidențiat ca un lucru aparte și caraghios. A vorbit, totuși, cu un fel de demnitate disperată.

— Veți vedea, deci, spuse el, că nu mi-am pierdut toate calitățile familiei.

Și s-a întors brusc și a intrat într-o cameră interioară, trântind ușa.

— Opreți-l! strigă părintele Brown, sărind și căzând pe jumătate peste un scaun, ca mai apoi, după o smucitură sau două, Flambeau să deschidă ușa. Dar era prea târziu. Într-o tăcere mormântală, Flambeau a traversat camera și a telefonat pentru medic și poliție.

O sticlă goală de medicamente zăcea pe podea. De cealaltă parte a mesei, trupul bărbatului în halat maro zăcea în mijlocul pachetelor sale din hârtie maro rupte și larg deschise; din care se revărsau și se rostogoleau, nu monede romane, ci monede englezești foarte moderne.

Preotul a ridicat capul de bronz al lui Caezar.

— Aceasta, spuse el, era tot ce mai rămăsese din colecția Carstairs.

După un moment de tăcere a continuat, cu o blândețe mai mult decât obișnuită:

— A fost un testament crud pe care l-a făcut ticălosul său tată și vedeți că s-a resemnat puțin. Ura banii romani pe care îi avea și se îndrăgostea din ce în ce mai mult de banii adevărați care îi erau refuzați. Nu numai că a vândut Colecția încetul cu încetul, dar s-a afundat puțin câte puțin în cele mai josnice moduri de a face bani – până la a-și șantaja, deghizat, propria familie. L-a șantajat pe fratele său din Australia pentru mica lui infracțiune uitată – de aceea a luat taxiul până la Wagga Wagga din Putney –, și-a șantajat sora pentru furtul de care numai el și-ar fi putut da seama. Și de aceea, apropo, de aceea ea a avut acea intuiție supranaturală când el era pe dunele de nisip. Simpla figură și mersul, oricât de îndepărtate ar fi, sunt mai susceptibile să ne amintească de cineva decât un chip bine deghizat destul de aproape.

A urmat un alt moment de tăcere.

— Ei bine, mârâi detectivul, și astfel acest mare numismat și colecționar de monede nu era decât un avar ticălos.

— Există o diferență atât de mare? întrebă părintele Brown, pe același ton ciudat și îngăduitor. Ce anume este greșit la un avar care nu este la fel de greșit și la un colecționar? Ce este greșit, în afară de... să nu-ți faci niciun chip cioplit, să nu te închini în fața lui și să nu-l slujești, pentru că... dar trebuie să mergem să vedem cum se descurcă bieții tineri.

— Cred, spuse Flambeau, că, în ciuda tuturor lucrurilor, probabil se descurcă foarte bine.

VII. PERUCA PURPURIE

Domnul Edward Nutt, destoinicul redactor al ziarului «The Daily Reformer», stătea la biroul său, deschizând scrisori și notând greșelile, în ritmul vesel al unei mașini de scris la care lucra o tânără viguroasă.

Era un bărbat rotofei, blond, în cămașă; mișcările îi erau hotărâte, gura fermă și tonul decisiv, dar ochii lui albaștri rotunzi, mai degrabă copilăroși, aveau o privire dezorientată și chiar melancolică, care contrazicea toate acestea. Nici nu era, într-adevăr, o expresie cu totul greșită. S-ar putea spune cu adevărat despre el, ca despre mulți jurnaliști cu autoritate, că emoția lui cea mai obișnuită era una de teamă continuă, teamă de acțiunile de calomnie, teamă de reclamele pierdute, teamă de greșelile de tipar, teamă de concediere.

Viața lui a fost o serie de compromisuri deranjante, între proprietarul ziarului (și al lui), care era un fabricant de săpun senil, cu trei greșeli imposibil de șters din mintea lui, și personalul foarte capabil pe care îl alesese pentru a conduce ziarul; unii dintre ei erau oameni străluciți și experimentați și, ceea ce era și mai rău, entuziaști sinceri ai liniei politice a ziarului.

O scrisoare de la unul dintre aceștia se afla în fața lui și, oricât de rapid și de hotărât ar fi fost, aproape că părea să ezite înainte de a o deschide. A luat în schimb o ciornă dintr-un articol pe care l-a parcurs cu ochii săi albaștri și cu un creion de aceeași culoare, a modificat cuvântul „adulter” în cuvântul „indecență” și cuvântul „evreu” în cuvântul „străin”, a sunat ia o sonerie și l-a trimis în zbor la etaj.

Apoi, cu o privire mai gânditoare, a rupt scrisoarea de la distinsul său colaborator, care purta ștampila poștală din Devonshire și care suna astfel:

„Dragă Nutt, cum văd că lucrezi la ceva care are de-a face cu fantome, legende de blesteme de familie, fapte supranaturale, etc., ce-ai zice de un articol despre afacerea aceea ciudată a lui Eyres din Exmoor, sau cum îi spun bătrânele de aici, Urechea Diavolului din Eyre? Capul familiei, știi, este ducele de Exmoor, unul dintre puținii vechi aristocrați conservatori cu adevărat rigizi care au mai rămas, un tiran bătrân și prăfuit care

corespunde politicii noastre de a-i crea probleme. Și cred că mă aflu pe drumul unei povești care va crea probleme.

Bineînțeles că nu cred în vechea legendă despre James I., iar în ceea ce te privește, tu nu crezi în nimic, nici măcar în jurnalism. Legenda, probabil îți amintești, era despre cea mai neagră afacere din istoria Angliei – otrăvirea lui Overbury de către pisica vrăjitoarei Frances Howard și teroarea cu totul misterioasă care l-a forțat pe rege să îi grațieze pe criminali. Era vorba de o presupusă vrăjitorie implicată în această afacere, iar povestea spune că un servitor care asculta la gaura cheii a auzit adevărul într-o discuție dintre rege și Carr, în urma căreia urechea cu care asculta a devenit mare și monstruoasă ca prin magie, atât de îngrozitor era secretul. Și, deși a fost înzestrat cu pământuri și aur și făcut strămoș de duci, povestea urechii de spiriduș este încă des întâlnită în familie. Ei bine, tu nu crezi în magia neagră, și dacă ai crede, nu ai putea să o folosești pentru un articol. Dacă s-ar întâmpla un miracol în biroul tău, ar trebui să ascunzi totul, acum că atât de mulți episcopi sunt agnostici.

Dar nu aceasta este ideea; Ideea este că există într-adevăr ceva ciudat în legătură cu Exmoor și familia sa, ceva destul de natural, îndrăznesc să spun, dar destul de anormal. Iar Urechea este cumva implicată, cred eu. Fie un simbol, fie o iluzie, fie o boală sau ceva de genul acesta. O altă tradiție spune că imediat după James I. cavalerii au început să poarte părul lung doar pentru a acoperi urechea primului Lord Exmoor. Și acest lucru este, fără îndoială, bizar.

Motivul pentru care îți semnalez acest lucru este următorul: mi se pare că facem o greșeală dacă atacăm toată aristocrația doar pentru șampania și diamantele ei. Majoritatea bărbaților îi admiră mai degrabă pe nobili pentru că se distrează, dar cred că cedăm prea mult atunci când admitem că aristocrația i-a făcut fericiți chiar și pe aristocrați. Propun o serie de articole care să arate cât de anost, de inuman, și de-a dreptul diabolic este mirosul și atmosfera unora dintre aceste mari case. Există o mulțime de exemple, dar nu ai putea începe cu unul mai bun decât Urechea familiei Eyres. Până la sfârșitul săptămânii cred că pot să-ți spun adevărul despre asta. Al tău întotdeauna, Francis Finn”.

Domnul Nutt a reflectat o clipă, privindu-și gheata stângă; apoi a strigat cu o voce puternică, răsunătoare, dar cu totul lipsită de viață, în care fiecare

silabă suna la fel:

— Domnișoară Barlow, notați o scrisoare pentru domnul Finn, vă rog.

„Dragă Finn, cred că ar fi de ajuns. Articolul ar trebui să ajungă la noi sâmbătă prin poșta a doua. Al tău, E. Nutt”.

Această epistolă elaborată a formulat-o ca și cum ar fi fost un singur cuvânt; iar domnișoara Barlow a scris-o ca și cum ar fi fost un singur cuvânt. Apoi a luat o altă ciornă a unui articol și un creion albastru și a schimbat cuvântul „supranatural” în cuvântul „minunat”, iar expresia „doborât” cu expresia „reprimat”.

Cu astfel de activități plăcute și sănătoase s-a îndeletnicit domnul Nutt, până când, sâmbăta următoare l-a găsit în același birou, dictând la aceeași mașină de scris și folosind același creion albastru care data de la prima tranșă a revelațiilor domnului Finn. Deschiderea a fost o piesă sonoră de invective tăioase despre secretele malefice ale prinților și despre disperarea din locurile superioare ale pământului. Deși scrisă cu violență, era într-o engleză excelentă, iar editorul, ca de obicei, îi dăduse altcuiva sarcina de a o despărți în subtitluri; care erau de un fel mai picant, ca „Nobila doamna și otrăvurile”, sau „Urechea sinistră”, „Familia Eyre în castelul lor inaccesibil”, și așa mai departe, printr-o sută de schimbări plăcute. Apoi a urmat legenda Urechii, amplificată din prima scrisoare a lui Finn, și apoi esențialul descoperirilor sale ulterioare, după cum urmează:

„Știu că jurnaliștii au obiceiul de a pune sfârșitul poveștii la început și de a o numi titlu. Știu că jurnalismul constă, în mare parte, în a spune „Lord Jones mort” unor oameni care nu au știut niciodată că Lord Jones trăiește. Corespondentul dumneavoastră de față crede că acest lucru, ca multe alte obiceiuri jurnalistice, este un jurnalism greșit; și că «The Daily Reformer» trebuie să dea un exemplu mai bun în astfel de lucruri. El își propune să relateze povestea așa cum a avut loc, pas cu pas. El va folosi numele reale ale părților, care, în majoritatea cazurilor, sunt gata să confirme mărturia sa. În ceea ce privește titlurile, declarațiile senzaționale – ele vor veni la sfârșit.

Mergeam pe o cărare destinată publicului care se întindea printr-o livadă privată din Devonshire și care părea să se îndrepte spre cidrul

Devonshire, când am dat brusc peste un loc exact așa cum sugera cărarea. Era un han lung și modest, format de fapt dintr-o casă țărănească și două hambare; acoperit peste tot cu paie care semănau cu părul castaniu și grizonant crescut înaintea poveștii. Dar în fața ușii era o pancartă care îl numea „Dragonul Albastru”; iar sub pancartă se afla una dintre acele mese lungi și rustice care obișnuia să stea în fața celor mai multe dintre hanurile englezești, înainte ca abstenenții și berarii să distrugă intimitatea. La această masă stăteau trei domni, care ar fi putut trăi cu o sută de ani în urmă.

Acum că îi cunosc mai bine pe toți, nu mai e nicio dificultate în a le lămuri impresiile, dar atunci păreau trei fantome foarte compacte. Figura dominantă, atât pentru că era mai mare în toate cele trei dimensiuni, cât și pentru că stătea în centrul lungimii mesei, cu fața spre mine, era un bărbat înalt și gras, îmbrăcat complet în negru, cu o față rumenă, predispusă apoplexiei, dar cu o frunte cam cheală și destul de preocupată. Privindu-l din nou, mai atent, nu aș putea spune cu exactitate ce anume îmi dădea senzația de antichitate, cu excepția croielii antice a cravatei sale albe de preot și a ridurilor brăzdate pe frunte.

A fost mai puțin ușor să-mi fixez impresia în cazul bărbatului din capătul drept al mesei, care, ca să spun adevărul, era o persoană cât se poate de banală pe cât se putea vedea oriunde, cu un cap rotund, cu părul castaniu și un nas rotund și cârn, dar îmbrăcat și el în negru preoțesc, de o croială mai strictă. Abia când i-am văzut pălăria largă și curbată, așezată pe masă lângă el, mi-am dat seama de ce îl legasem de ceva antic. Era un preot romano-catolic.

Poate că cel de-al treilea bărbat, aflat la celălalt capăt al mesei, avea într-adevăr mai mult de-a face cu asta decât ceilalți, deși era atât mai subțire ca prezență fizică, cât și mai lipsit de considerație în ceea ce privește îmbrăcămintea sa. Membrele sale slăbănoage erau îmbrăcate, aș putea spune și strânse, în mâneci și pantaloni gri foarte strâmți. Avea o față lungă, palidă, ca de vultur, care părea cumva cu atât mai întunecată cu cât fălcile sale subdimensionate erau întemnițate în guler și cravată mai mult în vechiul stil, iar părul său, care ar fi trebuit să fie castaniu închis, era de o culoare ciudată, o culoare roșcată care, în combinație cu fața sa galbenă, părea mai degrabă violet decât roșu. Culoarea discretă, dar neobișnuită, era cu atât mai remarcabilă cu cât părul său era aproape

nefiresc de sănătos și de ondulat, iar el îl purta despletit. Dar, după toate analizele, înclin să cred că ceea ce mi-a dat prima impresie de modă veche a fost pur și simplu un set de pahare de vin înalte, de modă veche, una sau două lămâi și două pipe din lut. Și, de asemenea, poate, și misiunea din lumea veche cu care venisem.

Fiind un reporter experimentat și fiind vorba, aparent, de un han public, nu a fost nevoie să-mi adun prea mult din obraznicia mea pentru a mă așeza la masa lungă și a comanda niște cidru. Bărbatul robust, în negru, părea foarte cult, mai ales în ceea ce privește antichitățile locale; bărbatul mic în negru, deși vorbea mult mai puțin, m-a surprins cu o cultură încă și mai vastă. Așa că ne-am înțeles foarte bine împreună. Dar cel de al treilea bărbat, bătrânul domn în pantaloni strâmți, părea mai degrabă distant și arogant, până când am abordat subiectul ducelui de Exmoor și al strămoșilor săi.

Subiectul părea să-i stânjenească puțin pe ceilalți doi; dar a rupt vraja tăcerii celui de-al treilea om cu cel mai mare succes. Vorbind cu reținere și cu accentul unui domn foarte educat, și trăgând din când în când din pipa lui lungă de lut, a început să-mi spună unele dintre cele mai oribile povești pe care le-am auzit în viața mea: cum unul dintre Eyres, în vremurile de odinioară, își spânzurase propriul tată, altul își biciuise soția legată la coada căruței prin sat, iar altul dăduse foc unei biserici pline de copii, și așa mai departe.

Unele dintre povești, într-adevăr, nu sunt potrivite pentru a fi tipărite; cum ar fi povestea „Călugărițelor Desfrânate”, abominabila poveste a „Câinelui Pătat”, sau ceea ce s-a întâmplat în cariera de piatră. Și toată această înșiruire sângeroasă de nelegiuiri îi ieșea de pe buzele lui subțiri și gentile, mai degrabă pentru a arăta o expresie de pudoare, în timp ce stătea sorbind vinul din paharul înalt și subțire.

Vedeam că bărbatul cel robust din fața mea încerca, dacă mai era nevoie, să-l oprească, dur era evident că îl respecta foarte mult pe bătrânul domn și nu se putea aventura deloc să o facă într-o manieră brutală. Iar micul preot de la celălalt capăt al mesei, deși lipsit de orice aer de teamă sau jenă, privea fix la masă și părea să asculte recitalul cu mare durere — așa cum ar fi trebuit.

— Nu păreți, îi spusei eu naratorului, să fiți foarte atașat de genealogia Exmoor.

M-a privit o clipă, cu buzele încă țuguiate, dar care se albiseră și se strângeau, apoi și-a spart în mod deliberat pipa lungă și paharul de pe masă și s-a ridicat în picioare, fiind imaginea unui domn perfect cu temperamentul înflăcărat al unui demon.

— Acești domni, spuse el, vă vor spune dacă am motive să îmi placă. Blestemul familiei Eyres din vechime s-a abătut greu asupra acestei țări și mulți au suferit din cauza lui. Ei știu că nu există nimeni care să fi suferit de pe urma lui așa cum am suferit eu. Și cu asta a zdrobit o bucată de sticlă căzută sub călcâi și a plecat printre crepusculul verde al merilor sclipitori.

— Este un bătrân domn extraordinar, le-am spus eu celorlalți doi. Știți cumva ce i-a făcut familia Exmoor? Cine este el?

Bărbatul robust, în negru, se holba la mine cu aerul sălbatic al unui taur derutat, la început nu părea să înțeleagă. Apoi, în cele din urmă, a spus:

— Nu știți cine este?

Mi-am reafirmat ignoranța, după care s-a lăsat din nou tăcerea, apoi micul preot a intervenit, uitându-se în continuare la masă:

— Este ducele de Exmoor.

Apoi, înainte ca eu să-mi pot aduna simțurile împrăștiate, a adăugat la fel de liniștit, dar cu un aer de reglare a lucrurilor:

— Prietenul meu de aici este doctorul Mull, bibliotecarul ducelui. Numele meu este Brown.

— Dar, m-am bâlbâit eu, dacă acela este ducele, de ce îi blestemă pe toți ducii bătrâni în felul acesta?

— Pare să creadă cu adevărat, răspunse preotul numit Brown, că aceștia au aruncat un blestem asupra lui.

Apoi a adăugat, cu o oarecare irelevanță:

— De aceea poartă perucă.

Au trecut câteva clipe până când am înțeles ce voia să spună.

— Nu vă referiți la fabula aia cu urechea fantastică? am întrebat eu. Am auzit de ea, desigur, dar cu siguranță trebuie să fie o poveste superstițioasă, desprinsă din ceva mult mai simplu. Uneori am crezut că este o versiune odioasă a uneia dintre acele povești de mutilare. În secolul al XVI-lea se tăiau urechile infractorilor.

— Nu prea cred că a fost așa ceva, răspunse gânditor micuțul, dar nu este în afara științei obișnuite sau a legii naturii ca într-o familie să

reapară frecvent unele diformități – cum ar fi o ureche mai mare decât cealaltă.

Bibliotecarul cel robust își îngropase fruntea mare și cheală în mâinile mari și roșii, ca un om care încearcă să se gândească la datoria sa.

— Nu, gemu el. Până la urmă, îi faci omului un rău. Înțelegeți, nu am niciun motiv să-l apăr, nici măcar să-mi păstrez fidelitatea față de el. A fost un tiran pentru mine ca și pentru toți ceilalți. Să nu vă închipuiți, pentru că îl vedeți stând pur și simplu aici, că nu este un mare lord în cel mai rău sens al cuvântului. Ar chema un om de la o milă pentru că ar suna un clopoțel care se află la un metru distanță – sau ar chema un alt om la trei mile pentru a-i aduce o cutie de chibrituri care se află la trei metri distanță. Trebuie să aibă un lacheu care să-i poarte bastonul, un valet care să-i țină sus binoclul de operă...

— Dar nu un valet care să-i perie hainele, interveni preotul, cu un ciudat sarcasm, pentru că valetul ar vrea să-i perie și peruca.

Bibliotecarul s-a întors spre el și părea să uite de prezența mea, era puternic emoționat și, cred, puțin înfierbântat de vin.

— Nu știu de unde ați aflat, părinte Brown, spuse el, dar aveți dreptate. Lasă întreaga lume să facă totul pentru el – mai puțin să-l îmbrace. Și asta insistă să o facă într-o singurătate aproape sfântă. Oricine se apropie de ușa vestiarului său este dat afară din casă fără discuție.

— Pare un bătrânel plăcut, am remarcat eu.

— Nu, răspunse doctorul Mull foarte simplu, și totuși, tocmai asta vreau să spun când afirm că, până la urmă, sunteți nedrept cu el. Domnilor, ducele chiar simte amărăciune în legătură cu blestemul despre care a vorbit adineauri. El ascunde într-adevăr, cu sinceră rușine și teroare, sub peruca aceea purpurie ceva ce crede că ar face să distrugă omenirea dacă ar vedea. Știu că este așa, și știu că nu este o simplă desfigurare naturală, ca o mutilare criminală, sau o disproporție ereditară a trăsăturilor. Știu că este mai rău decât atât pentru că mi-a spus un om care a fost prezent la o scenă pe care nimeni nu ar putea-o inventa, unde un om mai puternic decât oricare dintre noi a încercat să sfideze secretul și a fost speriat de el.

Am deschis gura ca să vorbesc, dar Mull a continuat uitând de mine, vorbind din caverna mâinilor sale.

— Nu mă deranjează să-ți spun, părinte, pentru că, de fapt, e mai mult să-l apăr pe bietul duce decât să-l trădez. Nu ai auzit niciodată de

momentul în care era cât pe ce să piardă toate domeniile?

Preotul a clătinat din cap. Bibliotecarul a continuat să povestească așa cum auzise de la predecesorul său în același post, care îi fusese patron și instructor și în care părea să aibă încredere absolută. Până la un anumit punct, era o poveste destul de obișnuită despre declinul averii unei mari familii, povestea unui avocat de familie. Acest avocat, însă, avea bunul simț de a trișa cinstit, dacă expresia se explică de la sine. În loc să folosească fondurile care îi erau încredințate, el a profitat de neglijența ducelui pentru a pune familia într-o situație financiară dificilă, când, în realitate era inevitabil ca ducele să-l lase să le păstreze.

Numele avocatului era Isaac Green, dar ducele îi spunea întotdeauna Elisha, probabil cu referire la faptul că era destul de chel, deși cu siguranță nu avea mai mult de treizeci de ani. A urcat foarte repede pe scara socială, dar având începuturi foarte murdare. Mai întâi fusese informator, iar apoi cămătar, dar ca avocat al familiei Eyres a avut bunul simț, așa cum am spus, de a se menține tehnic corect până când a fost gata să dea lovitura finală. Lovitura s-a produs la cină, iar bătrânul bibliotecar a spus că nu va uita niciodată cum arătau abajururile lămpilor și carafele, când micul avocat, cu un zâmbet ferm, i-a propus marelui moșier să împartă proprietățile între ei.

Urmarea cu siguranță nu a putut fi trecută cu vederea; căci ducele, într-o tăcere mormântală, a spart o carafă în capul chel al bărbatului, la fel de brusc cum îl văzusem spărgând paharul atunci în livadă. A lăsat o cicatrice triunghiulară roșie pe scalp, iar privirea avocatului s-a schimbat, dar nu și zâmbetul.

S-a ridicat în picioare clătinându-se și a ripostat, așa cum lovesc astfel de indivizi.

— Mă bucur, spuse el, pentru că acum pot să iau toată averea. Legea mi-o va da.

Exmoor, se pare, era alb ca varul, dar ochii lui încă străluceau.

— Legea ți-o va da, spuse el, dar tu nu o vei lua... De ce? Păi, deoarece ar fi ziua osândeii pentru mine, iar dacă o iei, o să-mi scot peruca... Vai, jalnică găină jumulită, oricine poate să-ți vadă capul gol. Dar pe al meu de-l va vedea, nimeni nu va mai trăi.

— Ei bine, poți să spui orice și să faci să însemne ce vrei.

Dar Mull jură că este un fapt absolut că avocatul, după ce și-a agitat

pumnii înleștați în aer pentru o clipă, a fugit pur și simplu din cameră și nu a mai reapărut niciodată la țară. Și de atunci, Exmoor se teme mai mult de un vrăjitor decât de un moșier și de un magistrat.

Acum, doctorul Mull își spunea povestea cu gesturi teatrale destul de frenetice și cu o pasiune cred că cel puțin pătinitoare. Eram destul de conștient de posibilitatea ca totul să fi fost extravaganța unui bătrân lăudăros și bârfitor. Dar, înainte de a încheia această jumătate a descoperirilor mele, cred că i se cuvine doctorului Mull să consemneze că primele mele două cercetări au confirmat povestea sa.

Am aflat de la un bătrân farmacist din sat că a existat un bărbat chel, îmbrăcat în costum de seară, dându-i numele de Green, care a venit la el într-o seară pentru a-i pune un plastru pe o tăietură cu trei colțuri pe frunte. Și am aflat din arhivele juridice și din ziarele vechi că a existat o amenințare cu un proces și început de un anume Green împotriva ducelui de Exmoor”.

Domnul Nutt, de ia „The Daily Reformer”, a scris niște cuvinte extrem de nepotrivite în partea de sus a exemplarului, a făcut niște semne extrem de misterioase în josul acestuia și a strigat-o pe domnișoara Barlow cu aceeași voce puternică și monotonă:

— Notați o scrisoare pentru domnul Finn.

„Dragă Finn, articolul tău va fi bun, dar a trebuit să îl modific puțin la titlu, iar publicul nostru nu ar suporta niciodată un preot romano-catolic în poveste – trebuie să stai cu ochii pe suburbii. L-am modificat în domnul Brown, un evlavios... Al tău, E. Nutt”.

La o zi sau două după aceea l-am găsit pe activul și judiciosul redactor examinând, cu ochii albaștri care păreau din ce în ce mai rotunzi, al doilea episod al poveștii domnului Finn despre misterele din înalta societate. Începea cu cuvintele:

„Am făcut o descoperire uluitoare. Mărturisesc cu ușurință că este cu totul diferită de tot ceea ce mă așteptam să descopăr și va produce un șoc mult mai concret pentru public, îndrăznesc să spun, fără nicio vanitate, că aceste cuvinte pe care le scriu acum vor fi citite în toată Europa și, cu siguranță, în toată America și în Colonii. Și totuși, înainte de a părăsi

această mică masă de lemn, în această mică pădure de meri, am auzit tot ce vă voi povesti.

Îi datorez totul micului preot Brown. Este un om extraordinar. Robustul bibliotecar părăsise masa, poate rușinat de limba lui lungă, poate neliniștit de furtuna în care dispăruse misteriosul său stăpân. Oricum, se îndrepta cu greutate pe urmele ducelui printre copaci. Părintele Brown luase una dintre lămâi și o privea cu o plăcere ciudată.

— Ce culoare frumoasă este galbenul lămâie! spuse el. Există un lucru care nu-mi place la peruca ducelui – culoarea.

— Nu cred că înțeleg, i-am răspuns eu.

— Îndrăznesc să spun că are un motiv întemeiat să-și acopere urechile, ca regele Midas, continuă preotul, cu o simplitate jovială care părea cumva mai degrabă frivolă în acele împrejurări. Pot să înțeleg foarte bine că este mai frumos să le acopere cu păr decât cu plăcuțe de alamă sau clape de piele. Dar dacă vrea să folosească drept păr, de ce nu-l face să arate asemenea unui păr? Niciodată în lumea asta nu a existat păr de această culoare. Seamănă mai degrabă cu un nor crepuscular care trece prin pădure. De ce nu ascunde mai bine blestemul familiei, dacă îi este chiar atât de rușine de el? Să vă spun? Pentru că nu-i este rușine de el. E mândru de el.

— E o perucă urâtă de care să fii mândru și o poveste la fel de urâtă, am spus eu.

— Gândiți-vă, îmi răspunse acest omuleț ciudat, ce părere aveți dumneavoastră despre astfel de lucruri. Nu vreau să spun că sunteți mai snob sau mai groaznic decât noi toți, dar nu simțiți, într-un mod vag, că un blestem de familie, vechi și autentic este mai degrabă un lucru bun? V-ar fi rușine, nu ați fi puțin mândru, dacă moștenitorul oribilei familii Glamis v-ar numi prietenul său, sau dacă familia lui Byron v-ar fi încredințat, doar dumneavoastră, aventurile malefice ale neamului lor? Nu fiți prea aspru cu aristocrații înșiși, dacă au mintea la fel de slabă ca a noastră și sunt snobi în privința propriilor lor necazuri.

— Pe toți sfinții! am strigat eu, și asta e destul de adevărat. Familia mamei mele a avut o zână prevestitoare de moarte și, acum că mă gândesc la asta, m-a consolată în multe momente de tristețe.

— Și gândiți-vă, continuă el, la acel șuvoi de sânge și otravă care i-a curs din buzele lui subțiri în clipa în care i-ați menționat măcar o dată

strămoși. De ce ar trebui să arate oricărui străin o asemenea Cameră a Ororilor, dacă nu ar fi mândru de ea? El nu-și ascunde peruca, nu-și ascunde sângele, nu ascunde blestemul familiei, nu ascunde crimele familiei – dar...

Vocea micului om s-a schimbat dintr-odată, și-a strâns mâna brusc, iar ochii i s-au rotunjit și s-au luminat că ai unei bufnițe treze, încât a avut toată violența unei mici explozii pe masă.

— Dar, sfârși el, chiar își ascunde camera de toaletă.

A completat oarecum fiorul nervilor mei fanteziști pentru că, în acea clipă, ducele a apărut din nou în tăcere printre copacii sclipitori, cu piciorul lui moale și părul în nuanța apusului de soare, venind pe la colțul casei în compania bibliotecarului său. Înainte ca acesta să ajungă lângă ei, părintele Brown adăugase destul de liniștit:

— De ce ascunde cu adevărat secretul a ceea ce face cu peruca purpurie? Pentru că nu este genul de secret pe care îl presupunem noi.

Ducele a venit după colț și și-a reluat locul în capul mesei cu toată demnitatea sa înăscută. Situația jenantă a bibliotecarului l-a făcut pe acesta să se clatine pe picioare ca un urs uriaș. Ducele i s-a adresat preotului cu mare seriozitate:

— Părinte Brown, spuse el, doctorul Mull m-a informat că ați venit aici pentru a face o cerere. Eu nu mai profesez practicarea religiei străbunilor mei, dar, de dragul lor și de dragul zilelor în care ne-am mai întâlnit, sunt foarte dispus să vă ascult. Dar presupun că preferați să fiți ascultat în particular.

Tot ceea ce am reținut din cele spuse de domnul m-a făcut să mă ridic în picioare. Ceea ce am obținut ca jurnalist m-a făcut să stau pe loc. Înainte ca această blocare să treacă, preotul a avut pentru o clipă un gest de reținere.

— Dacă, spuse el, Alteța Voastră îmi va îngădui o rugămintă, sau dacă păstrez vreun drept de a vă sfătui, aș insista să fie prezentă cât mai multă lume. În toată această țară, am găsit sute de oameni, chiar și din propria mea credință și enoriași, a căror imaginație este otrăvită de vraja pe care vă implor să o rupeți. Mi-aș dori să avem tot Devonshire aici pentru a vă vedea făcând-o.

— Să mă vedeți făcând ce? întrebă ducele, arcuindu-și sprâncenele.

— Să vă vadă cum vă dați jos peruca, spuse părintele Brown.

Fața ducelui nu s-a mișcat, în schimb s-a uitat la petiționarul său cu o privire sticloasă, care era cea mai îngrozitoare expresie pe care am văzut-o vreodată pe o față umană. Vedeam picioarele mari ale bibliotecarului clătinându-se sub el ca umbrele tulpinilor într-un lac și nu puteam alunga din propriul meu creier închipuirea că arborii din jurul nostru se umpleau încet, în liniște, de diavoli în loc de păsări.

— *Te cruț, spuse ducele cu o voce de o milă inumană. Dar refuz. Dacă ți-aș da cel mai vag indiciu despre povara de groază pe care trebuie să o duc singur, ai zăcea urlând la picioarele mele și ai implora să nu mai știi nimic. Te voi scuti de acest indiciu. Nu vei putea rosti nici măcar prima literă din ceea ce este scris pe altarul Dumnezeului Necunoscut.*

— *Îl cunosc pe Dumnezeul Necunoscut, spuse micul preot, cu o inconștientă măreție a certitudinii care se ridica ca un turn de granit. Îi știu numele, este Satana. Adevăratul Dumnezeu a devenit trup și a locuit printre noi. Și vă spun că, oriunde veți găsi oameni conduși doar de mister, acela este misterul nelegiuirii. Dacă diavolul vă spune că ceva este prea înfricoșător ca să vă uitați la el, uitați-vă la el. Dacă vă spune ceva prea teribil pentru a fi auzit, ascultați-l. Dacă un adevăr vi se pare insuportabil, suportați-l. Vă implor, Alteța Voastră, să puneți capăt acestui coșmar acum și aici, la această masă.*

— *Dacă aș face-o, spuse ducele cu voce joasă, tu și tot ce crezi și tot ceea ce doar tu trăiești, ați fi primii care v-ați ofili și ați pieri. Ai avea o clipă să cunoști marele Nimic înainte de a muri.*

— *Crucea lui Hristos să fie între mine și rău, spuse părintele Brown. Scoateți-vă peruca.*

Mă aplecasem peste masă într-o emoție de nestăpânit; ascultând acest duel extraordinar, îmi venise o jumătate de gând în minte.

— *Alteță, am strigat eu, v-am prins cu ocaua mică. Scoateți-vă peruca, sau o voi face eu.*

Presupun că pot fi acuzat de agresiune, dar mă bucur foarte mult că am făcut-o. Când a spus, cu aceeași voce de piatră, „Refuz”, am sărit pur și simplu pe el. Timp de trei clipe lungi s-a încordat împotriva mea ca și cum ar fi avut tot iadul să-l ajute, dar i-am forțat capul înapoi până când i-a căzut calota păroasă. Recunosc că, în timp ce mă luptam, am închis ochii când a căzut.

Am fost trezit de un strigăt al lui Mull, care era și el în acest moment

alături de duce. Capetele noastre, al meu și al doctorului Mull erau amândouă aplecate peste capul chel al Ducelui fără perucă. Apoi tăcerea a fost spartă de bibliotecarul care a exclamat:

— Ce poate însemna asta? Ei bine, omul nu avea nimic de ascuns. Urechile lui sunt la fel ca ale celorlalți.

— Da, spuse părintele Brown, asta avea de ascuns.

Preotul a mers direct la el, dar, în mod ciudat, nici măcar nu s-a uitat la urechile lui. S-a uitat cu o seriozitate aproape comică la fruntea lui cheală, și a arătat spre o cicatrice cu trei colțuri, vindecată de mult timp, dar încă sesizabilă.

— Domnul Green, cred, spuse el politicos, până la urmă a primit toată averea.

Și acum dați-mi voie să le spun cititorilor ziarului „The Daily Reformer” ce mi se pare cel mai remarcabil lucru din toată această afacere. Această scenă de transformare, care vi se va părea la fel de fantastică și purpurie ca un basm persan, a fost, cu excepția asaltului meu de expert, strict legală și constituțională încă de la începuturile sale.

Acest bărbat cu o cicatrice ciudată și urechi obișnuite nu este un impostor. Deși, într-un anumit sens, poartă peruca altuia și pretinde urechea altuia, nu a furat coroana altui nobil. El este cu adevărat unicul Duce de Exmoor. Ceea ce s-a întâmplat a fost următorul lucru. Bătrânul duce avea într-adevăr o ușoară malformație a urechii, care era mai mult sau mai puțin ereditară. Era într-adevăr morbid în legătură cu aceasta și este destul de probabil că a invocat-o ca pe un fel de blestem în scena violentă, care a avut loc fără îndoială, în care l-a lovit pe Green cu carafa. Dar disputa s-a încheiat cu totul altfel. Green a insistat asupra pretențiilor sale și a obținut proprietățile. Nobilul depozdat s-a împușcat și a murit fără urmași. După un interval de timp decent, minunatul guvern englez a reînviat „dispărutul” rang de pair de Exmoor și l-a acordat, așa cum se obișnuiește, celei mai importante persoane, cea care obținuse proprietatea.

Acest om se hrănea cu vechile legende medievale – probabil că, în sufletul său snob, le invidia și le admira cu adevărat. Așa că mii de bieți englezi tremură în fața unei căpetenii misterioase, cu un destin străvechi și o diademă cu stele malefice – când de fapt tremură în fața unui șarlatan care în urmă cu doisprezece ani era un avocat viclean și un cămătar. Cred că este foarte tipic pentru cazul real împotriva aristocrației noastre, așa

cum este și cum va fi până când Dumnezeu ne va trimite bărbați mai curajoși”.

Domnul Nutt a pus manuscrisul jos și a strigat cu o severitate neobișnuită:

— Domnișoară Barlow, vă rog să notați o scrisoare pentru domnul Finn.

„Dragă Finn, cred că ești nebun; nu ne putem atinge de asta. Am vrut vampiri, vremuri grele și aristocrație mână în mână cu superstiția. Publicului îi place asta. Dar trebuie să știi că Exmoors nu ar ierta niciodată asta. Și ce ar spune oamenii noștri atunci, aș vrea să știu! Ei bine, pentru că Sir Simon este unul dintre cei mai buni prieteni ai lui Exmoor, și asta l-ar ruina pe vărul acela al familiei Eyres care ne reprezintă la Bradford. În plus, bătrânul Clăbuci de Săpun a fost destul de bolnav că nu a primit titlul de pair anul trecut. M-ar concedia printr-o telegramă dacă ar ieși în pierdere cu o asemenea nebunie ca asta. Și cum rămâne cu Duffey? Ne scrie niște articole interesante în „Călcâiul Normanșilor”. Și cum poate scrie despre normanzi dacă omul e doar un avocat consultant? Fii rezonabil. Al tău. E. NUTT”.

În timp ce domnișoara Barlow scria voioasă, el a mototolit articolul și l-a aruncat în coșul de gunoi; dar nu înainte de a modifica, automat și prin simpla forță a obișnuinței, cuvântul „Dumnezeu” cu cuvântul „circumstanțe”.

VIII. SFÂRȘITUL CLANULUI PENDRAGON

Părintele Brown nu avea chef de aventuri. Se îmbolnăvise în ultima vreme de surmenaj și, când începuse să-și revină, prietenul său Flambeau îl luase într-o croazieră pe un iaht mic cu Sir Cecil Fanshaw, un tânăr moșier din Cornwall și un entuziast al peisajelor de pe coasta Cornwall-ului. Dar Brown era încă destul de slăbit, nu era un marinar prea fericit, și, deși nu era niciodată genul de om care nici nu mârâie, nici nu se prăbușește, moralul său nu se ridica mai presus de răbdare și politețe. Când ceilalți doi bărbați laudau apusul violet și zdrențuit sau stâncile vulcanice zdrențuite, el era de acord cu ei. Când Flambeau i-a indicat o stâncă în formă de dragon, el a privit-o și a crezut că seamănă foarte mult cu un dragon. Când Fanshaw a indicat mai entuziasmat o stâncă care semăna cu Merlin, el s-a uitat la ea și și-a manifestat asentimentul. Când Flambeau a întrebat dacă această poartă stâncoasă a râului întortocheat nu era poarta Tărâmului Zânelor, el a spus „Da”. Auzea cele mai importante lucruri și cele mai banale cu aceeași încântare fără gust. A auzit că țărmul era ca o moarte pentru toți marinarii, în afară de cei atenți, a auzit, de asemenea, că amuleta vasului în formă de pisică era inactivă. A auzit că Fanshaw nu-și găsea nicăieri suportul de țigări, l-a auzit și pe pilot rostind profeția: „Amândoi ochii strălucitori, e bine, un ochi clipește, se scufundă”. L-a auzit pe Flambeau spunându-i lui Fanshaw că, fără îndoială, asta însemna că pilotul trebuie să țină ambii ochi deschiși și să fie agil. Și l-a auzit pe Fanshaw spunându-i lui Flambeau că, în mod ciudat, nu însemna asta: însemna că, atâta timp cât vedeau două lumini de țărm, una aproape și cealaltă la distanță, exact una lângă alta, se aflau pe canalul corect al râului, dar că, dacă o lumină era ascunsă în spatele celeilalte, navigau pe stânci. L-a auzit pe Fanshaw adăugând că ținutul său era plin de legende și expresii atât de pitorești. Era patria basmelor, chiar a pus această parte a Cornwallului în opoziție cu Devonshire, ca pretendent la laurii marinăritului elisabetan. Potrivit lui, printre aceste golfulețe și insulițe fuseseră căpitani cu care Drake era practic un marinar neexperimentat în comparație. L-a auzit pe Flambeau râzând și întrebând

dacă nu cumva titlul aventuros de „Spre vest!” însemna doar că toți bărbații din Devonshire își doreau să trăiască în Cornwall. L-a auzit pe Fanshaw spunând că nu era nevoie să fie năărău, căpitanii din Cornwall nu fuseseră eroi, încă mai erau eroi, că în apropierea aceuiași loc trăia un bătrân amiral, acum pensionat, marcat emoțional de călătorii palpitante și pline de aventuri și că în tinerețe găsisese ultimul grup de opt insule din Pacific care a fost adăugat pe harta lumii. Acest Cecil Fanshaw era o persoană de genul celor care îndeamnă de obicei la un astfel de entuziasm imatur, dar plăcut, un bărbat foarte tânăr, cu părul blond intens, cu un profil energic, cu o bravură copilăroasă a stării sufletești, dar cu o delicatețe aproape feminină a nuanței și a tipului. Umerii mari, sprâncenele negre și fanfaronada de mușchetar brunet a lui Flambeau erau un mare contrast.

Brown a auzit și a văzut toate aceste banalități, dar le-a auzit așa cum un om obosit aude o melodie în zgomotul roților de tren sau le-a văzut așa cum un om bolnav vede modelul tapetului său. Nimeni nu poate estima schimbările de dispoziție în convalescență, dar depresia părintelui Brown trebuie să fi avut o mare legătură cu simpla sa nefamiliarizare cu marea. Pentru că, pe măsură ce gura râului se îngusta ca gâtul unei sticle, iar apa devenea mai calmă și aerul mai cald și mai natural, el părea să se trezească și să ia aminte ca un copil. Ajunseseră în acea fază imediat după apusul soarelui, când aerul și apa păreau amândouă luminoase, dar pământul și vegetația păreau aproape negre prin comparație. Cu toate acestea, în această seară anume, era ceva excepțional. Era una dintre acele atmosfere rare în care un geam de sticlă afumată pare să fi alunecat între noi și natură; astfel încât chiar și culorile întunecate din acea zi arătau mai minunat decât culorile strălucitoare din zilele mai înorate. Pământul bătătorit de pe malurile râului și pata de turbă din bălți nu păreau terne, ci umbre strălucitoare, iar pădurile întunecate răscolite de briză nu păreau, ca de obicei, de un albastru întunecat în simplă profunzime sau distanță, ci mai degrabă ca niște aglomerări de flori mov, strălucitoare, răvășite de vânt. Această claritate și intensitate magică a culorilor a forțat și mai mult simțurile lui Brown, care își revenea încet-încet, cu ceva pitoresc și chiar secret în însăși forma peisajului.

Râul era încă destul de larg și de adânc pentru o barcă de agrement atât de mică ca a lor, dar curbele malului sugerau că se închidea de o parte și de alta, pădurile păreau să aibă tentative întrerupte și aeriene de a construi

poduri, de parcă barca trecea de la pitorescul unei văi la pitorescul unei depresiuni și apoi la pitorescul suprem al unui canal. Dincolo de această simplă înfățișare a lucrurilor, nu prea avea cu ce să se hrănească fantezia înprospătată a lui Brown. Nu a văzut ființe umane, cu excepția unor țigani care își târau picioarele pe malul râului, cu legături de lemne și răchită tăiate în pădure, și o priveliște care nu mai era originală, dar care, în astfel de locuri îndepărtate, era încă extraordinară: o doamnă brunetă cu capul gol și care vâslea în propria canoe. Dacă părintele Brown a acordat vreodată vreo importanță vreunuia dintre aceste lucruri, cu siguranță le-a uitat la următoarea cotitură a râului, care a adus la vedere un obiect deosebit.

Apa părea să se lărgească și să se despice, fiind tăiată în două de conturul întunecat al unei insulițe în formă de pește, plină de păduri. La viteza cu care mergeau, insulița părea să înoate spre ei ca o corabie, o corabie cu o proră foarte înaltă – sau, ca să vorbim mai strict, ca o pâlnie foarte înaltă.

Căci în punctul extrem cel mai apropiat de ei, se ridica o clădire cu aspect ciudat, diferită de tot ceea ce-și puteau aminti sau conecta cu vreun obiectiv. Nu era deosebit de înalt, dar era prea înalt pentru lățimea lui să poată fi numit altfel decât un turn. Cu toate acestea, părea să fie construit în întregime din lemn, și asta într-un mod foarte inegal și excentric. Unele dintre scânduri și grinzi erau din stejar bun și uscat, altele dintr-un lemn brut tăiat recent, altele, din lemn de pin alb și multe altele din același tip de lemn vopsit în negru cu smoală. Aceste grinzi negre erau așezate strâmb sau încrucișate în tot felul de unghiuri, fapt ce dădea întregii construcții un aspect foarte neregulat și derutant. Existau una sau două ferestre, care păreau a fi colorate și plumbuite într-un stil de modă veche, dar mai elaborat. Călătorii au privit-o cu acel sentiment paradoxal pe care îl avem atunci când ceva ne amintește de ceva, și totuși suntem siguri că este, ceva foarte diferit.

Părintele Brown, chiar și atunci când era înconjurat de mister, era inteligent în a-și analiza această stare. Apoi s-a trezit reflectând că ciudățenia părea să reiasă dintr-o formă anume, decupată dintr-un material inadecvat, ca și cum ai vedea un joben făcut din tablă sau o redingotă decupată dintr-un pled scoțian. Era sigur că mai văzuse undeva lemne de diferite nuanțe aranjate astfel, dar niciodată în proporții atât de arhitecturale. În clipa următoare, o privire printre copacii întunecați i-a spus

tot ce voia să știe, apoi a râs. Printr-o deschizătură în frunziș a apărut, pentru o clipă, una dintre acele case vechi din lemn, cu exterioarele din grinzi negre, care se mai găsesc ici și colo în Anglia, dar pe care cei mai mulți dintre noi le vedem imitate în vreun spectacol numit „Londra veche” sau „Anglia lui Shakespeare”. A fost vizibilă suficient de mult timp pentru ca preotul să vadă că, oricât de demodată ar fi fost, era o casă de țară confortabilă și bine îngrijită, cu straturi de flori în fața ei. Nu avea nimic din aspectul pestriț și trăsnet al turnului care părea făcut din gunoaiele sale.

— Ce naiba e asta? spuse Flambeau, care încă se holba la turn.

Ochii lui Fanshaw străluceau apoi a vorbit triumfător.

— Aha, nu ai mai văzut un loc ca acesta până acum, îmi închipui, de aceea te-am adus aici, prietene. Acum vei vedea dacă exagerez cu privire la marinarii din Cornwall. Acest loc aparține bătrânului Pendragon, pe care noi îl numim amiralul, deși s-a retras înainte de a obține acest rang. Spiritul lui Raleigh și al lui Hawkins este o amintire pentru oamenii din Devon; pentru Pendragon este o realitate modernă. Dacă regina Elisabeta s-ar ridica din mormânt și ar veni pe acest râu într-o barjă aurită, ar fi primită de amiral într-o casă exact așa cum a fost obișnuită, în fiecare colț și în fiecare fereastră, în fiecare panou de pe perete sau farfurie de pe masă. Și ar găsi un căpitan englez vorbind încă cu înflăcărare despre pământurile proaspete care pot fi găsite navigând în corăbiile mici, la fel de mult ca și cum ar fi luat masa cu Drake.

— Ar găsi un fel de lucru ciudat în grădină, spuse părintele Brown, care nu i-ar fi plăcut ochiului ei renescentist. Acea arhitectură indigenă elisabetană este fermecătoare în felul ei, dar este împotriva naturii ei să se desprindă în turnulețe.

— Și totuși, răspunse Fanshaw, aceasta este partea cea mai pitorească și elisabetană a acestei lucrări. A fost construită de strămoșii Pendragon chiar în epoca războaielor spaniole și, deși a avut nevoie de reparații și chiar de reconstrucție din alt motiv, a fost întotdeauna reconstruită în stil vechi. Povestea spune că doamna lui Sir Peter Pendragon a construit-o în acest loc și la această înălțime, pentru că din vârf se vede tocmai colțul unde vasele se întorc spre gura de vărsare a râului, iar ea a dorit să fie prima care să vadă nava soțului ei, atunci când acesta se întorcea acasă din Imperiul Spaniol.

— Pentru ce alt motiv, întrebă părintele Brown, vreți să spuneți că a fost

reconstruită?

— Oh, există o poveste ciudată și despre asta, spuse tânărul moșier cu savoare. Sunteți cu adevărat pe un tărâm al poveștilor ciudate. Regele Arthur a fost aici și Merlin și zânele înaintea lui. Povestea spune că Sir Peter Pendragon, care, mă tem că avea unele dintre defectele piraților, precum și dintre virtuțile marinarilor, aducea acasă trei gentilomi spanioli în captivitate onorabilă, intenționând să îi escorteze la Curtea Elisabetei. Dar el era un om cu un temperament înflăcărat și curajos și, ajungând la vorbe grele cu unul dintre ei, l-a prins de gât și l-a aruncat, din întâmplare sau intenționat, în mare. Cel de-al doilea spaniol, care era fratele primului, și-a scos imediat sabia și a sărit asupra lui Pendragon însă, după o luptă scurtă, dar furibundă, în care amândoi s-au ales cu trei răni în tot atâtea minute, Pendragon și-a înfipt lama în trupul celuilalt, iar al doilea spaniol a fost ucis. Întâmplarea a făcut ca nava să fi virat deja spre gura de vărsare a râului și să se afle în apropierea unei ape relativ puțin adânci. Cel de-al treilea spaniol a sărit peste partea laterală a navei, s-a îndreptat spre țărm și, în scurt timp, a fost suficient de aproape de acesta pentru a se afla în apă până la brâu. Întorcându-se din nou cu fața la corabie și ridicând ambele brațe spre cer, ca un profet care cheamă plăgile asupra unui oraș imoral, i-a strigat lui Pendragon, cu o voce pătrunzătoare și îngrozitoare, că cel puțin el încă trăiește, că va continua să trăiască, că va trăi veșnic și că generație după generație, clanul Pendragon nu-l va vedea niciodată pe el sau pe ai lui, ci va ști prin semne foarte sigure că el și răzbunarea lui sunt în viață. Cu asta s-a scufundat sub val și fie s-a înecat, fie a înotat atât de mult sub apă încât nu i s-a mai văzut niciun fir de păr din cap după aceea.

— Uite-o din nou pe fata aceea din canoe, spuse Flambeau irrelevant, căci tinerele arătoase l-ar fi atras de la orice subiect. Pare preocupată de turnul ciudat, la fel ca și noi.

Într-adevăr, tânăra domnișoară cu părul negru își lăsa canoea să plutească încet și în tăcere pe lângă insulița ciudată și se uita cu atenție la turnul ciudat, cu o puternică strălucire de curiozitate pe fața ei ovală și măslinie.

— Lasă fetele, spuse Fanshaw cu nerăbdare, sunt destule în lume, dar nu multe lucruri ca Turnul Pendragon. După cum vă puteți ușor închipui, o mulțime de superstiții și scandaluri au mers pe urmele blestemului spaniolului și, fără îndoială, așa cum ați spune, orice nenorocire care s-ar

întâmpla acestei familii din Cornwall ar fi legată de el de către naivitatea rurală. Dar este perfect adevărat că acest turn a fost incendiat de două sau trei ori iar familia nu poate fi numită norocoasă, deoarece mai mult de două, cred, dintre rudele apropiate ale amiralului au pierit în urma unui naufragiu, și cel puțin unul, după știința mea, practic în același loc în care Sir Peter l-a aruncat pe spaniol peste bord.

— Ce păcat! exclamă Flambeau. Ea pleacă.

— Când va povestit prietenul dumneavoastră, amiralul, această istorie a familiei? întrebă părintele Brown, în timp ce fata din canoe se îndepărta vâslind, fără să arate nici cea mai mică intenție de a-și extinde interesul de la turn la iahtul pe care Fanshaw îl adusese deja lângă insulă.

— Cu mulți ani în urmă, răspunse Fanshaw; nu a mai fost pe mare de ceva vreme, deși este la fel de pasionat ca întotdeauna. Cred că există o înțelegere de familie sau ceva de genul acesta. Ei bine, iată debarcaderul, hai să mergem la țarm și să-l vedem pe bătrân.

L-au urmat pe insulă, până sub turn; iar părintele Brown, fie de la simpla atingere a uscatului, fie de la interesul pentru ceva de pe celălalt mal al râului, la care s-a uitat foarte atent timp de câteva secunde, părea că și-a sporit în mod deosebit energia. Au intrat pe un bulevard împădurit, între două garduri din lemn subțire și cenușiu, așa cum se întâmplă adesea să împrejmuiască parcurile sau grădinile, și peste vârful cărora copacii întunecați se zvârcoleau încoace și încolo ca un penaj negru-purpuriu deasupra dricului unui uriaș. Turnul, pe măsură ce îl lăsau în urmă, părea cu atât mai ciudat, pentru că astfel de intrări sunt de obicei flancate de două turnuri, iar acesta părea înclinat. Dar, în afară de asta, bulevardul avea aspectul obișnuit al intrării în parcul unui gentilom distins și, fiind atât de curbat încât casa era acum în afara vederii, părea cumva un parc mult mai mare decât orice plantație de pe o asemenea insulă putea fi în realitate. Poate că Părintele Brown era puțin visător în oboseala lui, dar aproape că i se părea că întregul loc trebuie să devină tot mai mare, așa cum se întâmplă cu lucrurile într-un coșmar. Oricum, o monotonie mistică era singurul caracter al mersului lor, până când Fanshaw s-a oprit brusc și a arătat spre ceva ce ieșea prin gardul cenușiu – ceva ce părea la început mai degrabă cornul captiv al vreunui animal. O observație mai atentă a arătat că era o lamă de metal, ușor curbată, care strălucea slab în lumina care se stinge.

Flambeau, care, ca toți francezii, fusese soldat, s-a aplecat asupra ei și a

spus cu o voce speriată:

— Vai, e o sabie! Cred că știu de ce fel este, grea și curbată, dar mai scurtă decât cea de cavalerie, le aveau în artilerie și în...

În timp ce vorbea, lama s-a smuls din crăpătura pe care o făcuse și a coborât din nou cu o lovitură mai puternică, despicând gardul fisurat până la partea de jos, cu un zgomot violent. Apoi a fost trasă din nou afară, a sclipit deasupra gardului câțiva metri mai departe și l-a despicat din nou la jumătate din prima lovitură, și după ce s-a clătinat puțin pentru a se desprinde, însoțită de înjurături în întuneric, l-a despicat până la pământ cu o a doua lovitură. Apoi, o lovitură de o energie diabolică a trimis în cărare întregul pătrat de lemn subțire desprins, iar o deschizătură mare de tufișuri întunecate se întrezărea prin gard.

Fanshaw a aruncat o privire în deschiderea întunecată și a scos o exclamație de uimire.

— Dragul meu amiral! exclamă el. Tu, ă..., de obicei tai o nouă ușă ori de câte ori vrei să ieși la plimbare?

Vocea din penumbră a înjurat din nou, apoi a izbucnit într-un râs vesel.

— Nu, spuse, chiar trebuie să tai cumva gardul ăsta; strică toate plantele și nimeni altcineva de aici nu poate să o facă. Dar voi mai tăia doar o bucată din ușa de la intrare, apoi voi ieși afară și vă voi întâmpina.

Și, sigur pe el, și-a mai ridicat încă o dată arma și, tăind de două ori, a doborât o altă fâșie de gard asemănătoare, făcând deschiderea de aproximativ patru metri lățime în total. Apoi, prin această poartă mai mare a pădurii, a ieșit în lumina serii, cu o așchie de lemn cenușiu lipită de lama sabiei sale.

S-a adevărit momentan toată legenda lui Fanshaw despre un vechi amiral pirat, deși detaliile păreau să se descompună apoi în incidente. De exemplu, purta o pălărie obișnuită cu boruri largi să-l ferească de soare, dar clapa din față era întoarsă drept spre cer și cele două colțuri trase mai jos decât urechile; astfel încât îi stătea pe frunte într-o semilună ca vechea pălărie în trei colțuri purtată de Nelson. Purta o haină obișnuită de culoare albastru-închis, fără nimic deosebit la nasturi, dar combinația acestora cu pantalonii de in alb avea cumva un aer marinăresc. Era înalt și dezinvolt și mergea cu un fel de legănare, care nu era o clătinare de marinar, dar totuși o sugera cumva. Ținea în mână o sabie scurtă, care semăna cu o sabie de marină, dar cam de două ori mai mare. Sub borul pălăriei, fața lui de vultur părea

energică, cu atât mai mult cu cât era nu numai bărbierită, ci și fără sprâncene. Părea aproape ca și cum tot părul i se desprinsese de pe față de la înfigerea lui printr-o grămadă de elemente. Ochii îi erau proeminenți și pătrunzători. Culoarea lui era surprinzător de atrăgătoare, deși parțial tropicală, amintea vag de un portocaliu sângerieu. Adică, în timp ce era roșiatică și sângerie, avea în ea un galben care nu era deloc bolnăvicios, ci părea mai degrabă să strălucească precum merele de aur ale Hesperidelor. Părintele Brown credea că nu mai văzuse niciodată o figură mai expresivă decât în toate poveștile despre țările Soarelui.

După ce Fanshaw i-a prezentat pe cei doi prieteni gazdei lor, a recăpătat un ton ironic față de acesta din urmă în legătură cu distrugerea gardului și cu aparenta sa furie cu înjurături. Amiralul, la început a luat-o în derâdere ca pe o lucrare de grădină necesară, dar neplăcută; dar, în cele din urmă, în râsul său a revenit rezonanța unei energii reale și a strigat cu un amestec de nerăbdare și bună dispoziție:

— Ei bine, poate că mă apuc de treabă cu un pic de înverșunare și simt un fel de plăcere să sfărâm orice. La fel ai face și tu, dacă singura ta plăcere a fost să navighezi în căutarea unor noi insule locuite de canibali și apoi să fii nevoit să rămâi pe loc în această mică și noroioasă grădină rupestră ca într-un fel de iaz rustic. Când îmi amintesc cum am tăiat un kilometru și jumătate de junglă verde și periculoasă cu o veche sabie pe jumătate la fel de ascuțită ca aceasta, și apoi îmi amintesc că a trebuit să mă opresc aici și să tai aceste așchii de lemn, din cauza unei vechi afaceri afurisite mângălită într-o Biblie de familie, de ce, eu...

A ridicat din nou oțelul greu, și de data aceasta a spulberat zidul de lemn de sus în jos dintr-o singură lovitură.

— Mă simt bine așa, spuse râzând, dar aruncând cu furie sabia câțiva metri mai încolo pe cărare, și acum hai să mergem în casă, trebuie să luați cina.

Semicercul de iarbă din fața casei era diversificat în trei straturi circulare de grădină, unul cu lalele roșii, al doilea cu lalele galbene și al treilea cu niște flori albe cu aspect de ceară pe care vizitatorii nu le cunoșteau și pe care le presupuneau exotice. Un grădinar greoi, păros și cu un aspect destul de încruntat atârna o bucată grea de furtun pentru grădină. Colțurile apusului de soare pe sfârșite care părea să se agațe de colțurile casei dădeau ici și colo licăriri de culoare unor straturi de flori mai îndepărtate; iar într-

un spațiu lipsit de copaci de pe o parte a casei care dădea spre râu, se afla un trepied înalt de alamă pe care era înclinat un telescop mare de alamă. Chiar în fața treptelor verandei se afla o măsuță de grădină pictată în verde, de parcă cineva tocmai luase ceaiul acolo. Intrarea era flancată de două dintre acele bucăți de piatră cu jumătăți de formă, cu găuri pentru ochi, despre care se spune că sunt idoli ai Mării Sudului; iar pe grinda de stejar maro de deasupra ușii erau niște sculpturi confuze care păreau aproape la fel de barbare.

În timp ce intrau, micul preot a sărit brusc pe masă și, stând pe ea, examina cu naturalețe prin ochelarii săi sculpturile din stejar. Amiralul Pendragon părea foarte surprins, deși nu era deosebit de deranjat, în timp ce Fanshaw era atât de amuzat de ceea ce părea a fi un pigmeu în spectacol pe suportul său mic, încât nu-și putea stăpâni râsul. Dar părintele Brown nu putea să observe nici râsul, nici uimirea.

Privea trei simboluri sculptate, care, deși foarte uzate și neclare, păreau să-i transmită un anumit înțeles. Primul părea a fi conturul unui turn sau al unei alte clădiri, încununat cu ceea ce părea a fi niște panglici încrețite și tăioase. Al doilea era mai clar, o veche galeră elisabetană cu valuri decorative sub ea, dar întreruptă la mijloc de o piatră zimțată ciudată, care era fie o defecțiune a lemnului, fie o reprezentare convențională a intrării apei. A treia reprezenta jumătatea superioară a unei figuri umane, terminată într-o linie ondulată ca și valurile; fața era netedă și fără trăsături, iar ambele brațe erau ținute foarte rigid în aer.

— Ei bine, murmură părintele Brown, clipind, iată că legenda spaniolului este destul de clară. Iată-l aici ridicându-și brațele și blestemând în mare, și iată cele două blesteme: corabia naufragiată și incendierea Turnului Pendragon.

Pendragon a clătinat din cap cu un fel de amuzament maiestuos.

— Și câte alte lucruri nu ar putea fi? spuse el. Nu știți că acel fel de jumătate de om, ca o jumătate de leu sau jumătate de cerb, este destul de comun în heraldică? N-ar putea ca linia care trece prin navă să fie una dintre acele linii perpendiculare pe planul orizontal, indentație, cred că așa se numește? Și, deși al treilea lucru nu este atât de heraldic, ar fi mai heraldic să presupunem că este un turn încoronat cu lauri decât cu foc; și arată la fel de bine.

— Dar pare destul de ciudat, spuse Flambeau, că ar trebui să confirme

exact vechea legendă.

— Ah, răspunse călătorul sceptic, dar nu știți cât de mult din vechea legendă ar fi putut să fie inventată din vechile figuri. În plus, nu este singura legendă veche. Fanshaw, aici de față, care este pasionat de astfel de lucruri, vă va spune că există și alte versiuni ale poveștii, și mult mai oribile. Una dintre povești îi atribuie nefericitului meu strămoș faptul că l-a tăiat pe spaniol în două, și asta va corespunde, de asemenea, unei imagini frumoase. O alta atribuie familiei noastre, cu amabilitate, posesia unui turn plin de șerpi și explică în acel fel acele lucruri mici și sinuoase. Iar o a treia teorie presupune că linia strâmbă de pe corabie ar fi un fulger convențional, dar numai asta, dacă ar fi examinată cu seriozitate, ar arăta cât de puțin merg cu adevărat aceste coincidențe nefericite.

— De ce, cum adică? întrebă Fanshaw.

— Se întâmplă, răspunse cu răceală gazda sa, că nu a fost niciun tunet și niciun fulger în cele două sau trei naufragii de care știu în familia noastră.

— Oh! spuse părintele Brown și sări de pe masuță.

A urmat un alt moment de tăcere în care auzeau murmurul continuu al râului, apoi Fanshaw a spus, pe un ton îndoielnic și cumva dezamăgit:

— Atunci nu crezi că există ceva în poveștile cu turnul în flăcări?

— Există povești, desigur, spuse amiralul, ridicând din umeri, și unele dintre ele, nu neg, pe baza unor dovezi cât se poate de întemeiate pentru astfel de lucruri. Cineva a văzut o flacără prin împrejurimi, înțelegi, în timp ce se îndrepta spre casă printr-o pădure, iar altcineva care păzea oile pe câmpiile înalte departe de mare a crezut că a văzut o flacără plutind deasupra turnului Pendragon. Ei bine, un petec de pământ mocirlos ca această insulă afurisită pare ultimul loc unde cineva s-ar gândi la incendii.

— Ce este focul acela de acolo? întrebă părintele Brown, arătând brusc cu un gest amabil spre pădurea de pe malul stâng al râului.

Cu toții s-au dezechilibrat puțin, iar Fanshaw, cel mai entuziast, a avut chiar ceva dificultăți în a-și reveni, când au văzut un nor lung și subțire de fum albastru care urca silențios în sfârșitul luminii de seară.

Apoi Pendragon a izbucnit din nou într-un râs disprețuitor.

— Țigani! spuse el. Au campat pe aici de o săptămână. Domnilor, vreți să vă luați cina? și s-a întors ca și cum ar fi vrut să intre în casă.

Dar superstiția de anticar din Fanshaw încă mai fremăta, după care a spus precipitat:

— Dar, amirale, ce sunt acele şuierături destul de aproape de insulă? Seamănă foarte mult cu focul.

— Seamănă mai degrabă cu ceea ce este, spuse amiralul, râzând în timp ce îi conducea, este doar vreo canoe care trece pe acolo.

Aproape în timp ce vorbea, majordomul, un bărbat slab, îmbrăcat în negru, cu părul foarte negru și o față foarte lungă și galbenă, a apărut în ușă și i-a spus că cina era servită.

Sufrageria era la fel de marinărească ca și cabina unei corăbii, dar caracteristica ei era mai degrabă cea a căpitanului modern decât cea a căpitanului elisabetan. Erau, într-adevăr, trei săbii învechite într-o panoplie cu trofee deasupra șemineului și o hartă cafenie din secolul al XVI-lea, cu tritoni și corăbii mici punctate pe o mare învolburată. Dar astfel de lucruri erau mai puțin remarcabile pe lambriurile albe decât câteva cutii cu păsări sud-americe colorate, destul de neobișnuite, împăiate foarte științific, scoici minunate din Pacific și câteva instrumente atât de rudimentare și de ciudate ca formă, încât sălbaticii le-ar fi putut folosi fie pentru a-și ucide dușmanii, fie pentru a-i găti. Dar nota exotică a culminat cu faptul că, în afară de majordom, singurii servitori ai amiralului erau doi negri, îmbrăcați oarecum ciudat în uniforme strâmte de culoare galbenă. Iscușința instinctivă a preotului de a-și analiza propriile impresii i-a spus că acea culoare și uniforme simple și nepotrivite ale acestor bipezi îi sugeraseră cuvântul „canar”, și astfel, printr-un simplu joc de cuvinte, i-a legat de călătoria spre sud. Spre sfârșitul cinei, și-au scos din cameră hainele galbene și fețele negre, lăsând doar hainele negre și fața galbenă a majordomului.

— Îmi pare destul de rău că o iei în glumă, îi spuse Fanshaw gazdei, căci adevărul este că i-am adus pe acești prieteni ai mei în ideea de a te ajuta, căci se pricep bine la aceste lucruri. Chiar nu crezi deloc în povestea familiei?

— Nu cred în nimic, răspunse Pendragon pe un ton foarte tăios, cu privirea strălucitoare îndreptată spre o pasăre tropicală roșie. Sunt un om de știință.

Spre surprinderea lui Flambeau, prietenul său preotul, care părea să se fi trezit în totalitate, a preluat digresiunea și a vorbit cu gazda sa despre științele naturii cu un flux de cuvinte și multe informații neașteptate, până când desertul și carafele cu băutură au fost așezate iar ultimul dintre servitori a dispărut. Apoi a spus, fără să-și modifice tonul:

— Vă rog să nu mă considerați impertinent, amirale Pendragon. Nu întreb din curiozitate, ci chiar pentru îndrumarea mea și pentru confortul dumneavoastră. Am făcut o încercare greșită dacă bănuiesc că nu vreți să se vorbească despre aceste lucruri vechi în fața majordomului dumneavoastră?

Amiralul și-a ridicat arcadele fără păr deasupra ochilor și a exclamat:

— Ei bine, nu știu de unde ați scos-o, dar adevărul este că nu-l suport pe tipul ăsta, dar nu am nicio scuză pentru a concedia un servitor de familie. Fanshaw, cu poveștile lui, ar spune că sângele meu se înfierbântă la vederea bărbaților cu părul acela negru, cu aspect spaniol.

Flambeau a lovit masa cu pumnul său greu.

— Pe toți sfinții! strigă el, la fel și fata aia!

— Sper că totul se va sfârși la noapte, continuă amiralul, când nepotul meu se va întoarce teafăr de pe vasul său. Păreți surprins. Presupun că nu veți înțelege, dacă nu vă spun povestea. Vedeți, tatăl meu a avut doi fii, eu am rămas burlac, dar fratele meu mai mare s-a căsătorit și a avut un fiu care a devenit marinăr ca noi toți ceilalți și va moșteni averea cuvenită. Ei bine, tatăl meu era un om ciudat, combina cumva superstiția lui Fanshaw cu o bună parte din scepticismul meu; se luptau mereu în el și, după primele mele călătorii, a dezvoltat un concept care credea că va stabili cumva în cele din urmă dacă blestemul era un adevăr sau o prostie. Dacă toți Pendragonii ar fi navigat cu orice preț, el credea că ar fi existat prea multe șanse de catastrofe naturale pentru a dovedi ceva. Dar dacă am pleca pe mare unul câte unul, în ordinea strictă a succesiunii la proprietate, a crezut că ar putea arăta dacă vreun destin conex a urmărit familia ca familie. A fost un concept aiurea, cred eu, și m-am certat destul de tare cu tatăl meu, pentru că eram un bărbat ambițios și am fost lăsat la urmă, venind, prin succesiune, după propriul meu nepot.

— Și tatăl și fratele dumneavoastră, spuse preotul, foarte delicat, mă tem că au murit pe mare.

— Da, oftă amiralul, într-unul dintre acele accidente brutale pe care se bazează toate mitologiile mincinoase ale omenirii, au naufragiat amândoi. Tatăl meu, venind pe această coastă dinspre Atlantic, a eșuat pe aceste stânci din Cornwall. Nava fratelui meu a fost scufundată, nimeni nu știe unde, în timpul călătoriei de întoarcere din Tasmania. Corpul său nu a fost găsit niciodată. Vă spun că a fost din cauza unui accident absolut obișnuit, o mulțime de alți oameni, în afară de cei doi Pendragon, s-au înecat, iar

ambele dezastre sunt discutate în mod normal de către navigatori. Dar, bineînțeles, s-a pus foc la această pădure de superstiții și oamenii au văzut turnul în flăcări peste tot. De aceea spun că totul va fi bine când se va întoarce Walter. Fata cu care este logodit urma să vină astăzi, dar mi-a fost atât de teamă că o eventuală întârziere ar putea să o sperie, încât i-am telegrafiat să nu vină până nu primește vești de la mine. Dar este absolut sigur că el va fi aici în cursul nopții și atunci totul se va sfârși în fum – fum de tutun. O să spargem minciuna asta veche când vom sparge o sticlă din vinul ăsta.

— Un vin foarte bun, spuse părintele Brown, ridicându-și solemn paharul, dar, după cum vedeți, un foarte prost băutor de vin. Vă cer scuze foarte sincer. Și asta doar pentru că vărsase o mică pată de vin pe fața de masă.

A băut și a pus jos paharul cu o figură calmă, dar mâna lui a tresărit exact în momentul în care a devenit conștient de un chip care privea pe fereastra din grădină, chiar în spatele amiralului – chipul unei femei, brunetă, cu părul și ochii meridionali, tânără, dar ca o mască de tragedie.

După o pauză, preotul a vorbit din nou în maniera lui blândă.

— Amirale, spuse el, vreți să-mi faceți o favoare? Să mă lăsați, pe mine și pe prietenii mei, dacă vor, să poposim în acel turn al dumneavoastră doar pentru această noapte? Știți că în meseria mea sunteți un exorcist aproape înainte de orice altceva?

Pendragon a sărit în picioare și s-a mișcat rapid de colo-colo pe lângă fereastră, de unde chipul dispăruse imediat.

— Vă spun că nu e nimic acolo, strigă el cu o puternică violență. Există un singur lucru pe care îl știu despre această chestiune. Puteți să mă numiți ateu. Eu sunt ateu.

Aici s-a întors și l-a fixat pe părintele Brown cu concentrare înfricoșătoare.

— Afacerea aceasta este absolut firească. Nu există niciun blestem în ea. Părintele Brown a zâmbit.

— În acest caz, spuse el, nu poate exista nicio obiecție ca eu să dorm în încântătoarea dumneavoastră casă de vară.

— Ideea este complet ridicolă, răspunse amiralul, bătând cu degetele în spătarul scaunului său.

— Vă rog să mă iertați pentru tot, spuse Brown pe tonul său cel mai

simpatic, inclusiv pentru că am vărsat vinul. Dar mi se pare că nu sunteți chiar atât de liniștit în privința turnului în flăcări pe cât încercați să fiți.

Amiralul Pendragon s-a așezat din nou la fel de brusc cum se ridicase; dar a stat destul de nemișcat, iar când a vorbit din nou, a fost cu o voce mai gravă.

— O faceți pe riscul dumneavoastră, spuse el, dar n-ar trebui să fiți ateu ca să vă păstrați sănătatea mintală în toată această situație diabolică?

După vreo trei ore, Fanshaw, Flambeau și preotul încă mai zăboveau, prin grădină, în întuneric, și cei doi au început să înțeleagă că părintele Brown nu avea intenția de a se culca nici în turn, nici în casă.

— Cred că grădina trebuie plivită, a spus el visător. Dacă aș putea găsi o săpăligă sau altceva, aș face-o singur.

L-au urmat, râzând și pe jumătate protestând, dar el le-a răspuns cu o gravitate extremă, explicându-le, într-o mică predică înnebunitoare, că întotdeauna se poate găsi o mică ocupație care să fie de ajutor celorlalți. Nu a găsit nicio săpăligă, dar a găsit o mătură veche făcută din crengi, cu care a început să îndepărteze frunzele căzute de pe iarbă cu cea mai intensă energie.

— Întotdeauna câte un lucru mărunț de făcut, spuse el cu o veselie stupidă, așa cum spune George Herbert: „Cine mătură grădina unui amiral din Cornwall, în ceea ce privește legile de deasupra face ca și acțiunea să fie bună”. Și acum, adăugă el, aruncând brusc mătura, să mergem să udăm florile.

Cu aceleași emoții amestecate, l-au privit cum desfășura câteva lungimi considerabile din furtunul mare de grădină, spunând cu un aer de discriminare melancolică:

— Lalelele roșii înaintea celor galbene, cred. Arată cam uscate, nu credeți?

A rotit micul robinet al instrumentului, iar apa a ieșit dreaptă și solidă ca o tijă lungă de oțel.

— Ai grijă, Samson, strigă Flambeau, ai tăiat capul lalelei.

Părintele Brown a rămas în picioare contemplând cu mâhnire planta decapitată.

— Pare a fi mai degrabă o stropire de tipul „ucide sau vindecă”, recunosc eu, scărpinându-se în cap. Presupun că e păcat că nu am găsit săpăligă. Ar fi trebuit să mă vedeți pe mine cu săpăligă! Apropo de unelte,

Flambeau, ai bastonul în care este ascunsă lama de sabie, pe care îl porți mereu cu tine? Așa este, și Sir Cecil ar putea avea sabia pe care amiralul a aruncat-o lângă gardul de aici. Ce întunecat arată totul!

— Ceața se ridică dinspre râu, spuse Flambeau cu privirea fixă.

Aproape în timp ce vorbea, figura uriașă a grădinarului păros a apărut pe o culme mai înaltă a peluzei cu șanțuri și terase, salutându-i cu o greblă ridicată și cu o voce groaznic de răgușită.

— Puneți jos furtunul ăla, strigă el, puneți jos furtunul ăla și mergeți la...

— Sunt îngrozitor de neîndemânatic, răspunse slab preotul gentilom, știți, am răsturnat niște vin la cină.

S-a întors pe jumătate șovăitor pentru a-și cere scuze către grădinar, cu furtunul încă în mână stropind. Grădinarul a prins lovitura rece a apei în plină figură ca pe o lovitură de tun, s-a clătinat, a alunecat și s-a prăbușit cu ghetele în aer.

— Ce groaznic! spuse părintele Brown, uitându-se în jur cu un fel de mirare. Doamne, am lovit un om!

A stat o clipă cu capul în față, ca și cum ar fi privit sau ascultat, apoi a plecat alergând spre turn, târând în continuare furtunul în urma lui. Turnul era destul de aproape, dar conturul său era straniu de întunecat.

— Ceața râului vostru, spuse el, are un miros ciudat.

— Pe Dumnezeu că are, striga Fanshaw, care era foarte palid. Dar nu vreți să spuneți...

— Vreau să spun, zise părintele Brown, că una dintre previziunile științifice ale amiralului se adevărește în această seară. Povestea asta se va sfârși în fum.

În timp ce vorbea, o minunată lumină roșie-trandafirie părea să înflorească ca un trandafir gigantic; dar însoțită de un zgomot de pocnituri și horcăituri care semăna cu râsul diavolilor.

— Doamne! Doamne, ce este asta? strigă Sir Cecil Fanshaw.

— Semnul turnului în flăcări, spuse părintele Brown, și a proiectat apa din furtunul său în inima petei roșii.

— Noroc că nu ne-am dus la culcare! exclamă Fanshaw. Presupun că nu se poate extinde până la casă.

— Poate vă amintiți, spuse liniștit preotul, că gardul de lemn care l-ar fi putut răspândi a fost tăiat.

Flambeau a întors privirea electrizată spre prietenul său, iar Fanshaw a spus destul de absent doar:

— Ei bine, oricum nimeni nu poate fi ucis.

— Acesta este un fel de turn destul de ciudat, observă părintele Brown, când se apucă să ucidă oameni, ucide întotdeauna oameni care se află în altă parte.

În aceeași clipă, silueta monstruoasă a grădinarului cu barba răsfirată stătea din nou pe creasta verde, rezemată de cer, făcându-le semn celorlalți să vină, dar acum flutura nu o greblă, ci o sabie. În spatele lui veneau cei doi negri, de asemenea cu vechile săbii strâmbe scoase din panoplia cu trofee. Dar în strălucirea roșie ca sângele, cu fețele lor negre și siluetele galbene, păreau niște diavoli care purtau instrumente de tortură. În grădina întunecată din spatele lor, se auzea o voce îndepărtată care striga indicații scurte. Când preotul a auzit vocea, o schimbare înspăimântătoare s-a produs pe chipul lui.

Dar el a rămas calm și nu și-a luat ochii de la văpaia de foc care începuse prin a se răspândi, dar care acum părea să se micșoreze puțin în timp ce șuiera sub jetul sulitei lungi și argintii al apei. Își ținea degetul de-a lungul duzei furtunului pentru a se asigura că țintește, și nu era distras de nimic altceva, cunoscând doar prin zgomot și prin acel colț de ochi semiconștient, incidentele palpitate care începuseră să se deruleze prin grădina insulei. Le-a dat două indicații scurte prietenilor săi. Una a fost:

— Doborâți-i cumva pe tipii ăștia și legați-i, oricine ar fi ei, există o frânghie jos, lângă acele legături de lemne. Vor să-mi ia furtunul meu drăguț.

Cealaltă a fost:

— De îndată ce aveți ocazia, chemați-o pe fata aceea cu canoea, este pe mal cu țiganii. Întrebați-o dacă ei ar putea să aducă niște găleți umplute cu apă din râu.

Apoi și-a închis gura și a continuat să ude noua floare roșie la fel de nemilos cum udase laleaua roșie.

Nu a întors capul pentru a privi la lupta ciudată care a urmat între dușmanii și prietenii focului misterios. Aproape că a simțit cum insula s-a cutremurat când Flambeau s-a ciocnit cu uriașul grădinar, și-a imaginat doar cum se va învârti în jurul lor în timp ce se luptau. A auzit căderea zdrobitoare și gâfâitul de triumf al prietenului său când s-a năpustit asupra

primului negru precum și strigătele ambilor negri când Flambeau și Fanshaw i-au legat. Forța enormă a lui Flambeau a redresat mai mult șansele în luptă, mai ales că cel de-al patrulea om încă se mai învârtea pe lângă casă, doar o umbră și o voce. Auzea, de asemenea, apa străpunsă de vâslele unei canoe, vocea fetei care dădea ordine, vocile ȝiganilor care răspundeau și se apropiau, zgomotul de plesnit și aspirat al găleților goale scufundate în râu și în cele din urmă, zgomotul multor picioare în jurul focului. Dar toate acestea erau mai puțin importante pentru el decât faptul că vâlvătaia roșie, care în urmă cu puțin timp se intensificase, acum începuse să se diminueze ușor.

Apoi s-a auzit un strigăt care aproape că l-a făcut să întoarcă capul. Flambeau și Fanshaw, ajutați acum de câțiva dintre ȝigani, se repeziseră după omul misterios de lângă casă; iar el a auzit din celălalt capăt al grădinii strigătul de groază și uimire al francezului. Un urlat amplificat de un ecou care nu putea fi numit uman, în timp ce ființa se smulgea din strânsoarea lor și alerga de-a lungul grădinii. De cel puțin trei ori a alergat în jurul întregii insule, într-un mod care era la fel de oribil ca o urmărire a unui nebun, atât prin strigătele celui urmărit, cât și prin frânghiile purtate de urmăritori, dar era și mai oribil, pentru că sugera cumva unul dintre jocurile de urmărire ale copiilor într-o grădină. Apoi, văzându-i apropiindu-se din toate părțile, silueta a sărit pe unul dintre malurile mai înalte ale râului și a dispărut cu un plescăit în râul întunecat și involburat.

— Mă tem că nu mai poți face mai mult, spuse Brown cu o voce rece de durere. A fost dus până acum la stânci, unde a trimis atâtea alții. Știa la ce folosește o legendă de familie.

— Oh, nu vorbi în parabolele astea, strigă Flambeau nerăbdător. Nu poți să o spui simplu, în cuvinte de o silabă?

— Ba da, răspunse Brown, cu ochii pe furtun. „Amândoi ochii strălucitori, e bine; un ochi clipește, se scufundă”.

Focul șuiera și scâncea din ce în ce mai mult, ca o ființă sugrumată, pe măsură ce se micșora tot mai mult sub potopul din țevă și găleți, iar părintele Brown își ținea încă ochii pe el în timp ce continua să vorbească:

— M-am gândit să o întreb pe această tânără domnișoară dacă s-a făcut deja dimineața, să se uite prin telescopul acela la gura de vărsare și la râu. Ar fi putut să vadă ceva care să o intereseze: semnul corabiei, sau pe domnul Walter Pendragon care se întoarce acasă, și poate chiar semnul

semi-bărbatului pentru că, deși este cu certitudine în siguranță până acum, s-ar putea foarte bine să fi ajuns la țarm. A fost la un pas de un alt naufragiu și n-ar fi scăpat niciodată, dacă doamna n-ar fi avut inteligența să bănuiască ceva în telegrama bătrânului amiral și să vină să-l supravegheze. Să nu vorbim despre bătrânul amiral. Să nu vorbim despre nimic. E suficient să spunem că ori de câte ori turnul ăsta cu smoală și rășină, a luat foc cu adevărat, scânteia de la orizont a arătat întotdeauna ca lumina geamănă a farului de coastă.

— Și așa, spuse Flambeau, așa au murit tatăl și fratele. Unchiul cel ticălos din legende era cât pe ce să-și primească averea până la urmă.

Părintele Brown nu a răspuns, de fapt, nu a mai vorbit din nou, în afară de politețuri, până când nu au fost cu toții în siguranță în jurul unei cutii cu trabucuri în cabina iahtului. A văzut că focul a fost stins; apoi a refuzat să mai zăbovească, deși l-a auzit efectiv pe tânărul Pendragon, escortat de o mulțime entuziastă, venind cu pași repezi pe malul râului, și ar fi putut, dacă ar fi fost mișcat de ciudățeniile romanțioase, să primească mulțumirile combinate ale bărbatului de pe vas și ale fetei din canoe. Dar oboseala îl doborâse din nou și a vrut să plece când Flambeau i-a spus brusc că-i scăpase cenușa de trabuc pe pantaloni.

— Asta nu e cenușa de trabuc, spuse el destul de obosit. E de la foc, dar voi nu credeți asta pentru că toți fumați trabucuri. Exact așa am avut prima mea bănuială vagă despre hartă.

— Vă referiți la harta lui Pendragon din insulele sale din Pacific? întrebă Fanshaw.

— Ați crezut că era o hartă a insulelor din Pacific, răspunse Brown. Puneți alături o pană cu o fosilă și o bucată de coral și toată lumea va crede că este un eșantion. Puneți aceeași pană cu o panglică și o floare artificială și toată lumea va crede că este pentru pălăria unei doamne. Puneți aceeași pană cu o sticlă de cerneală, o carte și un teanc de hârtie de scris și majoritatea bărbaților vor jura că au văzut o pană de scris. Așadar, ați văzut harta aceea printre păsări tropicale și scoici și ați crezut că este o hartă a insulelor din Pacific. Era harta acestui râu.

— Dar de unde știți? întrebă Fanshaw.

— Am văzut piatra despre care ați crezut că e ca un dragon, și pe cea care semăna cu Merlin, și...

— Se pare că ați observat multe lucruri de când am venit, strigă

Fanshaw. Am crezut că erați mai degrabă neatent.

— Aveam rău de mare, spuse părintele Brown simplu. Mă simțeam pur și simplu oribil. Dar faptul că mă simțeam oribil nu are nimic de-a face cu faptul de a nu vedea lucruri.

Și a închis ochii.

— Crezi că majoritatea oamenilor ar fi văzut asta? întrebă Flambeau.

Nu a primit niciun răspuns: părintele Brown dormea.

IX. ZEUL GONGURILOR

Era una dintre acele după-amiezi reci și pustii de la începutul iernii, când lumina zilei este mai degrabă argintie decât aurie și mai degrabă de un cenușiu albastrui decât argintiu. Dacă era mohorâtă într-o sută de birouri sumbre și saloane plictisitoare, era și mai mohorâtă de-a lungul marginilor coastei netede din Essex, unde monotonia era cu atât mai inumană cu cât era întreruptă la intervale foarte lungi de un stâlp de iluminat care arăta mai puțin cuviincios decât un copac, sau de un copac care arăta mai urât decât un stâlp de iluminat. O cădere ușoară de zăpadă se topise pe jumătate în câteva fâșii, părând și ea mai degrabă plumburie decât argintie, când fusese prinsă din nou de pecetea gerului. Nu căzuse zăpadă proaspătă, dar o panglică de zăpadă veche se întindea chiar pe marginea coastei, astfel încât să fie paralelă cu panglica palidă a spumei mării.

Linia mării părea înghețată în însăși intensitatea albastrului ei violet, ca o venă a unui deget înghețat. Pe o distanță de sute și sute de metri, înainte și înapoi, nu se vedea niciun suflet, cu excepția a doi bărbați, care mergeau cu pas grăbit, deși unul avea picioarele mai lungi și făcea pași mult mai mari decât celălalt.

Nu părea un loc sau un moment prea potrivit pentru o vacanță, însă părintele Brown avea puține vacanțe și trebuia să și le ia atunci când putea, și întotdeauna prefera, dacă era posibil, să le ia în compania vechiului său prieten Flambeau, fost infractor și fost detectiv. Preotul avusese ideea de a-și vizita vechea parohie din Cobhole și se îndrepta spre nord-est, de-a lungul coastei.

După ce au mers o milă sau două mai departe, au constatat că țărmul începea să fie împrejmuțat în mod oficial, astfel încât să formeze ceva asemănător unei promenade. Stâlpii de iluminat erau mai rari, mai puțin răspândiți și mai ornamentali, deși la fel de urâți. La o jumătate de milă mai departe, părintele Brown a fost nedumerit mai întâi de micile labirinturi de ghivece fără flori, acoperite cu acele plante joase, aplatizate, de culori calme, care arată mai mult cu un pavaj mozaicat decât cu o grădină, printre aleile înguste și neregulate, împânzite de scaune cu spătare curbate. A simțit ușor mirosul unui anumit tip de oraș de la malul mării care nu-l

interesa în mod special și, privind înainte, de-a lungul promenadei de la malul mării, a văzut ceva care a pus situația dincolo de orice îndoială. În depărtarea cenușie, estrada mare pentru fanfară a stațiunii balneare se înălța ca o ciupercă uriașă cu șase picioare.

— Presupun, spuse părintele Brown, ridicându-și gulerul hainei și strângându-și mai tare un fular de lână în jurul gâtului, că ne apropiem de o stațiune de agrement.

— Mă tem, răspunse Flambeau, că este o stațiune de agrement la care puțini oameni au tocmai acum plăcerea de a recurge. Se încearcă să se reînvie aceste locuri în timpul iernii, dar nu reușesc niciodată decât cu Brighton și cu cele mai vechi. Acesta trebuie să fie Seawood, cred — experimentul lordului Pooley. A adus cântăreții sicilieni de Crăciun și se vorbește despre organizarea aici a uneia dintre marile lupte. Dar vor trebui să arunce locul ăsta groaznic în mare căci este la fel de mohorât ca un vagon de tren pierdut.

Ajunseră în dreptul mării estrade, iar preotul se uita la ea cu o curiozitate destul de ciudată, cu capul puțin într-o parte, ca al unei păsări. Era un soi de construcție obișnuită, mai degrabă de prost gust pentru scopul ei: o cupolă turtită sau un baldachin, aurit pe ici, pe colo, ridicat pe șase stâlpi subțiri din lemn vopsit, totul situat cam la un metru și jumătate deasupra promenadei, pe o platformă rotundă din lemn, ca o tobă. Dar era ceva extraordinar în legătură cu zăpada, combinat cu ceva artificial în legătură cu aurul, care îl bântuia pe Flambeau, ca și pe prietenul său, cu o asociere pe care nu o putea deduce, dar care știa că era, în același timp, atât artistică cât și străină.

— Am găsit, spuse el în cele din urmă. Este japonez. E ca acele stampe japoneze extravagante, în care zăpada de pe munte arată ca zahărul, iar aurul de pe pagode e ca aurul de pe turtă dulce. Arată exact ca un mic templu păgân.

— Da, spuse părintele Brown. Hai să ne uităm la zeu. Și cu o agilitate la care nu se aștepta de la el, a sărit pe platforma ridicată.

— Oh, foarte bine, spuse Flambeau, râzând. În clipa următoare, propria lui siluetă impunătoare a fost vizibilă pe acea ridicătură învechită.

Oricât de mică ar fi fost diferența de înălțime, în acele pustietăți întinse dădea senzația că se vede tot mai departe și mai departe peste pământ și peste mare. Înăuntrul stațiunii, micile grădini de iarnă se estompau într-un

tufiș cenușiu și confuz. Dincolo de acestea, în depărtare, se vedeau hambarele lungi și joase ale unei ferme singuratice și, dincolo de acestea, nimic altceva decât câmpiile lungi ale Angliei de Est. Înspre mare, nu se vedea nicio pânză sau vreun semn de viață, cu excepția câtorva pescăruși, dar chiar și aceștia arătau ca ultimii fulgi de zăpadă ce păreau să plutească mai degrabă decât să zboare.

Flambeau s-a întors brusc la o exclamație auzită în spatele lui. Părea să vină de mai jos decât s-ar fi așteptat și să i se adreseze mai degrabă călcâielor decât capului său. A întins imediat mâna, dar cu greu s-a putut abține să nu râdă la ceea ce a văzut. Dintr-un motiv sau altul, platforma cedase sub părintele Brown, iar nefericitul omuleț căzuse până la nivelul promenadei. Era destul de înalt, sau destul de scund, pentru ca numai capul lui să iasă din gaura lemnului rupt, arătând precum capul Sfântului Ioan Botezătorul pe un platou. Chipul avea o expresie confuză, ca și cel al Sfântului, probabil.

Peste o clipă, a început să râdă.

— Acest lemn trebuie să fie putred, spuse Flambeau. Deși mi se pare ciudat că mă ține pe mine, iar tu treci prin locul cel mai puțin rezistent. Lasă-mă să te ajut să ieși.

Dar micul preot se uita destul de ciudat la colțurile și marginile lemnului presupus a fi putred, iar pe fruntea lui se citea un fel de tulburare.

— Hai, strigă Flambeau nerăbdător, tot cu mâna lui mare și cafenie întinsă. Nu vrei să ieși?

Preotul ținea între degetul mare și arătător o așchie din lemnul rupt fără să vrea să răspundă. În cele din urmă, spuse gânditor:

— Vreau să ies? Ei bine, nu. Mai degrabă cred că vreau să intru.

Și s-a scufundat în întunericul de sub podeaua de lemn atât de brusc încât i-a căzut pălăria preoțească mare și curbată lăsând-o pe scândurile de deasupra, fără niciun cap de preot în ea.

Flambeau a privit încă o dată țărmul, apoi spre mare, și încă o dată nu a putut vedea nimic altceva decât întinderi de apă la fel de viscolite ca zăpezile, precum și zăpezi la fel de netede ca marea.

S-a auzit un zgomet agitat în spatele lui, iar micul preot a ieșit din gaură mai repede decât căzuse înăuntru. Fața lui nu mai era confuză, ci mai degrabă hotărâtă și, poate din cauza reflexiilor zăpezii, un pic mai palidă decât de obicei.

— Ei bine? îl întreabă prietenul său înalt. L-ai găsit pe zeul din templu?

— Nu, răspunse părintele Brown. Am găsit ceea ce uneori este mai important. Sacrificiul.

— Ce naiba vrei să spui? strigă Flambeau, destul de alarmat.

Părintele Brown nu i-a răspuns. Privea fix peisajul cu o cută pe frunte când deodată, a arătat cu degetul înspre ceva.

— Ce este casa aceea de acolo? întreabă el.

Urmărindu-i degetul, Flambeau a văzut pentru prima dată colțul unei clădiri mai apropiate de ei decât ferma, dar mascată în cea mai mare parte de ramurile copacilor. Nu era o clădire mare și se afla la mare distanță de mal, dar o sclipire de ornament de pe ea sugera că făcea parte din aceeași schemă a stațiunii balneare de decorare a estradei de fanfară, a micilor grădini și a scaunelor de fier cu spătar curbat.

Părintele Brown a sărit de pe estrada de fanfară, iar prietenul său l-a urmat. În timp ce mergeau în direcția clădirii, copacii se înșirau și la dreapta și la stânga apoi au văzut un hotel mic și mai degrabă ostentativ, așa cum se întâlnește în stațiunile turistice – hotelul Salon Bar mai degrabă decât Bar Salon. Aproape toată fațada era din tencuială aurită și sticlă decorativă, iar între acel peisaj marin cenușiu și copacii cenușii, vrăjiți parcă, aspectul său de podoabă ieftină și strălucitoare avea ceva fantomatic în melancolia sa. Amândoi simțeau vag că, dacă s-ar fi oferit mâncare sau băutură la un astfel de hotel, ar fi fost șuncă din carton înfășurat în hârtie și cana goală din mucava.

În această idee, însă, nu a fost cu totul o confirmare. Pe măsură ce se apropiau din ce în ce mai mult de local, au văzut în fața restaurantului, aparent închis, unul dintre scaunele din fier cu spătar curbat care împodobeau grădinile, dar mult mai lung, ce se întindea pe aproape întreaga lungime a fațadei. Probabil că fusese amplasat pentru ca vizitatorii să poată sta acolo și să privească marea, dar cu greu te așteptai să găsești pe cineva făcând asta pe o asemenea vreme.

Cu toate acestea, chiar în fața capătului extrem al scaunului de fier se afla o mică masă rotundă de restaurant, pe care se afla o sticlă mică de Chablis și o farfurie cu migdale și stafide. În spatele mesei pe scaun, stătea un tânăr brunet, cu capul gol, care privea marea într-o stare de imobilitate aproape surprinzătoare.

Dar, deși ar fi putut fi o figură de ceară atunci când se aflau la patru

metri de el, a sărit ca un omuleț de jucărie pe arcuri atunci când s-au apropiat la trei metri și a spus într-un mod respectuos, deși nu lipsit de demnitate:

— Vreți să intrați, domnilor? Deocamdată nu am personal, dar pot să vă aduc eu însumi orice lucru simplu.

— Vă mulțumim mult, spuse Flambeau. Deci dumneavoastră sunteți patronul?

— Da, spuse bărbatul brunet, retrăgându-se puțin în felul său imobil. Chelnerii mei sunt toți italieni, vedeți, și m-am gândit că e corect ca ei să-și vadă conaționalul lor bătându-l pe negru, dacă chiar poate s-o face. Știți că marea luptă dintre Malvoli și negrul Ned va avea loc până la urmă?

— Mă tem că nu putem aștepta să vă deranjăm ospitalitatea. Serios, spuse părintele Brown. Dar prietenul meu ar fi bucuros de un pahar cu sherry, sunt sigur, ca să se ferească de frig și să bea în cinstea succesului campionului latin.

Flambeau nu înțelegea ce înseamnă sherry, dar nu s-a opus câtuși de puțin. A putut doar să spună cu amabilitate:

— Oh, mulțumesc foarte mult.

— Sherry, domnule, cu siguranță, spuse gazda lor, întorcându-se spre restaurantul său. Scuzați-mă dacă vă rețin câteva minute. După cum v-am spus, nu am personal...

Și s-a îndreptat spre hotelul său cu ferestrele negre cu obloane și fără lumină.

— Oh, nu contează, începu Flambeau, dar bărbatul se întoarse pentru a-l liniști.

— Am cheile, spuse el. Aș putea găsi drumul pe întuneric.

— Nu am vrut să spun... începu părintele Brown.

A fost întrerupt de o voce umană urlătoare care a ieșit din măruntaiele hotelului nelocuit. Striga cu voce tunătoare un nume străin, tare, dar nedeslușit, iar proprietarul hotelului s-a îndreptat spre el mai brusc decât o făcuse pentru sherry-ul lui Flambeau. Așa cum s-a dovedit imediat, patronul nu spusese, atunci sau după aceea, decât adevărul literar. Dar atât Flambeau, cât și părintele Brown au mărturisit adesea că, în toate aventurile lor, adesea scandaloase, nimic nu le înghețase atât de tare sângele în vene ca acea voce de căpcăun, răsunând brusc dintr-un hotel tăcut și gol.

— Bucătarul meu! strigă grăbit patronul. Îmi uitasem bucătarul. Va

începe în curând. Sherry, domnule?

Și, sigur pe el, a apărut în ușa un corp masiv alb, cu bonetă și șorț albe, așa cum îi stă bine unui bucătar, dar cu expresivitatea, așa cum este de la sine înțeles, a unei fețe negre. Flambeau auzise de multe ori că negrii sunt buni bucătari. Dar, cumva, ceva în contrastul dintre culoare și clasă socială i-a sporit surprinderea că patronul hotelului răspundea la chemarea bucătarului, iar nu bucătarul la chemarea patronului.

Dar s-a gândit că bucătarii șefi sunt proverbial de aroganți și, în plus, gazda se întorsese cu sherry-ul, iar acesta era lucrul cel mai important.

— Mă mir, spuse părintele Brown, că sunt atât de puțini oameni pe plaja, când, până la urmă, se pregătește această mare bătaie. Nu am întâlnit decât un singur om pe o rază de kilometri.

Patronul hotelului a ridicat din umeri.

— Ei vin din celălalt capăt al orașului, vedeți dumneavoastră – de la gară, la cinci kilometri de aici. Sunt interesați doar de sport și se vor opri în hoteluri doar pentru o noapte. La urma urmei, nu prea este vreme pentru a face plajă pe țărm.

— Sau pe scaun, spuse Flambeau, și a arătat spre măsuță.

— Trebuie să mă asigur de asta, spuse bărbatul cu fața imobilă.

Era un individ liniștit, cu trăsături frumoase, dar palid. Hainele lui închise la culoare nu aveau nimic deosebit, cu excepția cravatei negre pe care o purta destul de sus, ca un șal, și era fixată cu un ac de aur cu un cap grotesc pe el. Nici la față nu era nimic notabil, în afară de probabil, un simplu tic nervos, un obicei de a deschide un ochi mai puțin decât celălalt, dând impresia că celălalt era mai mare, sau că era, poate, artificial.

Liniștea care a urmat a fost întreruptă de gazda lor care a spus încet:

— Pe unde l-ați întâlnit pe singurul om pe care l-ați văzut în drumul dumneavoastră?

— În mod ciudat, răspunse preotul, aproape de aici, chiar lângă cea estradă pentru fanfară.

Flambeau, care se așezase pe scaunul lung de fier pentru a-și termina sherry-ul, l-a pus jos și s-a ridicat în picioare, privindu-l pe prietenul său cu uimire. A deschis gura ca să vorbească, apoi a închis-o din nou.

— Curios, spuse gânditor bărbatul cu părul negru. Cum arăta?

— Era destul de întuneric când l-am întâlnit, începu părintele Brown, dar era...

După cum s-a văzut, se poate dovedi că hotelierul a spus exact adevărul. Fraza lui că bucătarul urma să înceapă imediat a fost îndeplinită întocmai, căci bucătarul a ieșit, trăgându-și mănușile, chiar în timp ce vorbeau.

Dar era o figură foarte diferită de corpul confuz de alb și negru care apăruse pentru o clipă în ușă. Avea nasturi și cataramă în cea mai strălucitoare manieră, strânse până la gât încât ochii păreau gata să explodeze. O pălărie înaltă și neagră era înclinată pe capul lui mare și negru, o pălărie de genul celei pe care ironia franceză a comparat-o cu opt oglinzi. Dar, cumva, bărbatul negru semăna cu pălăria neagră. Și el era negru, și totuși pielea lui lucioasă respingea lumina în opt unghiuri sau chiar mai mult. Nu mai e nevoie să spunem că purta ghetre albe și un combinezon alb în interiorul vestei. Floarea roșie se ridica agresiv la butonieră, ca și cum ar fi crescut brusc acolo. Iar în felul în care își purta bastonul într-o mână și trabucul în cealaltă era o anumită atitudine – o atitudine de care trebuie să ne amintim mereu când vorbim despre prejudecăți rasiale: ceva inocent și insolent – mersul tortului. ^[10]

— Câteodată, spuse Flambeau, uitându-se după el, nu mă miră că sunt linșati.

— Eu nu sunt niciodată surprins, spuse părintele Brown, de nicio lucrare a iadului. Dar, cum spuneam, reluă el, în timp ce negrul, trăgându-și în continuare ostentativ mănușile galbene, se îndrepta cu pași repezi spre stațiunea balneară, o figură ciudată de varietate în acel decor cenușiu și înghețat – cum spuneam, nu aș putea să-l descriu pe bărbat foarte amănunțit, dar avea etalați niște perciuni și mustăți de modă veche, de culoare închisă sau vopsite, ca în pozele bancherilor străini, în jurul gâtului avea înfășurată o eșarfă lungă de culoare purpurie, care flutura în vânt când mergea. Era fixată la gât în felul în care infirmierele fixează cu un ac de siguranță învelitoarele copiilor. Numai că acesta, adăugă preotul, privind liniștit în largul mării, nu era un ac de siguranță.

Bărbatul care stătea pe banca lungă de fier privea și el liniștit spre mare. Acum, când se odihnea din nou, Flambeau a fost foarte sigur că unul dintre ochii lui era în mod natural mai mare decât celălalt. Amândoi erau acum bine deschiși, și aproape că își putea închipui că ochiul stâng devenea mai mare pe măsură ce privea.

— Era un ac de aur foarte lung și avea capul sculptat al unei maimuțe sau ceva asemănător, continuă preotul, și era aranjat într-un mod destul de

ciudat, purta un monoclu și un negru și larg...

Bărbatul, imobil, continua să privească marea, iar ochii din capul lui ar fi putut aparține la doi oameni diferiți. Apoi a făcut o mișcare de o rapiditate fulgerătoare.

Părintele Brown era cu spatele la el iar în acea clipă ar fi putut să cadă mort cu fața la pământ. Flambeau nu avea nicio armă, dar mâinile lui mari și cafenii se sprijineau pe capătul scaunului lung de fier. Umerii lui și-au schimbat brusc forma și a ridicat tot acel lucru uriaș deasupra capului, ca un topor de călău gata să cadă. Simpla înălțime a obiectului, așa cum îl ținea pe verticală, părea o scară lungă de fier cu care îi invita pe oameni să urce spre stele. Dar umbra lungă, în lumina uniformă a serii, părea un gigant care flutura Turnul Eiffel. Șocul acelei umbre, înainte de șocul izbiturii de fier, a fost cel care l-a făcut pe străin să tremure și să se ferească, apoi să se năpustească în hanul său, lăsând pumnalul plat și strălucitor pe care îl scăpase exact acolo unde căzuse.

— Trebuie să plecăm de aici imediat, strigă Flambeau, aruncând scaunul uriaș pe plajă cu o indiferență furioasă. L-a prins pe micul preot de cot și au alergat spre perspectiva cenușie a grădinii din spate, la capătul căreia se afla o poartă închisă. Flambeau s-a aplecat peste ea o clipă într-o tăcere violentă, apoi a spus:

— Poarta este încuiată.

În timp ce vorbea, o pană neagră de la unul dintre brazii ornamentali a căzut, atingându-i bordura pălăriei. Aceasta l-a speriat mai mult decât mica și distanta detunătură care avusese loc chiar înainte. A urmat apoi o altă detunătură îndepărtată, iar ușa pe care încerca să o deschidă s-a zguduit sub glonțul îngropat în ea. Umerii lui Flambeau s-au umflat din nou și s-au modificat brusc. Trei balamale și o încuietore au explodat în aceeași clipă, iar el a ieșit pe cărarea pustie din spate, purtând cu el poarta mare a grădinii, așa cum Samson a purtat porțile Gath-ului. Apoi a aruncat poarta grădinii peste zidul grădinii, chiar în momentul în care o a treia împușcătură a ridicat un jet de zăpadă și praf în spatele călcâiului său. Fără nicio altă formalitate, l-a înșfăcat pe micul preot, l-a pus pe umeri și a pornit în goană spre Seawood cât de repede îl puteau duce picioarele lui lungi. Abia după aproape trei kilometri mai departe și-a lăsat jos micul însoțitor. Nu fusese deloc o evadare demnă, în ciuda modelului clasic al lui Anchise, dar pe fața părintelui Brown nu se citea decât un larg zâmbet silit.

— Ei bine, spuse Flambeau, după o tăcere nerăbdătoare, în timp ce își reluau drumul obișnuit printre străzile de la marginea orașului, unde nu trebuiau să se teamă de niciun act scandalos, nu știu ce înseamnă toate astea, dar presupun că pot să mă încred în ochii mei că nu l-ai întâlnit niciodată pe omul pe care l-ai descris cu atâta acuratețe.

— Într-un fel, l-am întâlnit, spuse Brown, mușcându-și degetul destul de nervos. Chiar l-am întâlnit. Și era prea întuneric ca să-l pot vedea cum trebuie, pentru că era sub estrada aia pentru fanfară. Dar mă tem că nu l-am descris atât de exact până la urmă, pentru că monoculul lui era rupt sub el, iar acul lung de aur nu era înfipt în eșarfa purpurie, ci în inima lui.

— Și presupun, spuse celălalt cu o voce mai gravă, că tipul ăla cu ochi de sticlă a avut ceva de-a face cu asta.

— Am sperat că doar puțin a avut de-a face, răspunse Brown cu o voce destul de tulbure, și s-ar putea să mă fi înșelat în ceea ce am făcut. Am acționat impulsiv. Dar mă tem că această afacere are rădăcini adânci și întunecate.

Au mers mai departe pe câteva străzi în tăcere. Lămpile galbene începeau să se aprindă în amurgul albastru și rece și, evident, se apropiau de părțile mai centrale ale orașului. Afișe viu colorate care anunțau lupta cu mănuși dintre Negrul Ned și Malvoli erau lipite pe pereți.

— Ei bine, spuse Flambeau, eu n-am ucis niciodată pe nimeni, nici măcar în perioada mea de infractor, dar aproape că pot empatiza cu oricine ar face-o într-un loc atât de mohorât. Dintre toate gropile de gunoi ale naturii uitate de Dumnezeu, cred că cele mai sfâșietoare locuri sunt ca acea estradă pentru fanfară, care trebuia să fie festivă și este părăsită. Îmi imaginez un om malefic care simte că trebuie să-și ucidă rivalul în singurătatea și ironia unui astfel de peisaj. Îmi amintesc că odată făceam o plimbare pe glorioasele voastre dealuri din Surrey, gândindu-mă doar la orz sălbatic și la ciocârlii, când am ieșit pe un cerc vast de pământ și în fața mea se ridica o structură imensă, goală, cu rânduri peste rânduri de scaune, la fel de mare ca un amfiteatru roman și la fel de goală ca o nouă cutie de scrisori. O pasăre zbura pe cer deasupra ei. Era Grand Stand-ul de la Epsom. Și am simțit că nimeni nu va mai fi niciodată fericit acolo.

— E ciudat că ai menționat Epsom, spuse preotul. Îți amintești ceea ce s-a numit Misterul Sutton, pentru că se întâmpla ca doi bărbați suspecti – bărbați cu droguri, cred – să locuiască la Sutton? În cele din urmă au fost

eliberați. Un om a fost găsit strangulat, se spunea, în jurul acelei zone. De fapt, știu de la un polițist irlandez care îmi este prieten, că a fost găsit aproape de Epsom Grand Stand – ascuns doar după una dintre ușile mai joase.

— Asta e ciudat, consimți Flambeau. Dar mai degrabă îmi confirmă părerea că astfel de locuri de agrement par îngrozitor de singuratic în afara sezonului, altfel omul nu ar fi fost ucis acolo.

— Nu sunt atât de sigur că el... încep Brown, apoi se opri.

— Nu ești atât de sigur că a fost ucis? Întrebă tovarășul său.

— Nu sunt atât de sigur că a fost ucis în afara sezonului, răspuse micul preot, cu simplitate. Nu crezi că e ceva destul de înșelător în această singurătate, Flambeau? Ești sigur că un ucigaș inteligent ar vrea ca locul să fie întotdeauna singuratic? Foarte, foarte rar se întâmplă ca un om să fie cu totul singur. Și, cu cât e mai singur, cu atât e mai sigur că va fi văzut. Nu, cred că trebuie să fie altcineva... Hei, iată-ne aici, la Pavilion sau Palat, sau cum i se spune.

Îeșiseră într-o piață mică, luminată intens, a cărei clădire principală era viu colorată cu auriu, plină de afișe și flancată de două fotografii uriașe cu Malvoli și Negrul Ned.

— Hei! strigă Flambeau cu mare surprindere, în timp ce prietenul său preotul urca direct treptele largi. Nu știam că pugilismul este cel mai recent hobby al tău. Ai de gând să vezi lupta?

— Nu cred că va fi nicio luptă, răspuse părintele Brown.

Au trecut rapid prin anticamere și încăperi interioare, au trecut prin sala de luptă propriu-zisă, înaltă, cablată cu frânghii și căptușită cu nenumărate scaune și loje, și totuși preotul nu s-a uitat în jur și nu s-a oprit până când a ajuns la un funcționar la un birou în fața unei uși pe care scria „Comitetul”. Acolo s-a oprit și a cerut să-l vadă pe lordul Pooley.

Funcționarul le-a spus că domnia sa era foarte ocupat, deoarece lupta urma să aibă loc în curând, dar părintele Brown avea o răbdare bine dispusă la reiterații pentru care mintea oficială nu este în general pregătită. În câteva clipe, Flambeau, destul de nedumerit, s-a trezit în prezența unui bărbat care încă striga indicații către un alt bărbat care ieșea din încăpere.

— Ai grijă, să știi, la corzi după a patra... Ei bine, și ce vreți, mă întreb!

Lordul Pooley era un gentilom și, la fel ca majoritatea celor puțini rămași din rasa noastră, se îngrijora mai ales, de bani. Era pe jumătate

cărunț și pe jumătate blond deschis, avea ochii febrili și un nas gros și palid.

— Doar un cuvânt, spuse părintele Brown. Am venit să împiedic uciderea unui om.

Lordul Pooley a sărit de pe scaun ca și cum un arc l-ar fi aruncat de pe el.

— Să fiu al naibii dacă voi mai suporta așa ceva! strigă el. Voi și comitetele voastre, parohiile și petițiile voastre! Nu existau parohi în vremurile de demult, când se lupta fără mânuși? Acum se luptă cu mânușile regulamentare și nu există nici cea mai mică șansă ca vreunul dintre boxeri să fie ucis.

— Nu m-am referit la vreunul dintre boxeri, spuse micul preot.

— Măi, măi, măi! spuse nobilul, cu o notă de umor tăios. Atunci cine va fi ucis? Arbitrul?

— Nu știu cine va fi ucis, răspuse părintele Brown, cu o privire gânditoare. Dacă aș ști, nu ar trebui să vă stric plăcerea. Aș putea pur și simplu să-l fac să scape. Niciodată nu am putut să văd ceva rău în luptele cu premii. Așa stând lucrurile, trebuie să vă rog să anunțați că lupta este anulată pentru moment.

— Și altceva? râse domnul cu ochii febrili. Și ce le spuneți celor două mii de oameni care au venit să vadă asta?

— Le spun că vor mai rămâne în viață o mie nouă sute nouăzeci și nouă dintre ei după ce se va întâmpla, spuse părintele Brown.

Lordul Pooley s-a uitat la Flambeau.

— Prietenul tău este nebun? întrebă el.

— Nici gând, fu răspunsul.

— Și uite aici, reluă Pooley în felul său neliniștit, este mai rău decât atât. O întreagă haită de italieni a apărut pentru a-l susține pe Malvoli – niște indivizi sălbatici și răi din nu știu ce țară, oricum. Știți cum sunt rasele astea mediteraneene. Dacă trimit vorbă că s-a terminat, îl vom avea pe Malvoli năvălind aici în fruntea unui întreg clan corsican.

— Domnul meu, este o chestiune de viață și de moarte, spuse preotul. Sunați clopoțelul. Transmiteți mesajul dumneavoastră. Și vedeți dacă Malvoli este cel care răspunde.

Nobilul a lovit clopoțelul de pe masă cu un aer curios al unei noi ciudățenii. I-a spus funcționarului care a apărut aproape instant în pragul

ușii:

— Am un anunț serios de făcut în scurt timp în fața publicului. Între timp, vă rog să-i anunțați pe cei doi campioni că lupta va trebui să fie amânată.

Funcționarul s-a holbat câteva secunde ca la un demon și a dispărut.

— Ce autoritate aveți pentru ceea ce spuneți? întrebă brusc lordul Pooley. Cu cine v-ați consultat?

— Am consultat o estradă pentru fanfară, spuse părintele Brown, scărpinându-se în cap. Dar nu, mă înșel, am consultat și o carte. Am luat-o de la un chioșc de cărți din Londra, foarte ieftină, de asemenea.

Scoase din buzunar un volum mic, dar solid, legat în piele, iar Flambeau, uitându-se peste umăr, a putut vedea că era o carte de călătorii de epocă și avea o foaie întoarsă pentru consultare.

— „Singura formă în care Voodoo...”, începu părintele Brown, citind cu voce tare.

— În care ce? întrebă lordul.

— „În care Voodoo”, repetă cititorul, aproape cu satisfacție, „este organizat pe scară largă în afara Jamaicai, și este în forma cunoscută sub numele de Maimuța sau Zeul Gongurilor, care este puternic în multe părți ale celor două continente americane, în special printre metiși, dintre care mulți arată exact ca albi. Se deosebește de majoritatea celorlalte forme de adorare a diavolului și de sacrificiu uman prin faptul că sângele nu este vărsat în mod oficial pe altar, ci printr-un fel de asasinat în rândul mulțimii. Gongurile bat cu un zgomot asurzitor atunci când ușile sanctuarului se deschid și zeul-maimuță este dezvăluit. Aproape întreaga congregație își ațintește privirile extaziate asupra lui. Dar după...”

Ușa încăperii se deschise și negrul elegant stătea încadrat în ea, cu ochii rotindu-i-se în cap, cu pălăria de mătase încă înclinată insolent pe cap.

— Huh! strigă el arătându-și dinții de maimuță. Ce-i asta? Huh! Huh! Ai furat premiul unui gentilom de culoare – premiul lui deja – și tu crezi că vrei să-l salvezi pe gunoiul ăla alb de italian...

— Chestiunea este doar amânată, spuse liniștit nobilul. Voi fi alături de dumneavoastră într-un minut sau două pentru a vă explica.

— Cine ești tu să..., țipă Negrul Ned, începând să răbufnească.

— Mă numesc Pooley, răspunse celălalt, cu o răceală demnă de toată stima. Sunt secretarul organizator și vă sfătuiesc chiar acum să părăsiți

încăperea.

— Cine este acest individ? întrebă campionul negru, arătând cu dispreț spre preot.

— Numele meu este Brown, fu răspunsul. Și vă sfătuiesc chiar acum să părăsiți țara.

Luptătorul a rămas cu privirea fixă câteva secunde, apoi, spre surprinderea lui Flambeau și a celorlalți, a ieșit, trântind ușa cu zgomot în urma lui.

— Ei bine, întrebă părintele Brown, frecându-și părul prăfuit, ce părere aveți despre Leonardo da Vinci? Un frumos cap de italian.

— Uite ce e, spuse lordul Pooley, mi-am asumat o răspundere considerabilă pe cuvântul tău. Cred că ar trebui să-mi spui mai multe despre asta.

— Aveți perfectă dreptate, domnul meu, răspunse Brown. Și nu va dura mult să vă informez.

A pus cărticica de piele în buzunarul paltonului său.

— Cred că știm tot ce ne poate spune aceasta, dar trebuie să vă uitați la ea ca să vedeți dacă am dreptate. Negrul acela care tocmai a ieșit este unul dintre cei mai periculoși oameni de pe pământ, pentru că are creierul unui european, cu instincte de canibal. A transformat ceea ce era un măcel curat, de bun simț, între semenii săi barbari, într-o societate secretă de asasini foarte modernă și științifică. El nu știe că eu știu asta și, de altfel, nici nu pot dovedi asta.

S-a făcut liniște, iar omulețul a continuat:

— Dar dacă vreau să omor pe cineva, va fi oare cel mai bun plan să mă asigur că sunt singur cu el?

Ochii lordului Pooley și-au recăpătat strălucirea înghețată când l-au privit pe micul preot. A spus doar atât:

— Dacă vrei să omori pe cineva, ar trebui să fii înștiințat.

Părintele Brown a clătinat din cap, ca un ucigaș cu o experiență mult mai matură.

— Așa a spus Flambeau, răspunse el, cu un oftat. Dar gândiți-vă. Cu cât un om se simte mai mult singur, cu atât mai puțin poate fi sigur că este singur. Asta înseamnă spații goale în jurul lui, iar acestea sunt exact ceea ce îl fac să fie evident. N-ați văzut niciodată de la înălțime un plugar sau un cioban în vale? Nu ați mers niciodată de-a lungul unei stânci și nu ați văzut

un om singur mergând pe nisip? Nu ați știut când a omorât un crab, și nu ați fi știut dacă ar fi fost un creditor? Nu! Nu! Nu! Pentru un ucigaș inteligent, așa cum am putea fi dumneavoastră sau eu, este un plan imposibil să te asiguri că nimeni nu se uită la tine.

— Dar ce alt plan există?

— Există unul singur, spuse preotul. Să te asiguri că toată lumea se uită la altceva. Un om este sugrumat aproape de marea arenă de la Epsom. Oricine ar fi putut să vadă asta în timp ce arena era goală, orice vagabond pe sub garduri sau automobilist printre dealuri. Dar nimeni nu ar fi văzut asta când arena era plină și întregul ring răsuna, când favoritul intra primul, sau nu. Răsucirea unui ștreang, împingerea unui corp în spatele unei uși se putea face într-o clipă, atâta timp cât era în acea clipă. Era la fel, bineînțeles, continuă întorcându-se spre Flambeau, cu bietul om de sub estrada pentru fanfară. A fost aruncat prin gaură, nu era o gaură întâmplătoare, exact într-un moment foarte dramatic al spectacolului, când arcușul vreunui mare violonist sau vocea vreunui mare cântăreț se deschidea sau ajungea la apogeu. Și aici, bineînțeles, când venea lovitura de grație ce nu ar fi fost singura. Acesta este micul truc pe care Nigger Ned l-a adoptat de la bătrânul său zeu ai gongurilor.

— Apropo, Malvoli... începu Pooley.

— Malvoli, spuse preotul, nu are nimic de-a face cu asta, îndrăznesc să spun că are câțiva italieni cu el, dar amabilii noștri prieteni nu sunt italieni. Sunt bărbați cu o optime sânge negru și metiși africani de diferite nuanțe, dar mă tem că noi, englezii, considerăm că toți străinii sunt cam la fel, atâta timp cât sunt negri și murdari. De asemenea, adăugă el cu un zâmbet, mă tem că englezii refuză să facă orice distincție fină între caracterul moral produs de religia mea și cel care înflorește din Voodoo.

Strălucirea anotimpului de primăvară izbucnise peste Seawood, împodobindu-i malul mării cu familii și mașini de scăldat^[11], cu predicatori nomazi și menestreli negri, înainte ca cei doi prieteni să o revadă, și cu mult înainte ca furtuna urmăririi ciudatei societăți secrete să se stingă. Aproape din toate părțile, secretul scopului lor a pierit odată cu ei. Bărbatul de la hotel a fost găsit în derivă, mort pe mare, ca atâtea alge, ochiul său drept era închis în pace, dar ochiul stâng era larg deschis și strălucea ca sticla în lumină lunii. Negrul Ned fusese ajuns după o milă sau două și

omorâse trei polițiști cu pumnul stâng. Ofițerul rămas a fost surprins, nu îndurerat, iar negrul a scăpat. Dar acest lucru a fost suficient pentru a pune pe jar toate ziarele englezești și, timp de o lună sau două, principalul scop al Imperiului Britanic a fost să împiedice fuga taurului negrului, care era așa în ambele sensuri, prin orice port englezesc. Persoanele cu o siluetă cât de cât asemănătoare cu a lui au fost supuse unor anchete cu totul extraordinare, obligate să se frece pe față înainte de a se urca la bordul navei, ca și cum fiecare ten alb ar fi fost machiat ca o mască de vopsea grasă. Fiecare negru din Anglia a fost supus unor reglementări speciale și obligat să se prezinte la raport, navele care plecau nu ar fi luat un negru mai mult decât o șopârlă basilisc. Căci oamenii aflaseră cât de înfricoșătoare, de imensă și de tăcută era forța societății secrete sălbatice și, în aprilie, când Flambeau și părintele Brown s-au sprijinit pe parapetul de promenadei, Omul Negru însemna în Anglia aproape ceea ce însemna odinioară în Scoția.

— Trebuie să fie încă în Anglia, observă Flambeau, și îngrozitor de bine ascuns, de asemenea. Probabil că l-ar fi găsit în porturi dacă și-ar fi albit fața.

— Vezi, este într-adevăr un om inteligent, spuse părintele Brown, scuzându-se. Și sunt sigur că nu și-ar albi fata.

— Ei bine, dar ce ar face?

— Cred, spuse părintele Brown, că și-ar înnegri fața.

Flambeau, sprijinindu-se nemișcat pe parapet, a râs și a spus:

— Dragul meu prieten!

Părintele Brown, sprijinit și el imobil pe parapet, a mișcat pentru o clipă un deget în direcția negrilor cu măști de funingine care cântau pe nisipuri.

X. SALATA COLONELULUI GRAY

Părintele Brown se întorcea acasă de la liturghie într-o dimineață albă și ciudată, când ceața se ridica încet. Era una dintre acele dimineți în care însuși elementul lumină apare ca ceva misterios și nou. Copacii împrăștiați se conturau tot mai mult din ceață, ca și cum ar fi fost desenați mai întâi cu cretă cenușie și apoi cu cărbune. La intervale și mai îndepărtate apăreau casele de pe marginea răvășită a suburbiei. Contururile lor deveneau din ce în ce mai clare. Părintele recunoscuse multe case în care făcuse cunoștințe din întâmplare și multe altele ale căror nume de proprietari le cunoștea. Dar toate ferestrele și ușile erau ferecate. Niciunul dintre oameni nu era de genul celor care s-ar fi trezit la o asemenea oră, și cu atât mai puțin pe un asemenea drum. Dar, în timp ce trecea pe sub umbra unei vile frumoase cu verande și grădini largi și ornamentate, a auzit un zgomot care l-a făcut să se oprească aproape involuntar. Era zgomotul inconfundabil al unui pistol, al unei carabine sau al unei arme de foc ușoare, descărcate, însă nu acest lucru l-a nedumerit cel mai mult. Primul zgomot plin a fost urmat imediat de o serie de zgomote mai slabe – așa cum le-a numărat el, aproximativ șase. A presupus că trebuie să fie ecoul, dar lucrul ciudat era că ecoul nu semăna câtuși de puțin cu sunetul original. Nu semăna cu nimic altceva la care se putea gândi. Cele trei lucruri care se asemănau cel mai mult cu ceea ce auzise păreau a fi zgomotul făcut de sifoanele de apă minerală, unul dintre multele zgomote făcute de un animal și zgomotul făcut de o persoană care încearcă să ascundă râsul. Niciunul dintre acestea nu părea să aibă prea mult sens.

În sinea lui, Părintele Brown era format din doi bărbați. Unul era un bărbat de acțiune, modest ca o primură și punctual ca un ceas, ce își făcea micul său tur de îndatoriri și nu se gândea niciodată să-l modifice. Cel de-al doilea bărbat era cel al reflecției, mai simplu, dar mult mai puternic, care nu putea fi oprit cu ușurință, a cărui gândire era întotdeauna, în singurul sens inteligent al cuvintelor, gândire liberă. El nu se putea abține, chiar și inconștient, să-și pună toate întrebările care se puteau pune și să răspundă la cât mai multe dintre ele, toate acestea se desfășurau ca și respirația sau

circulația sângelui. Dar niciodată nu-și ducea acțiunile în mod conștient în afara sferei proprii sale îndatoriri, iar în acest caz, cele două atitudini fuseseră testate în mod adecvat. Tocmai se pregătea să-și reia mersul în penumbră, spunându-și că nu era treaba lui, în timp ce, instinctiv, răsucea și derula douăzeci de teorii despre ce ar fi putut însemna ciudatele zgomotele.

Apoi, linia cenușie a cerului s-a transformat în argintiu și, în lumina tot mai puternică, și-a dat seama că fusese în acea casă care aparținea unui maior anglo-indian pe nume Putnam, având un bucătar băștinaș din Malta care era de aceeași credință cu el. De asemenea, a început să-și amintească faptul că împușcăturile de pistol sunt uneori lucruri serioase, însoțite de consecințe de care el era în mod legitim preocupat.

S-a întors și a intrat pe poarta grădinii, îndreptându-se spre ușa din față. La jumătatea unei laturi a casei se distingea o ridicătură care semăna cu o magazie foarte joasă. Era, după cum a descoperit mai târziu, un mare tomberon de gunoi. De după colțul acestuia a apărut o siluetă, la început o simplă umbră în ceață, care aparent se apleca și privea în jur. Apoi, apropiindu-se, s-a transformat într-o siluetă care era, într-adevăr, neobișnuit de masivă. Maiorul Putnam era un bărbat chelios, cu gât de taur, scund și foarte gras, cu una dintre acele fețe congestionate care sunt rezultatul unei încercări prelungite de a combina climatul oriental cu luxul occidental. Dar chipul era unul bine dispus și chiar și acum, deși evident nedumerit și curios, afișa un fel de rânjet inocent. Avea o pălărie mare cu frunze de palmier pe ceafă sugerând o aureolă ce nu era deloc potrivită chipului, dar în rest era îmbrăcat doar într-un costum foarte viu colorat, ca o pijama în dungii stacojii și galbene, costum care, deși destul de luminos la vedere, trebuie să fi fost, destul de rece de purtat, într-o dimineață răcoroasă. Evident, ieșise în grabă din casă, dar preotul nu a fost surprins când l-a chemat fără altă formalitate:

— Ați auzit zgomotul ăsta?

— Da, răspunse părintele Brown. M-am gândit că ar fi mai bine să mă uit înăuntru, în caz că s-a întâmplat ceva.

Maiorul l-a privit destul de ciudat, cu ochii lui de agrișe bine dispuși.

— Ce credeți că a fost? întrebă el.

— Părea a fi un pistol sau ceva de genul acesta, răspunse celălalt, cu o oarecare ezitare, dar părea să aibă un fel de ecou neobișnuit.

Maiorul încă îl privea liniștit, dar cu ochii bulbucați, când ușa din față s-

a deschis, eliberând un potop de lumină pe fața ceții care se risipea, iar o altă siluetă în pijama a sărit sau s-a rostogolit în grădină. Silueta era mult mai înaltă, mai slabă și mai athletică. Pijamaua, deși la fel de tropicală, era relativ de bun-gust, fiind de culoare albă cu o dungă galben-lămâie deschis. Bărbatul era tras la față, dar chipeș, mai ars de soare decât celălalt, avea un profil acvilin și ochii mai degrabă adânciți, precum și un ușor aer de bizarerie care provenea din combinația părului negru de cărbune cu o mustață mult mai deschisă. Toate acestea părintele Brown le-a absorbit în detaliu mai pe îndelete. Deocamdată nu observase decât un singur lucru la acest bărbat și anume revolverul din mână lui.

— Cray! exclamă maiorul, privindu-l fix, tu ai tras acel foc de armă?

— Da, eu am făcut-o, replică domnul cu părul negru, înfierbântat, și la fel ai face și tu în locul meu. Dacă ai fi urmărit peste tot de diavoli și aproape...

Maiorul părea să intervină destul de grăbit.

— Acesta este prietenul meu, părintele Brown, spuse el.

Și apoi către Brown:

— Nu știu dacă l-ați cunoscut pe colonelul Cray de la Artileria Regală.

— Am auzit de el, bineînțeles, spuse preotul cu inocență. Ați... ați nimerit ceva?

— Cred că da, răspunse Cray cu gravitate.

— El..., întrebă maiorul Putnam cu voce scăzută, a căzut sau a strigat, sau altceva?

Colonelul Cray își privea gazda cu o privire ciudată și fermă.

— O să îți spun exact ce a făcut, spuse el. A strănutat.

Mâna părintelui Brown s-a dus pe jumătate la cap, cu gestul unui om care își amintește numele cuiva. Acum știa ce era, că nu fusese nici apă minerală, nici sforăitul unui câine.

— Ei bine, exclamă maiorul cu privirea fixă, n-am mai auzit până acum ca un revolver de serviciu să fie un lucru ce te poate face să strănuți.

— Nici eu, spuse părintele Brown, cu voce slabă. Noroc că nu v-ați îndreptat artileria spre el, altfel i-ați fi provocat o răceală destul de puternică.

Apoi, după o pauză confuză, spuse:

— A fost un hoț?

— Să intrăm, spuse maiorul Putnam, destul de brusc, conducându-l în

casă.

Interiorul prezenta un paradox care se remarcă adesea la astfel de ore matinale: camerele păreau mai luminoase decât cerul de afară; chiar și după ce maiorul a stins singura lumină de gaz din holul de la intrare. Părintele Brown a fost surprins să vadă întreaga masă de sufragerie aranjată ca pentru o masă festivă, cu șervețele în inele și pahare de vin de vreo șase forme inutile așezate lângă fiecare farfurie. Era destul de obișnuit, la acea oră a dimineții, să găsești rămășițele unui banchet de peste noapte, dar să-l găsești proaspăt întins atât de devreme era neobișnuit.

În timp ce stătea șovăind în antreu, maiorul Putnam a trecut în grabă pe lângă el și a aruncat o privire furioasă pe toată lungimea feței de masă. În cele din urmă a vorbit, bolborosind:

— Tot argintul a dispărut! oftă el. Au dispărut cuțitele de pește și furculițele. Vechiul oțetar a dispărut. Chiar și vechiul vas de argint pentru frișca s-a dus. Și acum, părinte Brown, sunt gata să vă răspund la întrebarea dacă a fost un hoț.

— Ei sunt pur și simplu orbi, spuse Cray cu încăpățănare. Știu mai bine decât tine de ce oamenii persecută această casă; știu mai bine decât tine de ce...

Maiorul l-a bătut pe umăr cu un gest aproape specific liniștirii unui copil bolnav și a spus:

— A fost un hoț. Evident că a fost un hoț.

— Un hoț cu o răceală puternică, observă părintele Brown, asta v-ar putea ajuta să-l urmăriți în vecinătate.

Maiorul a clătinat din cap într-o manieră sumbră.

— Mă tem că acum nu mai poate fi urmărit, spuse el.

Apoi, în timp ce bărbatul neliniștit cu revolverul se întorcea din nou spre ușa care dădea în grădină, a adăugat cu o voce răgușită și confidențială:

— Mă îndoiesc că ar trebui să trimit după poliție, de teamă că prietenul meu de aici a fost un pic prea degajat cu gloanțele și a ajuns de partea greșită a legii. A trăit în locuri foarte necivilizate și, ca să fiu sincer cu dumneavoastră, cred că uneori își imaginează lucruri.

— Cred că mi-ați spus odată, zise Brown, că el crede că este urmărit de o societate secretă indiană.

Maiorul Putnam a dat din cap, dar în același timp a ridicat din umeri.

— Presupun că ar fi mai bine să-l urmărim afară, a spus el. Nu vreau, să

spunem, să mai strănutăm.

Au ieșit afară în lumina dimineții, care acum era chiar nuanțată de razele soarelui, și au văzut figura înaltă a colonelului Cray aplecată aproape până la pământ, examinând minuțios starea pietrișului și a ierbii. În timp ce maiorul se plimba discret îndreptându-se spre el, preotul a luat o cotitură la fel de indiferent, care l-a dus la următorul colț al casei, până la un metru sau doi de tomberonul de gunoi.

A stat privind acest obiect sinistru timp de un minut și jumătate, apoi a făcut un pas spre el, a ridicat capacul și și-a băgat capul înăuntru. Praful și alte materii decolorate s-au ridicat în timp ce făcea acest lucru, dar părintele Brown nu și-a observat niciodată propriul aspect, indiferent ce altceva ar fi observat. A rămas așa un timp, ca și cum ar fi fost angajat în niște rugăciuni misterioase. Apoi și-a scos capul, cu niște cenușă pe păr, și s-a îndepărtat impasibil.

Când a ajuns din nou la poarta grădinii, a găsit acolo un grup care părea să alunge tristețea excesivă așa cum lumina soarelui alungase deja bruma. Nu era în niciun fel liniștitor din punct de vedere rațional; era pur și simplu comic în linii mari, ca un grup de personaje ale lui Dickens. Maiorul Putnam reușise să se strecoare înăuntru și să se îmbrace cu o cămașă și pantaloni adecvate, cu o centură purpurie și o haină ușoară în carouri pe deasupra, astfel aranjat în mod normal, chipul său roșu de sărbătoare părea să debordeze de o cordialitate obișnuită. Era într-adevăr emfatic, dar atunci vorbea cu bucătarul său – fiul brunet al Maltei, a cărui față slabă, galbenă și destul de îngândurată contrasta în mod ciudat cu boneta și costumul său albe ca zăpada. Bucătarul putea foarte bine să fie tensionat, pentru că bucătăria era hobby-ul maiorului. Era unul dintre acei amatori care știu întotdeauna mai multe decât profesioniștii. Singura altă persoană pe care o mai recunoștea ca fiind în stare să judece o omletă era prietenul său Cray – și când Brown și-a amintit acest lucru, s-a întors să-l caute pe celălalt ofițer. În noua prezență a luminii zilei și a oamenilor îmbrăcați și în deplinătatea facultăților mintale, vederea lui a fost mai degrabă un șoc. Bărbatul mai înalt și mai elegant era încă în ținuta de noapte, cu părul negru ciufulit, iar acum se târa prin grădină pe mâini și pe genunchi, căutând în continuare urme ale hoțului. Și, din când în când, după toate aparențele, lovea pământul cu mâna de furie că nu găsea. Văzându-l astfel patruped în iarbă, preotul și-a ridicat sprâncenele destul de trist, și pentru prima dată a

ghicit că „a-ți închipui lucruri” ar putea fi un eufemism.

Cel de-al treilea element din grupul bucătarului și al gurmandului era de asemenea cunoscut părintelui Brown: era Audrey Watson, pupila și menajera maiorului, iar în acest moment, judecând după șorț, mânecile suflecate și felul hotărât de a fi, părea mai mult menajeră decât pupilă.

— Așa îți trebuie, spuse ea, întotdeauna ți-am spus să nu păstrezi acel suport de modă veche pentru condimente.

— Îl prefer, spuse Putnam, cu blândețe. Și eu sunt de modă veche, iar lucrurile vechi se țin împreună.

— Și dispar împreună, după cum vezi, replică ea. Ei bine, dacă nu ai de gând să te preocupi din cauza hoțului, nici eu nu m-aș preocupa de prânz. E duminică și nu putem trimite după oțet și toate celelalte în oraș, iar voi, domnilor indieni, nu vă puteți bucura de ceea ce numiți cină fără o mulțime de lucruri condimentate. Acum îmi doresc din tot sufletul să nu-l fi rugat pe vărul Oliver să mă ducă la ora de muzică religioasă. Se termină abia la ora 12:30, iar colonelul trebuie să plece până atunci. Nu cred că vă puteți descurca singuri.

— Oh, da, putem, draga mea, spuse maiorul, privind-o foarte amabil. Marco are toate sosurile și de multe ori ne-am descurcat bine în locuri foarte dificile, după cum probabil știi deja. Și e timpul să te răsfeți, Audrey, nu trebuie să fii menajeră în fiecare oră a zilei, și știu că vrei să ascuți muzica.

— Vreau să merg la biserică, spuse ea, cu o privire destul de severă.

Era una dintre acele femei frumoase care vor fi întotdeauna frumoase, pentru că frumusețea nu stă într-un aer sau într-o nuanță, ci în însăși structura capului și a trăsăturilor. Dar, deși nu era încă de vârstă mijlocie și părul ei castaniu era de o bogăție tiziană ca formă și culoare, avea o expresie a gurii și a ochilor care sugera că unele suferințe o pustiiseră, așa cum vânturile pustiesc în cele din urmă marginile unui templu grecesc. Căci, într-adevăr, mica dificultate casnică despre care vorbea acum cu atâta hotărâre era mai degrabă comică decât tragică. Părintele Brown a dedus, din cursul conversației, că Cray, celălalt gurmand, trebuia să plece înainte de ora obișnuită a prânzului, dar că Putnam, gazda lui, care nu voia să fie lipsit de un ultim ospăț cu un vechi prieten apropiat, aranjase ca un dejun special să fie pregătit și consumat în cursul dimineții, în timp ce Audrey și alte persoane mai serioase erau la slujba de dimineață. Ea se ducea acolo

însoțită de o rudă și vechi prieten al ei, doctorul Oliver Oman, care, deși era un om de știință de un tip oarecum ursuz, era entuziast pentru muzică și ar fi mers chiar și la biserică pentru a o asculta. Nu era nimic în toate acestea ceva care ar fi putut concepe să se refere la tragedia de pe chipul domnișoarei Watson apoi, dintr-un instinct pe jumătate conștient, părintele Brown s-a întors din nou la cel care părea nebun și care scormonea în iarbă.

Când a ajuns lângă el, capul negru și nepieptănat s-a ridicat brusc, ea și cum ar fi fost surprins de prezența lui continuă. Și, într-adevăr, părintele Brown, din motive pe care le cunoștea cel mai bine, zăbovise mult mai mult decât cerea politețea, sau chiar, în sensul obișnuit, permitea.

— Ei bine! strigă Cray, cu o privire sălbatică. Presupun că și dumneavoastră credeți că sunt nebun, ca și ceilalți?

— Am luat în considerare ipoteza, răspunse micul bărbat, cu calm. Și înclin să cred că nu sunteți.

— Ce vreți să spuneți? răbufni Cray destul de furios.

— Adevărații nebuni, explică părintele Brown, își încurajează întotdeauna propria patologie. Ei nu luptă niciodată împotriva ei. Dar dumneavoastră încercați să găsiți urme ale hoțului, chiar și atunci când nu există niciuna. Luptați împotriva ei. Vreți ceea ce niciun nebun nu vrea vreodată.

— Și ce anume?

— Vreți să vi se dovedească că vă înșelați, spuse Brown.

În timpul ultimelor cuvinte, Cray sărise sau se clătinase pe picioare și îl privea pe preot cu ochi agitați.

— Pe naiba, dar ăsta e un cuvânt adevărat! strigă el. Toți îmi spun aici că individul voia doar argintul – de parcă n-aș fi doar foarte încântat să cred asta! Ea s-a luat de mine, zise și și-a răsucit capul negru și ciufulit spre Audrey, dar celălalt nu avea nevoie de această indicație, ea s-a luat de mine azi, despre cât de crud am fost să împușc un biet spărgător de case inofensiv și despre cum am diavolul în mine împotriva bieților băștinași inofensivi. Dar am fost cândva un om bun la suflet – la fel de bun la suflet ca și Putnam.

După o pauză, a spus:

— Uitați ce e, nu v-am mai văzut până acum, dar veți judeca dumneavoastră întreaga poveste. Bătrânul Putnam și cu mine am fost prieteni în aceeași unitate, dar, din cauza unor accidente la granița afgană,

mi-am primit regimentul mult mai repede decât majoritatea celorlalți bărbați, numai că am fost amândoi nevoiți, din motive de boală, să ne întoarcem acasă pentru o vreme. Am fost logodit cu Audrey acolo și ne-am întors cu toții împreună. Dar pe drumul de întoarcere s-au întâmplat anumite lucruri. Lucruri ciudate. Rezultatul lor a fost că Putnam vrea să rupă logodna, și chiar Audrey este de acord – și știu ce vor să spună. Știu ce cred ei că sunt eu. Și dumneavoastră știți. Ei bine, iată care sunt faptele.

În ultima zi în care am fost într-un oraș indian, l-am întrebat pe Putnam de unde aș putea face rost de niște trabucuri Trichinopoli iar el m-a îndrumat spre un mic loc vizavi de locuința lui. De atunci am aflat că avea dreptate; căci „vizavi” este un cuvânt periculos atunci când o casă decentă se află vizavi de cinci sau șase case sordide, și probabil că am greșit ușa. S-a deschis cu greu, și era întuneric, dar când m-am întors, ușa din spatele meu s-a trântit și s-a auzit un zgomot ca de nenumărate zăvoare. Nu mai era nimic de făcut decât să merg înainte, ceea ce am făcut prin holuri după holuri, în întuneric beznă. Apoi am ajuns la o scară și apoi la o ușă cu fante pentru ventilația aerului, încuiată cu un zăvor dintr-o fernerie orientală sofisticată, pe care am putut să-l recunosc doar prin atingere, dar pe care l-am desfăcut în cele din urmă. Am ieșit din nou în beznă, care era pe jumătate transformată într-un crepuscul verzui de o multitudine de lămpi mici, dar fixe, aflate mai jos. Ele lăseau să se vadă doar partea de jos sau marginile unei arhitecturi imense și pustii. Chiar în fața mea se afla ceva ce semăna cu un munte. Mărturisesc că era cât pe ce să cad pe marea platformă de piatră pe care ieșisem, când mi-am dat seama că era un idol. Și, mai rău decât orice, un idol care stătea cu spatele la mine.

Am presupus că era aproape pe jumătate om. Era dificil să judec după capul mic și turtit, și încă și mai mult după un lucru ca o coadă sau un membru în plus întors în spate și îndreptat, ca un deget de mari dimensiuni și dezgustător, spre un simbol gravat în centrul părții de jos a uriașei pietre. Începusem, în lumina slabă, să ghicesc hieroglifa, nu fără groază, când s-a întâmplat un lucru și mai oribil. O ușă s-a deschis fără zgomot în peretele templului din spatele meu și a ieșit un bărbat cu o față brună și o haină neagră. Avea un zâmbet din piele arămie gravat pe față, și dinți de fildeș; dar cred că cel mai detestabil lucru la el era că era îmbrăcat în haine europene. Eram pregătit, cred, pentru preoți în giulgiu sau pentru fachiri goi. Dar acesta părea să spună că magia neagră era peste tot pe pământ. Așa

cum, într-adevăr, am constatat că era.

— Dacă ai fi văzut doar Picioarele Maimuței, spuse el, zâmbind ferm, și fără altă introducere, am fi fost foarte delicăți – ai fi fost doar torturat și ai fi murit. Dacă ai fi văzut Fața Maimuței, am fi fost tot foarte moderați, foarte toleranți – ai fi fost torturat și ai fi trăit. Dar cum ai văzut Coada Maimuței, trebuie să pronunțăm cea mai rea sentință. Și anume: „Pleacă. Ești liber”. Când a rostit aceste cuvinte, am auzit zăvorul sofisticat de fier cu care mă luptasem, deblocându-se de la sine, apoi, departe, în holurile întunecate pe care le străbătusem, am auzit ușa grea de la stradă mișcându-și propriile zăvoare înapoi.

— Este zadarnic să ceri milă, trebuie să pleci liber, spuse bărbatul zâmbitor. De acum înainte, un fir de păr te va ucide ca o sabie și o răsuflare te va mușca ca o viperă, armele vor veni împotriva ta de nicăieri, și vei muri de multe ori.

Și cu asta a fost înghițit din nou în zidul din spate, iar eu am ieșit în stradă.

Cray a făcut o pauză, iar părintele Brown s-a așezat liniștit pe gazon și a început să culeagă margarete.

Apoi soldatul a continuat:

— Putnam, bineînțeles, cu entuziastul lui simț al realității, a respins toate temerile mele, și de atunci datează îndoiala lui în privința echilibrului meu mental. Ei bine, am să vă spun pur și simplu, în cele mai puține cuvinte, cele trei lucruri care s-au întâmplat de atunci, și veți judeca apoi care dintre noi are dreptate.

Primul s-a întâmplat într-un sat indian de la marginea junglei, dar la sute de kilometri de templul, sau de orașul, sau de genul de triburi și obiceiuri unde fusese aruncat blestemul asupra mea. M-am trezit la miezul nopții întunecate și zăceam fără să mă gândesc la nimic anume, când am simțit o gâdilătură slabă, ca un fir de ață sau un fir de păr, care mi se târa pe gât. M-am ferit și nu m-am putut abține să nu mă gândesc la cuvintele din templu. Dar când m-am ridicat și am căutat lumină și o oglindă, linia de pe gâtul meu era o linie de sânge.

Al doilea s-a întâmplat într-o locuință din Port Said, mai târziu, în drumul nostru împreună spre casă. Era o amestecătură de tavernă și magazin de curiozități, și, deși nu era nimic acolo care să sugereze îndeobște cultul Maimuței, este, desigur, posibil ca unele dintre imaginile

sau talismanele sale să se afle într-un astfel de loc. Oricum, blestemul ei se afla acolo. M-am trezit din nou în întuneric, cu o senzație care nu poate fi descrisă în cuvinte mai reci sau mai literale decât aceea ca respirația şuierătoare ca a unei vipere. Existența era o agonie a exterminării, întrucât mi-am dat capul de pereți până când l-am dat de o fereastră, apoi am căzut în loc să sar în grădina de jos. Putnam, bietul de el, care numise cealaltă chestie o zgârietură întâmplătoare, era obligat să ia în serios faptul că m-a găsit, pe jumătate insensibil, pe iarbă în zori. Dar mă tem că a luat în serios starea mea mentală, și nu povestea mea.

Al treilea s-a întâmplat în Malta. Eram într-o fortăreață de acolo și, din întâmplare, dormitoarele aveau vedere spre marea deschisă, care aproape că ajungea până la pervazurile ferestrelor noastre, cu excepția unui perete exterior alb și lat, la fel de golaș ca marea. M-am trezit din nou, dar nu era întuneric. Era lună plină, când m-am îndreptat spre fereastră; aș fi putut vedea o pasăre pe crenelurile goale sau o pânză la orizont. Ceea ce am văzut a fost un fel de băț sau o creangă care se rotea în cerc, autosusținută, pe cerul gol. A zburat direct spre fereastra mea și a spart lampa de lângă perna pe care tocmai o lăsasem. Era una dintre acele bâte de luptă în formă ciudată pe care le folosesc unele triburi orientale. Dar nu venise de la o mână de om.

Părintele Brown a aruncat un lanț de margarete pe care îl făcuse și s-a ridicat cu o privire melancolică.

— Are maiorul Putnam, întreabă el, vreo curiozitate orientală, idoli, arme și așa mai departe, din care s-ar putea obține un indiciu?

— O mulțime de astfel de lucruri, deși mă tem că nu sunt de mare folos, răspunse Cray; dar, oricum, poftiți în biroul lui.

În timp ce intrau, au trecut pe lângă domnișoara Watson care își încheia mânușile pentru biserică și au auzit vocea lui Putnam de jos, care încă îi ținea o prelegere despre gătit bucătarului. În biroul și camera cu obiecte rare a maiorului au dat brusc peste o a treia persoană, cu pălărie de mătase și îmbrăcat ca pentru stradă, care răsfoia o carte deschisă pe masa de fumat — o carte pe care a scăpat-o destul de stânjenit și s-a întors.

Cray l-a prezentat destul de politicoasă, ca fiind doctorul Oman, dar acesta a arătat atâta antipatie pe față, încât Brown a ghicit că cei doi bărbați, fie că Audrey știa sau nu, erau rivali. Nici preotul nu era în întregime indiferent la prejudecată. Doctorul Oman era un domn foarte bine îmbrăcat, într-adevăr;

cu trăsături frumoase, deși aproape destul de brunet pentru un asiatic. Dar părintele Brown a trebuit să-și spună cu asprime că trebuie să fii milostiv chiar și cu cei care-și epilează barba ascuțită, care au mâini mici înmănușate și care vorbesc cu voci perfect modulate.

Cray părea să găsească ceva deosebit de iritant în mica carte de rugăciuni din mâna cu mânuși negre a lui Oman.

— Nu știam că asta e genul tău, spuse el destul de nepoliticos.

Oman a râs ușor, dar fără să se supere.

— Asta e mai mult așa, știu, spuse el, punând mâna pe cartea mare pe care o scăpase, un dicționar de medicamente și alte lucruri de acest gen. Dar e cam prea mare ca să o iau la biserică.

Apoi a închis cartea cea mare, și iarăși a părut cea mai vagă urmă de grabă și jenă.

— Presupun, spuse preotul, care părea nerăbdător să schimbe subiectul, că toate aceste sulite și alte lucruri sunt din India?

— De peste tot, răspunse doctorul. Putnam este un vechi soldat și, din câte știu, a fost în Mexic, în Australia și în Insulele Canibalilor.

— Sper, că nu în Insulele Canibalilor, spuse Brown, a învățat arta culinară.

Și își trecu privirea peste oalele de tocană sau alte ustensile ciudate de pe perete.

În acel moment, subiectul amuzant al conversației lor a intrat în cameră cu fața lui stacojie și surâzătoare.

— Haide, Cray, strigă el. Tocmai îți vine prânzul. Iar clopotele bat pentru cei care vor să meargă la biserică.

Cray s-a strecurat sus să se schimbe; doctorul Oman și domnișoara Watson s-au îndreptat într-o atitudine maiestuoasă spre stradă, împreună cu un șir de alți credincioși; dar părintele Brown a observat că doctorul s-a uitat de două ori înapoi și a scrutat casa; și chiar s-a întors la colțul străzii ca să o privească din nou.

Preotul părea nedumerit.

— Nu se poate să fi fost la tomberon, murmură el. Nu în hainele acelea. Sau a fost aici mai devreme astăzi?

Părintele Brown, având contact cu alți oameni, era la fel de sensibil ca un barometru; dar astăzi părea la fel de sensibil ca un rinocer. Prin nicio lege socială, strictă sau implicită, nu se putea presupune că ar fi zăbovit în

jurul prânzului prietenilor anglo-indieni, dar el a zăbovit, acoperindu-și poziția cu torente de conversație amuzantă, dar destul de inutilă. Era cu atât mai derutant cu cât nu părea să dorească niciun prânz. În timp ce unul după altul dintre cele mai rafinate și echilibrate kedgerees^[12] sau curry-uri, însoțite de vinurile lor corespunzătoare, erau așezate în fața celorlalți doi, el a repetat doar că era una dintre zilele sale de post, a ronțait o bucată de pâine, a sorbit și apoi a lăsat nebăut un pahar cu apă rece. Discuția lui, însă, era exuberantă.

— Să vă spun ce voi face pentru dumneavoastră, strigă el. Am să vă pregătesc o salată! Nu pot să o mănânc, dar o voi amesteca ca un înger! Uitați o salată acolo.

— Din păcate, este singurul lucru pe care îl avem, răspunse maiorul bine dispus. Trebuie să vă amintiți că muștarul, oțetul, uleiul și așa mai departe au dispărut odată cu suportul și cu hoțul.

— Știu, răspunse Brown, destul de vag. Asta m-am temut întotdeauna că se va întâmpla. De aceea port mereu cu mine un suport cu condimente. Îmi plac foarte mult salatele.

Și, spre uimirea celor doi bărbați, a scos din buzunarul de la vestă o piperniță și a pus-o pe masă.

— Mă întreb de ce hoțul a vrut și muștar, continuă el, scoțând un borcănaș cu muștar dintr-un alt buzunar. Un plasture cu muștar, presupun. Și oțet, zise scoțând acel condiment, nu am auzit ceva despre oțet și hârtie maro? Cât despre ulei, pe care cred că l-am pus în stânga...

Vorbăria lui s-a oprit o clipă, pentru că, ridicându-și ochii, a văzut ceea ce nimeni altcineva nu mai vedea – figura neagră a doctorului Oman stând pe peluza înșorită și privind fix în cameră. Înainte ca el să-și revină cu totul, Cray a intrat înăuntru.

— Sunteți un tip uluitor, spuse el, privindu-l fix. Voi veni să vă ascult predicile dacă sunt la fel de amuzante ca și manierele dumneavoastră.

Vocea i s-a schimbat puțin și s-a lăsat pe spate în scaun.

— Oh, există predici și într-un suport pentru condimente, spuse părintele Brown, destul de grav. Ați auzit de credința ca un bob de muștar, sau de caritatea care unge cu untdelemn? Iar în ceea ce privește oțetul, poate vreun soldat să-l uite pe acel soldat solitar, care, când soarele s-a întunecat...

Colonelul Cray s-a aplecat puțin în față și a apucat fața de masă.

Părintele Brown, care pregătea salata, a pus două linguri cu muștar în

paharul cu apă de lângă el s-a ridicat și a spus cu o voce nouă, puternică și bruscă:

— Bea asta!

În aceeași clipă, doctorul nemișcat din grădină a venit în fugă și, dând buzna la o fereastră, a strigat:

— Sunt căutat? A fost otrăvit?

— Destul de aproape, spuse Brown, cu o umbră de zâmbet, căci vomitivul își făcuse efectul foarte brusc. Iar Cray zăcea pe un șezlong, icnind de spaimă, dar în viață.

Maiorul Putnam țâșnise în sus, cu fața lui purpurie și pestriță:

— O crimă! strigă el, răgușit. Mă duc să chem poliția!

Preotul îl auzea luându-și pălăria cu frunze de palmier de pe cuier și ieșind în trombă pe ușa din față, a auzit poarta grădinii trântindu-se. Dar el a rămas doar uitându-se la Cray și, după un moment de tăcere, a spus încet:

— N-am să vorbesc prea mult cu dumneavoastră, dar am să vă spun ceea ce vreți să știți. Nu există niciun blestem asupra dumneavoastră. Templul Maimuței a fost fie o coincidență, fie o parte a unui truc, trucul a fost trucul unui om alb. Există o singură armă care va aduce sânge cu acea simplă atingere de pană: o lamă de ras ținută de un om alb. Există un singur mod de a face ca o cameră comună să fie plină de o otravă invizibilă și copleșitoare: pornirea gazului – crima unui om alb. Și există un singur tip de bătă care poate fi aruncată pe fereastră, să se întoarcă în aer și să revină la fereastra de lângă ea: bumerangul australian. Veți vedea câteva dintre ele în biroul maiorului.

După care a ieșit afară și a vorbit o clipă cu doctorul. În clipa următoare, Audrey Watson a intrat în grabă în casă și a căzut în genunchi lângă scaunul lui Cray. Nu a putut auzi ce și-au spus unul altuia, dar fețele lor se mișcau de uimire, nu de nefericire. Doctorul și preotul s-au îndreptat încet spre poarta grădinii.

— Presupun că și maiorul era îndrăgostit de ea, spuse el cu un oftat, iar când celălalt a dat din cap a observat:

— Ați fost foarte generos, domnule doctor. Ați făcut un lucru bun. Dar ce v-a făcut să bănuiți?

— Un lucru foarte mărunț, spuse Oman, dar m-a ținut neliniștit în biserică până când m-am întors să văd că totul era bine. Cartea de pe masa lui era o lucrare despre otrăvuri, și a fost așezată deschisă în locul în care

scria că o anumită otravă indiană, deși mortală și greu de depistat, era deosebit de ușor de reversibilă prin folosirea celor mai comune vomitive. Presupun că a citit asta în ultimul moment...

— Și mi-am amintit că în suportul de condimente erau vomitive, spuse părintele Brown. Exact. A aruncat suportul în tomberon, unde l-am găsit, împreună cu alt argint, pentru a face să pară un jaf. Dar, dacă vă uitați la sticluța de piper pe care am pus-o pe masă, veți vedea o mică gaură. Acolo a lovit glonțul lui Cray, scuturând piperul și făcându-l pe criminal să strănute.

S-a lăsat tăcerea. Apoi, doctorul Oman a spus sumbru:

— Maiorul este de mult timp în căutarea poliției.

— Sau poliția în căutarea maiorului? spuse preotul. Ei bine, la revedere.

XI. CIUDATA NELEGIUIRE A LUI JOHN BOULNOIS

Domnul Calhoun Kidd era un domn foarte tânăr, cu o față foarte bătrână, o față uscată de propria-i nerăbdare, încadrată în părul negru-albastru și un papion negru. Era emisarul în Anglia al colosului cotidian american numit „The Western Sun” – descris, de asemenea, cu umor, sub numele de „Rising Sunset”. Aceasta era o aluzie la o grandioasă declarație jurnalistică, atribuită domnului Kidd însuși, potrivit căreia „*bănuia că soarele va răsări în vest dacă cetățenii americani se vor grăbi puțin mai mult*”. Totuși, cei care iau în derâdere jurnalismul american din perspectiva unor tradiții ceva mai suculente uită un anumit paradox care îl răscumpără parțial. Căci, în timp ce jurnalismul din State își permite o vulgaritate pantomimică ce depășește cu mult tot ce este englezesc, el manifestă și o adevărată înflăcărare în legătură cu cele mai serioase probleme mentale, de care ziarele englezești sunt ignorante sau mai degrabă incapabile. „The Sun” era plin de cele mai serioase chestiuni tratate în cel mai burlesc mod. William James apărea ca „Weary Willie”, iar pragmaticii alternau cu pugiliștii în lunga procesiune a portretelor sale.

Astfel, atunci când un om foarte modest din Oxford, pe nume John Boulnois, a scris într-o revistă foarte greu de citit, numită „The Natural Philosophy Quarterly”, o serie de articole despre presupusele puncte slabe ale evoluției darwiniste, nu a trepidat niciun colț al ziarelor englezești, deși teoria lui Boulnois, care era aceea a unui univers relativ staționar, vizitat ocazional de convulsii de schimbare, a avut o oarecare distincție excentrică la Oxford și a ajuns până acolo încât a fost numită „Catastrofism”^[13]. Dar multe ziare americane au luat provocarea ca pe un mare eveniment, iar „The Sun” a aruncat umbra domnului Boulnois destul de gigantică pe paginile sale. Prin paradoxul deja remarcat, articole de o inteligență și un entuziasm valoroase erau prezentate cu titluri aparent scrise de un maniac analfabet, titluri precum „*Darwin mesteca murdărie, criticul Boulnois spune că sare peste șocuri*” – sau „*Păstrați Catastrofismul, spune gânditorul Boulnois*”. Iar domnul Calhoun Kidd, de la „The Western Sun”, a fost rugat să-și ducă

papionul și chipul lugubru la căsuța de lângă Oxford, unde trăia Gânditorul Boulnois, în fericita ignoranță a unui asemenea titlu.

Acel filosof predestinat consimțise, oarecum amețit, să-l primească pe interlocutor și indicase ora nouă din acea seară. Ultimul apus de soare de vară se agăța de Cumnor și de dealurile joase și împădurite, iar romanticul yankeu era atât îndoielnic în privința drumului său, cât și curios în legătură cu împrejurimile, încât, văzând ușa unui adevărat han feudal din vechea țară, „The Champion Arms”, care stătea deschisă, a intrat să se intereseze.

În salonul barului a sunat la sonerie și a trebuit să aștepte puțin timp pentru a i se răspunde. Singura altă persoană prezentă era un bărbat slab, cu părul roșcat strâns și haine largi nepotrivite, care îi dădeau un aspect de grăjdar, care bea un whisky foarte prost, dar fuma un trabuc foarte bun. Whisky-ul, desigur, era marca aleasă de la „The Champion Arms”. Trabucul îl adusesese probabil cu el de la Londra. Nimic nu putea fi mai diferit decât cinica sa ținută neglijentă față de ariditatea energetică a tânărului american; dar ceva din creionul său și din carnetelul deschis și, poate, din expresia ochilor săi albaștri alerti, l-a făcut pe Kidd să ghicească, corect, că era un frate jurnalist.

— Ați putea să-mi faceți favoarea, întreabă Kidd cu politețea națiunii sale, de a mă îndruma spre Căsuța Gri, unde locuiește domnul Boulnois, din câte am înțeles?

— Este la câțiva metri mai jos pe drum, spuse roșcovanul, scoțându-și trabucul, eu însumi voi trece pe lângă ea într-un minut, dar mă duc mai departe în Parcul Pendragon pentru a încerca să văd distracția.

— Ce este Parcul Pendragon? întreabă Calhoun Kidd.

— Locul lui Sir Claude Champion – nu ați venit și pentru asta? întreabă celălalt om de presă, ridicând privirea. Sunteți jurnalist, nu-i așa?

— Am venit să-l văd pe domnul Boulnois, spuse Kidd.

— Am venit să o văd pe doamna Boulnois, răspunse celălalt. Dar nu o voi prinde acasă.

Și a râs destul de neplăcut.

— Sunteți interesat de „Catastrofism”? întreabă yankeul mirat.

— Mă interesează catastrofele, și vor fi câteva, răspunse companionul său cu melancolie. Meseria mea este o meserie murdară, și nu mă prefac niciodată că nu este.

Cu asta a scuipat pe podea. Totuși, cumva, chiar în acel gest și în acea

clipă se putea realiza că omul fusese educat ca un gentilom.

Omul de presă american l-a privit cu mai multă atenție. Fața lui era palidă și desfrânată, cu promisiunea unor pasiuni formidabile care încă nu s-au dezlănțuit, dar era o față inteligentă și sensibilă. Hainele îi erau grosolane și neglijente, dar avea un inel de calitate, cu sigiliu, pe unul dintre degetele lungi și subțiri. Numele lui, care a ieșit la iveală în cursul discuției, era James Dalroy, era fiul unui moșier irlandez falit, și atașat la un ziar roz pe care îl disprețuia din toată inima, numit „Smart Society”, în calitate de reporter și de ceva dureros de asemănător cu un spion.

Regret să spun că „Smart Society” nu a simțit acel interes pentru Boulnois despre Darwin, care a făcut atât de mult cinste capelelor și inimilor de la „The Western Sun”. Dalroy venise, se pare, pentru a înăbuși mirosul unui scandal care ar putea foarte bine să se termine la Curtea de Divorț, dar care, în prezent, plutea între Căsuța Gri și Parcul Pendragon.

Sir Claude Champion era cunoscut de cititorii „The Western Sun” la fel de bine ca și domnul Boulnois. La fel ca și Papa și câștigătorul de la Derby, dar ideea cunoașterii lor intime i s-ar fi părut lui Kidd la fel de absurdă. Auzise de Sir Claude Champion (și scrisese despre el, ba mai mult, pretindea în mod fals că îl cunoaște), ca fiind „unul dintre cei mai străluciți și mai bogați dintre cei zece oameni cu rang înalt ai Angliei”, ca fiind marele sportiv care a concurat cu iahturi în jurul lumii, ca fiind marele călător care a scris cărți despre Himalaya, ca fiind un politician care a cucerit circumscriptiile electorale cu un fel surprinzător de democrație conservatoare și ca fiind marele diletant în artă, muzică, literatură și, mai presus de toate, în actorie. Sir Claude a fost cu adevărat magnific în alți ochi decât cei americani. Avea ceva din Prințul Renașterii în cultura sa omnivoră și în publicitatea neobosită. Nu era doar un mare amator, ci și unui înflăcărat. Nu exista în el nimic din acea frivolitate de anticar pe care o transmitem prin cuvântul „diletant”.

Profilul acela perfect de șoim cu ochii italieni negri-purpurii, care fusese fotografiat atât de des atât pentru „Smart Society”, cât și pentru „The Western Sun”, dădea tuturor impresia unui om mistuit de ambiție ca de un foc, sau chiar ca de o boală. Dar, deși Kidd știa multe despre Sir Claude – de fapt, mult mai multe decât era de știut – nu i-ar fi trecut niciodată prin cele mai nebunești vise să facă legătura între un aristocrat atât de arătos și fondatorul nou descoperit al „Catastrofism”-ului, sau să ghicească faptul că

Sir Claude Champion și John Boulnois ar putea fi prieteni intimi. Așa a fost totuși, conform relatării lui Dalroy, așa s-a întâmplat. Cei doi au fost nedespărțit în școală și în facultate și, deși destinele lor sociale fuseseră foarte diferite, căci Champion era un mare moșier și aproape milionar, în timp ce Boulnois era un erudit sărac și, până nu demult, un necunoscut, ei păstrau totuși o legătură foarte strânsă unul cu celălalt. Într-adevăr, căsuța lui Boulnois se afla chiar în fața porților parcului Pendragon.

Dar dacă cei doi bărbați mai puteau fi prieteni mult timp devenea o întrebare sumbră și neplăcută. Cu un an sau doi înainte, Boulnois se căsătorise cu o actriță frumoasă și nu lipsită de succes, căreia îi era devotat în stilul său timid și greoi; iar apropierea locuinței de cea a lui Champion îi dăduse acelei celebrități nestatornice privilegii de a se comporta într-un mod care nu putea decât să provoace senzații dureroase și mai degrabă mârșave. Sir Claude dusese la perfecțiune arta publicității; și părea să simtă o plăcere nebună să fie la fel de ostentativ într-o intrigă care nu-i putea face niciun fel de onoare. Pedestrașii de la Pendragon lăsa mereu buchete de flori pentru doamna Boulnois. Trăsuri și mașini cu motor soseau mereu la căsuță pentru doamna Boulnois. Petrecerile și balurile mascate umpleau mereu terenul în care baronetul o făcea să defileze pe doamna Boulnois, ca la un concurs, ca regină a iubirii și a frumuseții. Aceeași seară, notată de domnul Kidd pentru expunerea catastrofismului, fusese notată de sir Claude Champion pentru o reprezentație în aer liber a operei „Romeo și Julieta”, în care urma să joace rolul lui Romeo cu o Julieta pe care e inutil să o numim.

— Nu cred că poate continua fără să se distrugă, spuse tânărul cu părul roșcat, ridicându-se și scuturându-se. Bătrânul Boulnois poate fi plictisitor – sau poate fi de modă veche. Dar dacă e de modă veche, pricepe greu – ceea ce s-ar putea numi obtuz. Dar nu cred că e posibil.

— Este un om cu mari capacități intelectuale, spuse Calhoun Kidd cu o voce profundă.

— Da, răspunse Dalroy. Dar nici măcar un om cu mari capacități intelectuale nu poate fi atât de prost încât să fie așa. Chiar trebuie să continui? Voi veni și eu în urma ta într-un minut sau două.

Dar Calhoun Kidd, după ce a terminal un lapte și un suc, s-a îndreptat elegant pe drum spre Căsuța Gri, lăsându-l pe cinicul său informator să se ocupe de whisky și tutun. Ultima parte a zilei se stinsese, cerul era de un verde-cenușiu închis ca de ardezie, împânzit ici și colo de câte o stea, dar

mai deschis în partea stângă a cerului, cu promisiunea unei luni în creștere.

Căsuța Gri, care stătea ca și cum ar fi fost înrădăcinată într-un pătrat de garduri de spini înalți și rigizi, era atât de aproape de pini și de împrejmuirea parcului, încât Kidd a confundat-o la început cu cabana din parc. Totuși, găsind numele pe poarta îngustă de lemn și văzând după ceasul său că tocmai sunase ora întâlnirii cu „Gânditorul”, a intrat și a bătut la ușa din față. Înăuntrul gardului de grădină, a putut vedea că, deși destul de modestă, casa era mai mare și mai luxoasă decât părea la prima vedere, și era cu totul altceva decât o locuință de portar. O cușcă pentru câini și un stup de albine se aflau afară ca niște simboluri ale vechii vieți rurale englezești. Luna răsărea în spatele unei plantații de peri prosperi, câinele care ieșise din cușcă avea un aspect venerabil și era reticent în a lătra, iar servitorul simplu și bătrân care i-a deschis ușa a fost concis, dar demn.

— Domnul Boulnois m-a rugat să vă prezint scuzele sale, domnule, spuse el, dar a fost nevoit să plece brusc.

— Dar, știți, aveam o întâlnire, spuse interlocutorul, cu o voce ridicată. Știți unde s-a dus?

— La Parcul Pendragon, domnule, spuse servitorul, destul de sumbru încercând să închidă ușa.

Kidd a tresărit puțin.

— S-a dus cu doamna... cu restul petrecerii? întrebă el destul de vag.

— Nu, domnule, spuse bărbatul scurt, a rămas în urmă și apoi a ieșit singur.

Și a închis ușa cu brutalitate, dar și cu un aer de datorie neîmplinită.

Americanul, acel curios amestec de obraznicie și sensibilitate, s-a supărat. Simțea o dorință puternică de a-i brusca puțin pe toți și de a-i învăța obiceiurile în afaceri. Pe câinele venerabil, pe bătrânul majordom grizonant cu fața gravă, cu plastronul preistoric, pe bătrânul somnoros și, mai presus de toate, pe bătrânul filosof împrăștiat care nu putea onora o întâlnire.

— Dacă așa procedează, merită să piardă cel mai pur devotament al soției sale, a spus domnul Calhoun Kidd. Dar poate că s-a dus acolo ca să facă scandal. În acest caz, socotesc că un om de la „The Western Sun” va fi la fața locului.

Și dând colțul pe lângă porțile deschise ale căsuței, a pornit, urcând cu pași apăsați pe bulevardul lung, plin de pini negri care arătau direcția prin

peisajul abrupt spre grădinile interioare ale parcului Pendragon. Copacii erau la fel de negri și de ordonați ca penele ornamentale pe un dric, încă se mai vedeau câteva stele. Era un om cu asocieri mai mult literare decât direct legate de natură; cuvântul „Ravenswood” îi venea în minte în mod repetat. Era în parte culoarea de corb a pinilor; dar în parte și o atmosferă inefabilă aproape descrisă în marea tragedie a lui Scott, mirosul a ceva care a murit în secolul al XVIII-lea, mirosul grădinilor umede și reci și al urnelor sparte, al nedreptăților care nu vor fi niciodată îndreptate acum, de ceva care nu este cu atât mai puțin incurabil de trist cu cât este ciudat de ireal.

De mai multe ori, în timp ce urca pe acel drum negru și înclinat al artificiei funest, s-a oprit surprins, crezând că aude pași în fața lui. Nu putea vedea nimic în față decât cei doi pereți sumbri de pin și crăpătura de cer înstelat de deasupra lor. La început a crezut că trebuie să fi avut o închipuire sau că fusese păcălit de un simplu ecou al propriei sale tropăieli. Dar, pe măsură ce înainta, înclina tot mai mult să concluzioneze, cu rămășițele rațiunii sale, că într-adevăr erau alți pași pe drum. Se gândea în mod neclar la fantome, și a fost surprins de cât de repede a putut vedea imaginea unei fantome adecvate și locale, una cu o față la fel de albă ca a lui Pierrot, dar pătată cu negru. Vârful triumphiului de cer albastru-închis devenea din ce în ce mai strălucitor și mai albastru, dar încă nu-și dădea seama că acest lucru se datora faptului că se apropia de luminile marii case și ale grădinii. Simțea doar că atmosfera devenea tot mai intensă; în tristețe era mai multă violență și mai mult secret – mai mult – a ezitat pentru cuvânt, apoi l-a rostit cu o tresărire de răs – Catastrofism.

Mai mulți pini, mai multă cărare alunecau pe lângă el, apoi s-a oprit parcă înrădăcinat printr-o rafală de magie. Nu mai este nevoie să spunem că se simțea ca și cum ar fi intrat într-un vis, dar de data aceasta era foarte sigur că intrase într-o carte. Căci noi, oamenii, suntem obișnuiți cu lucrurile nepotrivite, suntem obișnuiți cu zgomotul absurdului. Este o melodie pe care putem adormi. Dacă se întâmplă un singur lucru potrivit, ne trezește ca o înțepătură a unui acord perfect. Ceva s-a întâmplat așa cum s-ar fi întâmplat într-un astfel de loc într-o poveste uitată.

Deasupra pinului negru a zburat și a strălucit în lumina lunii o sabie goală, ca o floretă ascuțită și scânteietoare, care ar fi putut să se lupte în multe dueluri injuste în acel parc antic. A căzut pe cărare departe în fața lui, și a rămas acolo sclipind ca un ac mare. A alergat repede și s-a aplecat să se

uite la ea. Văzută de aproape, avea un aspect destul de ostentativ; bijuteriile mari și roșii din mâner și din apărătoare erau puțin dubioase. Dar mai erau și alte picături roșii pe lamă, care nu erau dubioase.

S-a uitat cu disperare în direcția din care venise proiectilul orbitor și a văzut că, în acel punct, fațada neagră din lemn de brad și pin era întreruptă de un drum mai mic, în unghi drept, care, atunci când l-a urmat, i-a adus în plină vedere casa lungă și luminată, cu un lac și fântâni în fața ei. Cu toate acestea, nu s-a uitat la aceasta, având ceva mai interesant de privit.

Deasupra lui, în colțul malului verde și abrupt al grădinii terasate, se afla una dintre acele mici surprize pitorești obișnuite în peisagistica veche, un fel de mic deal rotund sau o cupolă de iarbă, ca un uriaș mușuroi de cârțiță, inelat și încoronat cu trei garduri concentrice de trandafiri și având un cadran solar în punctul cel mai înalt din centru. Kidd putea să vadă indicatorul cadranelor ridicându-se întunecat spre cer, ca aripioara dorsală a unui rechin, iar lumina deșartă a lunii agățându-se de acel ceas nefolositor. Dar a mai văzut și altceva agățat de el, pentru o clipă frenetică – silueta unui om.

Deși nu a văzut-o acolo decât pentru o clipă, deși era ciudată și incredibilă într-un costum strâmt purpuriu, de la gât până la călcâie, cu sclipiri aurii, totuși a știut într-o sclipire a luminii lunii cine era. Fața aceea albă îndreptată spre cer, bărbierită și atât de nefiresc de tânără, cu un nas roman ca Byron, buclele acelea negre deja grizonante – el văzuse miile de portrete publice ale lui Sir Claude Champion. Figura roșie și nefirească s-a răsucit o clipă pe cadranul solar, iar apoi s-a rostogolit pe malul abrupt și zăcea la picioarele americanului, mișcându-și slab un braț. O podoabă bizară, aurie și ostentativă de pe braț i-a amintit brusc lui Kidd de Romeo și Julieta. Bineînțeles că și costumul strâmt purpuriu făcea parte din piesă. Dar era o pată roșie lungă pe malul de pe care se rostogolise bărbatul, asta nu făcea parte din piesă. Făcea parte din corp.

Domnul Calhoun Kidd a strigat și iar a strigat. Încă o dată i s-a părut că aude pași fantomatici și a descoperit o altă siluetă deja aproape de el. Cunoștea figura, și totuși aceasta îl îngrozea. Tinerețea dezvăluită care își spusese Dalroy avea un mod îngrozitor de liniștit de a se comporta cu el. Dacă Boulnois nu reușea să onoreze întâlnirile stabilite, Dalroy avea un aer sinistru de a onora întâlniri care nu fuseseră stabilite. Lumina lunii decolora totul, pe fondul părului roșcat al lui Dalroy, fața lui palidă nu părea atât de

albă, ci verde pal.

Tot acest impresionism morbid trebuie să fie fost scuza lui Kidd pentru că a strigat, brutal și dincolo de orice rațiune:

— Tu ai făcut asta, diavole?

James Dalroy a schițat un zâmbet neplăcut, dar înainte de a putea vorbi, figura căzută a mai făcut o mișcare a brațului, agitându-l vag spre locul unde a căzut sabia, apoi s-a auzit un geamăt, după care a reușit să vorbească.

— Boulnois... Boulnois, zic... Boulnois a făcut-o... era gelos pe mine... era gelos, era, era...

Kidd și-a aplecat capul în jos ca să audă mai mult și a reușit doar să prindă cuvintele:

— Boulnois... cu propria mea sabie... a aruncat-o...

Din nou, mâna neputincioasă a arătat spre sabie, apoi a căzut rigid cu un zgomot surd. În Kidd a răsărit din adâncurile sale tot acel umor sarcastic care este straniul farmec al seriozității rasei sale.

— Ascultă, spuse el brusc și cu o comandă, trebuie să aduci un doctor. Omul ăsta e mort.

— Și un preot, presupun, spuse Dalroy într-un mod nedeslușit. Toți acești campioni sunt papistași.

Americanul a îngenunchat lângă cadavru, a pipăit inima, a sprijinit capul și a folosit câteva ultime eforturi de resuscitare, dar înainte ca celălalt ziarist să reapară, urmat de un doctor și de un preot, era deja pregătit să afirme că ajunseseră prea târziu.

— Ați ajuns și dumneavoastră prea târziu? întrebă doctorul, un bărbat solid, cu un aspect viguros, cu favoriți și mustăți obișnuite, dar cu o privire vioaie, care îl săgeta pe Kidd cu suspiciune.

— Într-un anumit sens, rosti târăgănat reprezentantul The Sun”. Am ajuns prea târziu pentru a-l salva pe om, dar cred că am ajuns la timp pentru a auzi ceva important. L-am auzit pe mort denunțându-și asasinul.

— Și cine e asasinul? întrebă doctorul încruntându-se.

— Boulnois, spuse Calhoun Kidd, și fluieră încet.

Doctorul l-a privit sumbru, cu fruntea înroșită, dar nu l-a contrazis. Atunci preotul, o figură mai scundă în fundal, a spus blând:

— Am înțeles că domnul Boulnois nu venea în această seară la Parcul Pendragon.

— Iată, din nou, spus yankeul cu mâhnire, s-ar putea să fiu în măsură să furnizez vechii țări un fapt sau două. Da, domnule, John Boulnois avea de gând să rămână acasă toată această seară, avea stabilită o întâlnire cu mine. Dar John Boulnois s-a răzgândit. John Boulnois a plecat de acasă brusc și de unul singur și a venit în acest blestemat de parc acum o oră și ceva. Majordomul lui mi-a spus asta. Cred că deținem, ceea ce poliția atotștiutoare numește un indiciu – ați trimis după ei?

— Da, spuse doctorul. Dar încă nu am alarmat pe nimeni altcineva.

— Doamna Boulnois știe? întrebă James Dalroy, și din nou Kidd a fost conștient de o dorință irațională de a-l lovi peste gură.

— Nu i-am spus, zise doctorul cu asprime. Dar iată că vine poliția.

Micul preot ieșise pe aleea principală, iar acum se întorcea cu sabia căzută, care părea ridicol de mare și de teatrală când era atașată de figura lui bondoacă, în același timp sacerdotală și banală.

— Chiar înainte să ajungă poliția, spuse el cu scuze. Are cineva o lanternă?

Jurnalistul yankeu a scos o lanternă electrică din buzunar, iar preotul a ținut-o aproape de partea de mijloc a lamei, pe care a examinat-o cu o atenție intermitentă. Apoi, fără să arunce o privire la vârf sau la mâner, i-a înmănat arma lungă doctorului.

— Mă tem că nu sunt de folos aici, spuse el, cu un scurt oftat. O să vă spun noapte bună, domnilor.

Și a plecat pe bulevardul întunecat spre casă, cu mâinile împreunate la spate și cu capul mare aplecat în meditație.

Restul grupului se grăbea din ce în ce mai mult spre porțile locuinței, unde un inspector și doi polițiști puteau fi văzuți deja consultându-se cu un paznic al locuinței. Dar micul preot nu făcea decât să pășească din ce în ce mai încet pe sub arcada întunecată de pini, iar în cele din urmă s-a oprit nemișcat, pe treptele casei. Era felul lui tăcut de a recunoaște o apropiere la fel de tăcută, căci se apropia de el o prezență care ar fi putut satisface chiar și pretențiile lui Calhoun Kidd pentru o fantomă frumoasă și aristocratică. Era o femeie tânără îmbrăcată în satin argintiu, cu un design renascentist, avea părul auriu în două șuvițe lungi și strălucitoare, și un chip atât de uimitor de palid între ele, încât părea făcut din crioselefantină, adică, asemenea unor vechi statui grecești, din fildeș și aur. Dar ochii ei erau foarte luminoși, iar vocea, deși slabă, era încrezătoare.

— Părintele Brown? spuse ea.

— Doamna Boulnois? răspunse el cu gravitate.

Apoi s-a uitat la ea și a spus imediat:

— Văd că știți despre Sir Claude.

— De unde știți că știu? întrebă ea cu fermitate.

El nu a răspuns la întrebare, ci a pus o alta:

— V-ați văzut soțul?

— Soțul meu este acasă, spuse ea. El nu are nimic de-a face cu asta.

Din nou, el nu a răspuns, iar femeia s-a apropiat de el, cu o expresie ciudat de intensă pe față.

— Să vă mai spun ceva? spuse ea, cu un zâmbet mai degrabă înfricoșător. Nu cred că el a făcut-o, și nici dumneavoastră nu credeți.

Părintele Brown i-a întors privirea fixând-o lung și grav, apoi a dat din cap, și mai grav.

— Părinte Brown, spuse doamna, am de gând să vă spun tot ce știu, dar aș vrea ca mai întâi să-mi faceți o favoare. Vreți să-mi spuneți de ce nu ați sărit la concluzia vinovăției bietului John, așa cum au făcut toți ceilalți? Nu are importanță dacă spuneți: știu despre bârfele și impresiile care sunt împotriva lui.

Părintele Brown părea sincer stânjenit și și-a trecut mâna pe frunte.

— Două lucruri foarte mărunte, spuse el. Cel puțin, unul este foarte banal și celălalt foarte vag. Dar, așa cum sunt, nu-l indică pe domnul Boulnois ca fiind criminalul.

Și-a întors fața rotundă și albă spre stele și a continuat distrat:

— Să luăm mai întâi ideea vagă. Acord o bună parte din importanță ideilor vagi. Toate acele lucruri care „nu sunt dovezi” sunt cele care mă conving. Cred că o imposibilitate morală este cea mai mare dintre toate imposibilitățile. Îl cunosc pe soțul dumneavoastră doar puțin, dar eu cred că această crimă a lui, așa cum este ea concepută în general, este foarte asemănătoare cu o imposibilitate morală. Vă rog să nu credeți că vreau să spun că Boulnois nu ar putea fi atât de ticălos. Oricine poate fi ticălos – atât de ticălos cât vrea. Putem să ne dirijăm voința morală, dar nu ne putem schimba, în general, gusturile și modurile instinctive de a face lucrurile. Boulnois ar putea să comită o crimă, dar nu această crimă. El nu ar smulge sabia lui Romeo din teaca sa fantastică, sau nu și-ar ucide dușmanul pe cadranul solar ca pe un fel de altar; sau nu i-ar lăsa trupul printre trandafiri,

sau nu ar arunca sabia printre pini. Dacă Boulnois ar ucide pe cineva, ar face-o în liniște și cu grijă, așa cum ar face orice alt lucru îndoielnic – ar bea un al zecelea pahar de Porto sau ar citi un antic poet grec. Nu, decorul romantic nu este ca Boulnois. Este mai degrabă ca Champion.

— Ah! spuse ea, și l-a privit cu ochii ca niște diamante.

— Și lucrul banal a fost acesta, spuse Brown. Erau urme de degete pe acea sabie, urmele de degete pot fi detectate la o bună bucată de timp după ce au fost lăsate, dacă sunt pe o suprafață lustruită, cum ar fi sticla sau oțelul. Acestea se aflau pe o suprafață lustruită. Erau pe la jumătatea lamei sabiei. Ale cui erau amprente, nu am nici cea mai vagă idee; dar de ce ar ține cineva o sabie de la jumătatea ei? Era o sabie lungă, dar lungimea este un avantaj când te îndrepti spre un inamic. Cel puțin, la majoritatea dușmanilor. La toți dușmanii, cu excepția unuia.

— Cu excepția unuia! repetă ea.

— Există un singur dușman, spuse părintele Brown, pe care este mai ușor să-l omori cu un pumnal decât cu o sabie.

— Înțeleg, spuse femeia. Tu însuți.

A urmat o lungă tăcere, apoi preotul a spus încet, dar brusc:

— Am dreptate, atunci? Sir Claude s-a sinucis?

— Da, spuse ea, cu o față ca de marmură. L-am văzut făcând-o.

— A murit, spuse părintele Brown, din dragoste pentru dumneavoastră?

O expresie deosebită i-a străfulgerat fața, foarte diferită de milă, modestie, remușcare sau orice altceva la care se așteptase însoțitorul ei: vocea ei a devenit brusc puternică și plină.

— Nu cred, spuse ea, că i-a păsat vreodată de mine cât de cât. Îl ura pe soțul meu.

— De ce? întrebă celălalt, întorcându-și fața rotundă dinspre cer spre doamnă.

— L-a urât pe soțul meu pentru că... este atât de ciudat încât abia știu cum să o spun... pentru că...

— Da? spuse Brown cu răbdare.

— Pentru că soțul meu nu l-ar fi urât.

Părintele Brown doar a dat din cap și a părut că ascultă în continuare. Se deosebea de majoritatea detectivilor din realitate și din ficțiune printr-un mic aspect – niciodată nu se prefăcea că nu înțelege când înțelegea perfect.

Doamna Boulnois s-a apropiat din nou cu aceeași strălucire calmă a

certitudinii.

— Soțul meu, spuse ea, este un mare om. Sir Claude Champion nu a fost un om mare, a fost un om celebru și de succes. Soțul meu nu a fost niciodată celebru sau de succes, și este un adevăr absolut că nu a visat niciodată să fie așa. El nu se așteaptă să fie faimos nici pentru că gândește, nici pentru că fumează trabucuri. În această privință, are un fel de prostie splendidă. Nu s-a maturizat niciodată. Încă îl plăcea pe Champion exact așa cum îl plăcea la școală. Îl admira așa cum ar fi admirat un truc de prestidigitație făcut la masă. Dar nu a putut să conceapă ideea de a-l invidia pe Champion. Iar Champion voia să fie invidiat. A înnebunit și s-a sinucis pentru asta.

— Da. Spuse părintele Brown. Cred că încep să înțeleg.

— Oh, nu vedeți? strigă ea. Întregul tablou este făcut pentru asta – locul este planificat pentru asta. Champion l-a pus pe John într-o căsuță chiar la ușa lui, ca pe un angajat, ca să-l facă să se simtă un ratat. El nu a simțit-o niciodată. El nu se gândește la astfel de lucruri mai mult decât – decât o personalitate distrată. Champion dădea buzna în orele cele mai nepotrivite ale lui John sau la mesele în familie cu vreun cadou amețitor, vreun anunț sau vreo expediție științifică care făcea să pară vizita lui Haroun Atraschid, iar John accepta sau refuza amabil, cu privirea plecată, ca să zic așa, ca un școlar leneș care este de acord sau nu cu altul. După cinci ani de atunci, John nu arată niciun semn de mirare; iar Sir Claude Champion era un maniac.

— Și Haman a început să le povestească, spuse părintele Brown, toate lucrurile în care regele îl onorase, apoi a spus: „Toate aceste lucruri nu-mi folosesc la nimic cât timp îl văd pe Mordecai, evreul, stând la poartă”.

— Criza a venit, continuă doamna Boulnois, când l-am convins pe John să mă lase să notez câteva dintre speculațiile sale și să le trimit la o revistă. Ele au început să atragă atenția, mai ales în America, iar un ziar a vrut să-i ia un interviu. Când Champion, care era intervievat aproape în fiecare zi, a auzit de această mică fărâmbă de succes care îi căzuse în ultima vreme rivalului său inconștient, s-a rupt ultima verigă care îi reținea ura diabolică. Atunci a început să pornească acel asediu nebunesc la adresa iubirii și onoarei mele, despre care s-a vorbit în tot comitatul. Mă veți întreba de ce am permis asemenea atenții abjecte. Vă răspund că nu le-aș fi putut refuza decât explicându-i soțului meu, și că sunt unele lucruri pe care sufletul nu

le poate face, așa cum trupul nu poate zbura. Nimeni nu i-ar fi putut explica soțului meu. Nimeni nu ar putea să o facă acum. Dacă i-ai spune cu atâtea cuvinte: „Champion îți fură soția”, el ar crede că gluma este puțin cam vulgară, că nu ar putea fi nimic altceva decât o glumă, că noțiunea nu ar găsi nicio fisură în marele lui craniu prin care să intre. Ei bine, John trebuia să vină să ne vadă jucând în această seară, dar chiar când am plecat a spus că nu va veni, avea o carte interesantă și un trabuc. I-am spus asta lui Sir Claude, și a fost lovitura lui de grație. Maniacul a văzut brusc disperarea. S-a înjunghiat singur, strigând ca un diavol că Boulnois l-a ucis. Zace acolo, în grădină, mort din cauza geloziei sale de a produce gelozie, iar John stă în sufragerie și citește o carte.

A urmat un alt moment de tăcere, apoi micul preot a spus:

— Există un singur punct slab, doamnă Boulnois, în toată relatarea dumneavoastră foarte clară. Soțul dumneavoastră nu stă în sufragerie și citește o carte. Reporterul acela american mi-a spus că a fost la dumneavoastră acasă, iar majordomul dumneavoastră i-a spus că domnul Boulnois s-a dus până la urmă la Parcul Pendragon.

Ochii ei strălucitori s-au mărit până la o strălucire aproape electrică, și totuși părea mai degrabă nedumerire decât confuzie sau teamă.

— Ce vreți să spuneți? strigă ea. Toți servitorii erau plecați din casă, să vadă spectacolele de teatru. Și noi nu avem majordom, slavă Domnului!

Părintele Brown a tresărit și s-a învârtit pe jumătate în jurul său, ca un titirez caraghios.

— Ce, ce? strigă el, părând foarte furios dintr-odată. Ascultați-mă, vă întreb, soțul dumneavoastră m-ar auzi dacă mă duc în casă?

— Oh, servitorii se vor fi întors până acum, spuse ea, mirată.

— Bine, bine! replică energic preotul, apoi a pornit în fugă pe cărarea spre porțile parcului, după care s-a întors ca să spună:

— Ar fi bine să puneți mâna pe yankeul ăla, altfel „Crima lui John Boulnois” va apărea cu litere mari în toată Republica.

— Nu înțelegeți, spuse doamna Boulnois. Nu l-ar deranja. Nu cred că-și imaginează că America este cu adevărat un ținut.

Când părintele Brown a ajuns la casa cu stupul și câinele somnoroși, o servitoare mică și îngrijită l-a condus în sufragerie, unde Boulnois stătea și citea lângă o lampă cu abajur, exact așa cum i-a descris soția sa. O carafă de Porto și un pahar de vin se aflau lângă cotul lui, iar în clipa în care

preotul a intrat, a observat cum scrumul lung stătea intact pe trabucul său.

„E aici de cel puțin o jumătate de oră”, s-a gândit părintele Brown. De fapt, avea aerul că stătea acolo unde se așezase atunci când terminase cina.

— Nu vă ridicați, domnule Boulnois, spuse preotul, în felul său plăcut și prozaic. Nu vă voi întrerupe nicio clipă. Mă tem că dau buzna în unele dintre studiile dumneavoastră științifice.

— Nu, spuse Boulnois. Citeam „Degetul însângerat”. A spus-o fără să se încrunte sau să zâmbească, iar vizitatorul său a fost conștient de o anumită indiferență profundă și virilă a bărbatului pe care soția sa o numise măreție. A expus un „șocant” roman sângeros fără să-i simtă măcar neconcordanța într-atât de mult încât să o comenteze cu umor. John Boulnois era un bărbat solid cu mișcări lente, cu un cap masiv, parțial grizonant și parțial chel, și cu trăsături puternice și aspre. Era îmbrăcat într-o ținută de seară ponosită și foarte demodată, cu o deschidere triunghiulară îngustă în fața cămășii. O îmbrăcase în acea seară în scopul inițial de a merge să-și vadă soția jucând rolul Julietei.

— Nu vă voi ține mult timp departe de „Degetul însângerat” sau de alte afaceri catastrofale, spuse părintele Brown, zâmbind. Am venit doar să vă întreb despre crima pe care ați comis-o în această seară.

Boulnois l-a privit fix, dar o cută roșie a început să i se vadă pe fruntea lui lată; și părea ca unul care descoperă jena pentru prima dată.

— Știu că a fost o crimă ciudată, consimți Brown cu voce joasă. Mai ciudată decât o crimă, poate, pentru dumneavoastră. Păcatele mici sunt uneori mai greu de mărturisit decât cele mari, dar tocmai de aceea este atât de important să le mărturișești. Crima dumneavoastră este comisă de fiecare prezentatoare la modă de șase ori pe săptămână, și totuși vi se lipește de limbă ca o atrocitate fără nume.

— Te face să te simți, spuse filosoful încet, atât de blestemat de prost.

— Știu, consimți celălalt, dar de multe ori trebuie să alegi între a te simți un blestemat prost și a fi unul.

— Nu pot să mă analizez bine, continuă Boulnois, dar stând pe scaunul acela cu povestea aceea am fost fericit ca un școlar într-o jumătate de vacanță. Era o siguranță, o eternitate – nu pot să o redau... trabucurile erau la îndemână... chibriturile erau la îndemână... „Degetul” mai avea patru apariții până la... era nu numai o pace, ci și o plenitudine. Apoi a sunat soneria și am crezut, timp de un minut lung și mortal, că nu mă pot ridica

de pe scaunul acela – literalmente, fizic, muscular, nu puteam. Apoi am făcut-o ca un om care ridică lumea, pentru că știam că toți servitorii erau plecați. Am deschis ușa de la intrare și acolo era un omuleț cu gura deschisă ca să vorbească și cu caietul deschis ca să scrie în el. Mi-am amintit de interviul cu yankeul pe care îl uitasem. Era pieptănat cu cărare la mijloc și vă spun că acea crima...

— Înțeleg, spuse părintele Brown. L am văzut.

— Nu am comis o crimă, continuă cu blândețe Catastrofistul, numai sperjur. Am spus că m-am dus în Parcul Pendragon și i-am închis ușa în nas. Aceasta este crima mea, părinte Brown, și nu știu ce penitență ați vrea să aplicați pentru ea.

— Nu voi aplica nicio penitență, spuse preotul gentilom, luându-și pălăria banală și umbrela cu un aer oarecum amuzat, dimpotrivă. Am venit aici special pentru a vă scuti de mica penitență care altfel ar fi urmat micii dumneavoastră nelegiuiri.

— Și care este, întrebă Boulnois, zâmbind, mica penitență de care am fost scutit, din fericire?

— De a fi spânzurat, spuse părintele Brown.

XII. BASMUL PĂRINTELUI BROWN

Orașul și statul pitoresc Heiligwaldenstein a fost unul dintre acele regate de jucărie din care unele părți ale Imperiului German încă mai fac parte. Ajunsesse sub hegemonia prusacă destul de târziu în istorie, abia cu cincizeci de ani înainte de frumoasa zi de vară în care Flambeau și părintele Brown s-au trezit stând în grădinile sale și bând bere. Fusesse ceva război și o justiție barbară în această regiune, lucruri rămase vii în memoria oamenilor, după cum se va arăta în curând. Dar, doar privindu-l, nu puteai să respingi acea impresie de simplitate care este cea mai fermecătoare latură a Germaniei – acele mici monarhii protectoare, de pantomimă, în care un rege pare la fel de casnic ca un bucătar. Soldații germani de lângă nenumăratele gherete ale santinelor arătau în mod ciudat ca niște jucării germane, iar crenelurile clar conturate ale castelului, aurite de lumina soarelui, arătau și mai mult ca o turtă dulce aurită. Căci era o vreme strălucitoare. Cerul era de un albastru prusac, așa cum ar fi putut cere Potsdamul însuși, dar semăna și mai mult cu acea culoare excesivă și strălucitoare pe care un copil o scoate dintr-o cutie cu vopsea de un șiling. Chiar și copacii cu nervuri cenușii păreau tineri, pentru că vârful mugurilor de pe ei era încă roz și, ca într-un model pe fondul albastru puternic, păreau nenumărate figuri copilărești.

În ciuda înfățișării sale banale și a ocupației sale, în general folositoare, caracterul părintelui Brown nu era lipsit de o anumită dâră de romantism, deși, în general, își ținea fanteziile pentru el, așa cum fac mulți copii. În mijlocul culorilor vii și strălucitoare ale unei astfel de zile și în cadrul heraldic al unui astfel de oraș, se simțea mai degrabă ca și cum ar fi intrat într-un basm. Simțea o plăcere copilărească, așa cum ar fi făcut-o un frate mai mic, față de formidabilul baston-spadă pe care Flambeau îl agita întotdeauna când mergea și care acum stătea drept lângă cana lui înaltă de München. Ba nu, în iresponsabilitatea lui somnoroasă, s-a trezit chiar privind capătul noduros și grosolan al propriei sale umbrele șubrede, cu niște amintiri vagi despre băta căpcăunului dintr-o carte de jucărie colorată. Dar el nu compunea niciodată nimic sub formă de ficțiune, dacă nu era vorba de povestirea care urmează:

— Mă întreb, spunea el, dacă într-un loc ca acesta s-ar putea trăi aventuri

adevărate, dacă s-ar pune cineva în cale? E un decor splendid pentru asta, dar am mereu un fel de sentiment că s-ar lupta cu tine mai mult cu săbii de carton decât cu săbii adevărate și oribile.

— Te înșeli, spuse prietenul său. În acest loc, nu numai că se luptă cu săbii, dar se ucide și fără săbii. Și există și mai rău decât atât.

— De ce, ce vrei să spui? întrebă părintele Brown.

— De ce, răspunse celălalt, aș spune că acesta a fost singurul loc din Europa unde un om a fost împușcat fără arme de foc.

— Vrei să spui cu arcul și săgețile? întrebă mirat Brown.

— Mă refer la un glonț în creier, răspunse Flambeau. Nu știi povestea ultimului prinț al acestui loc? A fost unul dintre marile mistere ale poliției acum vreo douăzeci de ani. Îți amintești, bineînțeles, că acest loc a fost anexat cu forța pe vremea primelor planuri de consolidare ale lui Bismarck – cu forța, adică, dar deloc ușor. Imperiul, sau ceea ce s-a dorit să fie unul, l-a trimis pe prințul Otto de Grossenmark să conducă locul în interesul imperial. I-am văzut portretul în galeria de acolo – un domn în vârstă, chipeș, dacă ar fi avut păr sau sprâncene și nu ar fi fost zbârcit peste tot ca un vultur, dar au fost lucruri care l-au bântuit, așa cum voi explica imediat. Era un soldat de o pricepere și un succes deosebite, dar nu a avut o treabă tocmai ușoară cu acest locșor. A fost învins în câteva bătălii de celebri frați Arnhold – cei trei patrioți de gherilă cărora Swinburne le-a scris un poem, îți amintești:

„Lupi cu părul de hermină,
Corbii care sunt încoronați și regii...
Acele lucruri sunt multe ca o plagă,
Cu toate acestea, cei Trei vor suporta aceste lucruri”.

Sau ceva de genul ăsta. Într-adevăr, nu este deloc sigur că ocupația ar fi avut succes dacă unul dintre cei trei frați, Paul, nu ar fi refuzat în mod disprețuitor, dar foarte hotărât, să mai suporte aceste lucruri și, predând toate secretele insurecției, a asigurat răsturnarea acesteia și propria sa promovare finală în funcția de șambelan al prințului Otto. După aceasta, Ludwig, singurul erou autentic dintre eroii domnului Swinburne, a fost ucis, cu sabia în mână, în timpul cuceririi orașului, iar cel de-al treilea, Heinrich, care, deși nu era un trădător, fusese întotdeauna blând și chiar timid în

comparație cu frații săi energici, s-a retras într-un fel de pustnicie, s-a convertit la un chietism^[14], creștin aproape membru al Sectei Tremurătorilor și nu s-a mai amestecat niciodată cu oamenii, decât pentru a da aproape tot ce avea săracilor. Mi s-a spus că nu cu mult timp în urmă încă mai putea fi văzut ocazional prin împrejurimi, un bărbat îmbrăcat într-o mantie neagră, aproape orb, cu părul alb, foarte răvășit, dar cu o față de o uimitoare blândețe.

— Știu, spuse părintele Brown. L-am văzut odată.

Prietenul său l-a privit cu o oarecare surprindere.

— Nu știam că ai mai fost pe-aici, spuse el. Poate că știi la fel de multe despre el ca și mine. Oricum, asta e povestea celor trei Arnhold, iar el a fost ultimul supraviețuitor dintre ei. Da, și dintre toți bărbații care au jucat roluri în acea dramă.

— Vrei să spui că și prințul a murit cu mult timp înainte?

— A murit, repetă Flambeau, și asta e tot ce putem spune. Trebuie să înțelegi că spre sfârșitul vieții sale a început să aibă acele momente de paranoia care sunt obișnuite la tirani. A înmulțit gărzile obișnuite, zilnice și nocturne, în jurul castelului său, până când părea că sunt mai multe gherete de santinele decât case în oraș, iar personajele dubioase erau împușcate fără milă. Locuia aproape în totalitate într-o cămăruță care se afla chiar în centrul imensului labirint format din toate celelalte încăperi și chiar și în aceasta a ridicat un alt fel de cabină sau dulap central, căptușit cu oțel, ca un seif sau o navă de luptă. Unii spun că sub podeaua acesteia se afla o groapă secretă în pământ, suficient de mare pentru a-l cuprinde, astfel încât, în neliniștea lui de a evita mormântul, a fost dispus să intre într-un loc destul de asemănător cu acesta. Dar el a mers și mai departe. Se presupunea că populația fusese dezarmată încă de la reprimarea revoltei, dar Otto insista acum, așa cum foarte rar insistă guvernele, asupra unei dezarmări propriu-zise și absolute. Aceasta a fost efectuată cu o minuțiozitate și o severitate extraordinare, de către funcționari foarte bine organizați, pe o regiune mică și familiară, și, în măsura în care forța și știința umană pot fi absolut sigure de ceva, prințul Otto era absolut sigur că nimeni nu putea introduce nici măcar un pistol de jucărie în Heiligwaldenstein.

— Știința omenească nu poate fi niciodată absolut sigură de astfel de lucruri, spuse părintele Brown, privind în continuare la mugurii roșii ai crengilor de deasupra capului său, fie și numai din cauza dificultăților

legate de definiție și conotație. Ce este o armă? Oamenii au fost uciși cu cele mai agreabile conforturi casnice; cu siguranță cu ceștile de ceai, probabil cu ceainicele. Pe de altă parte, dacă i-ai arăta unui britanic antic un revolver, mă îndoiesc că ar fi știut că este o armă – până când s-a tras în el, bineînțeles. Poate că cineva a introdus o armă de foc atât de nouă încât nici măcar nu arăta ca o armă de foc. Poate că arăta ca un degetar sau ceva de genul acesta. Glonțul era cumva ciudat?

— Nu din câte am auzit, răspunse Flambeau, dar toate informațiile mele sunt incomplete și provin doar de la vechiul meu prieten Grimm. A fost un detectiv foarte priceput în serviciul german și a încercat să mă aresteze. Eu l-am arestat în schimb, și am avut multe discuții interesante. El s-a ocupat aici de ancheta despre prințul Otto, dar am uitat să-l întreb despre glonț. Potrivit lui Grimm, ceea ce s-a întâmplat așa a și fost.

S-a oprit o clipă pentru a bea cea mai mare parte a berii sale de culoare închisă dintr-o sorbitură, apoi a reluat:

— În seara respectivă, se pare că prințul era așteptat să apară într-una dintre camerele exterioare, deoarece trebuia să primească anumiți vizitatori pe care dorea neapărat să-i întâlnească. Erau experți geologi trimiși să investigheze vechea problemă a presupusei rezerve de aur din rocile din împrejurimi, pe baza căreia, după cum se spunea, micul oraș-stat și-a menținut atât de mult timp reputația și a fost capabil să negocieze cu vecinii săi chiar și sub bombardamentul neîncetat al armatelor mai mari. Până acum nu fusese găsit niciodată prin cea mai exigentă cercetare care ar fi putut...

— Care ar putea fi destul de sigură de a descoperi un pistol de jucărie, spuse părintele Brown, cu un zâmbet. Dar cum rămâne cu fratele care a denunțat? N-avea nimic să-i spună prințului?

— Întotdeauna a afirmat că nu știa, răspunse Flambeau, că acesta era singurul secret pe care frații lui nu i-l spusese. Este corect să spunem că a primit un oarecare sprijin din cuvintele incomplete rostite de marele Ludwig în ceasul morții, când s-a uitat la Heinrich, dar a arătat spre Paul, și a spus: „Nu i-ai spus”, iar la scurt timp după aceea a fost incapabil să vorbească. Oricum, delegația de distinși geologi și mineralogiști de la Paris și Berlin era acolo în cele mai magnifice și adecvate ținute, căci nu există oameni cărora să le placă atât de mult să poarte decorațiile ca oamenilor de știință – așa cum știe oricine care a fost vreodată la o serată a Societății Regale. A

fost o adunare strălucitoare, dar foarte târzie și, treptat, șambelanul – i-ai văzut și portretul: bărbatul cu sprâncene negre, ochi serioși și un fel de zâmbet lipsit de sens – șambelanul, zic, a descoperit că acolo erau toți, cu excepția prințului însuși. A cercetat toate saloanele exterioare, apoi, amintindu-și de crizele de frică nebunească ale bărbatului, s-a grăbit să ajungă în camera cea mai tainică. Și aceea era goală, dar turnulețul de oțel sau cabina ridicată în mijlocul camerei a durat ceva timp până a deschis-o. Când s-a deschis, era și ea goală. S-a dus și s-a uitat în groapa din pământ, care părea mai adâncă și, într-un fel, cu atât mai mult ca un mormânt – aceasta este, desigur, relatarea lui. Și chiar în timp ce făcea asta a auzit o explozie de strigăte și agitație în încăperile și coridoarele lungi de afară.

Mai întâi a fost o gălăgie îndepărtată și un fior a ceva de neconceput la nivelul mulțimii, chiar dincolo de castel. Apoi a fost o rumoare fără cuvinte uimitor de apropiată și suficient de puternică pentru a fi distinctă dacă fiecare cuvânt nu l-ar fi suprimat pe celălalt. Apoi au urmat cuvinte de o claritate teribilă, care se auzeau tot mai aproape, și apoi un bărbat, care a intrat în grabă în cameră și a spus vestea atât de scurt cum se spune o astfel de veste.

„Otto, prinț de Heiligwaldenstein și Grossenmark, zace în ceața asfințitului întunecat, în pădurea de dincolo de castel, cu brațele întinse și cu fața îndreptată spre lună. Sângele încă mai țâșnea din tâmpla și din maxilarul sfărâmat, dar era singura parte din el care se mișca ca o ființă vie. Era îmbrăcat în uniformă sa alb-galbenă completă, ca pentru a-și primi oaspeții înăuntru, cu excepția faptului că eșarfa sau cravata fusese desfăcută și zăcea destul de mototolită lângă el. Înainte de a putea fi ridicat, era mort. Dar, mort sau viu, el era o enigmă – cel care se ascunsese întotdeauna în camera cea mai tainică, găsit acolo, în pădurea umedă, neînarmat și singur”.

— Cine i-a găsit cadavrul? întrebă părintele Brown.

— O fată atașată Curții, pe nume Hedwig von nu știu cum, răspunse prietenul său, care fusese în pădure să culeagă flori sălbatice.

— Culegea vreuna? întrebă preotul, privind destul de neatent la voalul de crengi de deasupra lui.

— Da, răspunse Flambeau. Îmi amintesc în special că șambelanul, sau bătrânul Grimm, sau cineva, a spus cât de oribil a fost, când au venit la strigătul ei, să vadă o fată ținând în mână flori de primăvară și aplecându-se

peste acel – acel însângerat corp prăbușit. Oricum, esențialul este că înainte de sosirea ajutoarelor era mort, iar vestea, desigur, a trebuit să fie transmisă la castel. Consternarea pe care a creat-o a fost ceva dincolo chiar și de cea firească la o Curte la căderea unui monarh. Vizitatorii străini, în special experții în minerit, erau în cea mai frenetică îndoială și agitație, la fel ca și mulți oficiali prusaci importanți, și în curând a început să fie clar că schema de găsim a comorii era mult mai importantă în afacere decât se presupunea. Experților și oficialilor li se promiseseră mari premii sau avantaje internaționale, iar unii chiar spuneau că apartamentele secrete ale prințului și puternica protecție militară se datorau mai puțin fricii de populație, cât urmării unor investigații private de...

— Florile aveau tulpini lungi? întrebă părintele Brown.

Flambeau s-a uitat fix la el.

— Ce persoană ciudată ești! spus el. Este exact ceea ce a spus bătrânul Grimm. El a spus că partea cea mai urâtă, după părerea lui – mai urâtă decât sângele și glonțul – a fost că florile erau destul de scurte, culese aproape sub cap.

— Bineînțeles, spuse preotul, când o fată matură culege cu adevărat flori, le culege cu tulpina lungă. Dacă le-ar fi smuls doar capul, așa cum face un copil, pare că...

Și a ezitat.

— Ei bine? întrebă celălalt.

— Ei bine, pare mai degrabă ca și cum le-ar fi smuls nervos, pentru a găsi o scuză pentru a fi acolo după – ei bine, după ce a fost acolo.

— Știu unde vrei să ajungi, spuse Flambeau destul de sumbru. Dar asta și orice altă suspiciune se destramă într-un singur punct – lipsa unei arme. Ar fi putut fi ucis, așa cum spui, cu o mulțime de alte lucruri – chiar și cu propria sa eșarfă militară; dar trebuie să explicăm nu cum a fost ucis, ci cum a fost împușcat. Și adevărul este că nu putem. Fata a fost percheziționată cu cea mai mare strictețe, căci, ca să spunem adevărul, era puțin suspectă, deși era nepoata și pupila bătrânului ticălos de șambelan, Paul Arnhold. Dar era foarte sentimentală și era suspectată de simpatie pentru vechiul entuziasm revoluționar din familia ei. Cu toate astea, oricât de sentimental ai fi, nu-ți poți imagina un glonț mare în falca sau în creierul unui om fără să folosești pistolul sau pușca. Și nu era niciun pistol, deși au fost două focuri de pistol. Te las pe tine, prietene.

— De unde știi că au fost două împușcături? întrebă micul preot.

— A fost unul singur în cap, spuse tovarășul său, dar mai era un glonț în eșarfă.

Fruntea netedă a părintelui Brown s-a crispat brusc.

— S-a găsit celălalt glonț? întrebă el.

Flambeau a tresărit puțin.

— Nu cred că-mi amintesc, spuse el.

— Stai așa Stai așa! Stai așa! strigă Brown, încruntându-se din ce în ce mai mult, cu o concentrare de curiozitate cu totul neobișnuită. Nu mă considera nepoliticos. Lasă-mă să mă gândesc puțin la asta.

— În regulă, spuse Flambeau, râzând, și și-a terminat berea.

O briză ușoară a scuturat copacii înmuguriți și a suflat pe cer norișori de alb și roz care păreau să facă cerul mai albastru și întreaga scenă colorată mai pitorească. Ar fi putut fi niște heruvimi care zburau acasă, spre ferestrele unui fel de cameră a copiilor celestă. Turnul cel mai vechi al castelului, Turnul Dragonului, se ridica la fel de grotesc ca și halba de bere, dar la fel de familiar. Doar dincolo de turn strălucea pădurea în care omul zăcea mort.

— Ce s-a întâmplat în cele din urmă cu această Hedwig? întrebă în cele din urmă preotul.

— Este căsătorită cu generalul Schwartz, spuse Flambeau. Fără îndoială că ai auzit de cariera lui, care a fost destul de eroică. Se distinsese încă dinainte de faptele sale de la Sadowa și Gravelotte. De fapt, a urcat în ranguri militare, ceea ce este foarte neobișnuit chiar și în cele mai mici dintre germanele...

Părintele Brown s-a ridicat brusc în picioare.

— Ridicat în ranguri militare! strigă el, și și-a țuguiat buzele ca și cum ar fi vrut să fluiera. Măi, măi, ce poveste ciudată! Ce mod ciudat de a ucide un om! Dar presupun că era singurul posibil. Dar când te gândești la o ură atât de răbdătoare...

— Ce vrei să spui? întreba celălalt. În ce fel l-au ucis pe om?

— L-au omorât cu eșarfa, spuse Brown prudent; apoi, când Flambeau a protestat: Da, da, știu despre glonț. Poate că ar trebui să spun că a murit din cauză că avea o eșarfă. Știu că nu sună ca și cum ar fi avut o boală.

— Presupun, spuse Flambeau, că ai o idee în cap, dar asta nu va scoate ușor glonțul din el. După cum am explicat mai înainte, ar fi putut ușor să

fie strangulat. Dar a fost împușcat. De cine? De ce?

— A fost împușcat din ordinul său, spuse preotul.

— Vrei să spui că s-a sinucis?

— Nu am spus din propria lui dorință, răspunse părintele Brown. Am spus din propriile ordine.

— Ei bine, oricum, care este teoria ta?

Părintele Brown a râs.

— Sunt în singura mea vacanță, spuse el. Nu am nicio teorie. Doar că locul acesta îmi amintește de povești cu zâne și, dacă vrei, am să-ți spun o poveste.

Norișorii roz, care semănau mai degrabă cu niște bomboane, se ridicaseră pentru a încununa turnulețele castelului de turtă dulce aurită, iar degețelele roz de copil ale copacilor înmuguriți păreau să se întindă și să se lungească pentru a ajunge la ei. Cerul albastru începea să capete o culoare violetă strălucitoare a serii, când părintele Brown a vorbit din nou brusc:

— Era într-o noapte mohorâtă, cu ploaia încă picurând din copaci și cu ceața deja sporită, când prințul Otto de Grossenmark a ieșit în grabă pe o ușă laterală a castelului și a mers repede în pădure. Una dintre nenumăratele santinele l-a salutat, dar el nu i-a dat atenție. El însuși nu dorea să fie remarcat în mod special. S-a bucurat când copacii mari, cenușii și deja lucioși de ploaie, l-au înghițit ca o mlaștină. Își alesese în mod deliberat partea cea mai puțin frecventată a palatului său, dar chiar și aceea era mai frecventată decât ar fi dorit. Dar nu existau șanse deosebite de urmărire oficială sau diplomatică, căci ieșirea lui fusese un impuls brusc. Toți diplomații îmbrăcați la patru ace pe care îi lăsase în urmă erau lipsiți de importanță, își dăduse seama brusc că se putea lipsi de ei.

Marea lui tulburare sufletească nu era teama mult mai adâncă de moarte, ci ciudata dorință pentru aur. Pentru această legendă a aurului, părăsise Grossenmark și invadase Heiligwaldenstein. Pentru asta și numai pentru asta îl cumpăraseră pe trădător și îl măcelăriseră pe erou, pentru asta îl interogase și îl reinterogase îndelung pe falsul șambelan, până când ajunsese la concluzia că, marcându-i ignoranța, renegatul spunea într-adevăr adevărul. Pentru aceasta plătise și promisese, cu oarecare reticență, bani, cu șansa de a obține o sumă mai mare, iar pentru aceasta se furișase din palat ca un hoț în ploaie, căci se gândise la o altă cale de a obține dorința sufletului său, și de a o obține ieftin.

Departe, la capătul de sus al unei poteci de munte întortocheate spre care se îndrepta, printre stâncile în formă de coloane de-a lungul crestei care atârna deasupra oraşului, se afla pustnicul, într-un fel de peşteră împrejmuită cu măracini, în care cel de-al treilea dintre impunătorii fraţi se ascunsese de lume cu mult timp în urmă. El, se gândi prinţul Otto, nu putea avea niciun motiv real pentru a refuza să renunţe la aur. Îi cunoştea locul de ani de zile şi nu făcuse niciun efort pentru a-l găsi, chiar înainte ca noul său crez ascetic să-l îndepărteze de orice proprietate sau plăcere. Este adevărat, fusese un duşman, dar acum îşi profesa ocupaţia de a nu avea duşmani. O concesie făcută cauzei sale, un apel la principiile sale, ar fi scos probabil de la el simplul secret al banilor. Otto nu era un laş, în ciuda sistemului său de precauţii militare, şi, în orice caz, avariţia lui era mai puternică decât temerile sale. Şi nici nu existau prea multe motive de teamă. De vreme ce era sigur că nu existau arme private în tot principatul, era de o sută de ori mai sigur că nu existau nici în mica peşteră a pustnicului de pe deal, unde trăia cu ierburi, cu doi servitori bătrâni şi rustici, şi cu nicio altă voce de om, ani la rând. Prinţul Otto privea cu un fel de zâmbet sinistru la labirinturile luminoase şi pătrate ale oraşului de sub el luminate de felinare. Căci, cât vedeai cu ochii, acolo se aflau puştile prietenilor săi, iar pentru duşmanii săi nu exista nici măcar un strop de praf de puşcă. Soldaţii înarmaţi cu puşti se înşirau atât de aproape de acea potecă de munte, încât un strigăt din partea lui îi aducea în grabă pe soldaţi pe deal, ca să nu mai vorbim de faptul că pădurea şi creasta erau patrulate la intervale regulate, puşti atât de departe, în pădurile întunecate, pitite de distanţă, dincolo de râu, încât un inamic nu se putea strecura în oraş prin niciun ocol. Iar în jurul palatului erau puşti la uşa de vest şi la uşa de est, la uşa de nord şi la cea de sud, şi de-a lungul celor patru faţade care le legau. Era în siguranţă.

A fost cu atât mai clar când a ajuns pe creastă şi a văzut cât de gol era cuibul vechiului său duşman. Se afla pe o mică platformă de stâncă, întreruptă brusc de cele trei colţuri ale prăpastiei. În spate era peştera neagră, mascată de măracini verzi, atât de joasă încât era greu de crezut că un om ar putea intra în ea. În faţă erau stâncile şi viziunea vastă, dar înceţoşată, a văii. Pe mica platformă de stâncă se afla un vechi pupitru de bronz sau un stativ de lectură, gemând sub o groasă Biblie germană. Bronzul sau cuprul acesteia se înverzise de la aerele mistuitoare ale acelui loc înălţător, iar Otto a avut instantaneu gândul: „Chiar dacă ar fi avut arme,

trebuie să fi ruginit până acum”. Răsăritul de lună făcuse deja un orizont de moarte în spatele creștelor și stâncilor, iar ploaia încetase.

În spatele pupitrului, privind peste vale, stătea un bărbat foarte bătrân, îmbrăcat într-o robă neagră care cădea la fel de dreapta ca stâncile din jurul lui, dar al cărui păr alb și voce slabă păreau deopotrivă să pâlpâie în bătaia vântului. În mod evident, citea vreo lecție zilnică, ca parte a exercițiilor sale religioase. „Ei se încred în caii lor...”

— Domnule, spus prințul de Heiligwaldenstein, cu o politețe cu totul neobișnuită, aș dori să discut ceva cu dumneavoastră.

— ... și în carele lor, continuă bătrânul lipsit de vlagă, dar ne vom încrede în numele Domnului oștirilor...

Ultimele sale cuvinte au fost greu de înțeles, dar a închis cartea cu respect și, fiind aproape orb, a făcut o mișcare de pipăire și a apucat suportul de lectură. Imediat, cei doi servitori ai săi s-au strecurat afară din caverna joasă și l-au susținut. Purtau mantii de un negru întunecat ca și a lui, dar nu aveau argint înghețat în păr, nici rafinamentul glacial al trăsăturilor lui. Erau țărani, croați sau maghiari, cu fețe largi și aspre și cu ochi care priveau cu prea puțină grijă. Pentru prima dată ceva îl tulbura pe prinț, dar a rămas ferm în ceea ce privește curajul și simțul său diplomatic.

— Mă tem că nu ne-am mai întâlnit, spuse el, de la acel îngrozitor foc de artilerie în care a murit bietul tău frate.

— Toți frații mei au murit, spuse bătrânul, privind în continuare peste vale.

Apoi, pentru o clipă, întorcându-și spre Otto, chipul său delicat, dar lipsit de vigoare, cu părul argintiu care părea că-i picură pe sprâncene ca niște țurțuri, a adăugat:

— Vezi, și eu am murit.

— Sper că vei înțelege, spuse prințul, stăpânindu-se aproape până la punctul de conciliere, că nu am venit aici ca să te bântui, ca o simplă fantomă a acelor mari lupte. Nu vom vorbi despre cine a avut dreptate sau nu atunci, dar cel puțin a existat un punct în care nu ne-am înșelat niciodată, pentru că tu ai avut întotdeauna dreptate. Orice s-ar spune despre politica familiei tale, nimeni nu-și închipuie nicio clipă că ai fost impresionat doar de aur; te-ai dovedit a fi mai presus de suspiciunea că...

Bătrânul cu mantie neagră veche continuase până atunci să se uite la el cu ochii albaștri apoși și cu un fel de înțelepciune fragilă pe chip. Dar când

a rostit cuvântul „aur”, a întins mâna ca și cum ar fi fost arestat pentru ceva și și-a întors fața spre munți.

— A vorbit de aur, spuse el. A vorbit despre lucruri nelegitime. Să înceteze să mai vorbească.

Otto avea viciul tipului și tradiției sale prusace, care constă în a considera succesul nu ca pe un incident, ci ca pe o calitate. El se concepea pe sine și pe cei ca el ca fiind popoare veșnic cuceritoare care erau veșnic cucerite. În consecință, nu cunoștea bine emoția surprizei și era slab pregătit pentru următoarea mișcare, care îl speria și îl împietrea. Deschise buzele pentru a-i răspunde pustnicului, când glasul i-a fost oprit și vocea sugrumată de un căluș puternic și catifelat, răsucit brusc în jurul capului ca un bandaj. Au trecut cu totul patruzeci de secunde până când și-a dat seama că cei doi servitori unguri făcuseră asta și că o făcuseră cu propria lui eșarfă militară.

Bătrânul s-a dus din nou fără putere la marea sa Biblie pe suportul de aramă, a răsfoit foile, cu o răbdare care avea ceva oribil, până când a ajuns la Epistola Sfântului Iacob, apoi a început să citească: „Limba este un membru mic, dar...”

Ceva din însăși vocea lui l-a făcut pe prinț să se întoarcă brusc și să se grăbească în jos pe cărarea de munte pe care o urcase. Era la jumătatea drumului spre grădinile palatului înainte de a încerca să smulgă de la gât și din jurul maxilarelor eșarfa care-l sugruma. A încercat din nou și din nou, dar era imposibil; oamenii care înnodaseră acel căluș știau diferența dintre ceea ce poate face un om cu mâinile în față și ceea ce poate face cu mâinile la ceafă. Picioarele îi erau libere să sară ca o antilopă pe munte, brațele îi erau libere să folosească orice gest sau să trimită orice semnal, dar nu putea vorbi. Un diavol mut era în el.

Ajunsesese aproape de pădurea care împrejmuia castelul înainte de a-și da seama cu adevărat ce a însemnat starea lui fără cuvinte și ce a trebuit să semnifice. Încă o dată, a privit în jos, sumbru, la labirinturile luminoase și pătrate ale orașului de dedesubt luminat de lămpi, și nu a mai zâmbit. Se simțea repetând frazele dispoziției sale anterioare cu o ironie criminală. Cât vezi cu ochii, se înșirau puștile prietenilor săi, fiecare dintre ei îl va împușca mortal dacă nu va putea răspunde provocării. Puștile erau atât de aproape, încât pădurea și creasta puteau fi patrulate la intervale regulate; prin urmare, era inutil să se ascundă în pădure până dimineața. Puștile erau

înșirate până departe încât un inamic nu se putea strecura în oraș prin niciun ocol; prin urmare, era zadarnic să se întoarcă în oraș pe un drum îndepărtat. Un strigăt din partea lui ar fi făcut ca soldații lui să se grăbească să urce dealul. Dar de la el nu venea niciun strigăt.

Luna răsărise într-un puternic argintiu, iar cerul se arăta în dungi de un albastru luminos, nocturn, între dungile negre ale pinilor din jurul castelului. Flori mici și delicate pe o suprafață vastă – pentru că nu mai observase niciodată așa ceva până atunci – erau în același timp luminate și decolorate de lumina lunii și păreau indescritibil de fantastice în timp ce se îngrămădeau, ca și cum s-ar fi târât, în jurul rădăcinilor copacilor. Poate că rațiunea îi fusese brusc destabilizată de captivitatea lui nefirească, dar în pădurea aceea simțea ceva de neînchipuit pentru un german – un basm. Știa cu jumătate de minte că se apropia de castelul unui căpcăun – uitase că el era căpcăunul. Își amintea că a întrebat-o pe mama lui dacă în parcul vechi de acasă trăiau urși. S-a aplecat să culeagă o floare, ca și cum ar fi fost un talisman împotriva vrăjilor.

Tulpina a fost mai puternică decât se aștepta și s-a rupt cu o ușoară pocnitură. Încercând cu grijă să o așeze în eșarfă, a auzit strigătul: „Cine este acolo?” Apoi și-a amintit că eșarfa nu era la locul ei obișnuit.

A încercat să țipe, dar a rămas tăcut. A venit a doua provocare; o împușcătură care țiuia în timp ce venea și apoi s-a stins brusc prin impact. Otto de Grossenmark zăcea foarte liniștit printre copacii zânelor și nu mai făcea niciun rău, nici cu aurul, nici cu oțelul; doar creionul argintiu al lunii îi deslușea și urmărea ici și colo ornamentele complicate ale uniformei sau ridurile vechi de pe frunte. Fie ca Dumnezeu să aibă milă de sufletul lui.

Santinela care a tras, conform ordinelor stricte ale garnizoanei, a alergat în mod firesc pentru a găsi vreo urmă a prăzii sale. Era un soldat pe nume Schwartz, căci nu era necunoscut în profesia sa, și ceea ce a găsit a fost un bărbat chel, în uniformă, dar cu fața atât de bandajată de un fel de mască făcută din propria eșarfă militară, încât nu se vedeau decât ochii deschiși și morți, care străluceau strident în lună. Glonțul trecuse prin călușul din gură până în maxilar: de aceea exista o gaură de împușcătură în eșarfă, dar numai o singură împușcătură. În mod firesc, dacă nu corect, tânărul Schwartz a smuls misterioasa mască de mătase și a aruncat-o pe iarbă. Și atunci a văzut pe cine omorâse.

Nu putem fi siguri de faza următoare. Dar înclin să cred că, până la

urmă, în pădurea aceea mică, oricât de oribilă ar fi fost ocazia, a existat un basm. Dacă tânăra domnișoară pe nume Hedwig avea vreo cunoștință prealabilă despre soldatul pe care l-a salvat și cu care s-a căsătorit în cele din urmă, sau dacă a dat întâmplător peste accident și intimitatea lor a început în acea noapte, probabil că nu vom ști niciodată. Dar putem ști, cred eu, că această Hedwig a fost o eroină și a meritat să se căsătorească cu un bărbat care a devenit un fel de erou. Ea a făcut un lucru îndrăzneț și înțelept. A convins santinela să se întoarcă la postul său, loc în care nu era nimic care să-l lege de dezastru. Nu era decât una dintre cele mai loiale și mai ordonate dintre cincizeci de astfel de santinele aflate la îndemână. Ea a rămas lângă cadavru și a dat alarma. Și nici pe ea nu o lega nimic de dezastru, deoarece nu avea și nici nu putea avea arme de foc.

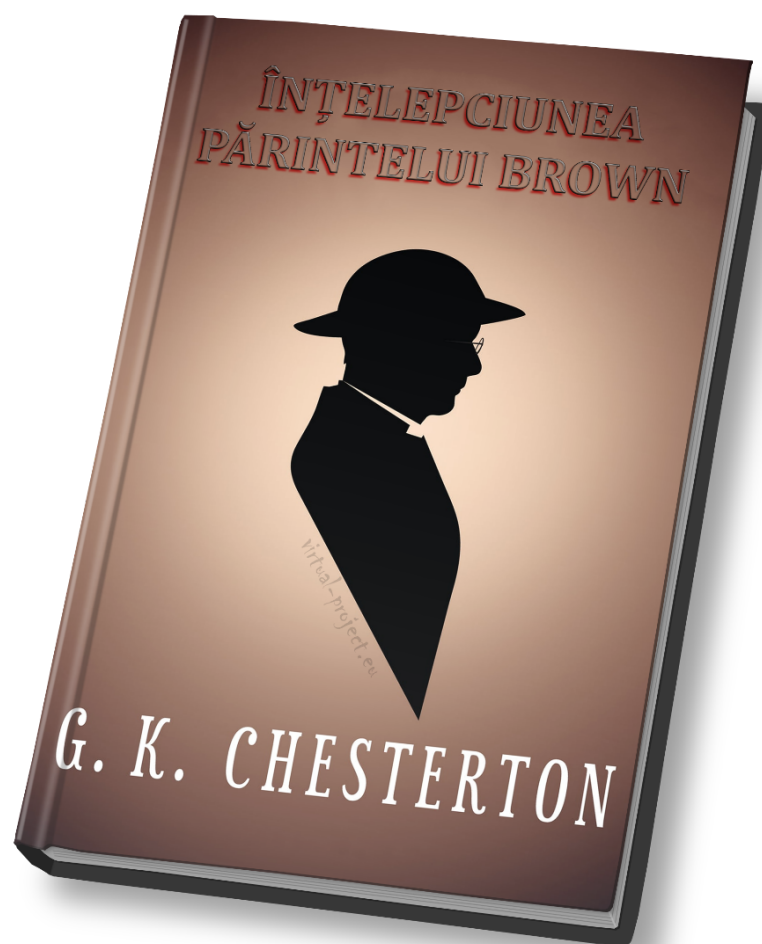
— Ei bine, spuse părintele Brown, ridicându-se vesel, sper că sunt fericiți.

— Unde te duci? întrebă prietenul său.

— Mă duc să mă mai uit o dată la portretul șambelanului, acel Arnhold care și-a trădat frații, răspunse preotul. Mă întreb ce parte... Mă întreb dacă un om este mai puțin trădător atunci când este de două ori trădător?

Și a meditat îndelung în fața portretului unui bărbat cu părul alb, cu sprâncenele negre și un fel de zâmbet roz, pictat, care părea să contrazică avertismentul negru din ochi.

SFÂRȘIT



virtual-project.eu

violin

- ^[11] Pahar este *glass* în limba engleză.
- ^[12] Domnișoară, în limba italiană.
- ^[13] Domnul, în limba italiană.
- ^[14] Membru al *Societății Religioase a Prietenilor*, o mișcare creștină fondată de George Fox în jurul anului 1650 și dedicată principiilor pașnice.
- ^[15] Morcovi în limba engleză.
- ^[16] King's Counsel, în traducere din limba engleză Consiliul Regelui - avocat britanic de rang înalt care are dreptul de a reprezenta o persoană în instanță.
- ^[17] Matterhorn este un munte de la granița dintre Italia și Elveția și înseamnă aproximativ „vârful de pe pajiști”, de la cuvintele germane *Matte* – „pajiște” și *Horn* – „vârf”.
- ^[18] Cineva care folosește argumente complexe pentru a justifica ceea ce altfel este nejustificabil.
- ^[19] *Falcon* în limba engleză.
- ^[10] Un concurs de dans în cadrul căruia se acorda un tort ca premiu, organizat la mijlocul secolului al XIX-lea, în general la întâlnirile de pe plantațiile de sclavi negri înainte și după emancipare în sudul Statelor Unite ale Americii.
- ^[11] Mici cabine de baie pe roți, care erau introduse în apă și în care scăldătorii se îmbrăcau și se dezbrăcau în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea.
- ^[12] Kedgerree este o mâncare tradițională anglo-indiană, constând din orez, pește afumat, ouă fierte, curry, stafide și pătrunjel.
- ^[13] O doctrină geologică potrivit căreia, în trecut, schimbările din scoarța terestră au fost provocate brusc de forțe fizice care au acționat în moduri care nu pot fi observate astăzi.
- ^[14] Un sistem de misticism religios care învață că perfecțiunea și pacea spirituală sunt atinse prin anihilarea voinței și absorbția pasivă în contemplarea lui Dumnezeu și a lucrurilor divine.

ÎNȚELEPCIUNEA PĂRINTELUI BROWN



G. K. CHESTERTON

